Boala și visul

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STANCA, DAN
Boala și visul / Dan Stanca
București: Tracus Arte, 2013
ISBN 978-606-664-168-5

www. tracusarte. ro
Editura Tracus Arte
București, str. Sava Henția, nr. 2, sector 1
© 2013 Tracus Arte

Dan Stanca

Boala și visul

Tracus Arte
2013

Două înmormântări

Pe patul de moarte, domnul Gheorghe Nicolau nu a știut că fiul lui, Sabin, murise. El fusese un om cinstit și dintr-o bucată, dar izbindu-se de tomberoanele ivite în cale, alunecase prin mocirla vremurilor. Mânjit și rănit, își văzuse mai departe de drum. Boala însă nu-l cruțase. Pe locul operației de ulcer gastric, acolo unde colierul cicatricii făgăduia vindecare deplină și viață lungă, înmuguriseră germenii neoplazici. Ca niște semințe inocente, dar care câștigau repede în volum, cuceriseră stomacul bietului om și, înainte de-a putea fi luată vreo măsură, dăduseră metastazele. Când îl apucaseră durerile, cazul lui nu mai era operabil. Mai toate organele erau împânzite de boala dracului. Cancer! Domnul Gheorghe Nicolau, Gicuță, cum îi spuneau prietenii, a înțeles că pentru el nu mai există cale de întoarcere. Pornise pe un drum care avea deja lucirea de neimitat a morții. Luciditatea, din fericire, nu-i pierise și înțelegea tot. Soția lui, Virginica, mai tânără cu mai bine de zece ani, era ținută în chingi de ceilalți pentru a nu trăda teribilul secret. Dărâmată, soțul ei putea să creadă că arată așa de rău din cauza suferinței lui și deci nu ar putea să existe și altă cauză. La un moment dat însă, el o întrebase de ce Sabin nu este acasă sau de ce întârzie sau de ce este plecat, oare nu știe că taică-su e pe moarte? Ce răspuns putea să-i dea nenorocita femeie? Cum putea să-i arunce în față, chiar înainte

de sfârșit, faptul că băiatul i-o luase înainte? La nici 25 de ani, puștiul închisese definitiv ochii. Zdrobită de durere, biata femeie mai spera doar un lucru: ca înmormântările să aibă loc odată, descriind astfel cea mai sinistră simultaneitate întâlnită în istoria funeraliilor de pretutindeni. Tatăl și fiul să fie îngropați odată, poate chiar în aceeași groapă să coboare, dar fără să fi știut unul de celălalt. Firește, mai avuseseră loc asemenea cazuri, aceasta din cauza accidentelor sau a altor nenorociri, când o familie întreagă se întâmplă să fie condusă pe ultimul drum. Se frânge inima celor rămași în viață, dar, în fața absurdului, neputința e mare și tocmai fiindcă nu e nimic de explicat, lipsa aceasta determină, paradoxal, și o înseninare a sufletelor. Așa a fost să fie, doamnelor și domnilor, stimați concetățeni, morții cu morții și viii cu viii, ne despărțim de ei și ne vedem de ale noastre. Ceea ce, din nefericire, nu era și cazul familiei Nicolau. Tatăl și fiul mureau împreună, dar nu în urma unui accident de circulație sau arși într-un incendiu sau înecați într-un lac viclean, ori căzuți la munte într-o prăpastie, tatăl și fiul mureau fiecare în felul lui, tatăl de cancer, iar fiul, oh, Doamne! De aceea, în ultimele sale clipe domnul Gheorghe Nicolau trebuia cruțat. La rugămințile lui, soția a fost la un pas să deconspire. A oprit-o însă fata mai mare a celui bolnav, prevenind astfel o tragedie și mai cumplită. Cipi, așa i se adresa ea femeii, ai înnebunit? Cum să afle papa așa ceva tocmai acum? Abține-te, nu-ți da în petec! Avea dreptate Doina, după căsătorie, Ardeleanu. Virginica a reușit să-și păstreze cumpătul și a făcut față cu bine insistențelor venite dinspre soțul muribund. Deși îi citea pe chip o suferință amplificată de faptul că propriul lui băiat este atât de nesimțit și lipsește de acasă când știe că taică-su e grav bolnav, ea a păstrat teribilul secret. Probabil că și suferința aceasta i-a grăbit lui sfârșitul, dar era preferabilă

aceleia provocate de aflarea adevărului. Funeraliile celor doi au avut loc în aceeași zi, o zi rece și mohorâtă de mijloc de februarie, consumată în incinta cimitirului Ghencea Militar. De dimineață s-au strâns toate rubedeniile și cunoștințele la capela din cimitir, unde erau depuse sicriele celor doi, descoperite, având alături crucile și capacele. Pe o cruce scria Gheorghe Nicolau,1914-1985, pe cealaltă, Sabin Nicolau, 1962-1985, tatăl murea la 71 de ani, băiatul, la 23. Între ei era mama și soția care pe atunci să fi avut în jur de 60 de ani.

Ionela Cărăușu, zisă Păunița, cum îi spuneau colegele de birou fiindcă se ținea tare mândră, evoca deseori acele momente petrecute în urmă cu mai bine de două decenii. Câte nu se întâmplaseră de atunci! Bune și rele, mai mult rele sau cenușii, dar așa e viața, făcută din nimicuri sâcâitoare și nu din clipe de vis. Ce damă fusese ea și cum se băbise! Ajunsă la 65 de ani, singură, cu statutul neschimbat de femeie divorțată, ocupa același apartament de trei camere, prea mare pentru nevoile ei, apartament vecin cu cel în care locuise familia Nicolau, bătută de Dumnezeu, dar cine știe de ce ne bate Domnul, de ce unora le rupe oasele și pe alții doar îi trage de urechi? Anul 1985 licărea undeva în urmă, ca o steluță rătăcită în mâzgă. Dar ea avea memorie bună și, dacă ținea cu tot dinadinsul să-și pună mintea la contribuție, putea să se întoarcă în timp și să revadă anumite scene. Păunița nu citise cine știe ce la viața ei, dar se exprima fluent, nu-și căuta cuvintele, acestea îi veneau ușor și, mai ales, la o adică, nu se pierdea cu firea. Dacă ar fi fost o mototoală, câți nu ar fi călcat-o în picioare! Dar se ținuse tare în toate împrejurările și făcuse față greutăților. Când privea în urmă se mira și ea ca o proastă de toate câte văzuse, auzise și mai ales trăise. A vrut în mai multe rânduri să-și refacă viața după acel mariaj nenorocit cu Tomiță sau cum dracului îl

chema, Nelu Tomiță, ea, Nela, el, Nelu, se potriveau, fir-ar să fie! Era mai mare decât ea cu ceva ani, dar nu ăsta fusese impedimentul. Atârnaseră, în schimb, ca o piatră de moară beţiile crâncene şi nici astea nu ar fi deranjat-o dacă nu ar fi condus la violenţă. De-a lungul timpului o uimise însă capacitatea formidabilă de recuperare a bărbatului. După ce bea vreo trei-patru litri de vin şi, consecinţă dureroasă, o snopea în bătaie, se culca liniştit şi a doua zi se scula ca un pruncuşor, se ducea la baie, se spăla, se bărbierea, se parfuma şi pleca la serviciu fără să-l trădeze prin nimic pe animalul dezlănţuit din urmă cu o seară. Chiar şi după divorţ Păunița tot mai avea clipe de regret şi obişnuia să spună: era totuşi om de treabă, când nu bea n-avea cusur, doar băutura e de vină că-l făcea din om neom. Măcar dacă pe figura lui ar fi citit a doua zi o urmă cât de mică a dezagregării anterioare! Aceasta ar fi salvat poate relaţia lor. Putea să jure că bărbatul şi uitase ce-i făcuse, deşi genul acesta de inocenţă ar fi ofensat-o şi mai mult. Dezbrăcat până la brâu răcnea ca o fiară, îşi scotea cureaua de la pantaloni şi o altoia fără milă. Biata răbda, că nu avea ce face. O singură dată sărise la el cu unghiile şi-i zgâriase faţa, dar avea să-i pară rău, deoarece Nelu nu s-a mai stăpânit, de parcă bătaia de până atunci fusese cumpătată, şi renunţând la curea, pur şi simplu a pus-o jos şi a călcat-o în picioare. A dat în ea cât a putut, după care a căzut şi el lat. A doua zi, Păunița avea vânătăi urâte pe tot corpul şi nici nu mai putea să se mişte. Nu a îndrăznit să se ducă la policlinică pentru a obţine un certificat medico-legal ca să-l aibă ca dovadă la procesul pe care trebuia neapărat să-l deschidă împotriva animalului, deşi a doua zi dimineaţă, prima şi singura dată când a făcut aşa ceva, el i-a cerut scuze, s-a uitat la echimozele pe care i le provocase şi i-a spus că-i pare rău. Atât. Apoi a plecat la birou. Maior în miliţia economică, bine privit

de superiori, Ion Tomiță își făcea ireproșabil treaba și nu era zi de la Cel de Sus în care să nu prindă cu ocaua mică vreun gestionar hoțoman, căruia îi aplica o amendă zdravănă și chiar îi făcea dosar penal pentru furt și abuz în serviciu. Păunița nu prea știa care era încadrarea juridică, dar munca lui o umplea de mândrie, știindu-se consoarta unui lucrător în Ministerul de Interne, care luptă împotriva necinstei și a hoției. Mult mai târziu, când nu mai era la curent cu viața celui care îi fusese bărbat – aflase doar că din cauza beților îl pocnise damblaua și paralizase, plimbat cu căruciorul de a doua lui nevastă –, după ani și ani, ajungându-i la ureche zvonuri despre marele grangur financiar SOV, care în anii '80 executase o condamnare de drept comun pentru nu știu ce matrapazlâcuri comise în unitatea de alimentație publică unde lucra, i-a venit ideea că ticălosul fusese atunci vârât la apă tocmai de Tomiță al ei. Ah, a exclamat Păunița, la urma urmei ce conta că o bătea pe ea dacă a avut capacitatea să-i înfunde pe toți pungașii și pezevenghii care, iată, tot peste ani, când el se damblagise, erau mari și tari și, pur și simplu, dispuneau de statul român după bunul lor plac, așa cum auzise ea că se exprimau gazetarii. Da, timpul zburase ca un sticlete din colivie, ea, din dama trăsnet care fusese, se bătrânise, și dormea tot singură, deși chiar la vârsta aceasta ar fi avut nevoie de dezmierdări, de limba unui bărbat care să i se mai furișeze prin orificiile trupului, oho, ce plăceri visa ea, sexagenara, dar numai visurile îi rămâneseră, consolare ieftină... Zi de zi însă se ducea la Casa de asigurări sociale din Vitan, unde lucra destule ore, de unde se întorcea frântă și nu-i mai ardea de nimic. N-ar mai fi trebuit să muncească, dar pensia era mică, nu-i ajungea, iar, pe de altă parte, nu i-ar fi priit nici statul de pomană acasă. Plimbarea prin propriul apartament îi dădea senzația că este zvârlită dintr-un perete în altul. Deși avea

nişte cărţi în bibliotecă, nu-i prea venea să citească. Femeie practică, activă, se trezise condamnată la singurătate şi tot încerca să înşele timpul. Păstra pe noptieră fotografia înrămată a lui Tomiţă şi uneori noaptea, când se deştepta şi n-o mai prindea somnul, aprindea veioza şi privea intens poza, de parcă ar fi vrut să-l scoată pe bărbat de acolo, din ramă, ca dintr-un coşciug, şi să-l aducă lângă ea tânăr, ca odinioară, cu ochii lui verzi, cu fruntea înaltă, cu gura senzuală dedesubtul căreia se contura bărbia despicată care o atrăsese întotdeauna şi ca toate femeile caraghioase nu încetase niciodată să-l întrebe: dar tu aici cum reuşeşti să te razi? Nesimţitul râdea în hohote şi se pricepea să-i întoarcă vorba, făcând-o să roşească, dar roşeaţa era însoţită de o excitare extrem de plăcută, se topea, nu alta, când îl auzea că o întreabă: cum ştii să te razi tu jos, aşa mă rad şi eu sus, fiecare cu despicătura lui. Ea îi lua atunci mâna, dacă el nu-şi manifestase deja intenţia, şi şi-o vâra sub fustă, sub chiloţi, ca să ajungă mai repede la despicătura evocată, zonă unde degetele lui făceau minuni. Ce folos! Clipele lor de intimitate erau superbe, dar nu ţineau în loc cavalcada bătăilor. Îi lipea curelele peste fese şi peste pulpe cu o furie de om nebun şi, dacă ţipa, loviturile veneau cu şi mai multă forţă. Dar şi bătută, tot nu se putea desprinde de vraja nopţilor lor când se făcea fleaşcă în mâinile lui, lăsându-l s-o lingă pe toate părţile, fără să-i mai fie ruşine de ceva, şi dacă se mai întâmpla să facă din astea şi ziua în amiaza mare, atunci plăcerea era cu atât mai intensă...

Dar Tomiţă nu mai era. Auzise de decesul lui de la o fostă colegă de birou, de pe vremea când lucra la Centrala de Construcţii cu sediul chiar pe Lipscani, în clădirea care avea la parter magazinul *Macul Roşu*, colegă, babă şi ea, a cărei proteză din gură, spre deosebire de a ei, era mobilă şi clănţănea când

ți-era lumea mai dragă... Spusese femeia: Neluțo, bărbatu-tu a dat colțul. Mai bine așa decât damblagit. A primit atunci vestea ca în transă și chiar a lăcrimat, motiv pentru Tanța, așa o chema pe fosta colegă, să exclame: Mă, proasto, tu chiar l-ai iubit. Îți rupea oasele, dar țineai la el. Iar ea a fost nevoită să recunoască: Ochi verzi ca ai lui nu mai vedeam decât la Luigi Ionescu, ăla cu șlagărul Lalele, lalele, știi tu... Pe vremea când chipeșul cântăreț lansase melodia, ea se măritase cu Tomiță, trecând peste voința familiei. Preotul Ciprian Cărăușu – da, era fată de preot, de necrezut, și se măritase cu un milițian – nu fusese de acord, dar ea o ținuse pe a ei, se măritase și o luase în barbă, în ochi, în burtă, peste tot... Mâncase însă mult timp pe pâine de atunci. Pe la începutul anilor '70 reușiseră să contracteze un apartament de trei camere proprietate personală, într-un bloc de zece etaje din cartierul Drumul Taberei, din spatele restaurantului Orizont, și uite așa se treziseră vecini cu o familie compusă din trei persoane, Nicolau se chema familia, tatăl, mama și fiul, pe atunci elev în primul an de liceu, care o enerva pe Păunița foarte tare deoarece grăbit, puștiul, când pleca la școală, nu ținea ușa liftului și o lăsa să se trântească, de-i făcea pe toți vecinii de pe palier să scoată capetele îngrijorați din apartament, o familie așadar ca oricare alta, formată totuși, cu excepția puștiului râzgâiat, din oameni cum se cade, mai ales capul familiei era o persoană comunicativă, spre deosebire de consoarta lui, închisă și reticentă, dar și ea femeie de treabă. Când Tomiță se întâlnea cu domnul Nicolau, stăteau de vorbă, nu-și împărtășeau ei cine știe ce secrete, dar vorbeau, ceea ce era important. Tomiță, de felul lui scârbos cu oamenii, aceasta și din cauza locului unde lucra, care-i cerea distanțare față de ceilalți, simțea o neascunsă simpatie față de bărbatul mai în vârstă decât el cu vreun sfert de veac, așa că

stăteau la taclale, vorbeau despre principalele regiuni viticole ale țării, domnul Nicolau era de fel dintr-un sat de pe lângă Râmnicu Vâlcea, iar Tomiță de undeva din sud, spre Slatina, mai făceau, culmea, și politică, lăudându-l pe Ceaușescu că e de alt soi decât predecesorul său, dar evident se întorceau la copii, ceea ce l-a făcut odată pe domnul Nicolau să-l întrebe dacă nu are de gând să acționeze cât mai curând în direcția respectivă, deoarece timpul trece și mâine, poimâine se vor vedea singuri și bătrâni. Ca să vezi unde-i ducea pe ei trăncăneala! Se pare că la ultima lor discuție participase și soția, doamna Virginia, care-i trăsese un ghiont bărbatului fiindcă fără nici o jenă se vâră în viața oamenilor, dar întrebarea plecase deja din țeava puștii și cum s-o mai întorci din drum? Pe Nelu Tomiță nu l-a deranjat ofensiva vecinului mai vârstnic căruia cu de la sine putere începuse să i se adreseze cu nea Gicuță, și colac peste pupăză i-a făcut atunci o mărturisire spectaculoasă: ehe, mata nu știi, dar eu nu prea sunt în stare de așa ceva. Nu am decât un singur coi, ha, ha! Discuția alunecase pe o pantă atât de alunecoasă a intimităților, încât nu mai aveau mult și-și rupeau gâtul amândoi. Celălalt s-a fâstâcit și aproape că nu știa pe unde să scoată cămașa, deoarece îl pusese pe om în situația de a-și deschide nepermis de mult sufletul, iar doamna se îngălbenise toată la față. Tocmai atunci ușa liftului s-a deschis printr-o mișcare largă și în fața lor a apărut Păunița, întoarsă atunci mai devreme de la muncă, apetisantă, cocoțată pe tocuri, purtând una din fustele ei strâmte care-i plesneau pe fund și, de asemenea, crăpată la spate, astfel încât cine era interesat putea să vadă până sus, pieptoasă și cu bustul țeapăn, într-adevăr o damă menită consumului, din care să te tot înfrupți și să nu te mai saturi. E greu de crezut că ar fi reținut măcar o frântură din confesiunea intempestivă a soțului, dar de mirosit, tot a mirosit

ea ceva. De aceea l-a și luat pe Tomiță de braț și l-a tras în casă, gest nepoliticos, dar salutar, lăsându-și vecinii dezorientați, dar mulțumiți că scena luase sfârșit. De altminteri, aceasta a și fost una dintre secvențele bizare ale acelor vremuri, asupra căreia comentariile pot întârzia, dar nu lămuresc mai nimic. De ce o fi făcut bărbatul acea mărturisire intimă este un fapt greu de explicat. Cert este că din acel moment informația respectivă nu a mai fugit din mintea familiei Nicolau. Până și puștiul, Sabin, a asimilat-o și a topit-o în fagurele mustos al sensibilității sale de adolescent cu toți senzorii excitați. Se poate spune că informația l-a tulburat nespus, iarăși un fapt inexplicabil. După cum tot greu de crezut este alt fapt, acela că el deseori o spiona pe Păunița prin vizor când femeia, foarte elegantă, pleca de acasă. Dar toate acestea, reunite și puse cap la cap, nu ar fi ajutat pe nimeni să anticipeze destinul atroce de care el va avea parte.

Frisonul s-a declanșat în momentul în care Păuniței a început să i se rotunjească burtica. Între timp bătăile primite de la Tomiță se întețiseră. Dar începuse să încaseze loviturile cu o seninătate vrednică de o muceniță. Bestia o bătea și ea râdea de eforturile lui. Să fi fost aceasta revanșa căreia i se mai adăuga și bănuita infidelitate? Nelu Tomiță o plesnea ca pe o iapă îndărătnică, dar loviturile nu mai aveau efect. Femeia îl înșelase. Își înfrunta bărbatul fără să clipească, știind că mai devreme sau mai târziu acesta își va pierde puterile. Nici peste ani și ani, Păunița nu uitase acele momente de biruință. Rămăsese gravidă cu un bărbat străin, iar faptul că-și încornorase soțul era o victorie atât de mare încât, psihologic, îl strivea pe bicisnicul Tomiță. Până la urmă nu va mai fi în stare să ridice mâna asupra ei. Ceea ce s-a și întâmplat. A început el să legene moale cureaua și astfel s-a recunoscut învins. Era silit să ceară divorțul, dar pe de altă parte

știa că timpul lucrează în favoarea ei. Îi va fi foarte greu să demonstreze că nu el e tatăl. Atunci a și amenințat-o că nu va fi de acord în veci cu trecerea copilului pe numele său fiindcă – marele lui secret! – nu poate procrea. S-au izbit unul de celălalt ca doi tauri din ale căror coarne ies scântei. Păunița era decisă să conteste orice certificat medical pe care el l-ar fi produs. L-a acuzat că, dacă scoate așa ceva, se va șterge cu petecul de hârtie la cur, deoarece ea știe că l-a obținut pe baza relațiilor lui de milițian jegos. Tomiță a râs și a amenințat-o că va rămâne singură cu bastardul, să-i dea numele taica popa, care îl va și boteza, iar în apele botezului să-și spele rușinea că fata lui cea mai mare a făcut un copil din flori. Dar Păunița nu s-a dezmințit și așa cum de-a lungul vieții înfruntase destui șefi grobieni de șantier care nici n-o cunoșteau bine și se și descheiau la prohab, dar ea știa să-i lase cu dânsa sculată, salivând zadarnic la un pas de platoul pântecelui ei, tot așa s-a uitat fix în ochii lui Tomiță și l-a asigurat că nu va avea încotro și va recunoaște copilul. Cureaua lui a șfichiuit inutil prin aer, fiindcă femeia câștigase bătălia. În ultimul moment i-a mai spus: Nu am nevoie de banii tăi, ci de nume. Copilul va purta numele tău.

Din acea seară, maiorul din miliția economică, Ion Tomiță, originar din comuna Șoldanu, județul Olt, nu a mai dat același randament la locul de muncă. Apatic, molatec, aproape molâu, debitul amenzilor care țâșneau din condeiul său a început să scadă. Hoțomanii din Alimentația Publică au dibuit că tovarășul maior nu mai are cheful dinainte și, în consecință, au început să-și facă de cap. Nu a mai atins-o pe Păunița și nici bețiile nu mai aveau intensitatea de odinioară. Se fleșcăise, se micșorase, poate trăia și jena față de vecinul său mai vârstnic, domnul Gheorghe Nicolau, care observa că burta femeii crește inexplicabil, de

vreme ce într-un moment de sinceritate vecinul lui îi mărturisise că nu poate procrea. Pe de altă parte, cum să se ducă la ușa omului și să-i spună că e un bărbat înșelat? Îi era rușine, dar mai mare rușinea decât aceea că stă în casă cu o muiere care și-a făcut de cap nu putea fi. Spera ca familia Nicolau să fi uitat ziua aceea când el își dăduse nechibzuit drumul la gură, dar dacă domnul poate o fi uitat, consoarta, mititică și ageră cum era, cu siguranță că vârâse adânc în cap prețioasa informație. Îi venea să se ducă la ușa oamenilor și să-i facă să creadă că fabulase totul, ca omul, la beție, dar numai beat nu fusese atunci, și oricine și-ar fi putut da seama că din gura lui nu a ieșit altceva decât adevărul gol-goluț. Rușine, rușine, nevastă-sa era gravidă, al cui era copilul?

Până la urmă divorțul a fost admis, dar cu o întârziere apreciabilă, specifică acelor vremuri, când statul comunist făcea eforturi pentru a păstra unitatea familiei. Păunița născuse deja un băiețel de trei kile și opt sute de grame, Săndel îi zicea, chiar așa trecuse numele în certificat, nici Alexandru, Alex, ori Sandu, ci Săndel, nume caraghios și, fiind tot căsătorită în clipa nașterii, bebelușul primise numele soțului. Femeia triumfa și chiar dacă el nu călcase în Maternitatea Polizu, tot tată rămânea. Tomiță Săndel, așa-l chema pe puști, și-i venea să-l strângă de gât, dar simțea și o duioșie stranie, dacă Dumnezeul cel Mare făcuse o minune și un picur pornit de la el fecundase acolo în bezna nevestei lacome? Putea fi copilul lui. A efectuat însă un nou set de analize, ale căror rezultate au risipit orice dubiu. Nea Tomiță, i-a spus medicul, om în vârstă, profesor eminent, mata ai o problemă, nu poți face copii, înfiază unul eventual! Ce să mai înfieze când curva de Păunița îi și adusese ploconul!

Din fotografia înrămată, ochii lui verzi luceau magnetic, fascinând-o pe aceea care-i fusese soție și care, babă, nu încetase

nici o clipă să-l iubească. Da, de bună seamă, Săndel nu era copilul lui, cu toate acestea, despre tatăl biologic mai păstra doar o vagă amintire, în schimb memoria îi era populată tot de Tomiță. Prin câte nu trecuseră! Se judecaseră ani de zile, întâi pensia alimentară, apoi numele, se judecaseră ca niște nebuni și în ochii magistraților chiar că nu puteau fi altceva de vreme ce de la tribunal plecau ținându-se la braț și chiar oprindu-se într-un local să bea ceva. Până la urmă, bărbatul nu a plătit pensie, dar, condiție majoră, numele lui nu mai fusese dezlipit de copil. Pe Săndel nu-l chema Cărăușu, ci Tomiță. Chiar dacă numele suna din cale afară de caraghios, certificatul de naștere arăta că are tată, ceea ce o și interesa pe Păunița. Oricum, el nu a venit niciodată să-și vadă copilul. După divorț, Nela, pe care nu o mai chema Tomiță, ci Cărăușu, trebuia musai să-și refacă viața. Primea de la părinții ei de la țară pachete de mâncare, dar banii tot nu-i ajungeau. Avea nevoie de un bărbat stabil, lucru al dracului de greu de realizat, și așa a rămas ea, până târziu, îmbătrânind și neavând cum să neutralizeze acest proces biologic firesc, nerealizată și neîmpăcată.

Mergea acum alene pe strada Lucian Blaga, flancată de blocuri masive, de nezdruncinat, cu multiple amenajări. Un apartament aici, știa Păunița, costă o avere și nu e de nasul oricui, cu atât mai mult de al ei. Tocmai ieșise de la Casa de Pensii din Vitan, unde-și consuma cam toată ziua ca să câștige un ban. Deși nu mai era mult până să se întunece, nu se grăbea să se urce într-un autobuz care ar fi dus-o până la Eroilor. Dorea și ea să se plimbe puțin de una singură, că tot singură era, și să caște ochii la tot ce oferea parterul acelor blocuri scumpe. *Cafe-bar*-uri pretențioase unde un pahar de *juice* putea să coste cât un kil de carne, prăvălii luxoase, filiale de bănci unde funcționarii vorbeau șoptit și abia respirau, bani să fi avut și s-ar fi scufundat în mirajul acelor

provocări. Toate se făcuseră țăndări după ’89, iar din norii de praf înălțați se plăsmuiseră mici paradisuri în care huzureau noii bogătani. Păunița își luase gândul de la un nivel de trai superior. Toată viața fusese o sărăntoacă, dar nu mai protesta. Pe măsură ce trecuse timpul, visurile de odinioară fugiseră din capul ei. Până și o plimbare de una singură o făcea să se simtă bine. Mai trăgea cu coada ochiului spre ferestrele care nu aveau storurile trase, în spatele cărora pulsa viața unui cuplu compus din oameni tineri și frumoși. Fusese și ea tânără, dar nu se bucurase de viața spre care jinduise. Dorise să fie o doamnă, răsfățată de bărbatul iubit, să mai facă din când în când și un voiaj peste hotare, că doar se săturase de drumul până la Viișoara și înapoi, cu mașina luată din autogara Rahova, Viișoara, Suhaia, comune lipite de Zimnicea, unde tatăl ei era preot și se bucura de respectul oamenilor. Nici pomeneală de asemenea delicii! Tomiță o scosese într-un an la Bușteni, și în alt an în Mangalia, acolo unde existau case de odihnă pentru lucrătorii din Ministerul de Interne, dar atât. De altminteri, în concediu nu era schimbat față de cel din restul anului. Doar că dormea mult dimineață și când se scula urla să-i fie aduse la pat cafeaua și micul dejun. Era mahmur după băutura din urmă cu o seară, ceea ce-l făcea să fie libidinos, așa că tam-nesam să pomenea că începe s-o cerceteze pe sub fustă. Păunița se jena să facă sex la lumina zilei, deși nu i-ar fi displăcut, și uneori prefera aceasta împreunărilor pe întuneric, ascunși amândoi sub plapumă, de parcă cine știe cine i-ar fi văzut, dar dacă tot erau plecați din București, măcar să iasă și ei dimineață la plajă, să prindă ultravioletele, cum auzea că procedează alții, sau, dacă erau la munte, să facă o ascensiune. De futut aveau tot anul la dispoziție. Din acest punct de vedere Tomiță nu o neglijase, ceea ce într-un fel o consola pe femeie gândindu-se că dacă

o solicită pe ea intens nu mai are resurse și pentru alta. Din păcate, de multe ori îl simțea peste ea străin și bolovănos, slobozinduse ofensator de repede, râgâind apoi și întorcându-se pe o parte pentru a adormi instantaneu. La serviciu, timp de opt ore și jumătate discuțiile din biroul de la Personal se roteau exact în jurul acestei teme. Păunița nu îndrăznea să fie ea prima „reclamantă" – avea ceva bun-simț moștenit de acasă de la părinți –, dar celelalte, spurcate la gură, nu se ascundeau și spuneau exact ce le doare, că au bărbați leneși, anoști, care nu mai sunt buni de nimic, beau ca nesimțiții, lasă toată gospodăria pe umerii lor, iar noaptea mai bine lipsă decât cu ei în pat! Una dintre ele, Lenuța, o brunetă pe atunci la vreo 30 de ani, sintetizase grăitor: nu mai sunt futută, doar mozolită. Și uite așa, auzind azi o spovedanie, mâine venind rândul alteia să-și descarce sufletul, Păunița nu s-a mai abținut și a spus și ea ce are pe inimă, recunoscând că bărbatul o bate sistematic, ce mai, o joacă sub tălpi, și nici măcar nu-și cere scuze a doua zi. Dar cum înghiți asta, fato? au sărit femeile profund indignate de supliciul la care era supusă colega lor. Înghit, a răspuns ea, ținând ochii în pământ, și aproape fizic arăta aceasta, înghițind în sec, dovedind că nu are nici un mijloc de apărare. Trecuse însă mult timp de la acele discuții. Nu mai știa nimic despre fostele ei colege de la Personal, să fi fost aceasta pe la mijlocul anilor '70, înainte de cutremur, urma să-l întâlnească pe viitorul tată al lui Săndel, oho, ce vremuri! Ideea de-a face un copil cu un alt bărbat îi încolțise în minte în clipa în care își dăduse seama că prăpăditul de Tomiță, deși o fute, nu lasă urme. Crezuse că ea e de vină, dar nici vorbă, coaiele animalului lăsau de dorit. Gândul parșiv a ispitit-o atunci. Să rămână borțoasă cu altul, dar să-i pună copilul în brațe lui Tomiță. Să se trezească nemernicul cu un bebeluș pe cap și să nu poată să arate că nu-i al

lui, așa ar fi vrut să-l vadă, cum își mușcă pumnii de ciudă și nu are ce să mai facă. Ar fi bătut-o poate și mai rău, dar ar fi știut să se apere. La o adică s-ar fi dus până la generalul Mocanu, șeful lui direct, și l-ar fi încondeiat clasa întâi. Dar, pe de altă parte, ei îi repugnau asemenea ieșiri. Nu făcea parte din categoria feministelor sau a emancipatelor. De aceea, judeca deseori, că o femeie mai și trebuie s-o încaseze, că de aia e bărbatul bărbat, ca să-și mai și plesnească muierea, că doar n-o fie ea icoană. Tatăl ei, preotul Ciprian Cărăușu, nu se înduioșa când venea la el la biserică vreo enoriașă cu ochii umflați de pumni. Lasă femeie, o încuraja sfinția sa, o să-ți treacă, vorbesc eu cu Mitică, poate o fi avut și el motiv, așa că femeia pleca supusă și nu mai crâcnea la viitoarea bătaie. Uneori, la predică, părintele spunea că bătaia este ruptă din rai, iar bărbatul, dacă o lovește pe femeie, face aceasta ca să se pedepsească pe sine, deoarece, dacă nu adormea, Dumnezeu nu i-o scotea pe Eva din coastă. Țăranii nu înțelegeau mare lucru din argumentația preotului, dar acela avea autoritate și orice ieșea din gura lui era bine primit. Păunița cu el semăna. Considera că ar fi putut să facă multe în viață dacă Dumnezeu ar fi blagoslovit-o cu un alt bărbat, ar fi avut casă la curte cu etaj, automobil de teren, ehe, visase ea bunuri materiale, dar Tomiță nu fusese omul unor asemenea realizări. Bețivan, comod, colac peste pupăză, nici nu putea să procreeze. Femeia și-a conceput copilul cu un student politehnist de vreo 22 de anișori, care se nimerise odată, la ele, la Personal, căutând de fapt biroul de mecanizare, unde știa că-l poate găsi pe inginerul-șef pentru a-i semna foaia prin care dovedea că făcuse practică în producție, cum era pe atunci. Tânărul era foarte înalt și avea o privire visătoare, distrată, exact opusul uităturii lui Tomiță. Ochii lui însă nu erau verzi, ci căprui, catifelați, ceea ce putea s-o amețească la fel de ușor pe femeie.

Păunița a intrat ușor în vorbă cu el, propunându-i să-l conducă până la biroul respectiv. Deja ispita i se strecurase în suflet, și în minte, și în altă parte a corpului. De aceea, intenționat încurca etajele clădirii ca să câștige timp și să obțină de la tânăr promisiunea că pentru efort el îi va face cinste cu o cafea. Bineînțeles, a răspuns băiatul, așa că *rendez-vous*-ul a și fost aranjat a doua zi în pasajul *Villacros*, după orele de program. Tânărul nu era din București, locuia cu chirie în Militari și se descurca destul de greu cu menajul. Păunița nu a avut de lucru și s-a oferit să vină acasă la el ca să-i facă puțină ordine, e un băiat tare drăguț și merită să primească nițel ajutor de la o femeie mai în vârstă, dar care încă nu e babă, a chicotit ea. A aflat cu acel prilej că mama lui nu mai trăiește și atunci Cristian, așa-l chema pe băiat, chiar a crezut în intențiile ei curate de a-i fi un fel de soră mai mare. Oricum, Păunița avea vreo zece ani peste el și arăta ca o cucoană împlinită, serioasă, la casa ei, cu angajamente și răspunderi. Dar de la a doua ei vizită neprevăzutul nu a întârziat să-și facă loc în viața lor. Gătindu-i o tocăniță de cartofi, a mișcat neatent oala pe aragaz în așa fel încât și-a vărsat tot conținutul pe fustă. Bucata de stofă trebuia musai pusă la muiat și spălată. Tânărul s-a oferit să-i aducă un halat, dar femeia nu a mai așteptat și s-a dezbrăcat în fața lui, dezvelindu-și pulpele rotunde și albe. Nu avea picioare lungi, dar, așa cum arătau, pline, cărnoase, mai ales că intrau în contrast cu gleznele fine, care bărbat ar fi rezistat tentației? Nici Cristian nu a făcut excepție. Tulburat, i-a întins femeii halatul, dar a și îmbrățișat-o. Păunița nu a mai stat pe gânduri și printr-o mișcare energică, așa cum proceda uneori cu Tomiță și cum văzuse că alți bărbați se purtau în fața ei, i-a deschis prohabul înșfăcându-i membrul care zvâcni fierbinte în pumnul ei strâns și căpătă o rigiditate formidabilă. S-au iubit cam un ceas, interval de timp în

care tânărul a avut vreo două orgasme, dacă nu trei, spre încântarea ei maximă. Având și convingerea că se află în perioada optimă de fertilitate, știa că nu va rata fecundarea. Și-a spălat apoi fusta cum a putut, a uscat-o cu fierul de călcat și a țâșnit în bezna cartierului Militari, lătrată de câini, fluierată de derbedei, precum Sophia Loren care în film fuge din brațele lui Richard Burton, aceasta însă înainte de-a se iubi, doar că Păunița habar nu avea de filme, ea era o fată de la țară venită la oraș pentru a-și face un rost, și care nu știa altceva decât să funcționărească prin birouri sordide. Soție de milițian, își înșelase bărbatul și purta în pântece ca pe un giuvaer sămânța necunoscutului vizitator.

Amintirea acelei fugi noaptea, prin cartier, până găsise un autobuz – pe atunci metroul nu fusese dat în folosință – nu i se șterse din memorie. În prezent se afla tot într-un autobuz, 104, care traversa cu greutate Piața Unirii, foarte aglomerată, ambalată parcă toată într-un cearceaf imens de reclame, huruind continuu, de te întrebai de unde vine zgomotul, din măruntaiele pământului pe unde circula metroul sau din mațele oamenilor care digerau o hrană infectă. Păuniţa nu-și răspundea la o asemenea întrebare. Legănată de autobuz visa cu ochii deschiși la tot ce trăise. Aproape că-i venea să creadă că sumedenia de întâmplări nici nu avea vreo legătură cu ea, ci reprezenta o poveste născocită de un scriitor răutăcios, care ținuse cu tot dinadinsul să-și supună personajul favorit unor încercări care de care mai jenante. Autobuzul frână brusc și trezindu-se din reverie constată că depășise Piața, avansase de-a lungul Splaiului și se afla la doi pași de biserica Sf. Elefterie. Aici venise odată cu tăticul și participase la o slujbă minunată pe care părintele Ciprian o lăudase îndelung. În vremea aceea se și căsătorise cu Tomiță, dar afurisitul nu prea călca în biserică, pretinzând că se teme să nu fie văzut de

vreun șef și deci reclamat. Degeaba se muncise socrul lui pentru a-l convinge că nu face nici un rău dacă din când în când mai vine și el la o liturghie, fiindcă regimul politic înțelege o asemenea atitudine și nu se supără. I-a dat atunci ca exemplu prietenia mai veche dintre Prea Fericitul Iustinian și Gheorghiu-Dej. Dacă nu colaborau cei doi, praful se alegea, Nelule, de bisericile noastre și de preoțime, ar fi fost mai rău ca în Albania. Tomiță își trata socrul cu suficient respect, dar nu o dată îi atrăsese atenția că-și cam stricase dosarul căsătorindu-se cu o fată de popă, așa că sfinția sa ar face bine s-o lase mai moale cu povața. Ripostând astfel, închidea gura părintelui. Odată cu gura ferecată, omul înghițea și amărăciunea că-și dăduse fata pe mâna unui netrebnic, dar ce să-i facă proastei dacă se îndrăgostise de ochii lui verzi și nu-și ascultase nici tatăl, nici mama, buna preoteasă Niculina, care o avertizase că nu va face casă bună cu miliția nul? Și nu a făcut. Dar tot atunci, când se duseseră la slujba de la Sf. Elefterie, alături de ei se mai aflase cineva, vecinul de palier, un om cam de vârsta părintelui, distins, sobru, cu păr alb bogat, pieptănat pe spate, Gheorghe Nicolau se numea, despre care Păunița aflase multe lucruri frumoase încă dinainte să locuiască în același bloc, la același etaj și, culmea, mai având și ușile apartamentelor față în față. Atunci, în acea zi, a avut prilejul să-l cunoască mai îndeaproape și, deși crezuse că e un om ursuz și închis, o uimise buna lui dispoziție și dorința de-a sta de vorbă cu ei cât mai mult. Au mers după liturghie la un local din apropiere, în Piața Operei, au băut bere neagră, care-i plăcea cel mai mult părintelui Ciprian, și ea s-a lăudat atunci că-l știe de fapt pe dumnealui de la colegele ei din Antrepriza de Construcții, cum că domnul Nicolau este un om de zahăr și, dacă reușești să te apropii de sufletul lui, îți faci cel mai bun prieten. Nea Gicuță, sau Cici, cum îi spuneau soția

și prietenii, s-a fâstâcit în fața unei asemenea declarații și poate acela a și fost momentul când Păunița a reușit să intre în casa lor, dintr-o vecină oarecare transformându-se într-o persoană de încredere prin fața căreia va ajunge să treacă tot destinul unei familii nefericite. Ziua aceea de primăvară avusese parfumul sărbătorii. Oare nu picase în acel an Bunavestire taman duminica și nu chiar de duminica aceea era vorba? Nu putea fi sigură, dar își amintea cu precizie de amiaza însorită, de halbele de bere neagră pe care tăticul și domnul Nicolau le dădeau pe gât într-o veselie și s-au cherchelit, de mărturisirea acestuia din urmă: știți, eu nu am prea fost la viața mea la biserică și dacă nu mă invitați acum, nu veneam, dar pe viitor promit să mai dau câte o raită, ha, ha... Într-adevăr, se întâlniseră chiar în parcul de la Eroilor, iar Păunița, ofensivă cum îi era felul, s-a dus direct la el, l-a salutat și l-a întrebat ce face, nu cumva are vreun *rendez vous* secret de care doamna nu trebuie să știe. Bărbatul, luat prin surprindere, nici nu a știut cum să se apere, dar s-a lămurit repede că persoana care-l abordase e vecina lui de palier – nu se mutaseră în bloc de multă vreme –, soția unui maior de miliție, femeie tânără și apetisantă. Doar că pe el nu-l mai interesau femeile. Neștiind ce să-i răspundă, a râs, apoi a dat mâna cu părintele Cirpian, pe care cu acel prilej l-a și cunoscut.

Nici unul dintre cei doi nu mai trăia, ceea ce după anul 2000 era de înțeles. Atât preotul, cât și domnul Nicolau ar fi avut mult peste 90 de ani, prag pe care biologic puțini îl trec. Doar Virginica Nicolau, soția, trăise ani lungi, grei după moartea lui și mai ales a fiului, Sabin... Păunița se înfiora în fața celor întâmplate cu multă vreme în urmă și de aceea își și aducea cu greutate în fața ochilor sinistrele evenimente. Odată învinsă jena, întâmplările se recompuneau cu o nefirească acuratețe, nepierzând nici

un amănunt și redând integral acea blestemată zi de februarie a anului 1985. Trecuse de atunci mai bine de un sfert de veac. Memoria Păuniței se încrunta, captând între pliuri felii crâncene de realitate. Acelor oameni le era mai mult decât o vecină oarecare, dar pe vremea aceea oamenii încă se mai ajutau între ei. Prea era mizeria mare și prea fusese canalizată ura populației într-o singură direcție ca să nu le pese unora de alții și să nu-și taie din puținul rației pentru a-l da și celuilalt. Așa fusese învățată de mică Păunița, să nu întoarcă spatele celui necăjit și să facă pentru el tot ce poate. Maică-sa, preoteasa, mai ales că lor nu le lipsise nimic, îi spusese că e bine să fie primitoare, dacă-ți bate cineva la ușă, să-i deschizi, fiindcă așa îi place și Domnului, după cum nu poate să-l aibă la inimă pe omul posac și cărpănos. Pe Păunița banii nu o scoseseră niciodată din casă, în schimb, rod al educației primite, fusese mereu săritoare la necazul altuia. Și atunci cum să fi rămas indiferentă față de nenorocirea care lovise familia de vizavi, nu una, ci două, două morți, venite una după alta, întâi a băiatului, moarte care trebuia ascunsă pentru ca suferința celuilalt muribund să nu se amplifice? Păunița își ținuse gura, deși îi cam plăcea ei să ducă vorbele, dar era la rândul ei din cale afară de îngrozită. Îi chemase pe tăticul și pe mămica, fiindcă ei îl îndrăgeau pe domnul Nicolau, mai ales părintele nu uitase acea duminică frumoasă de Bunavestire când băuseră bere neagră în Piața Operei, și doar lor a îndrăznit să le spună adevărul. Sabin, fiul, lipsește de acasă fiindcă nu mai este. Cum adică? a întrebat-o părintele. A murit. S-ar putea să facă înmormântările odată. Parcă ai mai slujit mata la tată și la fiu. Preotul Ciprian, foarte tânăr, proaspăt hirotonit, trăise o asemenea experiență. Alături de un părinte mai în vârstă se aflase la căpătâiul celor doi. Fuseseră morți grozave, deoarece tatăl și fiul, într-un acces de furie, se loviseră

unul pe altul. Cauza nu a fost niciodată pe deplin elucidată. Ori fiul voise să plece de acasă, să fugă în munți la partizani, iar tatăl se împotrivise, ori invers, tatăl avea niște legături cu lumea rebelilor și fiul, deja îndoctrinat, îl turnase. Bătrânul, zdruncinat peste fire, îi luase gâtul, nu înainte de-a fi primit și el o lovitură cauzatoare de moarte. Pe părintele Ciprian îl tulburase acel caz și uneori, de-a lungul timpului, la vreo cumetrie ori botez, îl evoca, Dumnezeule, ce orori s-au mai întâmplat odată în țara asta, bine că ne-am mai potolit. Iată că peste ani fata lui îl chema să participe la ceva asemănător, cu diferența esențială că cei doi nu se omorâseră unul pe altul, dar dacă asupra tatălui acționase nemilosul cancer, fiul tot victimă a unei agresiuni era. Când a aflat de la Păunița în ce împrejurări murise băiatul, și-a dus mâna la gură. Nu mai spune, fato, a exclamat el și și-a plecat capul ca în fața unei fatalități negre.

Nu se îndura să se urce într-un alt autobuz ca să ajungă mai repede în cartierul Drumul Taberei. Ce-o mai năpădiseră, Dumnezeule, amintirile! Era o femeie trecută bine de 60 de ani, tocase mărunt-mărunt viața, dar tot singură rămăsese. Singură singurică. Într-o vreme îi plăcuse să fie de capul ei. După divorțul de Tomița căutase un partener valoros, să fie și băiat deștept, să aibă și bani, să arate și bine. Evident, nu-l găsise. Ea știa că place și, dacă-și dădea silința, plăcea al dracului de mult, în așa fel încât plutoane de bărbați puteau să patruleze prin dreptul ei salivând la ordin. Dar, fir-ar să fie, timpul nu stătea s-o aștepte. Încă o lună, și încă una, primejdia îngrășării pândea după cotitura lunii care urma, peste un an, pe aceeași vreme, nu va mai avea aceeași ținută țeapănă, șoldurile ei frumos modelate or să se lățească, și ceea ce altădată fusese un atu în fața slăbănoagelor se putea peste noapte transforma în dezavantaj fatal. Rotunjoară de felul ei, fiecare sută

de grame depusă unde nu trebuie o zvârlea în categoria femeilor grase. Așa a început să intre în panică. Mai trăgea după ea și un copil care nu era tocmai ascultător și care, la o adică, văzând că în casă este adus un bărbat străin, putea să facă urât.

Cu chiu cu vai se urcă într-un autobuz 368 aglomerat. Urcarea dealului era un adevărat chin. Mai bine ar fi mers pe jos, dar o dureau picioarele, care nu mai aveau flexibilitatea de odinioară. Purtase o viață pantofi cu toc înalt, și acum nu-și mai îngăduia nici măcar unul de trei centimetri. Planta piciorului fusese prea solicitată în tinerețe. Dureri chinuitoare se ridicaseră treptat de-a lungul gambelor, prin coapse, până în zona lombară de unde fulgeraseră baza coloanei. Nelo, s-a zis cu tine, și-a spus atunci în gând. Nu mai încalți tu pantofi ca lumea! Dar asta însemna că era deja babă. Având o concepție rigidă asupra feminității, Ionela Cărărușu, zisă Păunița, crezuse tot timpul că o doamnă are datoria să poarte ciorapi și vara la 40 de grade și să refuze încălțămintea plată. Până și acum, când nu mai avea mult și împlinea – cifră fatidică – 70 de ani, nu renunțase la pantofi cu ceva toculeț, cât de cât, ca să nu-și simtă călcâiul direct pe pământ. Mai căscă ochii la Spitalul universitar, mare, crăcănat, unde fusese în câteva rânduri internată din cauza unor probleme intime. Tot ce era mai important în viața ei se lega de zona genitală, sondată, chiuretată, raclată, usturimi, infecții, hemoragii... După ce scăpase de Tomiță cunoscuse alți bărbați și nu știuse să se ferească. Nu-i vorbă, și nesimțiții ăia se slobozeau în ea fără nici o restricție și nici n-o lăsau să se ducă la baie ca să se spele în timp util. De prezervativ, nici pomeneală! Ai văzut tu, fato, român care să fute protejat? Parcă o auzea pe afurisita de Colțeasca și zâmbea nostalgic omagiind astfel vremurile de altădată. Colțeasca era șefa de la Personal a Antreprizei de Construcții unde lucrase. În viesparul

de acolo unde domneau hoția, prefăcătoria și curvăsăreala avea impresia că e singura femeie în care putea să aibă încredere. O știa singură, fără copii, fără bărbat, poate și femeia se atașase de ea cu gândul că Păunița îi poate fi sprijin la bătrânețe. Uscată, cu ochi exoftalmici, fuma țigară de la țigară, pe care le scruma neglijent, lovindu-le cu unghia lungă și galbenă a arătătorului mâinii stângi care tremura tot timpul, exprimând maximă nervozitate. Când un puști venea să se angajeze ca „necalificat", săpător, încărcător-descărcător, ceva de felul ăsta, Colțeasca îl cerceta pe toate fețele, de-l treceau pe tânăr sudorile și mai că-i venea băiatului să se lase păgubaș. Nu degeaba ocupase femeia respectiva funcție, era cadristă veche, cu experiență, ciurul judecății ei nu cruța pe nimeni. Iar despre fostul și singurul ei bărbat se spunea că avusese funcție mare în Securitate, unele guri șușoteau că fusese nepotul generalului Mazuru, unul din adjuncți, alături de Nicolski, ai lui Pantiușa Pintilie la înființarea instituției în 1948. Dar nu stătuse cu omul decât puțină vreme și-și despărțiseră drumurile. Acela căzuse în dizgrația șefilor și fusese dat afară. Dar strânsese destul mălai, din care o parte îi lăsase și Colțeascăi. Poate de aceea o fi și simpatizat-o ea pe Păunița. Aveau destine asemănătoare. Și tânăra luase de bărbat un milițian, și ăla bețiv... Când murise, toți crezuseră că e putred de bogată. Când colo, nenorocita nu avea un sfanț, până și apartamentul în care locuise fusese ipotecat. Ce dracului făcuse cu banii Colțeasca era un mister. Se zvonea că pokerul îi mâncase viața, și tocase averi noapte de noapte când se întâlnea cu tovarășele de viciu, undeva într-o zonă obscură din Pantelimon, înainte de-a începe sistematizarea cartierului. Se alesese praful de speranțele PăunițeI că bătrâna îi va lăsa o țâră de moștenire, numai că tot de la cucoana asta fumătoare și cartoforă plecase totul...

Drumul Taberei arăta ca pustiu la acea oră. Aria de blocuri unde locuia ea era una dintre cele mai liniștite din cartier și poate din tot orașul. Măcar avea mulțumirea asta, măcar atât, deși uneori sâmbăta și duminica îi țiuiau urechile de atâta liniște și pustietate. Blocul în care stătea din 1970, atunci când, grație lui Tomiță și relațiilor sale, săriseră peste rând și contractaseră apartamentul, lăsându-i pe alți solicitanți de căruță, își schimbase componența locativă în proporție de 99 la sută. Nu mai recunoșteai nici o mutră. Erau toți tineri impersonali, nu puteai să schimbi o vorbă cu ei, nu răspundeau la salut. De-a lungul vremii, Păunița, așa cum o crescuse pe ea preoteasa la țară și cum se obișnuise, avea un veritabil cult al vecinului. A-i cere una alta, a-l întreba de sănătate nu însemna pentru ea a se vârî în sufletul omului, ci a încerca să-l cunoști, a te apropia de el, a combate până la urmă păcătoasa de singurătate. În felul acesta reușise să se și apropie de familia Nicolau și nu regretase niciodată că-i cunoscuse pe oameni, o familie specială, marcată de un destin tragic. Parcă al ei fusese mai bun! Sâmbătă și duminică, singură, se plimba prin cele trei camere văruite totuși de curând, și în câteva rânduri abia s-a abținut să nu urle ca un animal înjunghiat care nu mai are scăpare. Ca și pokerița aia patentată de Colțeasca, nu avea pe nimeni, iar singurătatea o jupuia până la os. Băiatul ei, Săndel, plecase cu nevastă-sa în Italia și era bun plecat. Îl înțelegea, desigur, nu mai voia să privească în urmă, mai rău decât fusese el lovit nu se poate, dar a privi în urmă însemna să privească și spre ea, mama lui. Să nu-i mai dea chiar ei nici o atenție, de parcă nici nu ar mai fi existat, era prea de tot...

Deschise ușa casei și o trase după ea cu furie. Aprinse toate luminile, își aruncă pantofii, unul într-un colț, celălalt în altul al sufrageriei, și brusc ce-i veni să se dezbrace și să rămână goală, să

se ducă în fața oglinzii și să se privească cu nesaț? Curbele trupului nu mai aveau definiția de odinioară. Apăreau umflături, aglomerare de carne păstoasă, țesuturi adipoase, fesele nu mai erau bombate, ci pur și simplu grase, sânii se lăsaseră, moi și lăbărțați, doar sfârcurile lungi mai păstrau o anume duritate și tare i-ar fi plăcut să mai fie supte de un bărbat pofticios, buricul, de asemenea, era scobit adânc, loc unde limba aceluiași bărbat ar fi avut ce face, și deodată coborî mâna în zona pubisului, lăsând ca un deget să-i alunece printre labiile mari, pe care le despărți, își desfăcu și coapsele și alese un unghi imposibil de-a privi înăuntru. Maică Precistă, acolo era ea, în profunzimea acelui tunel o urmăriseră bărbații stăruitori și din păcate nu o găsiseră, nu captaseră femeiușca iute ca argintul viu, care pulsa amețitor și dorea să fie răpusă odată pentru totdeauna. Se duse la baie și luă ustensilele care serveau la bărbierit. Nu mai recursese la ele de ani buni. Începu să se radă atent pentru a nu scăpa nici un perișor, nici o rădăcinuță proeminentă, pubisul ei trebuia să fie din nou neted, ca-n palmă, fiindcă așa îi plăcuse lui Tomiță și altora ca el. Gândul însă i se îndreptă din nou energic spre secătura de Colțeasca, o babă perversă până la urmă, de la care plecau relele...

Brusc, la fel de nestăpânit ca puțin mai înainte când, tamnisam, decisese să arunce hainele de pe ea, o invadă rușinea, se înroși toată, din creștet până-n tălpi, și înfășurându-se într-un capot pe care-l găsi abandonat pe brațul unui fotoliu, fugi dintr-o cameră în alta pentru a stinge luminile. Apoi se prăbuși inertă pe canapea, tremurând din tot corpul. Ce era cu ea? Se îmbolnăvise? Făcuse febră? Sau toată vina o purtau amintirile care o răvășiseră amarnic, așa cum nu i se mai întâmplase în ultima vreme? Trebuia să pună capac acestui rezervor primejdios de unde, dacă ar fi țâșnit afară tot conținutul, s-ar fi trezit înecată

de mareea propriului trecut, căruia nu i-ar fi rezistat. Ea, Ionela Cărăușu, zisă Păunița, căsătorită în tinerețe Tomiță, divorțată și de atunci revenită la numele de domnișoară, era lipsită de apărare în fața propriei vieți. Aceasta, întoarsă asupra ei, ar fi transformat-o într-o mumie, așa cum i se și păruse mai înainte că arată privindu-se îndelung în oglindă.

Când doamna Virginia Nicolau și-a dat sufletul, Păunița tocmai se pensionase de la filiala BRD unde lucrase în ultima vreme, dar nevrând în nici un caz să rămână acasă, își găsise un post la Casa de Pensii pentru a-și rotunji astfel veniturile. Funcționăreala de o viață dăduse roade. Cât puricase ea cărțile de muncă ale angajaților, apoi promovarea nesperată într-o instituție bancară, și iată că după 60 de ani controla dosarele depuse ale atâtora care așteptau cu sufletul la gură milostiva pensie. Decesul de atunci al doamnei o scosese de pe linie. Nu-și închipuise că va putea să aibă loc o asemenea coincidență. Tot atunci Săndel, băiatul ei, trebuia să se însoare, iar pregătirile mergeau în direcția sărbătorii. Ce noră frumoasă mai avea! Mult mai tânără decât Săndel, dar diferența de vârstă nu o deranja, ba dimpotrivă! Fiul ei era ditamai animalul, la peste 1.90, avea alura unui actor hollywoodian, se mândrea atât de mult cu el încât nu-i mai păsa de nimic altceva, iar faptul că purta numele lui Tomiță o ungea pe suflet. După divorț, omul fusese dat afară din miliție și-l pocnise damblaua. Atacul cerebral îl țintuise într-un scaun cu rotile, manevrat de noua lui parteneră, pe care nu o văzuse la față, dar despre care fostele colege spuneau că e, culmea, bucățică ruptă Colțeasca, aceiași ochi beliți, aceeași claie de păr roșcat, uscată ca lemnul, or fi fost rude, dracu să le pieptene! Oricum,

merita felicitări dacă se angajase să-l șteargă la cur pe Tomiță. Bețivanul avusese, fir-ar să fie, noroc. Dar de ochii lui verzi tot îi era dor. Săndel, logic, nu-i moștenise. Adevărul este că semăna foarte bine cu tatăl lui, studentul misterios, a cărui sămânță o furase într-o seară, undeva într-o garsonieră închiriată din cartierul Militari. Toată viața așteptase clipa când îl va vedea pe băiat mire. Poate în acest fel răscumpăra anii de singurătate, bărbații care o călăriseră și cărora nu le păsase de suferința ei, răscumpăra o viață încleștată și scrâșnită, fiindcă așa-i fusese ei dat, să nu huzurească, să nu se culce pe o ureche, să simtă os prin os fiecare zi, să se uite în fundul pușculiței și să vadă că nu mai are o lețcaie. Mămica, tăticul îi dăduseră, dar până când? Mai erau și alți frați care sugeau de la părinți. Mai ales sora mai mică, toanta de Mariana, care după câte un amor păgubos, era gonită din casă de partener numai cu ce avea pe ea, darămite să se fi ales cu niscai profit. Din acest punct de vedere o întrecea pe Păunița care, orișicât, de-a lungul timpului știuse să negocieze, și dacă e vorba de piață și mai puțin de sentiment apoi să capete pe trupul ei un preț bun. Mariana își distrusese părinții prin prostia fără măsură. Până la urmă se aciuise lângă un amărât de vârsta ei, care la rândul lui nu muncea și-i turnase trei plozi, unul după altul, făcând foamea și ciupind puținii bănuți din pensia maică-sii care mai îngrijea și de un bătrân tot pentru bani. Părintele Ciprian, acolo în parohia lui, din Viișoara, nu irosea un strop din vinul primit la parastase și turna toate recipientele într-un bidon mare care lua drumul Bucureștiului, apoi pește, pui, curcani, trimiteau bieții părinți cât puteau spre gurile înfometate ale unor copii neisprăviți, mai ales că la mijloc mai era și Titi, singurul băiat, harnic, muncitor, nimic de zis, dar la rândul lui păgubos, încurcat cu o vagabondă de care nu s-a mai dezlipit. Din ziua în care se dusese și el

ca bărbatul la adresa respectivă, în loc s-o șteargă iute de acolo după ce și-a făcut treaba și să se spele apoi pe mâini, a rămas atașat de femeia aceea, care era chiar o meseriașă deșteaptă de l-a făcut pe nătăfleț s-o ia de nevastă, aceasta după ce toți colegii lui de la punctul termic unde lucra ca mecanic de întreținere o cunoscuseră pe Flori și chiar îi atrăseseră atenția că e sub demnitatea lui dacă face un asemenea pas. Dar cine să se înțeleagă cu un căpos ca Titi! Băiat de caracter, jos pălăria, se lăsase să-i fie puse pirostriile și rânjea ca un netot în costumul de ginerică, în timp ce femeia, deșelată de alții până la istovire, își vedea în sfârșit sacii suiți în căruță și poza în cucoană mare. Ce mai familie avusese și Păuniță! Titi, fratele, o mierlise din păcate repede. La nici 50 de ani, chiar în noaptea de Revelion, când tot amărâtul se bucură și se cinstește, el doar a ridicat cupa de șampanie ca să ureze sănătate și viață lungă celor strânși în jurul mesei, și a căzut lat. Degeaba au venit echipajele Salvării și au încercat să-l resuscite-ze. Nu se mai întoarce mortul de la groapă, așa nici Titi nu a mai putut fi întors din drumul care-l conducea spre cele veșnice după o viață umilă. A fost atunci mare jale în familie. Preoteasa Niculina a suferit cel mai tare și nici ea nu a mai dus-o mult. Părintele, rămas văduv, nu a mai făcut nici el multă vreme umbră bucății de pământ din fața bisericii din comuna Viișoara, județul Teleorman, unde slujise mai bine de 45 de ani. Păuniță și-a îngropat ambii părinți, dar s-a ținut tare și nu a stors o lacrimă din ochii pe care nu-i fardase niciodată, dar care, strălucind puternic, captaseră mai mereu privirile bărbaților, care însă nu de ochii ei aveau nevoie, ci de altceva. Fără mămica și tăticul s-a simțit ca un copil orfan, gata să-și plângă singură de milă. Dar au întremat-o parastasele. Fiindcă de mică își găsise de lucru pe lângă maică-sa atunci când aceasta pregătea pomeniri mari pentru tot neamul până la

ultimă rămurică, incluzând astfel și alte familii din sat, în așa fel încât parastasul nu era numai al lor, ci al tuturor, a înțeles că prin asemenea mijloace poate să învingă durerea. Și a învins-o. Apoi era băiețelul care creștea și se făcuse un adolescent de toată frumusețea. Creșterea însă cerea bani, iar Păunița dădea din colț în colț. Salvarea ei erau vecinii de palier, adică familia Nicolau, unde se ducea mereu cu împrumutul, ceea ce o enerva pe doamnă, care într-o bună zi nu a mai vrut să-i dea un sfanț. Pe vremea acea însă femeia nu avea de unde să știe că la bătrânețe, singură, va apela tocmai la Păunița ca s-o ajute. Din fericire, aceasta nu era ranchiunoasă, de ce să țină supărare, mai ales că biata bătrâna, nemaiieșind din casă, se tot ruga s-o ia Cel de Sus, dar n-o lua, și era silită să trăiască, trecând de 80 de ani și nici o îndurare pentru liniștirea ei... Păunița îi mai aducea lapte, pâine, dar în realitate urmărea un anumit interes. Dacă ar fi convins-o pe săraca Virginica să-i lase ei apartamentul după moarte, mai ales că nu avea cui, să facă în prealabil acte de vânzare cumpărare ca să nu se trezească cu cine știe ce rubedenie a răposatei pe cap, că are vreun drept și să conteste testamentul, la urma urmei doamna Nicolau îl cunoștea pe Săndel de când era mic și dacă s-ar fi instalat copilașul aici când va fi mare, față în față cu mă-sa, ar fi fost ceva, deși, gândea Păunița, blestemată fusese casa aceea, mai bine lipsă, dar, pe de altă parte, își spunea că nu are rost să fie superstițioasă, că între respectul față de superstiție și bucuria de-a se ști proprietara altui apartament în care s-ar fi mutat propriul copil, parcă tot a doua variantă era mai avantajoasă. Numai că Virginica, auzind propunerea pe care în cele din urmă îndrăznise să i-o facă, nu și-a mai ținut nervii, a ieșit ceva de nedescris, a izbucnit femeia în hohote de plâns și aproape că a dat-o afară din casă, marș de aici, să nu te mai văd, eu sunt cea mai nefericită

și tu te gândești la profit, să-ți fie rușine! Păunița a șters-o înțelegând-o pe biata bătrână și de aceea nici nu s-a supărat. Cum să n-o înțeleagă? Avea ea inimă de piatră? Oare ce s-ar fi ales de ea dacă l-ar fi pierdut pe Săndel la nici 25 de ani, așa cum pățise sărmana doamnă Nicolau? Până la urmă s-a lăsat păgubașă și nu i-a mai cerut nimic. Băiatul intrase la facultate, își făcea un rost, se va descurca el, nu avea nevoie de pleașca de la mă-sa. Oricum, îi rămânea apartamentul ei, de ce să râvnească și la altul? Era el băiat bun? Era, și aceasta conta. În al doilea rând, după 1989, Păunița înregistrase un salt profesional important. În urma absolvirii unui curs de contabilitate și beneficiind de sprijinul unei cunoștințe care lucra la BRD, reușise să se transfere în sistemul bancar privat, unde salariul i-a crescut corespunzător, și unde la vârsta ei se simțea o cucoană respectabilă, lucrând într-un alt mediu, printre domni bine îmbrăcați și manierați, spre deosebire de ceea ce cunoscuse ea până atunci, mârlani de maiștri și șefi de echipă care duhneau a vodcă și ceapă, aveau ghetele întotdeauna mânjite de noroi, invocând desigur condițiile muncii de șantier, dar orișicât puteau și ei să-și mai curețe din când în când încălțările, asta cunoscuse, plus palme peste fund și ciupituri din partea inginerilor care țineau ca și prin asemenea gesturi să-și respecte statutul, dacă nu erau și mai îndrăzneți, și când mai erau și abțiguiți făceau aluzie la originea ei socială, ehe, Păunițo, tu ești fată de popă și le ai pe astea sfinte, ha, ha...

În ziua când murise doamna Nicolau, ea se putea socoti o femeie mulțumită. O irita singurătatea, dar decât să mai îndure toanele unui bețivan căruia trebuia să-i mai facă și de mâncare și să-i spele izmenele, mai bine de una singură și fără complicații. Nu prea avea prietene fiindcă și tocătura bârfelor ajunsese să o dezguste. Înainte de a-și găsi de lucru la Casa de pensii, dimineața,

la oră fixă, își bea cafeluța și pe urmă deschidea televizorul, unde o uita Dumnezeu până spre prânz, când își încălzea ciorba de perișoare și eventual, dacă mai avea chef de felul doi, și vreo doi ardei umpluți cu orez, trecea repede ziua. De sărbători se ducea la biserică, înțepenind lângă pangar și simțind că astfel își face datoria față de tăticul ei care avusese o voce foarte frumoasă și umplea biserica de cântări. Preoții de acum, socotea ea, nu mai știu să cânte, dau mai mult din gură, predică excesiv. Păunița se opunea abuzului de discurs din biserică. Tăticul, la vremea lui, nu prea obișnuia să vorbească, sărea repede la final și le ura tuturor sănătate, fericire și Doamne ajută. Poate de aceea îl și îndrăgiseră cei de la partid, ehe, părintele Ciprian, ziceau ei, e de-al nostru, nu o dă cu misticismele, a înțeles de unde bate vântul. Doar javra de Tomiță îi scosese ochii că i-a stricat dosarul, mânca-l-ar viermii și n-ar mai avea clipă de liniște pe lumea ailaltă, îl afurisea Păunița, dar iarăși trăgea cu coada ochiului la fotografia înrămată din care radiau ochii lui verzi, și o apuca leșinul ca-n tinerețe...

Doamna Virginica Nicolau murise într-o zi de vis, cald atunci, adia zefirul, se apropiau Rusaliile, urma să aibă loc cununia lui Săndel, oh, și tocmai atunci își găsise și bătrâna să dea ochii peste cap. Nu fusese nimeni lângă ea în clipa fatală pentru a-i lipi pleoapele, să-i pună la cap o lumânare, și când o găsise țeapănă, caldă încă, Păunița trăise o spaimă grozavă. Avea impresia că face ceva ilegal, își îngăduie ceva ce nu se cuvenea, pătrunderea într-o casă străină, dar știa că bătrâna mai lasă ușa deschisă, de fapt venise ca să împrumute ca de obicei mașina de tocat, doamnă, nu vă supărați, mai iau și eu mașina asta să fac niște sarmale, c-o să vină la mine copiii după restaurant, dar nu a primit nici un răspuns, și cu de la sine putere a mai făcut un pas, și încă unul, a intrat în casă, a trecut prin sufragerie, uitându-se

cu dispreț la pereții nezugrăviți de decenii – dar cine să se mai ocupe de așa ceva după ce muriseră soțul și fiul? – apoi luând-o pe coridorul din fața băii și ajungând în dormitorul minuscul al apartamentului a găsit-o întinsă pe pat, în fața televizorului aprins. Femeia adormise pentru totdeauna. Nu i-a venit să creadă, i-a apucat mâna și i-a dat drumul, mâna a căzut moale pe lângă corp, și atunci nu a mai avut nici un dubiu, bătrâna plecase dintre vii și ochii aveau lucirea de neconfundat a trecerii pragului când vrei să mai furi ceva din lumea lăsată în urmă, dar toate se înceţoşează și brusc te întâmpină o altă lumină care așază peste ochi pecetea unică a uimirii și desprinderii. Doamnă, a murmurat atunci Păunița, de ce? I-a închis pleoapele fiindcă nu suporta lucirea globilor oculari. Și-a adus atunci aminte că domnul Nicolau avea din prima căsătorie o fată cu care răposata vorbea destul de rar. Nici nu locuia în Bucureşti, dar într-o asemenea situație trebuia anunțată urgent. Păunița o văzuse doar o singură dată, la acea dublă înmormântare, iar de atunci trecuse un sfert de veac. Femeia era profesoară tocmai în Reșița și după 1989 deplângea frecvent sărăcirea populației din zonă. Combinatul siderurgic era pe butuci, vândut bucată cu bucată la fier vechi. Copiii muncitorilor de odinioară deprinseseră de la părinții lor o stare de apatie vecină cu tembelismul. Vorbea săraca Doina la pereți. Când a auzit că a murit Virginica a venit într-un suflet. Păunița, la revedere, aproape că nu a mai recunoscut-o. Doina Nicolau, căsătorită Ardeleanu, se îngrășase și suferea după toate aparențele de astm. Păunița, în stilul ei prietenos, a îmbrățișat-o și i-a transmis condoleanțe, dar tonul vocii era atât de cordial, de parcă ar fi felicitat-o pentru cele petrecute și nu ar fi suferit împreună. Apoi a venit scuza neașteptată. Ce păcat că ea nu poate să participe la funeralii! Chiar așa a spus. Doina s-a mirat, dar a înțeles repede

despre ce este vorba. Coincidența a descumpănit-o. Era cam cusută cu ață albă. Cum se brodise ca tocmai acum să se însoare și fiu-său? A scrutat-o sever pe Păunița, ca și când ar fi vrut să descopere cine știe ce dedesubturi necurate, obicei format în ani și ani de profesorat. Silită să asculte inepțiile de la generații de elevi, trebuia să fie ageră, nu îmbrobodită. Atunci Păunița, oarecum jenată, a făcut un salt în trecut și i-a spus fără să ezite. Știi că au trecut 25 de ani de atunci? În felul acesta îi abătea atenția și nu mai trebuia să dea explicații despre nedorita coincidență. Doina a tresărit, derutată de întoarcerea surprinzătoare în timp. Și atunci fusese vorba de o coincidență, Dumnezeule, sinistră de-a dreptul! A scuturat din cap cu un fel de furie față de revenirea acelor clipe rele. Momentele stânjenitoare au fost repede depășite, iar apoi conversația a prins aripi, de parcă ar fi fost prietene la toartă și aveau o mulțime să-și împărtășească. Felul Păuniței de-a li se vârî oamenilor în suflet a avut și atunci câștig de cauză. Coșciugul abia transportat în capela cimitirului putea să stea acolo mult și bine. Cui să-i mai ardă de jale și jelire când de pe celălalt versant cununia le făcea cu ochiul? Așa că, după înmormântarea la care nici nu a venit multă lume și unde formalitățile au fost executate în doi timp și trei mișcări, Doina a și virat-o spre restaurantul unde Păunița cu neamurile petreceau. Din Ghencea până în Crângași, unde se afla localul închiriat pentru nunta tinerilor, taximetristul nu-i luase doamnei profesoare mai mult de 13 RON, dar femeia nemulțumită nu s-a abținut să-i spună că la ea acasă, în Reșița, cu banii ăștia câte nu făcea... Omul a ascultat-o răbdător, i-a dat restul până la ultima firfirică și apoi, deschizând portiera, aproape că a îmbrâncit-o afară din mașină. Du-te naibii, cucoană! Dracu a mai văzut ca de la mort să te duci la petrecere! Pesemne că bănuise unde fusese mai întâi femeia,

doar o luase din fața cimitirului, iar apoi mai erau și hainele, nu tocmai negre, dar având în croiala și în cromatica lor o anumită sobrietate. Nu se mai mira însă el de nimic. Om la 45 de ani, se urcase la volan imediat după revoluție și de atunci văzuse multe. Puțin lipsise să nu fie tăiat în câteva rânduri de cuțitari tuciurii, care nu voiseră să-i achite cursa, dar scăpase fiindcă nu se luase la harță cu ei. Mai bine cu buzunarul gol decât cu gâtul belit! Taxiul galben făcu o curbă largă și se angajă pe Splai, în timp ce Doina Nicolau, căsătorită Ardeleanu, urca țeapăn treptele ce o conduceau în restaurantul cu un nume sonor, Legione.

Păunița a primit-o cu brațele deschise, a sărutat-o pe ambii obraji, i-a spus pe nume, Doina, și apoi a prezentat-o celorlalți nuntași, doamna profesoară etc., etc., după cum puțin mai înainte spusese doamna doctor, deoarece stomatologa care-i șlefuise ei dinții nu refuzase invitația și venise și ea la nuntă. În ambele cazuri făcuse prezentările cu o voce puternică, plină, tocmai ca să vadă lumea că ea are invitați unul și unul, nu doar electricieni și caloriferiști, snoabă era Păunița, dar o prindea. Au urmat masa, dansul, darul, nu a fost familie invitată care să nu lase un plic grosuț. Chiar dacă restaurantul nu era de cea mai înaltă ținută, tot se ridicase la ceva întreaga consumație. O cam secătuiseră cheltuielile și nu trebuia atunci să-și scoată banii? Făcuse totul pentru copil, dar nici lefteră nu-i convenea să rămână. De altminteri, la încheierea mesei pe fața ei se putea citi mulțumirea. Încasase mai mult decât se aștepta. Căzuse inițial și la înțelegere cu cuscrii care, în ceasul al 12-lea, se muiaseră și conveniseră să pună și ei jumătate din bani, deși, Doamne sfinte, cât se mai văicăriseră că n-au de unde, că au făcut deja copiilor o casă de vacanță undeva prin Bistrița Năsăud, că banca îi usucă cu ratele... Păunița a stat la masă cu cele două invitate de soi, profesoara și

stomatoloaga. A fost și masa cea mai decentă din tot localul, deoarece la celelalte era veselie mare, curgea vinul în pahare și din pahare pe gâtlej mai ceva decât apa pe jgheab, oamenii se bucurau, petreceau, chiuiau, jucau, o dată e nuntă în viață și nu de mai multe ori, doar peste masa celor trei femei coborâse un voal de tristețe, aceasta din simplul motiv că Doina nu avusese de lucru și le spusese că mai înainte trecuse pe la cimitir și nu erau acolo decât doi-trei oameni, rude de departe sau vecini din bloc, și uite așa le-a tăiat tot cheful. Da, da, doamna Nicolau, a oftat Păunița, era o femeie bună, dar s-a scrântit de când a murit fiu-su. Prilej pentru doctoriță care nu știa nimic să pună o întrebare nelalocul ei. Dar ce s-a întâmplat? S-a bătut apoi peste gură fiindcă nu se făcea să fie atât de curioasă, oricum porumbelul ieșise din colivie și nici celelalte femei nu erau chiar dispuse să se abțină. De altminteri, stăteau ca proastele la masă una lângă alta deoarece nici nu aveau ce să-și comunice, așa că subiectul, provocat din pură întâmplare de doctorița imprudentă, cădea ca o pleașcă. Doina a dat pe gât paharul cu vin și cerându-și scuze, deși destinatar nu prea exista – în fața cui se scuza ea, a celui mort, a celor morți, a lui Hristos însuși? –, a început să povestească, la început cu destulă dificultate, deoarece nu-și prea găsea cuvintele, pe urmă din ce în ce mai năvalnic, de parcă se afla la catedră și trebuia să domine prin forța glasului o clasă de neastâmpărați.

„Fratele meu a fost un om ciudat, pe care nu l-am înțeles niciodată. Cred că de vină a fost maică-sa care l-a răsfățat prea mult și în felul acesta l-a stricat. Dar asta nu înseamnă că nu și-a văzut de carte. Ba dimpotrivă. A luat mereu premiul I, a participat din clasa întâi de liceu la olimpiade naționale de limba română și de limbi străine, nimeni nu-l întrecea și mă puteți întreba la ce i-a folosit deșteptăciunea. Tata săracul nu mai voia copii la

bătrânețe, se pare că a avut chiar o presimțire urâtă fiindcă atunci când Sabin s-a născut și eu nu aveam decât 12-13 ani – locuiam în altă parte cu mama mea bună – a venit la noi, m-a tras pe mine deoparte și mi-a spus cu lacrimi în ochi că familia noastră s-a mai mărit cu un membru, e băiat, deci eu am un frățior, el se bucură, dar e altceva dincolo de bucurie, ceva care-l înfricoșează și pur și simplu nu știe cum să-mi spună tot ce are pe inimă fiindcă îl îngrozește faptul că acest copilaș va putea avea parte de o soartă tragică. Nu acestea au fost exact cuvintele lui, dar îmi amintesc că asta a vrut atunci să-mi spună. Totuși, oricât de urâtă era presimțirea, cui i-ar fi venit să creadă că se va adeveri, că acea ființă abia venită pe lume nu va trece de pragul de 25 de ani și va muri exact în ziua când și autorul presimțirii de atunci, tatăl, va fi pe moarte, iar ei doi vor fi îngropați odată? Nu-i așa că e poveste palpitantă, doamnă doctor? s-a gudurat ea pe lângă stomatologă, o femeie statuară, puternică, lacomă de bani, care tot timpul și oriunde se ducea vâna posibili pacienți. Luminița o chema, un nume nepotrivit pentru alura ei dominatoare, a făcut ochii mari, necrezând că la acea nuntă dintr-un local de categoria a doua va afla bazaconii petrecute cu ani în urmă, dar care continuau să înfioare. Îi venea din nou să se bată peste gură pentru că vorbise ce nu trebuie, dar de unde să știe ea că va deschide ditamai recipientul unde încă pulsa destinul unei familii îndurerate? A vrut să se retragă și să pună astfel punct istoriilor, dar greu s-o mai oprească cineva pe profesoară, care pe măsură ce vorbea se simțea din ce în ce mai în largul ei. Păunița tăcea și părea încântată de faptul că lumea nu se plictisea.

Acum vă spun tot până la capăt, s-a ambiționat Doina. Nela știe, că doar le-a fost vecină și martoră la nenorocire.

Ce s-ar cuveni știut despre Sabin Nicolau? A murit la 25 de ani neîmpliniți. Omorât. Lovitura fatală i-a fost aplicată în tâmplă de un bocanc militar. Bocancul aparținea unui plutonier de infanterie sau de artilerie care în acea noapte a venit neanunțat acasă și l-a găsit pe tânăr în patul nevestei. Pe plutonier îl chema Pavel Ispas, iar pe soție, Emilia. Ea credea că el este undeva afară din oraș, într-o aplicație cu trupa. Orașul este Giurgiu, iar evenimentul sinistru a avut loc în anul de grație 1985, Emilia era educatoare la o grădiniță din oraș, iar Sabin abia primise repartiție guvernamentală ca profesor de limbi străine la Școala generală nr. 4 din localitate. Directorul școlii, un om cum se cade, văzându-l prima dată pe tânăr și citind biletul repartiției, l-a asigurat că, așa cum spune o vorbă din bătrâni, dacă bei apă din Giurgiu, nu mai părăsești locul. Într-adevăr, tânărul nu a mai plecat de acolo, dar nu fiindcă și-ar fi găsit acolo rostul, ci ucis de un soț încornorat. Scandalul atunci a fost mare, iar provincia românească din acea zonă a țării, tembelizată în ultimul deceniu ceaușist, a avut ce mesteca îndelung, nutreț fain pentru un stomac veșnic nesătul. Adulterul a avut dintotdeauna nota lui picantă, dar de aici și până la omor e cale, nu glumă! L-a prins bărbatul pe pușți, i-a tras o mamă sfântă de bătaie, i-a mai ars și nevestei infidele câteva scatoalce ca să se învețe curva minte, dar să-l omori pe amant e prea de tot. Sabin Nicolau, tânăr, subțirel, care citea pe atunci cartea lui Denis de Rougemont, *L'Amour et l'Occident*, împrumutată de la un prieten mult mai în vârstă, s-a visat într-o ipostază tristanescă. Își închipuia nefericitul că trăiește o mare poveste de dragoste după modelul cavalerilor medievali, înamorați până peste urechi de serafice castelane, zăvorâte de soții geloși în fortărețe inaccesibile. Fortăreața în cazul lui a fost un apartament mizer de bloc de pe strada Tineretului, stradă

paralelă cu șoseaua care ducea spre București, acolo unde luase cameră cu chirie, fiindcă se săturase să facă naveta mai ales pe timp de iarnă. Nu se cunosc în detaliu împrejurările în care cei doi au ajuns unul peste altul în pat. Deși mamă a doi copii, Emilia era o fire bovarică și tânjea în adâncul sufletului după ceva extrem de romantic, suprafiresc, ieșit din comun. Se săturase de bărbatul care o neglija și despre care mai și auzise că ar avea o relație cu bucătăreasa de la cazarma unde lucra, o femeie corpolentă, așa cum îi plăcea lui, și nu slăbănoagă, așa cum o vedea el pe ea. Emilia era înaltă și slabă, cu ochi mari și negri, strălucitori, languroși, cu un ten creol, mat, fără nici o încrețitură, cu dinți albi, fildeșii, și cu o gură tulburător de senzuală, mai ales că buza de jos era cărnoasă și mult răsfrântă. Sabin s-a îndrăgostit puternic de ea și în intimitatea lui neprihănită a jurat că niciodată nu va mai avea nevoie de altcineva. Prin forța lucrurilor, s-a ținut de cuvânt. Emilia îl admira pe tânăr și descoperea în el tot ceea ce bărbatul ei nu-i putea oferi. Era zvelt, curat la trup – când s-au culcat prima dată i-a mărturisit că până atunci nu avusese pe nimeni – și dezvirginat de ea a început să manifeste un apetit sexual care pe femeie o amețea, dându-și seama că dorește foarte mult ceva care până în acele momente păruse o activitate de rutină. Pavel o onora destul de rar, dar ea-și lua conștiincios pastilele. Odată cu venirea lui Sabin în patul ei, anticoncepționalele și-au dovedit utilitatea. Băiatul ejacula bogat, nedrămuit, nu o cruța deloc și, dacă nu ar fi recurs la pilula magică, nu ar fi avut cum să prevină o sarcină nedorită. Pilulele i le procura mama unei fetițe care lucra la vamă și-i dijmuia pe turiști, mai ales pe turci, cerându-le folia salvatoare, pe care orientalii o și aveau pregătită, știind ei că femeii române îi crapă buza după așa ceva. În prima etapă a amorului lor, Emilia lua ostentativ pilula, chiar în

fața lui, cerându-i să-i aducă de la baie un pahar cu apă, ceea ce-l tulbura pe tânăr, care nu mai avea răbdare și o lua în brațe. Din păcate, termina repede, semn al imaturității, și de aceea, comparându-l cu Pavel, trebuia cu amărăciune să admită că la acest capitol bărbatul îi era puștiului net superior. Pavel avea un stil bătrânesc de-a face dragoste, nu se agita câtuși de puțin, nu schimba poziția, nu se ridica în brațe pentru a o privi pe ea de sus. Niciodată nu-i luase picioarele pe umeri, ceea ce Emilia regretase, deoarece văzuse ea odată așa ceva pe o casetă procurată tot de la turci, iar filmul cu destule scene fierbinți fusese savurat de toate educatoarele de la grădiniță, care se rușinau de ce văd, dar tare le mai plăcea. Pavel o lucra îndesat, icnit, ceea ce o satisfăcea deplin pe femeie, deși, pe de altă parte, se săturase de hoitul lui care nu o menaja deloc și se lăsa peste ea cu toată greutatea. Oricum stilul „împins" făcea mai multe parale decât trepidațiile juvenile ale lui Sabin, care mai mult o gâdilau decât o răvășeau. Dar îl iubea. Cu tact și blândețe i-a explicat că încheierea prematură dovedește o potență discutabilă. Sabin s-a înroșit tot, iar ea l-a îmbrățișat asigurându-l că-l va învăța cum trebuie să facă și într-adevăr după câteva ședințe tânărul a devenit alt om. Din puștiul necontrolat s-a transformat într-un bărbat versat care știe să stăpânească femeia și să-i producă un arpegiu de delicii. Probabil că în noaptea în care Pavel i-a prins pe cei doi, el se afla la apogeu punând în practică tot ceea ce învățase de la femeie. Aceasta a făcut ochii mari când l-a văzut pe bărbat în mijlocul dormitorului. Nu-și dăduse jos mantaua, venea direct de la instrucție și la rândul lui avea ochii ieșiți din cap, neputând să creadă că tinerelul acela pe care-l primise în casa lui cu simpatie îi încalecă nevasta. În cele câteva secunde care au precedat scenele de violență, lui i s-au perindat prin minte serile petrecute împreună, bând o

țuiculiță, jucând o tablă, băiatul se purta frumos și cu copiii care-l strigau domn profesor, paștele mamii lui de secătură, dacă ar fi știut ce o să se întâmple, nu mai ceda insistențelor Emiliei ca să-l primească. Târfa dracului, poate de atunci pusese ochii pe tânăr! Pavel n-a mai stat mult pe gânduri și l-a înșfăcat de chică pe Sabin, care nu a avut timp să se apere. Mâna zdravănă a bărbatului s-a înfipt în părul lui zburlit și puțin umed atunci din cauza efortului, i-a tras capul pe spate și l-a pocnit cu celălalt pumn în plină figură. A simțit imediat sânge pe piele, semn că dintr-o lovitură îi și dăduse borșul nefericitului. Emilia nu era chiar goală, purta pe ea un fel de neglijeu ale cărui părți laterale se petreceau una peste alta și se legau cu un fel de șnur subțire de mătase. Neglije-ul avea culoarea roșie, fapt care l-a stârnit și mai mult pe Pavel care, ca un taur scăpat din arenă, a sărit asupra celor doi, urcându-se cu bocancii în pat și lovind în stânga și în dreapta. Pe femeie totuși a cruțat-o. I-a dat doar două palme care au bubuit teribil în noaptea neagră ca păcura. Dar s-a îndreptat asupra tânărului care nu putea să schițeze nici cea mai firavă apărare și încasa pumni și picioare în față, în burtă, în spate. E posibil ca Emilia, refugiată într-un colț al dormitorului, să fi țipat atunci: oprește-te că-l omori! Teama ei s-a adeverit. Dacă Sabin ar fi reușit cât de cât să se ridice și să opună o minimă rezistență, poate că Pavel s-ar mai fi domolit. Dar tocmai pasivitatea puștiului l-a întărâtat din cale afară. Deși trecuse de unu noaptea și tot blocul era scufundat în beznă – ceea ce făcea ca zgomotele să capete o sonoritate sporită – nimeni din apartamentele vecine nu a scos nasul din casă pentru a vedea care este cauza scandalului. Știau că nu e bine să se amestece și poate erau și obișnuiți cu gălăgia de la unul la altul, mai ales la sfârșit de săptămână. Într-un asemenea univers aproape ireal, ca sigilat sub lespedea tăcerii, omorul a

avut loc. Lovitura cauzatoare de moarte a fost aplicată, așa cum au constatat medicii legiști, exact în tâmplă, lăsându-l instantaneu pe tânăr fără viață. El ridicase totuși mâinile ca să se apere, dar lovitura a spart blocajul și și-a atins ținta. Ochii sticleau fantastic, de parcă în acea fracțiune și zărise contururile înspăimântătoare ale lumii de dincolo.

În acel orășel moartea lui a avut efectul unui cutremur. Circumstanțele erau desigur picante, dar după ce oamenii se lingeau pe buze de sosul gustos, descopereau pe fundul farfuriei urâciunea, li se apleca și fugeau de la masă. Când a doua zi blocul a fost ocupat de miliție și procuratură, vecinii, cu toate că nu aveau de ce să fie învinuiți, dădeau din colț în colț și nu știau cum să iasă basma curată. Totuși, cum ar fi putut ei să împiedice crima? Stăteau cu ochii holbați și nu le venea să creadă că într-o familie respectată în bloc și care nu crease nimănui neplăceri se putuse întâmpla așa ceva. Pavel Ispas, plutonier major în armata română, om de nădejde, pe care se și baza la o adică administratorul blocului, la rândul lui pensionar militar, părăsea imobilul flancat de milițieni ca ultimul delincvent, ținând ochii în pământ, fără să aibă însă nici o tresărire, sumbru și neclintit. Nu se schimbase de uniformă și probabil că avea în picioare aceeași pereche de bocanci. Ștersese însă bombeurile, dar nu făcuse treaba ca lumea, așa că cine avea curiozitatea să studieze vârful încălțărilor lui, ar fi putut să identifice în dreptul unuia o dâră roșie care nu provenea de la cine știe ce adeziv chimic, ci era materie organică, cea mai importantă din corpul omenesc, prin care se fac transferuri de substanțe, pulsează și freamătă din creștet până în tălpi și are un nume care dă fiori: sânge. Emilia însă avea figura descompusă. După ce și-a dat seama că amantul ei tânăr nu mai trăiește, a îngenuncheat și pur și simplu nu s-a mai putut mișca

din loc. Pavel înțepenise și el, și aproape că-și ținea un picior în aer, așa cum și rămăsese de altminteri în urma loviturii aplicate ticălosului, stază comică, de bună seamă, dar cu atât mai grăitoare privind stupefacția care-l domina. Arăta ca un saltimbanc, iar nevastă-sa ca o bocitoare. Nici unul nu credea că au sub ochi ceva cât se poate de real. Ce urmau să facă? Să cheme Salvarea? Vremea rece de februarie, să nu arunci un câine afară, și întunericul făceau dificilă până și deplasarea ambulanței. E mort, murmura femeia în aceeași transă. Ce ai făcut, bestie? Pavel era tot într-un picior, scălămbăindu-se, dar având toată fața șuie, ca de om smintit. A putut doar să îngaime: n-am vrut, dar o asemenea scuză nu interesa pe nimeni. Tot femeia reuși în cele din urmă să-și revină, a pus mâna pe telefon și a sunat la Salvare. Spitalul era tocmai în cealaltă parte a orașului. Inițial, echipa de gardă a crezut că este vorba de o farsă și a început să glumească pe seama sinistrei solicitări. Glasul tremurat al Emiliei i-a trezit însă din bășcălie. Medicul care s-a deplasat la fața locului era un băiat tânăr, provenit dintr-o familie de medici de vază, dar care, neavând încotro plecase la post, acolo unde-l trimisese repartiția. De fapt, locul lui din Spitalul județean Giurgiu putea fi râvnit de mulți colegi de promoție, aruncați la țară, luptându-se cu noroaiele sau cu procurarea de lemne și cărbuni ca să facă față iernii. El în oraș se simțea ca un boier și multe duduci din protipendada locală ar fi dorit să pună mâna pe un asemenea domnișor chipeș. Tânărul nu avea însă chef de încurcături și lua peste picior ambiția familiilor cu ceva cheag care voiau să și-l facă ginere. Era ceva mai vârstnic decât Sabin, cu trei-patru ani, cel mult. Când a bătut la două noaptea la ușa apartamentului ocupat de familia plutonier Ispas, nu-și imagina nici un crâmpei din priveliștea abominabilă. De altfel, realitatea a bătut cea mai îndrăzneață imaginație, întrucât

constatarea decesului celui prăbușit în balta de sânge s-a dovedit o simplă formalitate. Neștiutor și fără experiența unor asemenea cazuri, a pus o întrebare de gâgă: dar ce s-a întâmplat? Înfățișarea bărbatului, a unei brute smintite, înlătura orice echivoc. Îl luase la bătaie pe tânăr fiindcă... – orice adaos era de prisos – și-l expediase urgent dintre vii. În schimb, chipul femeii adulterine l-a tulburat profund pe medic, și parcă atunci o coardă a sufletului său a fost ciupită de o emoție specială și inexplicabil a simțit atunci că de femeia aceea poate fi apropiat toată viața și o va sprijini în tot ce avea să urmeze. E mort, domnu' doctor? l-a auzit ca de la mare depărtare pe bărbat că-l întreabă. Întrebarea suna stupid, dar l-a ajutat să iasă din starea de însuflețire bizară, și sec, fără să-l privească pe Pavel, i-a comunicat că datoria lui este să anunțe organele, miliția, procuratura, lor le revine să elucideze un caz mai presus de competența sa. A fost un accident, nu-i așa? a adăugat el, aruncând celuilalt un colac de salvare. Bărbatul nu putea să repete decât ce spusese mai înainte. Nu am vrut. Nu v-ați gândit că puteți să-l omorâți? Nu am vrut, a repetat Pavel pentru a treia oară, care nădușise tot, dar nu se îndura să se dezbrace de manta. Pe doctor îl chema Florinel Pahonțu, și atunci, în noaptea aceea tot mai adâncă, adâncită în ea însăși ca într-o peșteră fără capăt, a avut o altă senzație ciudată. I s-a părut că la o adică ar fi putut fi el în locul tânărului, al cărui nume tocmai îl aflase, Sabin Nicolau, profesor de limbi străine, oho,! Tot timpul studenției Florinel își invidiase colegii de la Universitate, mai ales pe cei din Pitar Moș sau Edgar Quinet, unde procentul de fete era mai ridicat decât în alte facultăți, și-și închipuia de ce bucăți faine pot avea parte studenții de acolo, numai una și una, el ca medicinist prin cluburi mai agăța o asemenea bucățică și nici nu trebuia s-o întrebe unde e studentă, că și auzea de engleză, franceză, portugheză...

Prăpăditul, i-a venit lui atunci să-l căineze pe tânărul fără suflare. Ce i-o fi venit să se încurce cu nevasta nespălatului ăstuia? Nu avea în București destule gagici? Dar iarăși se uita la femeie și trăi o emoție similară, fir-ar să fie, avea cucoana ceva al ei, numai al ei, un vino încoace, dar nu în sens vulgar, ci foarte select, care pe unul ca el îl tulbura. Și așa însă, nu merita să intri în belea, mai mult, Doamne sfinte, să-ți pierzi și viața!

A doua zi dimineață Pavel Ispas a fost ridicat de organele puterii populare. Cartierul acela locuit de oameni sărmani a început să vuiască. Crimă pasională, cum ar veni spus, dar deja taberele erau împărțite. Unii îl acuzau pe plutonier, alții dimpotrivă săreau cu toată energia în apărarea lui. Cum adică? Să-și bată un țânc joc de tine și încă în patul tău? Emilia nu mai îndrăznea să iasă din casă. La grădiniță, în momentul în care și-a făcut apariția, s-a izbit de pieptul directoarei, care i-a spus verde în față că atâta vreme cât ea mai ocupă funcția respectivă, nu mai are ce căuta acolo. Evident, nu poate lua nici o hotărâre în sens executiv, dar deja a înaintat un referat sever Inspectoratului Școlar Județean și așteaptă decizia acestuia. Părinții unora dintre copii s-au și prezentat la grădiniță și au declarat că ei nu sunt de acord ca o femeie lipsită de simțul celei mai elementare moralități să se mai ocupe de copiii lor. Ea, directoarea, i-a rugat să pună protestul pe hârtie și acesta va fi atașat referatului incriminator. Drăguță, i-a spus cucoana Emiliei cu satisfacție, aici nu mai calci și nici nu cred c-o să te mai primească alții. Femeie de serviciu, mizerabilo, asta o să ajungi, la făraș, la cârpă, la closete! Din fericire, cucoana s-a înșelat în previziunile ei sumbre. Inspectoarea generală a tratat cazul cu o neașteptată blândețe, nu s-a lăsat impresionată de iureșul de proteste și de corul de indignări, și printr-o mișcare inteligentă a detașat-o pe femeie într-o comună din județ, Daia

sau Taban, unde scandalul încă nu făcuse valuri. Emilia a primit postul și nu a crâcnit. Directoarea de acolo de la țară s-a purtat frumos cu ea și în orice caz nu-i stătea în fire să aibă apucături de mahalagioaică. Așa au trecut cei câțiva ani care îi despărțeau pe români de 1990. După revoluție toate lucrurile s-au dat peste cap. Directoarea de la grădinița din oraș, care se purtase urât cu ea a fost destituită, nici inspectoarea generală nu a mai rămas în funcție, dar plecarea ei nu a afectat-o pe Emilia, întrucât persoana care a înlocuit-o s-a nimerit să fie tocmai soția medicului descins atunci la ei în casă, în sumbra noapte de toamnă a anului 1985. Între timp, tânărul se căsătorise, călcându-și cuvântul de-a nu se încurca cu fete din localitate, dar, ce să-i faci, se îndrăgostise până peste cap de o giurgiuveancă muc și sfârc, profesoară de biologie, așa că ceea ce nu a crezut că va face vreodată s-a împlinit, rămânând legat poate pe viață de acele frumoase plaiuri. Căsnicia lui a fost șansa cea mare a Emiliei care a solicitat să fie reprimită în oraș. S-a prezentat în audiență la noua inspectoare care știa de la bărbatul ei toată povestea și a primit-o pe femeie cu brațele deschise. Nu doar că s-a putut reîntoarce în grădinița de unde fusese alungată, dar printr-o întorsătură incredibilă a soartei a și fost numită directoare. Nu trecuseră nici cinci ani de la episodul jenant, dar nebunia cotropise țara și spălase mințile oamenilor care numai de viața intimă a Emiliei nu aveau grijă! Ea nu mai era o simplă educatoare, ci ditamai directoarea la care veneau părinții cu plocoane. A mai reușit să facă și un schimb avantajos de locuință. Copiii crescuseră, iar Pavel lucra în aceeași unitate militară, dar având o vârstă și reușind și el să se învârtească, nu mai pleca în aplicații, toamna prin noroaie și vara pe arșiță...

Dar nu era închis? Nedumerirea stomatologei de atunci de la nuntă avea perfectă îndreptățire. Păunița nu putuse să uite figura uimită a femeii, semn că urmărise cu maximă atenție toată istoria. Ceea ce relatase sora tânărului omorât era corect, mustea de detalii, dovadă că femeia avea memorie bună. Și ea își aduce aminte de acele zile. Se ducea la familia Nicolau pentru a o ajuta pe doamnă, istovită din cauza eforturilor. Soțul suferind de cancer intrase în faza terminală și avea nevoie de îngrijire zi și noapte. Nici un ceas nu mai putea să pună capul pe pernă din cauza țipetelor sale. Asupra omului morfina nu mai avea efect. Injecta în el o doză apreciabilă, dar boala câștigase deplină autoritate. Bolnavul purta ultima luptă înainte de-a fi dus în lumea umbrelor. Încă se zbătea, urla, se agăța cu slabele puteri de vrejul de lumină al vieții subțiat de la o clipă la alta. Săraca femeie nu mai știa ce să-i facă. Păunița era alături și o încuraja. Îl chemase și pe tăticul, părintele Ciprian, pentru a-i face slujbă muribundului, doar că domnul Nicolau era prea disperat ca să-și găsească liniștea sub coviltirul de vorbe ale unui preot. Chiar s-a încruntat când părintele a început să bolborosească pe limba lui, ceea ce l-a făcut pe acela să recurgă la un mijloc profan pentru a-l ajuta cât de cât pe muribund, reamintindu-i de berea neagră băută odinioară în Piața Operei. Bolnavul era lucid, a tresărit, a surâs, apoi a emis un strigăt neobișnuit de puternic, ca un semnal de despărțire. Din acel moment suferința lui nu a mai durat mult.

Cu o zi, cel mult două înainte, se petrecuse cealaltă tragedie, la 60 de kilometri distanță, într-un oraș dunărean, Giurgiu. Faptul divers ar fi avut ce digera, dar gazetarilor nu li se îngăduia să se înfrupte dintr-o asemenea mâncare. Fațada dictată de conducătorii țării nu trebuia să sufere nici o știrbire. Cu atât mai mult, nu ar fi putut fi boțită de o știre infectă, savurată, ehe,

în perioada interbelică de gazetarii de atunci, dar noi, artizani ai omului nou, nu avem voie să ne vârâm nasul în mizerii. Biata Virginica Nicolau nu s-a dus la Giurgiu ca să ridice de acolo corpul neînsuflețit al băiatului ei. S-au ocupat de transport niște rubedenii, cunoștințe, nici colegii tânărului de la școala generală nu au stat cu mâinile în sân, așa s-a făcut că, până la urmă, cele două coșciuge au ajuns să stea alături unul de celălalt în capelă și au fost coborâte în groapă cam în același timp. Din fericire, tatăl nu a știut de fiu și nici fiul de tată. Sabin știa că omul suferă de cancer, dar dominat de nesimțirea specifică vârstei, considera că sorocul e încă departe și în concluzie el încă poate să-l ignore și să-și facă de cap. Și-a făcut până a sfeclit-o. Nu puțini au fost aceia care i-au întinat memoria, spurcându-l cum le-a venit la gură. Dar și gura acestora, în timp, s-a răcit.

— Nu înțeleg, nu mai era închis?

Stomatoloaga tot insista, dovadă că povestea nu trecuse pe lângă urechile ei. Sora tânărului, din păcate, nu știa nimic despre situația celui care-i omorâse fratele, și a și recunoscut de altminteri că niciodată nu fusese interesată de acest aspect. Păunița continua să tacă, rotindu-și privirea în jurul sălii pentru a vedea dacă-și mai făcuse apariția vreun invitat de soi. Cine ar fi putut însă să se furișeze atunci în sufletul ei ar fi descoperit dedesubturi a căror desfoliere ar fi adus la iveală adevăruri temute și greu de suportat. Dar persoană închisă, defensivă, în gardă tot timpul față de curioși, Ionela Cărăușu știuse să se apere. Adevărul istoriei era al ei, numai al ei, și nimeni nu avea acces la secret.

Petrecerea începută de după-amiază s-a terminat în jurul orei două noaptea. Au plecat nuntașii cu burta plină și creierul încețoșat de băutură, dar știau că se simțiseră bine la nunta lui Săndel și a Georgianei, amândoi tineri și frumoși, lucrând în

departamentul de analiză și prognoză al unei bănci comerciale. Aveau viitorul înainte, iar soacra mare, Păunița, avea toate motivele să fie încântată. Numai ea știa cât se luptase cu bestia de Tomiță, care-i ceruse să-i șteargă numele din dreptul copilului, despre care spusese în toate cele patru zări că nu e al lui fiindcă el nu poate să procreeze. Îl pusese până la urmă pe dobitoc cu botul pe labe și, efect suprem al eșecului, îl pocnise pe nemernic damblaua. Ea biruise, ea trebuia să se socotească o femeie împlinită și cu acest sentiment a plecat ultima din restaurant, cu puțin înainte de răsăritul soarelui. Numai că miracolul mulțumirii nu a durat mult. După o zi de refacere, a doua zi dimineață a plecat la muncă. Iarăși drumul chinuitor din Drumul Taberei până în Vitan, la Casa de Pensii unde lucra până seara târziu, de-i venea să-și smulgă părul din cap, iarăși, iarăși, iarăși... Când de furie într-o seară se dezbrăcase și se privise goală în oglindă, constatând că îmbătrânise, că bătrânețea, ca orice fenomen natural, e dată pentru totdeauna, cale de întoarcere nu mai e, moartea o mai așteaptă și atât, nu lipsise mult să spargă sticla păcătoasă din fața ei. Zilele trecute i se păruse că zărește în autobuz o figură cunoscută. S-a chinuit să recunoască despre cine e vorba și, mai să rămână cu gura căscată... Dacă era chiar cucoana aia, Emilia, cum dracului o chema, amanta amărâtului de Sabin, din cauza căreia prostul murise? Dacă ar fi trăit, ar fi împlinit vreo 50 de ani. Se stinsese băiatul precum Labiș, dar necălcat de tramvai, ci izbit de bocancul acelui plutonier încornorat. Nu putea fi însă sigură dacă femeia aceea era Emilia și nici nu-i venea să se ducă la ea și s-o întrebe. Oricum, necunoscuta sau vag identificata părea să aibă mai mult, în jur de 60 de ani și în ciuda vârstei purta încă semnele unei frumuseți stranii, decadente, exact ceea ce-l fascinase la vremea respectivă pe băiat și tocmai ceea ce Păunița nu

suferea, considerând că asemenea femei sunt prefăcute și perverse. Ea fusese genul robust, frust, țărancă rumenă și sănătoasă, care nu face dragoste decât după apusul soarelui, când cerul se întunecă și nu mai e fir de lumină. Pe când cealaltă cu siguranță că și-o punea de câte ori avea chef. Doar așa se putea explica și porcăria făcută cu tânărul. Atunci când avusese loc nenorocirea se deplasase și ea la Giurgiu ca să pună umărul la îndeplinirea mai grabnică a formalităților legate de transport etc., etc. Orașul îi era bine-cunoscut deoarece doar acolo locuia amărâtă de Mariana cu netrebnicul de bărbat și plozii nemâncați. Crescuseră însă și ăia, intraseră și la facultate și trăgeau de felia de bursă cât puteau ca să se ajungă, așa că tot pe ea o nimereau când nu mai aveau un sfanț în buzunare, tanti Nelo, nu-mi dai și mata cinci lei de un hamburger? Așa trecuse vremea și ea le dădea fiindcă nu o lăsa inima, dar își aducea aminte și de toată viața care-o tocase între dinți. Atunci, la primărie, luptându-se cu funcționarii îngălați care întocmeau actele, unul dintre aceia, tocmai fiindcă Păunița îi împinsese două pachete de Kent ca să rezolve treaba mai repede, i-a făcut cu ochiul arătând într-o direcție anume. Acolo se afla Emilia și așa a văzut-o prima dată pe dama care-i sucise mințile băiatului nevinovat. Scăpase nemernica cu fața curată, iar jigodia de bărbatu-su nici măcar nu avusese demnitatea să ceară divorț. Și Emilia se simțise privită și nu se sfiise să-și îndrepte ochii spre femeia care o privea. Amândouă arătau atunci bine, aveau forță și puteau să se înfrunte fără să scoată un sunet – doar nu erau mahalagioaice –, înfruntare dură și mută, ciocnire nemiloasă în deplină tăcere, război scurt, dar nimicitor. Ca dovadă că n-o uitase de atunci, în autobuzul 368, după atâția ani, i se păruse că o recunoaște. Ceaușescu, Iliescu, Constantinescu, Băsescu, se vânturaseră președinții ca pleava, țara era ciur ca o

roată de caşcaval mâncată de toţi şobolanii tranziţiei, dar memoria ei supravieţuise. Cucoana din autobuz putea fi Emilia. Cortina se cobora, iar se ridica, între timp pe scenă apăreau alte decoruri, o revedea astfel pe stomatologa de la nunta lui Săndel, care ţinea morţiş să afle de ce bărbatul cucoanei nu intrase în puşcărie. Chiar, de ce scăpase? Păunița oftă şi se răsuci nemaiputând să adoarmă. Patul mare, de două persoane, de ani buni nu o mai găzduia decât pe ea. După Tomiţă nu mai fusese în stare să-şi refacă viaţa. Mămica şi tăticul – ei erau vinovaţii – o bătuseră mereu la cap şi o sfătuiseră să nu aducă în casă pe cineva străin, fiindcă o să aibă necazuri cu cel mic, care n-o să rămână mic, creşte, se face mare, n-o să suporte în casă alt bărbat. Vechea înţelepciune! Îşi ascultase părinţii, dar acum era singură-singurică. Un fior de groază i se urca pe şira spinării. De ce nu avusese şi ea parte ca altele de o viaţă uşoară, comodă, plăcută? Dar atunci cum s-ar mai fi îngemănat în destinul ei oroarea şi desfătarea, scârba şi voluptatea, deplina anihilare şi revolta sângeroasă? Când a văzut-o atunci de mult pe Emilia la primăria din Giurgiu, după moartea tânărului, a avut dorinţa să se ducă la ea şi să-i cârpească două palme de faţă cu toată lumea, s-o ia la rost, să-i ceară socoteală. Abţinându-se, reţinuse în ea un regret care se manifesta şi după atâta vreme. Voia încă să-şi răspundă la o singură întrebare: de ce-i plăcuse prostului muierea aceea? Ce găsise la ea? Nu cumva era prima lui femeie pe care tocmai din acest motiv o divinizase ca un caraghios? Aceasta putea fi cea mai bună explicaţie. N-o mai fura somnul şi cu ochii în tavan îl gonea pe Tomiţă din mintea ei pentru a-l lăsa pe tânăr să intre. Ce băiat drăguţ era! Ea mirosise că e virgin, deşi el, cocoşeşte, încerca să pareze. Pretindea că la vârsta lui de 22-23 de ani avusese deja femei interesante. Nu-i vorbă că-l văzuse de câteva ori cu o fată cu

trăsături fine, de prințesă, pesemne o colegă, dar Păunița, vulpe bătrână, putea să jure că între cei doi nu e nimic. Sabin amușina pe lângă ea, dar domnișoara plutea în sfere serafice și nu se uita la tânărul care-i dădea târcoale. Și probabil că așa păți-se și cu altele. La terminarea facultății cu siguranță că trupul lui nu suferise nici o stricăciune și se ducea la Giurgiu, acolo unde primise repartiție, ca vițelul la tăiere. Tăiat a și fost! Să n-o fi strâns atunci de gât pe nenorocită? Ți-ai bătut joc de copil, curvo! Dar Păunița, dincolo de furia care exprima frustrarea față de o agresiune nemanifestată când trebuia, își amintea și alte lucruri, intenții păcătoase, de care și acum, după atâția ani, se rușina, dar dacă le-ar fi pus în practică de bună seamă că soarta băiatului ar fi fost cu totul diferită, adică ar fi trăit și doar ce-i mai important decât viața? Dacă l-ar fi dezvirginat ea, tot era singură după divorțul de Tomiță, n-ar mai fi căzut neghiobul în mrejele Emiliei. Sau ar fi cunoscut-o, i-ar fi tras-o muierii de câteva ori ca un june cu tupeu, fără prejudecăți, nu s-ar fi înamorat și ar fi șters putina la timp. Trebuia să fiu eu mai îndrăzneață, își reproșa Păunița, de parcă cele întâmplate cu un sfert de veac în urmă avuseseră loc ieri. Nu-l observase de atâtea ori pe tânăr că o privea pofticios! Îl mai chema la ea, când părinții lui plecau din București, și-l servea cu o supă de găină, cu găluște, grasă și aurie, de te lingeai pe buze după ce mâncai un polonic. Vorbeau vrute și nevrute, râdeau, odată – nu-i vorbă, era arșiță mare, vară bucureșteană –, nu și-a mai pus fusta, a rămas în fața lui numai în dresuri, și l-a văzut pe băiat cum înghite în gol de mai multe ori la rând. S-a scuzat imediat și a pus pe ea un capot, dar parșivă, nu l-a închis la toți nasturii, așa că stând în fața lui Sabin, acesta putea să privească în profunzime, alunecându-i ochii până la triunghiul mat al ciorapului, care învelea zona pubiană. Caraghiosul voia să arate că e tare și nu se

lasă tulburat de ce vede, dar era limpede de la o poștă că tremură și doar atât trebuia ea să facă atunci, să-i ia mânuța între palme, s-o așeze între pulpe și să le strângă puțin tocmai ca s-o simtă cum se zbate pentru a ieși din strânsoare și a putea să-i pipăie picioarele. După un minut două, simțindu-l excitat peste fire, s-ar fi ridicat și ar fi mers împreună în dormitor unde nimic nu ar mai fi stat în calea fericirii lui. Și – de ce nu? – a ei. Apoi, evident, ce și-ar mai fi cerut scuze stimabilul, cât s-ar mai fi rușinat, vai, ce am făcut, te rog, Nelo, să nu-i spui mamei, ha, ha! Dar cu siguranță că prostovanul ar fi bătut din nou la ușa ei pentru a o îndupleca să repete ceea ce făcuseră cu niște în zile în urmă, iar ea proastă să fi fost dacă l-ar fi refuzat! În felul acesta cu siguranță că l-ar fi scăpat de Emilia.

Când s-a dat jos din pat era cinci dimineața. Nu mai putea să doarmă. Mai avea trei ceasuri până să iasă din casă. La opt pleca pentru ca la nouă să ajungă în Vitan. Drum, nu glumă, dar se obișnuise. Cu o zi în urmă, uitându-se în oglindă, plânsese de cum arată. Care bărbat s-ar mai fi uitat la ea? Carne flască, țâțe căzute, fese moi, un pubis încrețit, pulpe fără elasticitate, gușă, gât zbârcit, cearcăne. Păunița suferea cumplit pentru decăderea fizică. Investea încă mulți bani în vestimentație, dar nici hainele elegante nu puteau să camufleze ireversibilul declin. Copilul ei, conceput clandestin, într-o clipă de evaziune, era la rândul lui dărâmat și oricum de la el nu mai avea ce să spere. Își luase cu nevastă-sa lumea în cap și într-un fel era și normal să facă așa. Ea nu-și mai găsea refugiu decât într-o muncă stupidă, dar necesară, precum și în zbuciumul amintirilor care nu i se șterseseră din memorie. De aceea dădea înapoi ceasul timpului și-l revedea pe tânărul Sabin Nicolau, fecior, tulburat mereu de apropierea femeilor, dorind să pătrundă cât mai adânc misterul cuibărit între

picioarele acestora, dar fricos, rușinos, caraghios, nu făcea un pas în direcția dorită. Ar fi trebuit să-l aducă în patul ei. La urma urmei nu-i despărțeau decât vreo 12 anișori. Ce? Nu se mai văzuseră asemenea cupluri în care femeia e mai vârstnică, dar bărbatul nu încetează s-o iubească fiindcă ea l-a inițiat în taina amorului? Puteau ei doi, ea și cu Sabin, să sfideze opinia publică, toți care-i cunoșteau s-ar fi crucit, dar ce le păsa lor? Ei să fie fericiți, ei să se zbenguie în așternutul nupțial, ea, divorțata, s-o facă pe ingenua, ia el, dezvirginatul, să fie mereu înfometat... Nu s-a ales nimic dintr-un asemenea proiect. Sabin era coborât de decenii în pământ, iar ea, singură, făcea naveta între cartierele Drumul Taberei și Vitan, fără să știe de ce muncește, temându-se de izolarea pensionării, singură, cumplit de singură... Dacă prin absurd s-ar mai fi găsit vreun bărbat care să-i propună să se culce cu ea, nici nu știa cum ar fi primit propunerea. Penetrarea cu siguranță ar fi usturat-o, ar fi durut-o, poate i-ar fi provocat leziuni. Totuși, pe piață se găseau creme vaginale eficiente și nu foarte scumpe la care ar fi recurs, iar actul sexual ar fi decurs cât de cât normal, fără nici o inhibiție. Dar ce ar mai fi simțit în clipele în care partenerul ar fi fost deasupra ei? Se temea că tocmai atunci l-ar fi rugat politicos să descalece: lasă, iubitule, du-te la puștoaice, eu nu mai corespund, nu te supăra!

Se făcuse cinci și jumătate. Toamna rea și întunecată nu îngăduia ivirea soarelui decât târziu, când deja trebuia să iasă pe ușă. Poate ar fi făcut bine dacă ar fi vândut tot, i-ar fi trimis lui Săndel banii în Italia și ei nu și-ar fi păstrat decât puțin pentru achiziționarea unei garsoniere confort trei. La țară nu mai avea pământ, nici un petec. Vânduse și acolo și vârâse câștigul tot în fundul copilului. Nici așa nu era bine, dar ca mamă nu putea să se poarte altfel. Dacă ar mai fi avut totuși un locușor unde să se

retragă! Scurgerea timpului era din ce în ce mai chinuitoare și nici nu se suferea stând ca o proastă, în capul oaselor, pe canapea. Era și aceasta o dovadă că mare lucru nu mai are ce să aștepte de la viață. Părinții muriseră, de neamuri se răcise, cu cele două surori, cea de la Giurgiu, amărâta, și alta în București care ducea în cârcă tot un bărbat bețiv, din fericire molâu și nescandalagiu, nu se înțelegea. Fratele mai tânăr, încălecat de nevasta aceea curvă, dăduse ortul popii în condiții misterioase. Păunița nu se sfiise să spună în gura mare că fusese otrăvit. Încă puțin și ar fi cerut autopsia, dar îi era milă de mămica și tăticul – pe atunci încă trăiau –, oameni bătrâni cărora nu le-ar fi făcut bine să fie puși în fața unor dezvăluiri jenante. Bietul Titi, atunci, la un revelion s-a ridicat și el ca omul să toasteze, dar nici nu a înălțat bine cupa de șampanie că s-a și prăbușit, ca retezat de la rădăcină, și nu l-au mai mișcat din loc. Pesemne că prea le pusese pe toate la inimă și uite că inima a cedat. Doar el știa cât duce, ce greu îndurase infidelitatea consoartei care și după căsătorie nu se astâmpărase, că doar așa e năravul, nu-l lecuiești cu una, cu două, și-și mai găsea clienți care nu se sinchiseau de noul ei statut și se propteau cu același tupeu între bucile ei șuncoase. De multe ori Titi era pus în situația neplăcută de-a găsi în geanta soției prezervative și îi era jenă s-o întrebe la ce-i trebuie așa ceva de vreme ce el niciodată nu folosise. Lila ridica din umeri, nepăsându-i de ceea ce poate crede, iar el înghițea în sec, până când înghițitul i-a fost fatal. Neam nenorocit, îi venea Păuniței să înjure. Măcar dacă Săndel, de acolo din Italia, i-ar fi scris ! Nici pomeneală! Nu mai voia să audă de ea, de țară, nu mai privea în urmă și probabil nici la moartea ei nu și-ar fi mișcat fundul până în România.

În sfârșit se făcuse ora plecării. De fapt, o lua din loc ceva mai devreme ca să evite aglomerația din trafic. Ieși pe palier și

înainte de-a chema liftul văzu ceva alb și o grămadă de cioburi chiar la picioarele ei, semn că acolo cineva spărsese o sticlă cu lapte și nici măcar nu se învrednicise să curețe. Pe de altă parte, se mira, deoarece știa că laptele nu se mai comercializează în sticle, ci în cutii de carton căptușite. De pe ce planetă oare picase căscatul? Luă toată afacerea ca pe un semn rău, dar oricum se specializase de mult în înfruntarea situațiilor dificile. Afară era umed, totuși temperatura crescuse.

Catârul

Să fi fost pe atunci toamna lui 1986 sau 1987 și-și aducea aminte că se descurca foarte greu cu banii. Copilul crescuse și era din cale afară de pretențios. Dar se făcuse frumușel foc și ar fi fost păcat dacă nu l-ar fi îmbrăcat mai elegant decât ceilalți de vârsta lui, mai ales că învăța destul de bine și merita puțin răsfăț. Începuseră să-i placă și fetele, altă belea, dar Păunița voia să țină totul sub control. Dacă ar fi știut ea atunci că anii jupânului din fruntea statului sunt numărați! Dar politica n-o interesa. Cât fusese cu Tomiță, ditamai maior în miliția economică, se considerase la adăpost de greutăți. Și într-adevăr, Tomiță o scutise de mizeria cozilor la alimente. Tot el o învățase că regimul puterii populare a fost cea mai bună soluție pentru România ieșită ferfeniță din război. Dacă nu erau comuniștii, nu mai revedeam Ardealul, obișnuia el spună după ce avea ingerată o baterie de vin. Să nu-l mai aud pe taică-tu că se leagă de colectivizare și toate celelalte că-i rup gâtul! Atacul lui era urât, mai ales că părintele Ciprian nu-și lezase niciodată ginerele cu opinii conservatoare, lăcrimând pentru România interbelică. Dar Tomiță, dat dracului, pretindea că dibuie ca nimeni altul dușmanul de clasă. Îl scot și din gaură de șarpe, se lăuda el, adăugând apoi: dar nu e treaba mea, colegii din Securitate să-l bleiască, nu eu! Dar epoca Tomiță luase sfârșit în viața Păunițeі. Și odată cu aceasta, începuseră și

greutățile materiale, lipsuri, strâmtorări. Lucra de dimineața până seara în Centrala de Construcții Montaj și nu se alegea cu nimic. Tot salariul îi era mâncat de datorii. Își cumpărase mașină automată de spălat, frigider cu congelator dublu ca mărime decât cele obișnuite, și acestea prin relații, că doar nu se găseau la vedere în magazin, bașca puștiului casetofon din shop, după ce procurase la negru dolari, ce-o mai trecuseră sudorile, dar scăpase cu fața curată, doar punga goală, amețitor de goală – când se uita în ea i se părea că se află pe marginea unei prăpastii – o deprima și nu știa cum să o umple. Degeaba se ducea la Autogara Rahova o dată la două săptămâni, de unde primea pachetele cu mâncare de la părinți, pește, carne de pasăre sau de purcel, câte un bidonaș de vin, brânzică de oaie scursă bine, degeaba, Săndel înfuleca de ziceai că e spart, și dacă îi venea cineva în vizită nu se făcea să nu pună ceva bun pe masă, așa că, înainte de chenzină, carnețelul ei gemea de numele creditorilor. Pe cei drăguți, despre care știa că nu sunt revendicativi, îi amâna sau îi făcea de-a binelea uitați, doar pe aceia pe care-i știa ai dracului și care ar fi fost în stare să vină în fața ei la ușă și să-i facă scandal nu avea cum să-i evite și le restituia banii, dar și lor cu întârziere. În asemenea condiții a căpătat renumele de rea platnică. Ai grijă ce faci, Păunițo, o avertizau cei care o cunoșteau, în curând n-o să mai primești o lețcaie. Ceea ce avea să se și întâmple. Una din sursele ei constante de finanțare fusese familia Nicolau. Dar acolo, după ce avusese loc tragedia, nu mai putea să apeleze. Oricum, pe doamna Virginica o enervaseră dintotdeauna solicitările ei, spunând că asta e țigănie curată. Dacă eu nu am cerut de la nimeni un capăt de ață, de ce să vină alții la ușa mea? se apăra bătrâna doamnă, de la o zi la alta tot mai lipsită de putere. Cu vecina ei se obișnuise și o mai tolera, dar după ce rămăsese singură nu mai

suferea deloc asemenea gen de insistențe. Din fericire, Păunița avusese fler și nu mai venise pe capul femeii cu împrumutul. Făcea adevărate acrobații financiare ca să nu cadă de la trapezul precarei ei existențe. Treptat, oamenii, în loc s-o ajute, văzând-o din ce în ce mai încolțită, i-au întors fundul. Îi venea să se ducă la tăticul ei drag, părintele Ciprian, și să-l ia la rost: ce tot spui mata în biserică e apă de ploaie! Să ne iubim unii pe alții și într-un gând să mărturisim? Mutu s-o creadă, eu nu! Nimeni nu i-a mai deschis ușa bănuind-o că vine iarăși să ceară bani. Renumele nefericit a crescut în cârca ei ca o cocoașă hidoasă care o strivea și o făcea disprețuită de către oameni. Dar dacă și-ar fi plătit toate datoriile ar fi făcut foamea o lună întreagă. Ea ca ea, dar copilul de ce să sufere? În timpul vacanțelor îl trimitea la țară, dar cât timp avea școală, cheltuiala cu el era mare. Așa se simțea pe vremea aceea, sfârșitul anilor '80, ultimele respirații ale regimului Ceaușescu, dar, pentru ea, domnia Tovarășului intrase ca într-un regim al veșniciei. Nu și-l închipuia în ruptul capului pe pitic mort. Când predecesorul său, Dej, dăduse ortul popii, era tânără, împlinise 20 de ani, plecase deja la București, unde voia să-și facă un rost, ce vremuri! Roiau bărbații în jurul ei, dar Păunița fusese crescută bine de părinți, avea mândria fetei de popă care nu ar fi intrat nici picată cu ceară în așternutul vreunui mușteriu, chit că-i curgeau omului balele de un cot după ea! Știa să-i țină la distanță pe nespălați și nu se lăsa cucerită de o invitație la restaurant unde ar fi mâncat o friptură cu zgârciuri și câțiva cartofi prăjiți. Uite așa a trecut timpul până ce a apărut Tomiță, mai mare decât ea cu unsprezece ani, care a păcălit-o, a luat-o fată mare și a tocat-o după bunul plac. Dăduse cu piciorul unor băieți poate de treabă și nu fusese în stare să scape de bețivan. Atunci, în toamna lui '86 sau '87, își amintea foarte bine de funeraliile lui

Gheorghiu-Dej din urmă cu mai bine de două decenii. Fusese și ea la Mausoleul din Parcul Libertății și căscase gura la toată procesiunea. Martie 1965, tinerețe, idealuri, visuri... La întoarcere mâncase vată cu zahăr, iar un tip foarte bine îmbrăcat îi cedase locul în tramvai, tramvaiul 20, care cobora pe Uranus până la Mihai Vodă, și-l amintea cum se proțăpise acolo lângă scaun și nu se clintea un centimetru. Îi cedase secătura locul, nu vezi, Doamne, din politețe, ci știind-o așezată se putea zgâi la picioarele ei. Iar atunci ce i-a dat Păuniței prin cap? Așa, ca din întâmplare, și-a mai ridicat puțin fusta, în timp ce aparent distrată se prefăcea că se uită pe geam, dar o frigeau privirile individului, care-i se lipiseră de pulpe. Până la urmă a coborât și idiotul nu a avut curaj să se țină după ea. Putea fi un om bun și, în mod sigur, nu ar fi dat în femeie ca într-un sac box așa cum avea să procedeze Tomiță. Dar toate acestea se consumaseră cu mult timp în urmă. În toamna haină a lui 1986 era cu pușculița goală și aproape că o apuca amețeala când începea să numere câte zile mai sunt până la chenzină. Secretara directorului era tot Colțeasca și de multe ori se ducea la ea ca să se plângă. Avea impresia că femeia o ascultă și o înțelege. Ca și ea, era divorțată, dar nu avea copii, în schimb îngrijea o mamă semiparalizată. Părea persoana cea mai potrivită pentru a-i încredința necazurile. E drept, mai primea ceva care semăna cu o încurajare: lasă, Păuniță, c-o să te descurci tu, dar nu prea o încălzea forma aceasta de susținere. Noiembrie acela parcă pusese capac la toate lipsurile de până atunci. Ajunsese să mănânce un covrig o zi întreagă și ciupea câte o țigară de la unul și de la altul ca să-și mai astâmpere pofta. La cafea naturală, oho, nici măcar nu mai îndrăznea să viseze. Mai primea în șervețel câteva linguriță de nechezol, dar i se făcea greață de granulele cu gust amestecat de ovăz și năut. Obosită și nemâncată, s-a dus în

ziua aceea la Colțeasca. Femeia citea revista „Flacăra", unde pe atunci erau prezentați tot felul de vraci care făceau minuni cu leacurile lor neconvenționale. Femeia nu prea i-a dat atenție, dar a împins spre ea pachetul de țigări aflat pe masă. Când a văzut pachetul, Păuniței i s-a făcut rău. Era Kent superlong veritabil. Nu mai fumase așa ceva de pe vremea lui Tomiță, care nu servea nici țigări din Bulgaria ori Albania, darămite Snagovul autohton. Dar de unde ai, soro, așa ceva? a întrebat-o pe Colțeasca. Aceasta nu și-a ridicat fața din paginile revistei, dar a scos un mormăit din care Păunița putea să înțeleagă că venise un grangure la șef și în trecere îi aruncase și ei pachetul. Păunița și-a aprins atunci o țigaretă din care a tras adânc câteva fumuri pentru a-și potoli setea. I s-a părut că astfel își revine, deși abia se ținea pe picioare. Dar ce citești tu acolo? a întrebat-o din nou pe femeie, care se încăpățâna să nu zică un cuvânt. Colțeasca, plictisită, a închis revista, a împăturit-o și a vârât-o în geantă. Prostii, țara arde și baba de Păunescu se piaptănă. Noi nu avem ce mânca și el mănâncă rahat. Auleo, soro, taci! a sărit Păunița speriată, dar Colțeasca avea gura slobodă și nu acceptase niciodată să i-o astupe cineva. Mi se rupe, decretă ea. Dacă vrei, spun asta și de față cu musiu! Și arătă în direcția biroului unde directorul Centralei de Construcții Montaj primise un invitat de soi. Dar cine e acolo? a devenit Păunița curioasă. Atunci secretara, trezită de-adevăratelea din amorțire, în mod bizar, contrazicând atitudinea anterioară, și-a dus degetul la buze. E unul mare, securist barosan. Și ție chiar nu ți-e frică? a întrebat-o Păunița. O fac și eu pe nebuna, se mai cuminți Colțeasca și apoi nu a mai scos un cuvânt. Nici Păuniței nu-i mai venea să vorbească. Felul cum cealaltă impusese tăcerea îi transmisese un fior de neliniște, dar, pe de altă parte, odată cu neliniștea, crescuse în ea și curiozitatea. Nu s-ar fi dat plecată din

cameră nici moartă fără să-l fi văzut pe bărbatul recomandat de femeie drept securist cu coaie grele și care le aruncase lor pe masă un pachet de Kent superlong.

Amintirile se desfoliau lent și îmbietor. O amețeau cu mirosul lor tare, așa cum aduceau în prezent clipele de atunci. Nu mai bine și-ar fi ridicat atunci fundul de pe scaun – cât mai era timp – și-ar fi șters-o din cameră? Așa, ațâțată, a rămas în așteptare. A cui? A acelui bărbat necunoscut care – fir-ar să fie – începuse s-o intereseze? Ce-o atrăgea la acel om încât i se și accelerase pulsul și nu știa ce să facă pentru a nu da de bănuit că dacă nu pleacă e numai și numai din motivul că dorește cu tot dinadinsul să-l vadă pe străin? Colțeasca, deși ageră, nu a ghicit-o. După câteva minute lungi ca orele, ușa capitonată a biroului s-a deschis și l-a avut în fața ochilor pe acela de a cărui persoană avea să-și lege viața. Era un bărbat scund, dar vânjos, foarte bine legat. Când ea s-a ridicat în picioare, i s-a părut că individul abia dacă-i vine până în dreptul urechii. E drept că pe atunci purta tocuri foarte înalte și pe deasupra știa să stea dreaptă, să nu se cocoșeze, și să-și împingă pieptul înainte. Domnul Aurel, directorul, mirat că o vede în anticameră, a întrebat-o imediat, dar ce e cu tine aici, Păunițo? Ea nu s-a fâstâcit și a rămas tot țeapănă, simțind că străinul a și început s-o adulmece și, dacă nu-i cade atunci cu tronc, pe urmă omul nici nu s-ar mai fi uitat la ea. Stăteam puțin de vorbă cu Mioara, scuzați-mă, plec acum. Și încet s-a îndreptat spre ieșire, apropiindu-se cât a putut de mult de străin. Pentru o clipă, ochii lor s-au întâlnit, scăpând unul spre altul fluxuri magnetice prin care atracția era garantată. A intrat în birou, unde mai roboteau încă vreo-trei funcționari, plictisiți și nemâncați ca și ea, dar nu i-a mai păsat de nimic și a continuat să aștepte. Iarăși, ce? Oare fusese observată de bărbatul acela scurt, fălcos, chel,

dar, bănuia, cu o pilozitate abundentă pe corp? Îl dădea de gol barba deasă și aspră, pe care probabil și-o rădea de două ori pe zi ca să aibă cât de cât obrazul alb. Dar prea alb nu era individul, ci oacheș, țigănos, cu buze groase și umede și nările late, care se dilatau ca ale unui dulău în apropierea vânatului. Avea bărbia pătrată și crăpată, iar ochii lui ficși captau prada încă dinainte de a-și înfige colții. Păunița s-a dus acasă pe trei cărări, amețită de întâlnire, deși omul nu-i adresase nici o vorbă și la urma urmei nici nu făcuseră cunoștință. Nici nu s-ar fi putut de altminteri. Cine era ea ca să-i fie prezentată tovarășului cu grade mari? Nu a pus geană pe geană în noaptea care a urmat. Ziua următoare era hotărâtoare. Își punea toate speranțele în Colțeasca. Nici nu a îndrăznit s-o caute, așteptând cu aceeași înfrigurare momentul când femeia ar fi chemat-o la ea. Simțea că asta va face. Se târau orele ca melcul și nu a primit nici un semn dinspre biroul care o magnetiza. La plecare, după ora 17, când deja ieșise din Centrală, s-a trezit în sfârșit strigată de la geam de femeie care parcă intenționat o lăsase să se perpelească până atunci. Deși superstițioasă, s-a întors din drum și a intrat din nou în clădire, dând buzna în biroul Colțeascăi și întrebând-o cu sufletul la gură ce s-a întâmplat, mai ales că dorea un singur răspuns. Femeia fuma tot Kent și, după ce a măsurat-o din cap până în picioare, i-a spus printre dinți, conspirativ: A întrebat de tine. Păuniței i s-a părut că visează. Cine? Nu mai fă pe proasta! Barosanul. Cred că el ți-ar da ceva bani, a mai spus scorpia, și totul era atât de străveziu încât s-a simțit atunci ca o femeie de stradă care poate fi oricând cumpărată. A tresărit de parcă de față ar fi fost bunii ei părinți, ceea ce ar fi făcut-o să intre în pământ de rușine. Dar ce sunt eu? s-a trezit c-o întreabă pe Colțeasca. Aceasta, constatându-i iritarea nejustificată, s-a mirat și i-a aruncat în față: un

nimic, ca și mine. Ne comparăm noi, sărăntoacele sărăntoacelor, cu boșii ăștia? Epuizată, Păunița a alunecat așa înfofolită cum era într-un fotoliu și a întrebat-o pe femeie: Și ce i-ai spus? Colțeasca a zâmbit satisfăcută de cursul luat de discuție. Adevărul, că ești singură, că te descurci greu cu banii. Și el s-a purtat ca un gentleman. Mi-a spus că te poate ajuta. Și-i dai înapoi când poți. Așa a spus el? făcu Păunița ochii mari. L-am citat, fato! După părerea mea, omul e un lord, așa că nu te gândi la prostii. Tot ea era de vină, oho, tot în capul ei încolțiseră gândurile păcătoase, Doamne Dumnezeule! Nu mai știa Păunița ce să zică. Și atunci îmi dă vreo două-trei mii? Am numărul lui de telefon, a continuat Colțeasca. Zic să-l sun eu mai întâi. Mergi pe mâna mea, de acord? Păunița nu a putut să aibă altă părere. Dar dacă ar fi luat ea legătura de la bun început cu bărbatul, probabil că lucrurile ar fi decurs altfel. Așa s-a băgat pe fir Colțeasca și numai ea știe cum a pus totul la cale. Realitatea este că peste exact 48 de ore din acel moment, tot spre seară, când lumea pleca de la serviciu, femeia a chemat-o din nou în birou și a scos din geantă un plic destul de umflat. Două mii, numără! Păunița nu mai pomenise o asemenea promptitudine. De obicei, ca să capete o sută, două se milogea de om până ce solicitatul, sătul de rugămințile ei, îi dădea banii. A simțit o strângere de inimă. Doamne, în ce mă bag? Ți-a pus Dumnezeu mâna pe cap, fato! a încurajat-o Colțeasca. Și când vrea să-i dau? Nu mi-a spus, când poți. Hai, nu mai întreba, ia banii și gata! Oricum se cuvine să-i dai un telefon și să-i mulțumești. Politețea așa cere. Da, bineînțeles, a bâiguit ceva Păunița. Dar, scuză-mă, cum îl cheamă? Cionoiu Marian. Inexplicabil, numele a impresionat-o. De fapt, i se și potrivea individului. Între înfățișarea lui și nume era o relație subtilă și durabilă. Cionoiu, a murmurat ea. Pe Colțeasca o amuza mirarea ei. E sus de tot în nomenclatorul

Securității, cum ți-am spus, are coaie grele. Poate i le cântărești, a provocat-o încă o dată, ceea ce o irită pe Păunița, care ridică vocea: Drept cine mă iei? Liniștește-te, fetițo! Glumim și noi ca proastele. C-o fi interzis? Ce să mai zică? Femeia cu mutra de vulpe hărtănită o scosese din încurcătură. I-a spus la revedere și a ieșit pe ușă.

Pierzându-se în forfota întunecată de pe Lipscani, și-a dat seama că la ora aceea nu se face să-l sune pe om. O da peste nevastă-sa și atunci altă belea! Sau poate telefonul o fi de la serviciu? Să se întoarcă s-o întrebe pe Colțeasca de unde e numărul, dar parcă nu-i venea, iar pe de altă parte se putea ca nici cotoroanța să nu știe. Se zgribuli și o luă mai repede spre stația de troleibuz. Cerul era coborât, se lăsase o ceață deasă pe care abia o perforau fasciculele firave de lumină. Era economiilor, ce să facem? conchise Păunița. Trebuie să ne plătim datoriile externe. Spunea și ea ce auzea toată ziua la radio și la televizor. Nu prea le avea cu politica, și când se mai pomenea unul că spune bancuri, se făcea că nu aude nimic. Nu-i plăceau chestiile astea și chiar o enervau cățelandrii cu aere de protestatari, de fapt fricoși ca toată lumea. Dar Tomiță o învățase că Miliția și Securitatea au instrucțiuni precise în acest sens. Sistemul trebuie să aibă supape care din când în când se mai deschid și pe acolo ies, chipurile, bolboroselile contestațiilor. Nu ne legăm de amărâții ăștia, continua el, organele îi au în vedere pe adevărații dușmani ai poporului. Dar mai sunt așa ceva? și-a adus aminte Păunița că-l întrebase pe fostul ei soț, care a rânjit și a preferat să-și umple din nou stacana cu vin roșu.

Înghesuită într-un troleibuz 84, știa că o așteaptă un drum lung. Nu riscase să-l sune pe cetățean de la un telefon public. Acasă se simțea cel mai bine. Închisă în camera ei, acolo ar fi încercat

marea cu degetul. Până atunci trebuia să suporte aglomerația transportului în comun. La Eroilor troleibuzul a fost luat cu asalt și s-a trezit împinsă în spate. I s-a părut că cineva o pipăie, dar nu a putut să se întoarcă pentru a-l repezi pe obraznic. Fețele care se decupau în lumina slabă erau toate gălbejite și posomorâte. Mai apărea câte unul gras, congestiv care probabil că se hrănea cu lucruri bune, și-și făcea loc, înghiontind în dreapta și în stânga. Se purta astfel de parcă i s-ar fi cuvenit un culoar pe unde să înainteze nestingherit. Două călătorii de acest fel, dimineața și seara, o terminau. Ajunsă acasă era frântă, nu-i mai ardea de nimic. S-ar fi trântit în pat, dar mai era cel mic, spală-l, calcă-l, hrănește-l, viață mai era asta, și mereu privirea înspăimântată în adâncimea portofelului, observând de fiecare dată că se golește vertiginos, și iarăși va fi nevoită s-o ia de la capăt cu rugămințile pentru împrumut. Când formă numărul de telefon simți că tremură și-și drese vocea ca să nu se facă de râs. Fie ce-o fi! I-a răspuns un glas de bărbat despre care presupunea că aparține celui pe care-l căuta. A spus: bună seara, domnu' Cionoiu, și a așteptat reacția persoanei. Aceasta s-a lăsat așteptată, speriind-o, astfel că s-ar fi putut să greșească destinația. Dar a auzit apoi un „tu ești, Păunițo?", ceea ce a calmat-o, deși faptul că i se spunea direct pe nume o cam ofensa, fie și din partea cuiva care părea binefăcătorul ei. A recunoscut că ea este și, fără să mai aștepte, i-a mulțumit pentru ajutor. Apoi, cu jumătate de glas, l-a întrebat pe bărbat când trebuie să-i restituie banii. Vocea lui Cionoiu nu era neapărat groasă, dar cine o asculta nu se îndoia de faptul că aparține unui om cu autoritate. Nu e grabă, dar te-aș ruga să nu-i faci uitați! Precizarea era teribil de jignitoare, așa a simțit ea atunci. Cu alte cuvinte, știu cu cine am de-a face și tocmai de aceea te avertizez că, dacă ai de gând să te porți cum ți-e felul, cu mine n-o să-ți meargă! Nu aveți

nici o grijă, a tresărit Păunița. Eu îmi plătesc mereu datoriile. L-a auzit cum râde încetișor, sunet care semăna cu susurul unei ape sau cu o gargară făcută cu ceai de mușețel. Știu că ești fată bună, a adăugat el imediat. Nu-mi fac griji. Șirul jignirilor continua. Acel „fată bună" era ca o dezbrăcare în văzul lumii. Îi smulgea fusta de pe picioare, cum avea de altminteri să facă mai târziu, și nu se jena că o are în față așa cum a lăsat-o pe ea mama natură. O să te invit la o cafea odată. Oferta i-a picurat otravă în auz. Atunci ar fi putut să-l refuze, dar se temea că o asemenea opoziție l-ar fi determinat pe bărbat să schimbe foaia. Cine știe la ce mijloace ar fi recurs pentru a o obliga să-i restituie grabnic datoria? Dacă i-ar fi cerut și dobândă, precum cămătarii? Nu se îndoia că are putere și, când era cazul, nu-și făcea scrupule s-o pună drastic în aplicare. Da, cu multă plăcere, a răspuns ea. Acela a fost primul pas, așa cum întredeschizi ușa, îl privești prin crăpătură pe străin, nu te încumeți să desprinzi lanțul, dar e limpede pentru oricine care vede scena din exterior că până la urmă, în ciuda clipelor de incertitudine, vei ceda.

Întâlnirea a fost fixată spre sfârșitul săptămânii, chiar sâmbăta. Ieșise mai devreme de la serviciu și s-a dus repede acasă ca să se dichisească. Individul o invitase la barul *Melody*, unde programul începea după ora 20. Era cazul să fie și ea neîndurătoare cu el. Dacă o umilise, venise și rândul ei să riposteze. Și cum să facă asta decât îmbrăcându-se provocator și mai ales punând în picioare cei mai înalți pantofi pe care-i avea în șifonier, tocuri de vreo 10 centimetri, care-i dădeau o alură de principesă, dar așa încălțată trebuia să pășească cu mare atenție fiindcă și-ar fi pierdut ușor echilibrul și atunci tot ea s-ar fi făcut de râs. Adică ce cucoană ești dacă nu știi să mergi pe tocuri? Nu se vede de la o poștă că tot țărancă ai rămas? La opinci cu tine! Știind că mai

are ceva bănuți și-a comandat un taxi și a ajuns la ora stabilită. Bărbatul, punctual, stătea țeapăn în fața barului. S-a repezit să deschidă portiera și nici nu a așteptat-o pe ea să plătească deoarece i-a aruncat șoferului o hârtie nou-nouță de o sută, făcându-l pe băiat să scoată din gură un „să trăiți" foarte sonor. Apoi au intrat. Era mai înaltă decât el cu aproape un cap, dar individul – vai! – nu se sinchisea de diferența de înălțime. Păunița nu fusese niciodată într-un bar cu ștaif și în sinea ei se simțea extrem de măgulită, mai ales că intrând în penumbra aceea catifelată, care o dezmierda cu o mie de degete, chelnerii i se adresau bărbatului de lângă ea cu domn colonel și într-adevăr se putea citi pe mutrele lor de lepre stilate un respect autentic. A înțeles atunci că individul nu e un simplu ofițer care se duce dimineața la cazarmă și face instrucții cu soldații sau execută programul politic, ci grangure, barosan, din categoria acelora care taie și spânzură și nu dau socoteală decât la cel mai înalt nivel. I-a comandat un *Campari Orange* cum ea nu mai băuse și i s-a părut atât de bun încât și-a călcat pe inimă și a mai cerut un supliment – ceea ce pe bărbat l-a bucurat –, iar el și-a luat o vodcă dublă *Wyborowa* pe care a dat-o repede pe gât, înroșindu-se la față și lipindu-și apoi ochii de ea, studiindu-i bustul, dar desigur centrul de interes se afla sub centură. Niciodată, și avea destulă experiență, nu simțise mai arzătoare și mai înfometată privirea unui bărbat care dorea să pătrundă sub fusta ei cât mai adânc pentru a-i cerceta dedesubturile. Amețită de intensitatea privirii lui, nu și-a dat seama ce face și i-a atins mâna, podul păros al palmei, spunând doar atât: vă rog... El a rânjit, asigurând-o că totul e bine, stai liniștită, Păunițo! Începuse și programul. Ea nu mai văzuse până atunci un număr de *striptease*, fete tinere, fără cusur, care se dezbrăcau lent, în ritmul muzicii, în timp ce clienții nu făceau altceva decât

să fumeze și să le privească cu o anume indiferență, care până la urmă era parte din spectacol. I-a spus atunci lui Cionoiu cu o candoare prețioasă care o prindea excelent. Nu știam că la noi sunt autorizate asemenea spectacole? Colonelul a râs plăcându-inocența și fără să mai ezite și-a așezat palma pe genunchiul ei dezvelit, alunecând repede și sub fustă. Nu a fost în stare să-l respingă și doar a așteptat ca el să-și retragă mâna. De altfel, pe degetul inelar văzuse deja verigheta de aur, ceea ce dovedea că omul nu-și ascunde statutul civil. Dar ce era ea atunci? O târfă? Ca să se trezească din șocul unei asemenea deducții a mai luat o înghițitură de *Campari Orange*. Până la urmă mâna omului a intrat, cum ar veni spus, în teacă și nu a mai ieșit a doua oară. Pe la 11 noaptea au plecat din bar și el s-a oferit s-o conducă acasă. Îi era groază că va insista să rămână peste noapte la ea, fiindcă nu s-ar fi sinchisit de băiatul destul de mărișor, care dormea în cealaltă cameră, probabil că ar fi rânjit din nou și ar fi asigurat-o că nu vor face zgomot, cel mai dulce futai e doar acela când nu se aude nici musca. Nenorocitul, îl înjură în gând, dar tot ea, fraieră, dovedise că nu se pricepe la oameni. Cionoiu, după ce a depus-o în fața blocului, a plecat mai departe cu taxiul nu înainte de a-i garanta bunele lui intenții și a-și exprima speranța că-i oferise o seară agreabilă.

Nu a mai căutat-o preț de o lună, poate și mai mult. Oricât de mult ar fi vrut să spună că nu-i pasă, avea nevoie să primească o explicație. În alt fel îi convenea fiindcă nu se mai simțea obligată să-i restituie banii. Cu toate acestea, neliniștea nu o părăsea. Ar fi fost mai ușor pentru ea dacă ar fi intrat în vorbă cu Colțeasca și i-ar fi făcut anumite confidențe. Era sigură că femeia știe mai

multe decât voia să arate. Dar se jena și nu ar fi putut să facă față presupuselor ironii. O și vedea pe femeie măsurând-o batjocoritor și întrebând-o ca într-o doară: ți-ai pus în cap să-l divorțezi, fato? Reconstituia seara aceea din bar, ce vorbiseră, ce-i mărturisise ea despre viața ei, ce catadicsise bărbatul să-i spună despre el, încă mai trăia senzația palmei străine care o pipăise mai sus de genunchi, ca să nu mai vorbească de gustul fără pereche al băuturii, bașca nudurile stripteuzelor pe care ajunsese să le admire de parcă ar fi fost bărbat. Recunoscuse că e divorțată și că are pe cap un copil, asta ca să știe că a fost la viața ei femeie serioasă, și nu una fără căpătâi, că se descurcă greu, dar cu demnitate, că în afara de serviciu și munca de acasă nu face nimic interesant, doar că-și vizitează niște mătuși cu care se joacă de-a ghicitul în cafea și-n cărți, sperând că-și va cunoaște viitorul și acesta îi va surâde, în rest... Se mai bucură când se duce la autogara Rahova, de unde primește pachete de la mămica, fiindcă tăticul e preot de țară, și-i mai aduc oamenii de acolo una alta, mai ales pește pentru că e baltă mare acolo, la care el, colonelul, nu a întârziat să muște, tot ca un peștișor, din ceea ce părea a fi momeală: Nu mă inviți și pe mine, Păunițo, la o saramură, o plachie, presupun că știi să gătești? Ea s-a cam fâstâcit, dar i-a făgăduit că la primul pachet se va gândi la el și va pune mâna pe telefon. Dar să o scuze, are apartament modest, nezugrăvit de mulți ani, s-o înțeleagă domnul colonel. Faptul că se lamentase atunci în bar avusese iz de fandoseală. Cerșea milă celuilalt, ea, femeia țeapănă și demnă, care nu-și desfăcea lesne picioarele? Ochii bărbatului se plimbau alene pe fața ei, de parcă ar fi vrut să descopere o rețea de riduri camuflată de fard, și atunci toată mutrița ei de femeie cochetă s-ar fi schimonosit descurajant. Ar fi apărut în ochii lui ca o babă searbădă, cu care nu are rost să-și piardă timpul. Dar pe

atunci, la mijlocul anilor 80, Păunița era încă o femeie tânără și necoșcovită, cu un organ sexual viu și mustos, râvnit de bărbați coioși. Dumneavoastră cu ce vă ocupați? s-a trezit că-l întreabă ușor impertinentă, ceea ce iarăși o prindea, iar Cionoiu nu era tont să nu guste ofensiva. Lasă asta, a dat el din mână făcând-o pe plictisitul. Tu răspunde-mi la o întrebare. Asculți „Europa liberă"? Contraofensiva lui a luat-o prin surprindere pe femeie care, trecută prin multe și având școala vieții, s-a uitat adânc în ochii bărbatului deși s-a izbit ca de un perete și nu a putut să înainteze un centimetru. Fără să se bâlbâie, a răspuns: Niciodată. Sunt și ăia plătiți ca să ne vorbească de rău. Pesemne că răspunsul ei i-a plăcut colonelului. A râs zgomotos, atrăgând atenția altor clienți care, întorcând capul, au neglijat pentru câteva clipe numărul de *striptease*. După această secvență a conversației să-și fi strecurat mâna sub fusta ei? Uite că nu-și mai aducea aminte. Altminteri, nici nu-l mințise. Păunița nu ascultase nici un minut teribilul post de radio, iar dimineața la serviciu, când se mai nimerea vreun nătărău de la aprovizionare care nu avea de lucru și se lăuda cu ce a ascultat el cu o seară în urmă, ea, aproape ostentativ, părăsea încăperea. N-o interesau emisiunile acelui post când vedea foarte bine în ce condiții trăiesc toți și de aceea nici nu avea nevoie ca niște străini să răsucească în rană cuțitul!

Așa s-a dus o lună, poate și mai mult. Aproape seară de seară, vârându-se în pat și trăgându-și plapuma până în dreptul nasului, recompunea orele petrecute în compania bărbatului străin care, tam-nisam, voise să știe dacă ea ascultă „Europa liberă". Nimeni până atunci nu-i pusese o asemenea întrebare. E drept că și întrebarea ei fusese ocolită de bărbat, ceea ce i se părea destul de suspect. Dacă i-ar fi povestit Colțeascăi, cu siguranță că ar fi mustruluit-o: Dar ce-ți veni, fato, să-l întrebi așa ceva? În locul lui

te cârpeam. Vezi deci că e un gentleman. A trecut luna și, când se aștepta cel mai puțin, Cionoiu a sunat-o. Aproape că nici nu i-a recunoscut vocea. Sau emoția că e el i-a dereglat simțurile. Într-un târziu, fleașcă toată, a murmurat: Domnu colonel, dumneavoastră sunteți? Eu, Păunițo, cine ar putea fi? Ai văzut că nu te-am uitat? Poate ne întâlnim și noi că se apropie sărbătorile. Spera s-o invite din nou la Melody sau la Lido, Ambasador, dacă nu cumva ar fi bătut și mai sus pe scara pretențiilor, Intercontinental sau Athenee Palace. Când colo Cionoiu i-a fixat punctul de întâlnire undeva pe 13 septembrie, lângă cinematograful Lira, în sectorul cinci al Capitalei. I-a și comunicat cum se cheamă localul, avea un nume care nu-i spunea nimic sau în orice caz nu era nume de cârciumă, Zori de zi... Ora 17 îi convenea. S-a îmbrăcat la fel de elegant, deși bănuia că ecuația e ceva mai încâlcită. Cionoiu a fost tot punctual, dar de data aceasta înfățișarea lui lăsa mult de dorit. Nu mai era bărbatul dichisit, ci arăta ca vai de el, neîngrijit, chiar flenduros. Când a mai văzut că are în picioare adidași, i s-a făcut rău. Sub haina de piele cam roasă purta un pulover grena, de lână, scămoșat, închis cu fermoar și cu gât întors. Pantalonii erau de velur maro, uzați din cauza purtării și cu burlane în dreptul genunchilor. Pe cap își îndesase o șapcă de postav, roasă și asta, care-i acoperea cele trei degete de frunte, lăsând să se vadă doar ochii bulbucați, de broască. Nu știa ce să-i zică, mai ales că, încălțat în adidași, nici nu mai beneficia de cei doi centimetri ai tocului de la pantofii bărbătești, așa că pe lângă el, arăta și mai înaltă. Au intrat în cârciumă. Mesele din local erau toate acoperite cu fețe cadrilate, alb-albastru, ceea ce i-a lăsat impresia că nici nu se află într-un local, ci într-o cantină muncitorească. Mai era și câte o scrumieră pătrată de sticlă, ceea ce accentua senzația dezagreabilă. S-au așezat la una din mese, în timp ce chelnerul care i-a

văzut intrând a și venit spre ei cu lista de bucate. Două ciorbe de burtă, a comandat bărbatul fără să se uite la hârtia dactilografiată a meniului, presată între coperți de carton gălbui. Apoi a scos un pachet de Snagov și și-a aprins o țigară fără s-o întrebe pe Păunița dacă vrea și ea sau dacă eventual o deranjează. Era atât de schimbat față de prima întâlnire și chiar față de ziua când îl văzuse în anticamera directorului încât nu mai știa ce să creadă. Neputând să se abțină, l-a întrebat: Dar ce s-a întâmplat? Cionoiu a ridicat spre ea ochii nedumerit și a privit-o cu atenție, de parcă ar fi avut în față un provocator care vrea să-l tragă de limbă. Păunița arăta însă foarte bine, era doar femeie și atât, proaspătă, dar și coaptă, trupeșă fără a fi grasă, plesnind de sănătate și mirosind de la o poștă a dorință de bărbat. Avea fusta parcă mai scurtă decât data trecută și tot spre deosebire față de felul cum se purtase în bar nu mai avea grijă să și-o tragă în jos pentru a-și ascunde pulpele de data aceasta dezvelite chiar până la jumătatea distanței dintre rotula genunchiului și curbura șoldului. Avea și dresuri cu fir lycra care luceau ademenitor. Cionoiu nu-și scosese șapca din cap și aparent cel puțin nu lăsa impresia că l-ar interesa dama. Își mușca buzele trădând o nemulțumire acută sau poate nu se hotăra dacă e cazul să-i răspundă sau nu femeii la întrebare. În cele din urmă, de parcă și-ar fi luat inima în dinți, spuse: am fost la Brașov. Și ce-i cu asta? a ridicat Păunița din umeri. O călătorie pe Valea Prahovei ar trebui să vă facă bine. Eu nu am mai fost la munte de nu știu când. Cionoiu a făcut atunci ochii mari și, involuntar, și-a dat șapca pe spate dezvelindu-și fruntea. Era prima oară când ea îl vedea din cale afară de mirat. Aproape că nu mai avea glas. Vin de la Brașov, femeie! Da, am înțeles, repetă ea la fel de senină. Păi tu nu știi ce s-a întâmplat acolo? Nu știu, și chiar dacă a fost ceva urât, nu mă interesează. Oho, exclamă bărbatul

și, fără să mai țină cont de faptul că se află într-un loc public, a îmbrățișat-o pe femeie și a sărutat-o cu patimă. Păunița nu a reușit să se desprindă din brațele lui. Doar s-a aplecat puțin iar în momentul în care el și-a dezlipit gura de buzele ei i-a citit în ochi dorința de animal tânăr care, în sfârșit, după îndelungi căutări, și-a găsit perechea. Taman atunci se pomeni și ospătarul la masa lor cu cele două ciorbe de burtă. Bărbatul, restabilit, își descheie haina de piele, semn că are poftă de mâncare. Să trăiești, îi spuse celuilalt care stătea smirnă în fața lui. Apoi, după ce răsturnă o lingură de smântână în ciorba gălbuie, declară patetic: Dacă toată lumea ar fi ca tine, Păuniță, nu am avea necazuri. Au ieșit în stradă nemernicii, au protestat, futu-le muma-n cur! Nu le mai ajunge, li s-a urât cu binele? Dar au loc de muncă? Au. Copiii lor învață gratuit? Învață. Au asistență sanitară? Au. Atunci ce mai vor? Se plâng că le e foame, dar, dacă ai face un control în casele derbedeilor, ai vedea că nu le lipsește nimic, porc, curcan, vinars. Și atunci? Ascultă-mă ce spun! Asta-i propagandă imperialistă, fascistă, uite unde ne-a dus politica de apropiere de Occident. Ei ne-au cerut deschidere tocmai ca să-și vâre aici agenții și să-și bată joc de realizările noastre. Paștele mamii lor!

Păunița a rămas cu gura căscată în fața unui asemenea iureș. Acum mai venea și ea de acasă. Auzise ceva când plătise întreținerea, șușoteau doi pensionari, ce a mai fost, mămulică, la Brașov, au spart geamuri, au călcat în picioare portretul tovarășului, arestări, bătăi... Cionoiu așadar se deplasase acolo pentru a supraveghea mersul anchetei. Plecase altfel spus de la centru fiindcă partidul nu mai avea încredere în organele locale. Întrebarea ei din bar din urmă cu o lună privitoare la ocupația lui primise în sfârșit dezlegare. Nu a mai zis atunci nimic și a început să mănânce în liniște ciorba de burtă. Cârciuma nu era

aglomerată. La o masă din fundul sălii zări un cuplu, oameni modești, care o dată, de două ori pe lună își mai permiteau să iasă în oraș. Mâncau mici cu salată de varză albă și beau bere la halbă. În celălalt colț al localului, femeia de serviciu spăla cu teul podeaua fără să se sinchisească de faptul că mai era ceva vreme până la ora închiderii. Ospătarii care serveau aveau aspect de recruți, tunși proaspăt și cu un mers foarte disciplinat. Purtau sacouri scurte, încheiate cu bumbi metalici, din ale căror mâneci ieșeau manșetele albe ale cămășii. Când se opreau în spate, la bucătărie, pentru a lua felurile de mâncare comandate, se mai hârjoneau cu fetele de acolo.

Scuză-mă pentru ieșirea de adineaori, a spus bărbatul după ce și-a mai tras sufletul și după ce golise jumătate din ciorbă. Dar am avut în ultima vreme de-a face cu atâția căpoși și de rea credință încât întâlnind o fată curată ca tine care nu și-a băgat nasul în troaca asta, m-am simțit ca în al nouălea cer și nu am putut să nu-mi exprim bucuria. Mă înțelegi, Păuniță? Vă înțeleg, domnu' colonel, a răspuns ea și continua să soarbă lichidul acrișor. Hai, ce mai mâncăm? întrebă el, deși ea nu terminase. O fripturică cu piure, cartofi natur, cum îți place ție? Cum ziceți dumneavoastră. Mie-mi plac fleicile, adăugă el. Poate tu preferi grătarul, așa sunt doamnele. De când mă știu am mâncat ceafă de porc, garf, asta e cea mai gustoasă. Sau vrei o delicatesă, piept de gâscă. Asaltată de amabilități, nu știa ce să zică. Până la urmă a comandat grătar de vită și cartofi natur. I-a plăcut foarte mult mâncarea și după ani încă simțea gustul sănătos al acelei fripturi care o săturase și o desfătase. Colonelul își luase porția de ceafă împănată cu grăsime și după ce a șters din farfurie și ultima picătură din sucul cărnii, și-a ridicat fruntea spre femeie și i-a spus cu o neobișnuită căldură: Mă, Păuniță, m-am săturat de baruri

și cârciumi. Tot masa în familie e cea mai bună. Nu mă inviți și tu acum de sărbători, să văd ce gospodină ești? Îți aduc eu materie primă, mușchiuleț trandafiriu de purcel, îl pui tu la cuptor și iese o minunăție, vin sper că ai de la tata popa, molan ca să pună sângele în mișcare, așa-mi place mie. Femeia ar fi vrut să-l întrebe dacă-și permite totuși să răspundă unei asemenea invitații de vreme ce, fiind căsătorit, mai ales de sărbători apar obligații, dar Cionoiu, de parcă s-ar fi așteptat la așa o întâmpinare, i-a luat-o înainte. Nevastă-mea are niște probleme cu ai ei. Se duce în provincie, știe că eu după Brașov sunt obosit și nu mă ia pe drumuri, e femeie bună, mă înțelege. La urma urmei, și eu am înțeles-o. Nu știi, dar am înfiat un copil. Serios? se miră Păunița, vrând, de fapt, să-l întrebe de ce nu și-au făcut ei unul și a fost nevoie să se ducă la orfelinat în căutare de prunci gata născuți. Cionoiu și-a dus însă degetul la gură ca și când ar fi fost în jur zeci de urechi pregătite să capteze mesajul său secret. Eu nu pot să am copii. Și am zis că, dacă așa a vrut natura, trebuie să mă resemnez, dar nevastă-mea a insistat, ce viață e aia dacă nu ai grijă de un suflet? Mie chestia cu înfierea nu mi-a plăcut din capul locului, fiindcă nu știi ce bagi în casă. Te omori cu educația și din copil iese până la urmă o fiară, că așa i-au fost părinții biologici, dar, deșteapta, nimic, a ținut-o pe a ei, una și bună, așa că am înfiat, totul cu acte, în regulă. Am înțeles-o, să mă înțeleagă și ea pe mine, clar? Și parcă i-a făcut atunci Păuniței cu ochiul. Adică ea ar trebui să priceapă mult mai mult decât îi oferea el la o primă expunere. Făcutul din ochi tocmai asta însemna. Păunița nu s-a împotrivit și i-a promis că-l va invita, mai ales că, în vacanță, Săndel, puștiul ei, se va duce la bunici, la țară, așa că... Nu a mai putut să continue. I s-a părut că i se usucă gâtul și a înghițit în sec în câteva rânduri. Din grătarul de vită nu mai rămăsese nici o bucățică,

fiindcă păpase tot, chiar și firimiturile, care, de obicei, sunt lăsate în farfurie după o masă îmbelșugată. Îi fusese, fir-ar să fie, foame, nu glumă! Cionoiu a scos din buzunar câteva sute și i le-a zvârlit ospătarului care a strigat din nou să trăiți și chiar a bătut din călcâie.

A doua zi, la serviciu, nu și-a găsit deloc liniștea și de aceea nici nu s-a putut concentra asupra cărților de muncă și dosarelor de pensionare pe care trebuia să le completeze cu maximă conștiinciozitate. De câteva ori a greșit și a fost nevoită să presare praf de cretă peste cerneala buclucașă. Îi ardea buza după o cafea bună și știa că o poate găsi numai la Colțeasca. Celelalte sărăntoace din birou să bea nechezol, fiindcă altceva nu-și permit. Înăuntru era un aer stătut, deși femeile aerisiseră încăperea înainte de începerea programului. Probabil că tot ce era acolo, covoare, perdele, tapițerie, se impregnase de izul obiectelor vechi care, oricât de curățate și periate, miros urât. Colțeasca părea s-o aștepte. Cu mutra ei de vulpe tabagică, era exact genul de femeie care toată viața și-o petrece între bârfe. La tinerețe fusese pesemne o femeie interesantă, dar acum, lansată bine spre 60 de ani – tot se milogea de domnul Aurel s-o mai țină și să n-o dea afară –, arăta ca o babă care molfăie viețile altora până nu mai rămâne nici un zgârci. Cu claia ei de păr roșcat, cu mustăți fine care se conturau sub nări, clipind rar din ochi, întregea portretul salariatei care a îndurat toată stăpânirile și nu s-a lăsat gonită. O aștepta pe Păunița fiindcă bănuia că are ce auzi. Nu s-a înșelat. Păunița era surescitată și avea nevoie de un confesor. De cum ieșise din cârciuma aceea de lângă cinematograful Lira și se urcase într-un taxi – ciudat, Cionoiu n-o mai însoțise de data

aceasta – o frapase asemănarea dintre el și Tomiță. Amândoi nu puteau să procreeze. Mărturisirea colonelului o lăsase fără glas. Nu ar fi impresionat-o cine știe ce – atâția bărbați au testiculele vide – dacă nu ar fi pus-o imediat în legătură cu destinul celui de care divorțase, maiorul din miliția economică. Era nostim să dea peste alt bărbat caracterizat de o infirmitate similară. Hai, soro, vorbește, o îmboldea Colțeasca. În colțul gurii îi spânzura țigareta Kent din care pufăia tot timpul. Ce-ți mai face colonelul? Nu ți-a spus săracul prin ce a trecut? Felul cum îl compătimea pe Cionoiu a cam indispus-o. De altminteri, avea impresia că femeia știe tot și, trăgând-o de limbă, nu făcea decât să joace teatru...

Prin Centrala lor de Construcții era un du-te-vino ca în Gara de Nord. Veneau toți amărâții ca să-și solicite drepturile. Le lipseau acte în absența cărora dosarul de pensie nu avea nici o valoare. Mai erau puști care voiau o pâine albă de mâncat, că de săpat tot săpaseră, și cu o pilă sperau să se lipească prin vreun birou și să plimbe hârtiile. Femeile erau cele mai nervoase. Își scoteau burta înainte și declarau că s-au săturat de șmotruială. Dacă erau întrebate ce au pățit spuneau că sunt gravide și nu mai pot să presteze munci fizice. Dar de când ești, fă, borțoasă? o întreba vreun șef de serviciu, om bătrân, căruia nu-i era rușine să se ia în gură cu obrăznicăturile. De azi noapte, răspundea câte una și începea apoi să râdă ca o toantă. Râdeau toți din birou, doar câte unul, om singur, frustrat, era pe punctul de-a se masturba văzând că are în fața ochilor o femeie tânără, veselă, proaspăt futută. Viața într-o Centrală de Construcții care coordonează activitatea a zeci de șantiere este complexă. Domnul Aurel, directorul, se lupta cu morile de vânt, neputând să facă față haosului. Vremea, în armonie cu timpurile, se înăsprise al dracului. Era o toamnă care-și scotea colții la oameni și blocurile rămâneau tot

neîncălzite, fiindcă partidul, prin vocea secretarului general, cerea economii, mai puneți o haină pe voi, nenorociților, și nu vă mai plângeți!

Ne-am întâlnit ieri, spuse Păunița, dându-și seama că nu are nici un rost să țină secret. Și nu ai văzut ce prost arată? plusă Colțeasca. El a fost mereu un bărbat atent. Acum, din cauza stresului, nu mai dă doi bani pe înfățișare. A fost săracul la Brașov, adăugă în șoaptă femeia. Fiindcă neisprăviții de acolo nu și-au făcut treaba, l-au mobilizat pe el, bietul Marian. Era prima dată când o auzea că-i spune pe numele mic, așadar era posibil ca cei doi să se fi cunoscut mai dinainte. Știu că l-au chemat acolo, a precizat Păunița. El mi-a spus. Taci dracului, se răsti la ea femeia. A stat zi și noapte în anchetă... Dar ce-a făcut? reveni Păunița cu întrebările ei naive, ceea ce o scotea din minți pe cealaltă, care mai avea puțin și o lua la palme. Ești proasto, fato? O săptămână întreagă i-a bătut pe ticăloșii ăia la tălpi ca să spună cine i-a instigat. Tu nu-ți dai seama? Aici e lucrătură mare. Nu mai căsca gura și bagă la cap! Jignită în cascadă, Păunița aproape că se pierdu cu firea. Niciodată nu-i vorbise Colțeasca atât de urât. O susținuse în momentele grele, când nu avea bani, când venea cu ochii umflați din cauza bătăilor primite de la Tomiță, fusese mereu de partea ei, acum însă își dăduse în petec. Eu nu mă pricep la politică, s-a scuzat ea rece. L-am văzut schimbat, dar nu mi-am imaginat că a trecut prin atâtea. Ca să vezi și tu ce face necazul din om, a adăugat Colțeasca de data aceasta oarecum îmbunată și cu gradul de agresivitate în vădită scădere. Apoi a întrebat-o veselă, de parcă furia dinainte îi trecuse ca prin farmec și redevenise femeia pusă pe șuete. Spune-mi, ce ați mâncat? Ciorbă de burtă și friptură, a informat-o Păunița fără chef. Nu am băut nimic. Ei lasă, că nu băutura contează. Făcu o pauză, după care își

aprinse o altă țigară. Nu vrei puțină cafea veritabilă? O am de la domnul Aurel. Păunița primi ceșcuța de porțelan în care femeia turnase lichidul magic dintr-un ibric fierbinte tocmai luat de pe reșou. Era tare bună cafeaua și s-ar fi lipsit de orice numai să fi avut parte zilnic de o așa binecuvântare. Sorbi încet și închise ochii, uitând că se află la muncă, că mai are o mie de treburi pe cap, că la sfârșitul programului va coborî în Lipscaniul murdar pe care-l lua în piept până ajungea la troleibuz, unde iarăși, alt chin, frecarea de toți jegoșii până intra în Drumul Taberei și se mai descărca mașina, coborârea, mersul târât pe alee până la bloc și apoi căderea în pat. Auzi ca prin vis ce-i spune Colțeasca, cuvinte grele, uleioase, injectate intravenos. Când o să vă vedeți data viitoare, să nu uiți să te razi jos, nu-i plac flocii. M-a rugat să-ți transmit asta. Păunița a vrut să se ridice de pe scaun, dar nu a mai putut. Parcă nu băuse cafeaua, ci un drog narcoleptic, anihilant, necruțător. Încă puțin și ar fi crezut că Tomiță s-a întors în viața ei, cu fața râzătoare spunându-i că fiecare e cu despicătura lui și cum și-o întreține așa o va duce. Ca lovită în moalele capului, nu mai era bună de nimic. A întrebat-o ca în transă. Dar când o să vină? Poate chiar mâine, fă-ți toaleta din seara asta. Oricum, nu cred că-ți crește ție mai repede perișorul decât lui barba, ha, ha! Femeia râdea vulgar văzând-o pe Păunița cum se clatină și nu-și mai găsește drumul spre ușă.

Când se dezbrăcase ieri în fața oglinzii și-a amintit brusc de seara din urmă cu un sfert de veac. Ajunsă atunci acasă nu a pus nimic în gură și, ca hipnotizată, s-a dus în camera de baie. S-a așezat pe marginea căzii, și-a dat chiloții jos și a început să-și mângâie părul pubian. Era cârlionțat, mătăsos, nu se compara deloc cu altele care aveau între picioare o adevărată pădure. Parcă nu se îndura să-l radă. Dar ce să facă? Stăpânul asta-i cerea.

Aparatul de ras sticlea pe etajera de deasupra chiuvetei. Îl folosea de obicei pentru a-și albi subsuorile, dacă se mai ivea acolo vreo rădăcinuță rebelă. Din fericire, nu era păroasă. Când vedea că alte femei se duc la epilat și se lasă jupuite cu ceară fierbinte i se făcea rău. Nu avusese deloc probleme cu pilozitatea membrelor inferioare. Pielea ei era moale, albă și în același timp elastică. Bărbații știau s-o dezmierde și să-i stârnească simțurile. După Tomiță mai avusese amanți, dar nici unul îndeajuns de serios ca s-o ia de nevastă. De aceea se mulțumise cu scurte delicii, care îi aminteau de tatăl lui Săndel, studentul zburător din viața ei amărâtă. Tacticoasă, a îndepărtat și ultima șuviță a podoabei pubiene și s-a dus liniștită la culcare. Ziua următoare a stat ca pe jar. S-a gătit și s-a parfumat, dar colonelul nu și-a făcut apariția. Așa a trecut și a doua zi, și a treia. S-a dus la Colțeasca pentru a-i cere explicații, dar femeia a ridicat din umeri, părând că-i ieșise din minte problema. O fi și omul ocupat, acum țara fierbe, crezi că numai la fofoloanca ta îi e lui capul? Și citind pe fața ei dezamăgirea, i-a mai trântit-o în față fără nici un pic de menajament. Și ce dacă te razi mai des? Nu te-oi irita! E mai igienic, ascultă-mă pe mine! Timpul trecea fără să primească vreun semn de la bărbatul așteptat seară de seară. Operația ce viza o regiune intimă a corpului ei, îndeplinită conștiincios, începuse s-o enerveze. Neam de neamul ei nu pomenise așa ceva. De unde coborâse specimenul ăsta de avea asemenea gusturi? Marian Cionoiu. Numele suna destul de melodios. Marian părea să aparțină încă unui copil, contrapunctând astfel cu celălalt nume greu, unsuros, cât un borcan cu cremă neagră de ghete. Cionoiu. Culoarea neagră mustea în numele bărbatului dorit. Pe Săndel l-a dus la părinți, la țară, doar luase vacanță, și decât să se tăvălească prin zăpada cafenie amestecată cu noroi, mai bine să se dea acolo cu sania

pe derdelușul care scânteia de alb ce era. Inevitabilul în cele din urmă s-a produs tocmai în seara în care nu și-a mai făcut nesuferita igienă intimă. A auzit cam pe la opt că ușa de la lift se deschide „altfel" decât de obicei și se închide apoi cu un sunet conspirativ, înăbușit. A urmat o bătaie scurtă – avea soneria stricată –, continuată de două mai lungi. Nici nu a mai fost necesar să se uite prin vizor. Era limpede cine venise. A deschis și l-a văzut în fața ei, purtând o haină îmblănită și pe cap o căciulă imensă, țepoasă, ca de cazac. Deși scund, de data aceasta arăta uriaș. L-a poftit înăuntru, vă rog, domnu' colonel, mă simt onorată, el a intrat cu fața roșie din cauza gerului, dinții albi, necariați scânteiau probabil ca și derdelușul pe coama căruia scârțâiau tălpicii saniei mânate de scumpul ei Săndel. Am venit, Păunițo, a anunțat el răsunător, dar te rog, termină cu domnu' colonel, zi-mi pe nume, Marian, să mă simt și eu la tine ca acasă. A intrat apoi în bucătărie, fără să fie invitat, și a pus pachetele pe masă. Era un mușchiuleț așa cum promisese, să te lingi pe buze doar văzându-l crud, darămite scos din cuptor, arămiu și crocant. Apoi mai era un bidonel de vreo trei litri, cu vin rubiniu, din acela care nu numai că pune sângele în mișcare, dar îl și pompează cu putere în vase până aproape de plesnirea fatală. Cred că e mai bun, precizează el, decât ce ai tu de la tata popa. Hai pregătește până mă mai încălzesc. E un frig afară... Asta îi plăcuse femeii. Purtarea lui firească, relaxată, de parcă ar fi fost în casă acolo dintotdeauna. Mai lipsea să-l vadă dezbrăcându-se, rămânând în chiloți, în izmene sau în nădragi de pijama. Cu gesturi mecanice, de pilot automat, a început să pregătească mușchiul, împănându-l cu usturoi și mirodenii ca să iasă cea mai gustoasă friptură. O să dureze, l-a avertizat pe bărbat, dar acela deja trăsese geamul de la vitrină din sufragerie și luase de acolo două pahare de cristal – ultimul serviciu întreg pe care-l mai avea

Păuniţa de la nuntă –, le-a pus pe masă şi cu o pricepere remarcabilă le-a umplut cu vinul din bidonaş fără să verse un strop. Le-a umplut aşa cum procedează paharnicii instruiţi, doar două treimi din volumul recipientului, şi nu a turnat până sus, la buză, cum fac ţărănoii. Păuniţa i-a apreciat măiestria şi abia atunci a observat că nu e îmbrăcată aşa cum s-ar cuveni pentru o cină specială. A fost de ajuns ca el să-şi arunce doar o dată ochii asupra ei ca să se simtă prost. Mai ales că lăsând cojocul a apărut în faţa ei nespus de elegant, un costum de stofă adevărată, lână englezească, cu dungi subţiri ca sprâncenele pensate ale domnişoarelor, cămaşa albă tot ca zăpada căzută din cer, cravată de mătase culoarea bronzului, cu dungi oblice, iar în picioare purta nişte cizmuliţe de piele fină, care înmănuşau laba. S-a dus val vârtej în dormitor şi a dat peste cap şifonierul până a găsit ce-i trebuia. Şi-a pus dresurile de cea mai bună calitate, o fustă perfect mulată pe fese, un tricou oranj la fel de strâmt care-i scotea în evidenţă sânii, cu pantofii a fost mai greu fiindcă trebuia să aleagă unii cu talpa subţire, dar şi cu toc rezistent ca să se poată fâţâi uşor, aducând cele necesare de la bucătărie şi debarasând masa, dar şi a trece mai des pe sub nasul lui ca să-l aţâţe. Când a revenit în sufragerie avea emoţii că el n-o va plăcea atât cât ar fi dorit. Se şi rujase, fardul aplicat pe pleoape avea tuşeu discret, dar lăsa umbra necesară pentru a face privirea grea şi languroasă. Văzând-o, ochii lui s-au mărit, dovadă că arăta mult mai bine decât la bar, la *Melody*, sau a doua oară, la restaurant. Aoleo, ţipă ea atunci, ducându-şi mâna la gură, fiindcă deşi voia să fie o doamnă, tot ţărancă rămânea, s-a ars carnea. Nici o grijă, o linişti Cionoiu. Am stins eu aragazul. O luă atunci în braţe, dar nu chiar ca un bărbat excitat, ci ca un prieten vechi, care nu mai pune mare preţ pe viaţa sexuală, ci caută o formă benignă de tandreţe. Păuniţa s-a lăsat mângâiată, observând că

mâinile lui nu au coborât mai jos de talie. Nu i-ar fi displăcut să simtă acele palme mari încleștându-i-se pe fese, dar delicatețea arătată de el la prima lor îmbrățișare a flatat-o. Toată viața dorise să aibă de-a face cu gentlemeni, și cine știe, poate masculul acesta mai scund decât toți bărbații pe care-i cunoscuse putea fi cel de atâta vreme așteptat. În îmbrățișare creștetul lui îi ajungea până în dreptul nasului, fapt ce i-a îngăduit o familiaritate prematură, aceea de a-și așeza mâna pe pleșuvia lui lucioasă, precum o bilă de popice. Avea țeasta fierbinte și putea distinge vase mici de sânge care pulsau în spatele epidermei. Apoi i-a simțit buzele cum i se lipesc de gât, semn că tandrețea duioasă glisa spre alt tip de relație. Atunci sânii i s-au strivit de fața bărbatului și puțin a lipsit să nu geamă, presată de acel pitic vânjos a cărui vigoare putea fi cu totul și cu totul neobișnuită. Dar bărbatul a desfăcut îmbrățișarea și s-a așezat la masă. Păunița a fugit în bucătărie și s-a întors în scurt timp cu mușchiul întins pe tavă.

— Ați fost ocupat, nu-i așa? îl întrebă ea folosind tot pluralul, dar el n-o mai corectă.

— Da, serviciul ăsta mă omoară. Am ceva pentru tine.

Duse mâna la buzunarul de la piept al sacoului de unde scoase un portofel umflat. Inima Păuniței a stat atunci în loc. Faptul că era din nou vorba de bani îi amintea de vechea datorie, pe care oricum nu avea cum să i-o restituie. Bărbatul deschise portofelul și scoase un teanc de bancnote pe care i-l dădu.

— Ia-i, presupun că nu-ți strică.

— Nu, dar...

— Ești fată cu bun-simț, o lăudă el. Nu ai uitat că ți-am dat alții.

— Cum să uit, dar știți, greutățile... Mie nu-mi place să am datorii, adăugă ea. Iar apoi ca să glumească sau, mai știi, ca

să se laude a făcut o comparație. Și tovarășul Ceaușescu vrea să plătească acum tot. E bine așa?

— Ia te uite ce te frământă pe tine, se miră colonelul și-și tăie o bucată zdravănă din mușchiul de porc.

— Vorbesc și eu ca proasta, se corectă ea. Ați fost ocupat?

Nici de data aceasta întrebarea nu și-a atins ținta. Avea impresia că a dat-o din nou în bară. Dacă ar fi fost de față Colțeasca, ar fi tras-o de urechi. Colonelul nu se mai miră, ci abandonând friptura, a făcut ceva ce nu-i stătea în obicei, și-a aprins o țigară în timpul mesei. Fuma tot Kent superlong. Scutura scrumul într-un șervețel, ceea ce o făcu pe femeie să se scuze că nu a pregătit o scrumieră.

— Ocupat e puțin spus, vorbi el.

Se întunecase la față, semn al unei furtuni iminente.

— De multe ori, continuă, mă apucă disperarea, pricepi, fetițo? Așa, pur și simplu, nu mai pot, îmi vine să dau bir cu fugiții, dar tot eu îmi spun că abdicarea e trădare și că dacă unul ca mine în care partidul a investit bani și încredere cedează, de la secăturile și curvele alea care fac scandal în piață ce să mai aștepți?

Vorbea atât de serios încât, dacă atunci Păunița și-ar fi permis un zâmbet, s-ar fi ales cu o pereche de palme care ar fi bubuit în obrajii ei rumeni.

— După ce-mi revin, mi-e rușine de ce am gândit și vreau să mă reabilitez în propriii ochi. Înțelegi? Așa a fost acum cu Brașovul. Nu credeam c-o să apară complicații, informațiile luate de pe teren nu arătau un indice atât de crescut al stării de revoltă, dar pesemne că și informatorii noștri nu mai sunt buni de nimic. În loc să sondeze unde trebuie, taie frunză la câini. Am făcut un raport la ministru și i-am explicat că rețelele noastre nu dau randamentul de odinioară.

Păru brusc că se trezește din fluxul confesiv și se uită fix la femeie.

— Ia uite ce am ajuns eu să-ți spun ție. Te interesează?

— Da, răspunse ferm Păunița, ceea ce i-a impus respect celuilalt.

A privit-o cu luare aminte de parcă atunci i s-ar fi dezvăluit adevărata ei personalitate. Apoi se relaxă, stinse țigara și aplecându-se puțin ajunse cu mâna la picioarele femeii. Strânse pulpele, le frământă, după care s-a retras lăsând să i se citească pe față satisfacția.

— Îmi place de tine, fetițo. Nu te compari cu nevastă-mea. S-a îngrășat rău. Mie mi-au plăcut mereu femeile pline și nu slăbănoagele, dar ea, tâmpita, a întrecut orice măsură. Și nu mănâncă mult, paștele mă-sii...

— O fi vreo dereglare hormonală, se arătă isteață Păunița. O neglijați? întrebă ea cu obrăznicie.

— Ha, ha, făcu bărbatul mulțumit de întrebare. De neglijat o neglijez, că nu mai am chef de ea, oricum nici nu prea stau acasă. Ți-am spus că serviciul mă omoară. Când ți-e lumea mai dragă, ești căutat. Și dacă ar fi doar atât, hai, treacă-meargă. Dar eu, să știi, nu plimb niște hârtii, eu fac parte din forțele operative.

— Nu înțeleg.

— Ba înțelegi foarte bine. Mă implic, nu stau cu fundul pe scaun și o fac pe filosoful. Cum s-a întâmplat acum. Am crezut ca un prost că s-au dus vremurile de odinioară, cu oase rupte și dinți sparți. Dacă ai ști cât a avut de tras tata săracul de pe urma bandiților din munți! Dar asta-i altceva, adăugă el cu un suspin, trimițându-și gândurile departe, unde curiozitatea Păuniței nu avea cum să ajungă.

— Mi-am închipuit că am intrat într-o fază superioară a

construirii socialismului, conștiința omului a evoluat, când colo mi s-a dovedit că m-am înșelat, toți am luat-o în mână, oamenii nu au progresat, sunt tot aceiași. La ce mai sunt bune filosofia, învățământul ideologic, politica de cooperare în Europa și în lume? Am zis că s-a terminat cu războiul rece, că Occidentul chiar vrea să ne întindă o mână prietenească, da de unde, stimabilii infiltrează spioni, creează dezordine, cum să ne apărăm atunci? Cu vorbe frumoase, cu concepte, cu Ștefan Gheorghiu? Am scos pe bandă activiști de doi bani. Ori ei le-au vorbit oamenilor ca niște babe, ori oamenii le-au întors lor curul. Și atunci ce-i de ales? Ne întoarcem la metode verificate, coborâm în beci și luăm ranga din cui. Dacă de vorbă bună și înțeleaptă nu știu, atunci să mănânce din nou bătaie, că e ruptă din rai.

— Deci ați avut necazuri mari...

Cionoiu se însuflețise, deși era tot întunecat la față.

— Mi-am suflecat mânecile și n-am mai stat pe gânduri. Dacă nu-mi spuneți, bandiților, ce legături aveți, cine v-a pus, nu mai vedeți lumina zilei!

— Și?

— Ce vrei să-ți mai spun? Crezi că am stat să număr dinții pe care bandiții i-au scuipat în batistă? Puneam furtunul pe ei când vedeam că nu mai au mult și după ce-și mai reveneau o luam de la capăt.

Păunița era amețită de faptul că are în față un bărbat de o asemenea anvergură.

— Soția dumneavoastră știe?

— Ce? Că-i snopesc pe bandiți? Știe, și ce-i cu asta? Am auzit că suferă, chipurile, că ar fi nevastă de securist și acolo la școală unde nu știu ce prostii predă, niște colege se uită din acest motiv cam strâmb la ea. I-am spus, femeie, să mi-l arăți tu pe ăla

sau pe aia care te disprețuiește din cauza mea că-l fac să-și înghită limba. După cum și pe tine te fac să nu mai știi cum te cheamă. Nu de la mine aveți tot, și mă-ta, și tac-tu, și sor-ta? Tot neamul vostru de puturoși e hrănit de mine și nu ați stat un minut la coadă că v-am adus eu tot...

Cionoiu se enervase peste fire, dar surescitarea îl avantaja. Mâncase aproape jumătate din mușchiul din tavă și dăduse pe gât vreo cinci pahare de vin. Păunița se simțea din ce în ce mai atrasă de bărbatul care-i călca în picioare pe netrebnici. Pe lângă el, Tomiță era ceva diminuat, micșorat, numele caraghios îi oglindea nevolnicia față de celălalt, care cu siguranță nu ar fi lovit-o pe ea niciodată, dar dacă ar fi primit niște lovituri de la el le-ar fi resimțit șocul cu totul altfel.

— Nu vă mai consumați atât, l-a sfătuit ea și deodată, trecând peste jena de a-i vorbi

la singular, i-a spus: Mariane, e păcat de tine!

Vocativul l-a luat prin surprindere pe bărbat care s-a ridicat de la masă și a tras-o pe femeie spre el. Incomodat de sacou, îl lepădă, după care se deschise și la câțiva nasturi de la cămașă. Păunița își strecură mâinile înăuntru și nu-i veni să creadă când simți că omul are tot spatele acoperit de păr, ca o blană în care degetele ei alunecară și-și înfipseră apoi unghiile în carne. Era o senzație nemaitrăită, fără pereche, aceea de-a îmbrățișa un bărbat chel, dar foarte păros. Când își aruncă și cămașa de pe el, apăru în fața ochilor ei ca o maimuță. Doar abdomenul era alb, în rest brațele erau împânzite de smocuri dese, care se întindeau mai ales pe umeri, pe omoplați și coborau în două fâșii de-a lungul spatelui spre șale. Cionoiu a făcut atunci dovada unei gingășii neprevăzute, ca un alint. A sărutat-o abia atingându-i buzele, și i-a spus la ureche: de aia te-am rugat prin Mioara să te

razi jos. Sunt eu destul de păros ca să mai suport și părul intim al iubitei. Spunea păros ca și cum ar fi recunoscut o infirmitate jenantă. Părea că suferă din această cauză. Păunița simți nevoia să-l consoleze și-l invită în dormitor, doar că el prefera să amâne momentele supreme. Voia încă s-o miroase, s-o adulmece, s-o admire cum merge dreaptă din bucătărie în sufragerie și înapoi, văzând că-i plesnește fusta pe fund, iar pulpele, frecându-se una de cealaltă, produc un sunet amețitor de excitant. A mai băut un pahar, a uns ditamai felia în sosul gustos al fripturii, și chiar în clipa în care Păunița voia să debaraseze masa, o rugă, tam-nesam, să-și dea jos fusta, dar să nu se descalțe, să se plimbe așa pe tocuri, ca la cabaret, cu toate că ea mai trebuia să facă și treabă și nu avea cum să-i ardă de asemenea exhibiții. Păunița a rămas cu gura căscată și a vrut să se opună, dar își dădea seama că nu are nici o șansă, și ca în transă, somnambulică, s-a dezbrăcat de fustă, nu înainte de-a trage draperiile pentru a acoperi fereastra, și sub lumina puternică a becurilor care țâșneau din fasungurile înnegrite ale lustrei, a apărut mai rău decât goală, cercetată de privirile lui, posesiune mai puternică decât cea fizică. Bărbatul sorbea tacticos din paharul de vin și părea că nu se mai satură uitându-se la formele ei, cu un apetit care creștea de la o clipă la alta. Până la urmă au ajuns în dormitor unde a petrecut cea mai lungă noapte din viața ei, și doar spre dimineață a ațipit puțin. Când s-a luminat, era atât de epuizată încât nu s-a putut da jos din pat. Nici nu stinseseră veioza care arsese ore în șir, veghe la dezmățul lor. Lucrurile de îmbrăcăminte erau aruncate vraiște pe jos, se distingeau mai ales izmenele lui Cionoiu, rupte în momentul dezbrăcării. Dominat de o erecție majoră, a tras de ele cât a putut ca să scape mai repede din strânsoare și să nu-i mai încurce mișcările, ceea ce a produs sfâșierea țesăturii de bumbac. Păunița

nici nu mai știa când fusese posedată clasic și când mozolită. Gura bărbatului funcționase ca un rât porcin care a scormonit în adâncuri, lingând-o și mușcând-o până ce femeii i-au dat lacrimile. A urmat apoi travaliul sexual care nu s-a încheiat nici într-un ceas, nici în două, deoarece bărbatul avea un organ al dracului de încăpățânat. Chiar i-a mărturisit că porecla lui e aceea de catâr, catârpenis, scris într-un cuvânt. Îndărătnicia este proverbială și nu cedează nici în cazul celor mai fierbinți rugăminți, poate să urle femeia, dă-ți drumul odată!, că el termină doar atunci când îi convine și slobozește jeturi scurte și sacadate, ceea ce o înfioară pe femeie, care, nemaiștiind pe ce lume este, aproape că-și dă ochii peste cap. Și Păunița a trăit aceleași senzații insuportabile. Văzuse destule sule la viața ei, zvelte și nervoase, cu măciulie oțelită, sau groase și îndesate, dar ceea ce avea colonelul nu se compara cu nimic din ce știa ea, nu era nici lungă, nici groasă, ci pur și simplu MARE, intra adânc, își făcea loc înăuntru cu forța, izbind pieziș în pereții laterali ai vaginului până ce i-ar fi dislocat, iar femeia scotea un geamăt semnificativ, care noaptea, mai ales, avea rezonanța unei tânguiri. Și Păunița se tânguise simțind că nu mai poate să rabde povara acelui bărbat scund, dar vânjos, ca un vițel de un an, tenace și brutal, potent și neînduplecat, catârpenis cum zicea că este numit de damele de bordel, loc frecventat asiduu într-o vreme când, sătul de nevastă, nu-și găsise nici o amantă care să-l satisfacă. Atunci, dimineața, când s-a dus la baie, i-a spus ei, aflată pe marginea dormezei, amețită, năucă, golită de puteri: de acum încolo, Păunițo, am terminat-o cu pizdele, te am pe tine. Nici nu-și dădea seama dacă mărturisirea lui trebuie luată ca un compliment sau, dimpotrivă, ca o ofensă. Adică ce ajunsese ea? Regina curvelor? Dacă ar ști mămica și tătucul, i-a trecut ei atunci prin minte, ca o străfulgerare amară. Mămica ar

intra urgent în mormânt, iar tăticul s-ar ruga zi și noapte în biserică pentru a o scăpa pe fie-sa de Necurat. Dar nimeni nu avea să știe. Păunița a purtat exemplar secretul de-a fi amanta unui colonel de securitate, și de atunci, lesne de înțeles, grijile materiale au dispărut. Până în 1990 a durat relația lor și nu a avut de ce să se plângă. O durea însă jos și tot el i-a plătit niște consultații la ginecologi de elită, care nu s-au sfiit să-i spună că durerea e consecința acțiunii unui penis foarte dezvoltat și dacă nu ar ști despre ea că este femeie serioasă, ar crede că organul respectiv care o distorsionează nu aparține omului, ci unui alt mamifer, a cărui sexualitate este infinit superioară.

Când s-a dus luni la serviciu, era tot stoarsă de puteri. Nu se îndoia de faptul că Mioara Colțescu, secretara directorului, e la curent cu tot. Bănuia că între femeia aceea dată dracului și colonel sunt anumite relații de amiciție, dar pe ce se bazau acestea era greu de ghicit. Își închipuia fie că părinții celor doi se cunoscuseră la vremea lor, fie că soțul Colțeascăi, om și el cu coaie grele în Securitate, îl ajutase în tinerețe pe Cionoiu să promoveze, dar oricum nu voia să-și vâre nasul acolo unde nu-i fierbea oala. Dar pe drum, în dimineața revenirii la lucru, era muncită de un gând păcătos: dacă individul o mințise și o lăsase însărcinată? Ea, bleaga, nu-și luase nici o măsură de prevedere. În schimb, el ejaculase îmbelșugat, acele jeturi sacadate, care parcă nu se mai opreau, strânseseră o cantitate apreciabilă de spermatozoizi, și după ce-și încheiase ciclul nu s-ar fi dat jos de pe ea nici mort. De fapt, și ei îi era foarte greu să se ducă la baie. A rămas leneșă și aproape inertă, ținând în brațe hoitul bărbatului care-i produsese delicii maxime, și care continua s-o mozolească, dar altfel decât până atunci, mugind satisfăcut, fără precipitare, scoțând

din el sunete prelungi postorgasmice, care consfințeau victoria deplină a animalului. Dacă a mințit-o, dacă nu e sterp? Poate și el s-a înșelat asupra capacităților propriului organism și atunci cine avea de tras era tot ea. Chiar dacă i-ar fi dat plicul ca să-l dea mai departe medicului, pe ea o priveau riscurile. Pusă în situația să deconspire numele celui care o lăsase gravidă, indiscreția în mod sigur ar fi costat-o scump. Ar fi bătut-o Cionoiu mult mai rău decât făcuse la vremea lui Tomiță. Nu se îndoia de aceasta. Oricum, asemănarea cu soțul ei, singurul de altminteri, continua s-o lase mută de uimire. Prea se brodeau lucrurile. Și unul, și altul dovedeau aceeași infirmitate. Îi convenea acum situația, dar îi lăsa și un gust amar. Doamne ferește, numai de o sarcină nedorită nu avea chef, dar incapacitatea omului de-a lăsa o femeie borțoasă, pe oricare, nu doar pe ea, părea s-o apese ca un stigmat. Oho, ce mai filosoafă devenise! Dacă ar fi știut tăticul ce gândește, s-ar fi mândrit că are așa o fată deșteaptă! Pe urmă, tot stând la serviciu cu ochii căscați la cărțile de muncă și la dosarele de pensie, nu putea să nu și-l imagineze pe Cionoiu, acolo, în beci, cu mânecile suflecate, cum singur se caracterizase, bătând oameni. Doamne Dumnezeule, chiar era în stare de așa ceva? Tomiță, în mod sigur, n-o altoise la viața lui decât pe ea, nici nu-l vedea capabil, cât era el de milițian, de o asemenea cruzime, pe când Marian ăsta, piticul vânjos, vițelul pulos, catârul cu penis de fier, nu avea milă. Dar, pe de altă parte, nu vedea și el în ce hal era țara? Dacă lui nu-i lipsește nimic, se întreba Păunița, și-i foșnesc în buzunar sutele ca frunzele în pom, aceasta însemna că toți ceilalți o duc la fel? Poate ar fi trebuit să se intereseze de fetița lui înfiată. Ținea la ea? Era în stare animalul să iubească?

Colțeasca o observa că este îngândurată, dar nu o trăgea de limbă. Nici măcar nu a fost curioasă să afle când și-au fixat al

doilea *rendez-vous*. De Revelion Păunița a fost singură. Din reflex aproape și-a făcut toaleta intimă, sperând că bărbatul o va căuta. Dar evident avea obligații de familie. Poate spre dimineață, jilav, mahmur, să ia drumul spre ea, să se culce în brațele ei și să înceapă, după un pui de somn, să-i facă tot ce știa. Dar dorința nu i s-a împlinit. Ziua de 1 ianuarie a fost tristă, pustie, dând câteva telefoane stupide pentru a-i felicita de ochii lumii pe unul și pe altul. Nici copilului nu-i simțea lipsa. Comunicațiile telefonice cu Viișoara se stabileau cu mare greutate. Până primea legătura trecea un veac, așa că s-a lăsat păgubașă. Cionoiu a venit ca și prima dată, când se aștepta cel mai puțin. Nu a picat tot într-o sâmbătă seară, ci la mijlocul săptămânii, când tocmai se întorsese de la lucru și abia-și dăduse jos cizmele. A auzit bătăi în ușă și i-a stat inima în loc. Bănuia că este el. A vrut să-și ceară scuze că nu e pregătită, dar bărbatul, ușor cherchelit, a luat-o în brațe și a răsturnat-o în fotoliul mare din sufragerie. Nu se întunecase încă deplin afară, așa că, pe lumină, a posedat-o acolo zdravăn, împletindu-și gemetele și icnelile, spunând porcării, în timp ce el nu se dezmințea, muncind-o fără să slobozească, iar ea juisa în neștire, stârnită până la limita suportabilității de armăsarul păros. Îi rupsese dresurile când trăsese de ea, atunci pocnise și elasticul de la chiloți, toate se rupeau și pârâiau, să fi fost atunci virgină și să fi avut un hymen gros cât salteaua, și tot ar fi străpuns-o berbecele acela de neoprit. Își încurcase iarăși degetele în smocurile de păr care-i creșteau bărbatului pe omoplați și și-a înfipt cu aceeași plăcere unghiile în carnea lui. Dinții colonelului luceau la fel de alb ca zăpada căzută din cer și dintre cele două șiruri țâșnea roșie ca focul limba umedă care o spăla pe suprafața gâtului, pe sâni și apoi, coborând, se ocupa de abdomen pentru a ajunge în zona inghinală, mai jos, spre fețele interioare ale pulpelor, nu se mai

sătura Cionoiu, dar îi plăcea atât de mult tot ce îi făcea, încât ar fi putut în acele clipe de intensă voluptate să renunțe la tot, chiar și la copil, doar să păstreze lângă ea, peste ea, în ea animalul fermecat. Se vedea însă că e grăbit. După ce a terminat nu a mai stat mult pe gânduri, și-a pus pantalonii, s-a aranjat puțin și a ieșit pe ușă. Nu i-a spus nimic și i-a întors spatele de parcă nici nu ar fi fost la ea atunci. Săraca Păunița a strâns resturile de pe jos, rămășițele lenjeriei sfâșiate și, neamaifiind în stare de altceva, s-a dus să se culce. A dormit neîntoarsă și, a doua zi, fără să pună nimic în gură, a luat drumul spre serviciu. Doar pe la zece a simțit c-o taie foamea și s-a dus la Colțeasca să-i ceară o îmbucătură. Femeia, sub claia de păr roșu, o scruta atent, citindu-i pe față toate sentimentele. A fost ieri la tine, nu-i așa? Ai grijă, fato, când pleci de acasă, că se vede de la o poștă ce ai făcut! Păunița nu știa ce să-i răspundă și atunci, supărată, nu s-a putut abține și i-a zis: A dat buzna peste mine, nici nu mă spălasem, Doamne, ce om! Și nu ți-a plăcut? se interesă parșiv Colțeasca, nemaiașteptând de la ea nici o reacție.

Afară ningea sau era lapoviță, amestec de apă și zăpadă care părea să macine și cel mai dur caldarâm. Zloata de pe jos se făcea mocirlă și mai ales în zona aceea sfârtecată de șantiere drumul devenea un chin. Oamenii care lucrau la Bancă veneau cu încălțămintea în bagaj și se schimbau când ajungeau la lucru. Așa proceda și Păunița. Cionoiu a venit la ea și la sfârșitul săptămânii. Tocmai atunci îl adusese pe Săndel de la țară, fiindcă începea școala și nici nu a știut cum să i-l prezinte puștiului pe bărbat. Copilul avea vreo 12 ani și precoce, ca toți din generația lui, intra repede la idei. S-a uitat prudent la bărbat, de parcă ar fi bănuit de ce e în stare să-i facă mamei lui. Păunița l-a prezentat, domnu' colonel, nu vrei să ajungi și tu colonel când o să fii mare?

Ce e aia? a întrebat copilul. Cionoiu a avut tact în seara aceea și nu s-a atins de ea. Doar la plecare i-a condus mâna la prohab unde Păunița a întâlnit ceva foarte mare, fapt care a tulburat-o nespus și nu a mai putut să închidă ochii toată noaptea. Special o ațâțase bestia! Fiindcă acasă la ea nu mai puteau să se culce, Cionoiu a rezolvat situația invitând-o într-o garsonieră dintr-un bloc de lângă liceul Șincai. Ea lua metroul o stație de la Piața Unirii și cobora la Tineretului, unde nici nu trebuia să traverseze că și ajungea la adresă. Nu l-a întrebat niciodată ce-i cu garsoniera, de unde o are, e a lui sau o fi vreo locuință conspirativă, ca pe vremuri. Păunița avea imaginație și cu ce mai învățase ea prin școală căpătase gustul pentru istorii picante. Din liceu aflase că Ion Antonescu, după arestare, fusese dus în Vatra Luminoasă, într-o rezidență tainică a comuniștilor. Apoi tăticul, când era în toane bune, îi mai spunea despre Mareșal că, în ciuda unor calități pe care nu i le-a contestat nimeni, strâns cu ușa de istoria haină, făcuse greșeli mari. S-a aliat cu Hitler, criminalul criminalilor, și de aici tot răul. Mai poți fi socotit om dacă ai făcut o asemenea alianță, zi și tu, fetițo! Așa o învățase tăticul pe ea și acum, peste ani, amantă de colonel de securitate, avea prilejul să rememoreze acele învățături. Blocul unde se întâlnea cu Cionoiu nu era dintre cele noi, la stradă, ci, pus în planul doi, arăta mai degrabă a blockhaus, avea și mansardă, și acoperiș înclinat, balcoane adânci curbate, nicidecum în unghi drept, iar pe paliere geamurile erau rotunde ca niște hublouri de navă. În garsonieră, colonelul nu s-a purtat cu ea atât de nărăvaș ca în dățile anterioare. Aplica în gesturile sale tandrețe, lăsându-se și el alintat în brațele ei care învățaseră cum să îmblânzească animalul. Păunițeiîi plăcea să dezmierde chelia lucioasă, de fapt într-o simultaneitate bine controlată mângâia ambele căpățâni ale bărbatului, și

cea de sus, și cea de jos, care nici nu difereau prea mult una de alta, evident, era totuși o problemă de mărime, dar la pipăit amândouă erau fierbinți și tari. Pulsa sângele în spatele pielii și aceasta sporea plăcerea pipăitului. Oricum, pentru un bărbat trecut de cincizeci de ani, Cionoiu se dovedea magnific. Dar, într-o după-amiază, discuția lor a alunecat pe un făgaș cu totul neprevăzut. Bărbatul își pusese mâinile sub ceafă, întins pe spate, cu picioarele depărtate, acoperit în regiunea șoldurilor doar de un prosop flaușat.

— Știi, când am fost ultima dacă la tine, am mers în lift cu o doamnă în vârstă, mititică, timidă, ridica ochii spre mine și apoi îi cobora imediat. Ne-am oprit la același etaj, iar ea s-a dus spre apartamentul de vizavi. Cine este?

Păunița, mirată la început de cursul evocării, își reveni numaidecât.

— E doamna Nicolau, medic pensionar. O femeie de treabă, dar cam dificilă acum. Nu-i intri în voie cu nimic. Dar având în vedere prin ce a trecut e explicabil.

Cionoiu se arătă brusc interesat.

— Ce s-a întâmplat?

— Ce să-ți spun, Mariane, adăugă femeia care reușise în sfârșit să-și învingă inhibiția și-i zicea tot timpul pe nume. A fost tragedie mare acum doi ani. Închipuiește-ți, să-ți moară odată, soțul și fiul, așa că săraca a făcut două înmormântări. Pe bărbat l-a doborât cancerul, dar cu băiatul e o poveste complicată.

— Ce s-a întâmplat? insistă Cionoiu.

— Mi-e greu să povestesc. A fost de fapt omorât în bătaie, groaznic. Nu avea nici 25 de ani sau tocmai îi împlinise.

— S-au legat de el niște derbedei?

— Nu, nici vorbă. Era băiat cuminte, nu umbla prin cârciumi sau prin discoteci, dar a făcut o prostie.

— Adică?

— Tocmai terminase facultatea și primise repartiție în provincie, profesor, ceva de felul ăsta, și fiindcă nu mai putea să facă naveta și-a luat gazdă.

— Și? se arătă din ce în ce mai curios colonelul.

— Ușor de bănuit. S-a încurcat cu proprietăreasa. Atât de bine s-a încurcat că i-a prins bărbatul cucoanei într-o noapte și-ți dai seama ce a urmat. Mi se pare că lucra tot în armată, nu știu exact. L-a lăsat lat pe copil. Am înțeles că lovitura fatală a primit-o în tâmplă. Înțeleg și eu că nu e chiar plăcut să-ți găsești nevasta în pat cu altul, dar după câteva palme și pumni, ar cam fi cazul să te oprești. Pe când nenorocitul ăla de Ispas, așa-l cheamă, Pavel Ispas, nu s-a mai controlat. A dat în băiat cu picioarele cât a putut și până la urmă rezultatul s-a văzut.

Cionoiu a ascultat-o atent și nu a scos un cuvânt. S-a așezat doar într-o rână, sprijinindu-se în cot, nu înainte de a-și trage chiloții aruncați într-un colț al patului.

— Și ce s-a mai întâmplat? continuă el cercetarea.

— Mare lucru nu știu. A fost jale mare, dar, pe de altă parte, am apreciat tăria femeii de-a nu-i spune nimic soțului. Omul a plecat pe lumea cealaltă cu inimă grea că nu-și mai vede fiul, dar dacă ar fi știut că nu mai e în viață și mai ales în ce condiții murise probabil că l-ar fi durut mult mai mult. Iar ea, mama, soția, cu care te-ai întâlnit, a rezistat, n-a avut ce face, a strâns din dinți și a mers mai departe.

În mod bizar, poate și din cauza faptului că reușise ca niciodată să capteze atenția bărbatului, relatarea o binedispusese pe Păunița. De obicei el nu prea era atent la ce sporovăia ea. De data aceasta însă, îi sorbise fiecare cuvințel și lăsa impresia că tot mai vrea să audă. Încă puțin și interesul acesta crescut ar fi făcut-o să

creadă că el o iubește. S-a ridicat însă din pat destul de grăbit și s-a dus să se îmbrace.

— Plecăm? tresări Păunița dezamăgită.

— Nu, pur și simplu vreau să pun ceva pe mine, m-a luat cu frig.

— Te-a impresionat povestea.

— Ia-o și așa!

Afară începuse să fulguiască, dar atmosfera rămânea ca încremenită. Firavii curenți de aer încercau să spulbere zăpada, dar aceasta era adânc sedimentată, aproape înghețată. Pe unele porțiuni ale bulevardului carapacea nu s-ar fi putut sparge decât cu târnăcopul.

Văzându-l că se îmbracă, Păunița credea că trebuie să facă și ea același lucru. Își aranjă sutienul care avea cupele căptușite cu buret, deși nu îi erau ei necesare asemenea întăriturii, dar îi plăcea să aibă un bust cât mai avansat, știind că și lui Cionoiu îi plac femeile drepte, țepene, bine puse în evidență. Simțea că poate să-l înrobească sexual încă multă vreme și nu voia să piardă nici o centimă din avantaje. Dacă la început se jenase în fața fanteziilor lui, pe urmă ea le încurajase, luându-i-o înainte și surprinzându-l cu inițiativele ei, de care se și mira cum îi trec prin minte, dar, cum se spune, nevoia te învață, și ea avea nevoie de bărbat pe care în nici un chip nu-și îngăduia să-l scape din mână. Ca din întâmplare, se apropie de el și, observând că nu și-a vârât bine cămașa în pantaloni, îl ajută ea, îndesând pliurile, dar neratând prilejul de-a ajunge cu degetele în chiloții bărbatului, unde îl gâdilă puțin până simți că animalul, de plăcere, nechează. Cionoiu nu sări însă pe ea cum făcuse în circumstanțe similare, ci-i puse o nouă întrebare.

— Dar cu soțul femeii, ucigașul, ce s-a întâmplat?

Păunița se scuză că nu știe nimic, dar nu scuzele ei îi erau lui Cionoiu necesare, deoarece toate informațiile erau la el și nu se sfii să i le livreze prompt, lăsând-o pe femeie cu gura căscată.

— Dacă nu știi, îți spun eu. E liber, nu a pățit nimic, nu a făcut nici o zi de pușcărie, doar a fost mutat la o altă unitate militară, tot din Giurgiu.

Și apoi, ca și cum și-ar fi dat jos nădragii și i-ar fi dat femeii ceea ce ea dorea nespus, mărturisi:

— Eu l-am scăpat.

— Tu, Mariane? bâigui Păunița, dar pe urmă, furioasă, îl luă la rost.

— Adică știai tot și m-ai lăsat pe mine ca o proastă să vorbesc?

Cionoiu era surprinzător de pașnic și de supus față de muștruluiala primită.

— Să-ți spun sincer, speram să fie vorba de altcineva, dar acum nu mai am nici un dubiu. Cum îl chema pe băiat?

— Sabin Nicolau.

— Da, da, mi-aduc ceva aminte, mormăi el.

Lăsa impresia că bâjbâie printr-un râu de ceață, dar, pe măsură ce dădea din mâini, lucrurile în jurul lui prindeau contur și începea să se orienteze.

— Dar de ce l-ai scăpat? se dumiri Păunița. Înseamnă că-l cunoșteai pe individ dinainte.

— Da, i-am fost naș.

— Naș?

— Ca la noi la țară, cumetrie. Neamurile lui se înrudesc de departe cu ale mele. El este de aici din sud, undeva de pe lângă Videle, Toporu îi zice satului, iar părinții lui au rugat-o pe o mătușă de-a mea să-mi propună nășia, că uite, Pavel îșî ea și el

acum nevastă, fata e din Giurgiu, educatoare la grădiniță. Nu m-am opus și am intrat în horă. De n-aș fi intrat?

— De ce?

— Păi e foarte simplu, se înverșună atunci Cionoiu, de parcă întoarcerea în trecut ar fi reprezentat un fel de încleștare spasmodică a tuturor mușchilor. M-am dus cu nevastă-mea care numai frumoasă nu e, fată de treabă și de familie bună, nimic de zis, dar nasoală, și...

— Te pomenești că ți-a căzut cu tronc fina? râse Păuniaț.

Colonelul se îngălbeni și puțin a lipsit să nu-i ardă un dos de palmă. Simțind amenințarea, femeia se gudură pe lângă el pentru a-l îmbuna. Îl rugă imediat să iasă și să meargă într-un local unde să bea ceva cald. Cionoiu era acum întunecat la față. Paloarea lui dobândise o nuanță sumbră, aceea a unui om a cărui fiere ațâțată modifică brutal echilibrul chimic al organismului.

— Da, ai dreptate, mi-a plăcut atât de mult muierea, încât nu mai eram în stare să-mi dezlipesc ochii de ea. Avea trup subțire, gât lung, ochi mari, nu mai văzusem așa ceva, era și foarte tânără, iar Ispas ăla, boul, rumega acolo în legea lui, fără să-și dea seama pe ce a pus mâna. Eram, fir-ar să fie, naș, nu mai puteam da înapoi. Ca să scurtez chinul aveam soluția chemării urgente la serviciu. Toanta de Lenuța, nevastă-mea, a mirosit ceva. O fac eu proastă, dar e femeie deșteaptă. Ți-am spus parcă, profesoară de latină, limbi clasice, ehe, ale dracului limbi, n-a putut să mi-o lingă odată măcar, socrii tot latiniști, a mirosit cretina, și-a dat seama că mi se scurg ochii după mireasă. Din fericire, nu stăteam alături că să mă îmboldească, ci de o parte și alta a însurățeilor, cum e regula. Apropierea de Emilia, așa o cheamă pe fină, mă tulbura foarte tare. O adulmecam cu nesaț, mai ales că răspândea o mireasmă de femeie tânără neîncepută, sincer, aș fi dat orice

ca să fug cu ea într-un loc departe de lume, dar clipele acelea de vrajă s-au risipit în momentul în care un neghiob de acolo de la masă s-a ridicat și a început să toasteze, vorbe de clacă, răsuflate, m-am uitat urât la el și idiotul și-a înghițit limba. Emilia m-a privit atunci cu luare aminte. Nu știu dacă mă admira sau îi stârnisem și ei teamă, în orice caz am simțit că pot să însemn ceva pentru ea, oricum mult mai mult decât însemna bărbatu-său. Dar înțelegi, Păunițo, asta a fost tot și de aceea am trăit amarnic frustrarea. Am înghițit amarul, dar am avut noroc și până la urmă mi-a trecut. Când am văzut-o a doua oară, era deja însărcinată. I-am botezat copilul, dar nu mă mai interesa. Devenisem din ce în ce mai ocupat, câștigam bine, aveam răspunderi, nu-mi cădea bine vreun scandal. Adevărul e că, așa mi se părea, nu era o femeie înțeleaptă.

— Așa, ca mine, completă Păunița cumva cu amărăciune, ținând în căușul palmelor cana fierbinte cu ceai.

— Da, ca tine, întări Cionoiu. Nu e un defect, ci o calitate. Mă temeam pe atunci că, dacă aș începe să-i fac avansuri, nu numai că ar răspunde favorabil, dar, mai știi, s-ar fi îndrăgostit, ceea ce nu mi-ar fi convenit deloc. O femeie amorezată face prostii mari, nu mai e prudentă, nu se mai ferește de ochii lumii. Asta mi-ar fi lipsit...

— Dar parcă spuneai c-o iubești?

— La masă atunci a fost altceva. Mă luase cu călduri. Pe nevastă-mea o înșelam, dar cu vagaboande, așa că nu aveam nici o satisfacție. Pe când cu Emilia ar fi fost cu totul altceva. Din fericire, m-am trezit la timp și am putut să cântăresc totul, pro și contra. Până la urmă am și uitat-o și nici nu erau șanse să-mi mai aduc aminte de ea. Când colo mă pomenesc într-o zi căutat taman de cucoană. La început nici nu am recunoscut-o. Când

mi-am dat seama că e ea, am simțit din nou un fel de fierbințeală, semn că nu mi se șterse cu totul din minte. Dar oricum, nu mai era nici un pericol. Atunci a început cu un glas reținut să-mi explice cum stau lucrurile. Mă ruga de fapt să-l scap pe nenorocitul de bărbatu-său. Asupra lui apăsa o vinovăție teribilă, omorâse un om. Firește, nu mi-a venit să cred, așa că am rugat-o să repete. Da, nașu', ați auzit bine. Dar cum s-a întâmplat? Accident de mașină? Știam că-și cumpărase o rablă de Dacie 1100 . Nu, l-a omorât în bătaie, e vorba de un tânăr de 20 și ceva de ani. Tot nu-mi venea să cred. Îl știam pe Pavel cretin, dar în nici un caz în stare de violențe gratuite. Atunci s-a simțit și cucoana datoare să pună tot pe masă. M-a prins în pat cu el. Ascultă-mă, Păuniță, propoziția aceasta mi-a tăiat capul în două. A trecut ceva vreme de atunci, dar tot mă arde tăișul. Și nu atât informația ca atare, că-l încornorase pe boul de Pavel, care oricum nu merita o soartă mai bună, cât felul cum îmi vorbise. Lipsea din voce orice emoție, orice spaimă, nu pot să-ți descriu, m-a dat gata intonația aceea fiindcă păstra ceva amestecat, calm și trufie, ceea ce, trebuie să recunosc, a fost teribil de excitant. Dacă m-am luptat să-l fac scăpat pe bărbatu-său, aceasta se datorează tocmai felului în care ea mi-a vorbit atunci. Dacă ar fi venit cu lacrimi în ochi, speriată, disperată, cerându-și scuze, spunând că nu știe unde i-a fost mintea, că vai și vai, nici nu m-aș fi uitat la ea. Dar calmul acela mi-a impus respect. Își bătuse joc de Pavel, dar victima era puștiul. Dacă-l iubise, atunci avusese o forță extraordinară să-și calce sentimentele și să meargă mai departe fără să privească înapoi. O asemenea femeie merită toată admirația. Mă mai durea și faptul că băiatul acela, nu eu, se bucurase de favorurile ei, dar încă o dată se ridicase deasupra mizeriei, deasupra milei și a silei pe care un asemenea caz putea să le inspire, chiar și deasupra mea,

cel de care depindea eliberarea lui bărbatu-său, și atunci nu era normal să mă fac luntre punte ca să mușamalizez tot? Ar trebui nenorociții să-mi pupe tălpile, dar de atunci nu am mai vrut să știu de ei.

Mărturisirea lui lungă a tulburat-o pe Păunița, care ceru ceva de băut. Birtul acela, aproape de statuia cioplită a lui Dimitrie Cantemir, avea un aer familial, poate vestigiu al vechilor crâșme pe care prin anii ’70 partidul hotărâse să le dea în administrare unor buni întreprinzători, ehe, era mandatarilor, *la belle epoque*, ea știa ceva despre aceste lucruri de la tăticul, dar...

— Și cum l-ai scăpat?

— Ți-am spus destul pentru astăzi.

Multă vreme de atunci Păunița a rămas în minte cu relatarea aceea, care îl așeza în ochii ei pe Cionoiu într-o altă lumină față de ce știa ea. O uimise sinceritatea lui și nici nu o deranja prea mult faptul că, din cele spuse, ieșea destul de șifonată. Adică bărbatul nici gând s-o iubească, cu atât mai mult, nu cerea din partea ei așa ceva. Trebuia, altfel spus, să se împace cu condiția de damă plătită. E drept, nu avea decât un singur bărbat, dar acesta o trata ca pe o târfă și nici nu avea vreo intenția de-a masca realitatea. Totuși, unei târfe parcă nu-i spui ce auzise ea de la el. Sau în banii primiți intra tocmai audierea unor asemenea partituri? Oricum o lua, nu cădea bine. Dar de ce să-și mai facă griji? Cu toate acestea, când se mai ducea la doamna Nicolau ca s-o întrebe cum se mai simte sau dacă nu vrea să-i cumpere ceva, abia-și reprima jena de-a fi femeia aceluia care-l scăpase de pușcărie tocmai pe bărbatul care-i omorâse bătrânei fiul. Parcă se simțea și ea complice în respectiva afacere murdară.

La întâlnirea următoare, Cionoiu, la rugămințile ei, a continuat să vorbească despre acel caz. Ceea ce nu putea să creadă

Păunița era refuzul lui de-a recunoaște că avusese de-a face cu nevasta adulterină. Dacă o plăcuse atât de mult și-i mai și făcuse un asemenea serviciu uriaș, salvându-i bărbatul de la închisoare, cum să nu-i ceară și el ceva la schimb? Avea colonelul un caracter atât de nobil? Sau încă se mai temea de faptul că în pat cu femeia s-ar fi putut îndrăgosti? Ceea ce, adăuga în sinea ei Păunița cu amărăciune, nu i se poate întâmpla când se culcă cu mine. Concluzia aceasta a înverșunat-o din nou, peste timp, împotriva Emiliei. În gând a făcut-o în toate felurile ca să se ușureze și iarăși a regretat că nu i-a dat două perechi de palme atunci când a întâlnit-o prima oară în primăria din Giurgiu. Dar furia îi trecea repede în momentul când punea cap la cap toate etapele planului prin care Cionoiu îl scăpase pe acel plutonier. A început prin a demonstra că victima nu era un element serios, făcea scandal și bea mai mult decât trebuie. La Inspectoratul Școlar există chiar un referat înaintat pentru scoaterea lui din învățământ. Se lega de femei pe stradă și nu o dată era să fie luat la bătaie de soțul sau prietenul celei asupra căreia privirile lui poposiseră prea mult. Elev, fusese la un pas de exmatriculare fiindcă se uitase pe sub fusta unei profesoare, aceasta spre hazul general al clasei. În fața unui șir atât de spectaculos de minciuni, Păunița a rămas fără cuvinte. S-au găsit martori falși, oameni plătiți și dispuși să-l înfunde pe tânăr care prea se purta cu nasul pe sus. Dosarul întocmit era beton, fapt care ușura apărarea. În ochii judecătorilor inculpatul Ispas Pavel a căpătat conturul unei făpturi de o nepătată moralitate, cap de familie, soț iubitor și tată bun, batjocorit în propria locuință de un tânăr stricat, care a abuzat de ospitalitatea lui și a soției. Desigur, aceasta are partea ei de vină, dar câte femei în ziua de azi nu calcă strâmb! Chiar și așa dirijat, procesul nu ar fi avut neapărat ca verdict disculparea lui Ispas, dacă Cionoiu nu s-ar mai fi gândit și la strecurarea unui alt

element, de natură politică, prin care victima pierdea orice șansă de reabilitare. Cumva lesne de prevăzut, tânărul a fost acuzat de vederi antistatale, antisociale, contrarevoluționare, reacționare, câte și mai câte, criticând partidul comunist și mai ales pe secretarul general. Câțiva colegi de la școală s-au grăbit să dea declarații în acest sens, fiindcă nu-l sufereau deloc pe Sabin și, după șocul inițial, și-au dat seama că sfârșitul tragic al tânărului le merge la inimă. Fizic, tovarășii arătau ca niște huidume și tare mult le plăcea lor să strângă de gât derbedei cu ifose. Sabin Nicolau era prada cea mai nimerită. Cum atunci să nu pună ei mână de la mână sau gură de la gură ca să-l salveze pe bravul militar care acționase de altminteri în conformitate cu cele mai adânci și obscure dorințe ale lor? Lovindu-l, plutonierul Ispas nu și-a apărat doar onoarea terfelită, dar pedepsise și suma de idei primejdioase vehiculate de victimă. Planul pus la cale de Cionoiu a avut succes. Acuzatul a fost degrevat de orice culpă și, culmea, felicitat pentru fapta sa. Cât era Păunița de indiferentă față de chestiuni de ordin politic și nu-i plăceau acele persoane care ascultă „Europa liberă", tot nu s-a putut împăca cu gândul unei asemenea nedreptăți. Adevărul este că după acele cumplite evenimente, curiozitatea o mânase să afle prin ce pușcărie a fost aruncat ucigașul. A ajuns la Jilava, la Rahova sau a rămas la penitenciarul din localitate, situat pe strada Bălănoaiei, la ieșirea din Giurgiu, o clădire cenușie, supraaglomerată, din spatele fiecărui geam zăbrelit ițindu-se mutre hidoase care rânjeau la trecătorii aflați în libertate? Investigațiile ei nu se bucuraseră de succes, nici nu aveau cum, și până la urmă s-a lăsat păgubașă. S-o fi căutat pe Emilia și s-o fi întrebat era sub demnitatea ei. Ziarele, în mod previzibil, nu suflau o vorbă. Se confruntau de fapt cu un caz care trebuia repede înăbușit, deoarece nu făcea deloc cinste societății socialiste. Doamna Nicolau răbdase tot și nu-și pierduse mințile.

Alta în locul ei cu siguranță că ar fi luat-o razna, dar ea stătea toată ziua în casă și croșeta. Puloverele care ieșeau din mâinile ei erau largi, de parcă ar fi fost făcute pentru un bărbat corpolent, așa cum băiatul și nici soțul nu fuseseră. Dar nu era nici o legătură între ce croșeta ea și măsurile celor doi. Unele pulovere le-a dat de pomană, pe altele le-a înghesuit în dulap, urmând ca, după moartea ei, așa cum spunea, cine o intra în casă să și le însușească. Păunița se gândise că ar trebui s-o viziteze mai des, fiindcă omul când e singur se smintește. Dar nici ea nu era fericită, strâmtorată lună de lună și trăind din împrumuturi. Aceasta până când îl cunoscuse pe colonel. Dar tocmai acesta îi furnizase informații care o lăsaseră fără glas. Împărțea va să zică așternutul cu acela care... Doamne Dumnezeule! Măcar dacă ar fi simțit că omul, în timp, se atașează de ea cât de cât! Dar nici pomeneală! O trata ca pe o... chiar avea o teorie în acest sens. Femeia cu cât e mai dezagregată sufletește, cu atât face treaba mai bine. În timpul travaliului chiar îi spunea că e târfă, iar ea nu putea în nici un fel să riposteze. Mai mult, ajunsese să scoată din gură cuvinte care o dezonorau, dar el asta îi cerea și nu avea cum să nu i se supună. Ai pula fierbinte, gemea Păunița, iar Cionoiu grohăia atunci satisfăcut, împingându-se în femeie cu și mai multă forță. Până slobozea jeturile sidefii treceau ore și-i întindea pe gât și pe țâțe dâre de salivă, mozolind-o în neștire. Ea îi mângâia țeasta lucioasă și, pur și simplu, simțea și în degete zvâcnirea întregului animal dezlănțuit. Amețită, nu-și mai dădea seama de nimic, de trecerea timpului, de faptul că uneori mai suna telefonul sau cineva bătea la ușă. Împunsă de pintenul colonelului, strunită și smucită, o apuca disperarea după ce bărbatul în cele din urmă descăleca de pe ea și fără să-i mai dea nici un pic de atenție pleca din casă. Atunci ar fi vrut să se ducă într-un suflet la doamna Nicolau și să-i ceară iertare pentru ce făcea. Din păcate, nu avea

cum să-i încredințeze secretul. Nici măcar Colțească sau aceleia cu atât mai puțin. După ce a aflat toată povestea, a înțeles ce l-a determinat pe Cionoiu să pună cale înscenarea. Îl ura pe puști. Ura îi dăduse energie și-i stimulase fantezia. Dacă el nu putuse să dea cu picioarele în Sabin, așa cum făcuse, finul, atunci măcar să contribuie la ridicarea acelui edificiu copleșitor al minciunii. Era tot o formă de răzbunare. Țâncul se bucurase de femeia care pe el, odată, demult, îl scosese din țâțâni, dar nu se atinsese de ea. Așa ceva nu se iartă.

Atunci, în local, Păuniței i se păru că se întunecă, noapte care putea să urce sub forma unor aburi și din ceașca cu ciocolată din care ea sorbea încet. Ascultându-l pe bărbat, se simțea înfiorată, fior imposibil de decantat, oroare amestecată cu atracție. Dacă ar fi reușit să-l respingă, să-i spună în față, ești un ticălos, cară-te, odată cu izgonirea lui ar fi anihilat și senzația de vrajă care o înrobea și făcea din viața ei o servitute misterioasă. După o ședință sexuală spunea că nu mai are nevoie de bărbat cât o trăi. Dar nu treceau nici trei zile și, precum bețivul care după ce o face lată jură să nu se mai atingă de pahar, dar la scurgerea intervalului de timp, își calcă jurământul, și ea îl dorea din nou pe Cionoiu, s-o ducă unde știe el sau, venind vacanța, să scape de copil cât mai repede, fiindcă tot în patul ei se simțea cel mai bine, și așa ar fi vrut să-și și dea duhul, în brațele lui, adorând fiara cu chip de om.

— Îl știu pe tânăr de mic, de atunci dovedea că are un caracter dificil. Ce-au mai tras bieții părinți din cauza lui! Trântea ușa de la lift de-i scula pe toți vecinii... Ce i-o fi venit să vorbească? De parcă ar fi primit citație la acel proces infam ca să depună mărturie împotriva victimei și în favoarea inculpatului, se trezise și ea cu acele cuvinte pe buze. Cionoiu o privea liniștit, așteptând să ajungă din nou în pat.

O iubire tragică

Păunița privea cu destulă neîncredere entuziasmul vecinei ei de palier, Virginica Nicolau, față de propria odraslă. Era cumva de la sine înțeles, fiindcă orice mamă își iubește și-și divinizează copilul – așa doar îl iubea și ea pe Săndel –, dar parcă doamna respectivă în anumite privințe sărea peste cal. Băiatul nu mai era copil, terminase liceul și intrase la facultate, deci putea fi socotit om în toată firea, liber să se însoare, dar mama lui continua să-l trateze ca pe un copil, răsfățându-l peste fire, și prin aceasta, considera Păunița, făcându-i mult rău. N-o să se maturizeze niciodată, conchidea ea, dar de la o asemenea sentință descurajantă și până la sfârșitul tragic al vieții celui răsfățat calea era lungă și, în orice caz, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că așa ceva se poate întâmpla, mai ales ei, Păuniței, deși, izvorând dintr-o răutate motivată de zodia Scorpionului, în care era născută, uneori îi venea să spună că lucrurile cu acest băiat mereu premiant la școală n-or să aibă un curs fericit. Cu alte cuvinte, bănuise ea ceva, iar mirosul, așa cum avea să se confirme ulterior, nu o înșelase. Doamna Nicolau îi vorbea mereu despre precocitatea formidabilă a copilului ei, de faptul că începuse să citească de la trei anișori, că avusese profesoară de germană la patru, citise basmele fraților Grimm și putea să le povestească taman în limba autorilor, învățase și franceză, aceasta cu o verișoară primară a doamnei

Nicolau, care, femeie bătrână, și fără copii și cu o viață interesantă în spate – călătorii în Occident în perioada interbelică alături de soțul ei, un avocat liberal, închis însă, dar eliberat din motive medicale – se atașase de puști și-l ajutase să deprindă limba lui Racine, așa că în momentul în care Sabin intrase în clasa întâi, avea atuuri pentru a fi cu nasul pe sus, mai ales că știa să cânte și la pian, deoarece făcuse lecții cu o unguroaică din Cluj, Renner o chema pe cucoană, pianistă și soprană la Opera din localitate, care călătorise tot în interbelic la Viena, dar după război, odată ce soțul ei, proprietarul unei fabrici de încălțăminte, pierduse tot în vara lui 1948, ajunsese săracă lipită. Își lăuda mama progenitura, iar Păunița abia-și reținea zâmbetele răutăcioase, fiindcă știa ea ce știa. Lăsați, doamnă, nu contează cum sunt copii, contează ce vor face mari. Iar cuvintele ei bine țintite loveau în plexul celeilalte femei, care, avertizată astfel fie și indirect, lăsa impresia că nu se mai ține bine pe picioare. De parcă ar fi cobit! Contează ce vor face când vor ajunge mari. Și ce făcuse nătărăul de Sabin? Se încurcase cu o femeie măritată și-l prinsese soțul... Pe Păunița o durea sufletul când își amintea. Dar prea îl iubise maică-sa pe tânărul nefericit ca să nu-i facă el pocinogul. Ea îl crescuse aspru pe Săndel al ei, vârându-i de mic în cap informația că nu are tată, că doar ea aduce bani în casă și de aceea să fie băiat bun, să învețe ceva serios, să nu fugă după cai verzi pe pereți. La ce-i folosiseră nenorocitului ăluia sutele de cărți citite dacă sfârșise cu tâmpla spartă de bocancul unui plutonier? Și iarăși i se furișa în minte gândul păcătos. Eu trebuia să-l dezvirginez, nu secătura aia de la Giurgiu. Dacă-l făceam să prindă gust de pizda mea nu se mai lăsa dus! Îi și venea în minte o scenă picantă, adorabilă, care, cum zice românul, face toți banii. Sabin, cum era el, subțirel, drăguț, îmbujorat, îndrăgostit lulea de ea și ducându-se la părinți pentru

a le cere voie să se însoare cu aleasa inimii. La urma urmei, ea era liberă, iar diferența de vârstă nu reprezenta chiar un obstacol de netrecut. O și vedea pe doamna Nicolau năpustindu-se asupra ei, gata să-i scoată ochii: ce i-ai făcut băiatului meu? Cu alte cuvinte, doream pentru el partide excepționale și să te ia pe una ca tine, divorțată, ditamai cu copil, și mai mare cu atâția ani! Ha, ha, o pufnea râsul, și când troleibuzele aglomerate icneau urcând dealul de la Academia Militară, proiecta filmul acelor scene, e drept doar imaginate, dar teribil de savuroase. Dacă i s-ar fi făcut în acele închipuite circumstanțe și ei puțină jenă, aceasta nu ar fi fost din cauza doamnei, ci a domnului Nicolau, un om distins, care băuse bere neagră cu tăticul în Piața Operei, pe care ea-l respecta, și probabil că nici lui nu i-ar fi căzut bine să-și vadă feciorul... Dar, evident, toate locuiau în fantezia ei. Traduse însă în realitate, ar fi presupus rămânerea în viață a băiatului. De aceea ar fi vrut să-i spună bătrânei cârcotașe: de ce nu l-ați lăsat să mă ia pe mine? Scăpa. Uneori era atât de pătrunsă de vraja celor imaginate, încât i se părea că, într-adevăr, chiar așa s-a întâmplat, posibilitatea de-a se fi recăsătorit cu puștiul a fost reală, dar nefinalizată. Numai că ce însemna aceasta? Că-l îndrăgise pe Sabin? Odată, când ai lui erau plecați din București, îl chemase la ea ca să mănânce o supă de găluște, și-l întrebase direct, fără să folosească nici un amortizor: Tu nu ai pe nimeni? Ești doar băiat mare. El s-a înroșit atunci atât de tare, încât i-a fost limpede că e singur-singurel, iar faptul acesta, în sufletul lui, e perceput ca o mare rușine. Evident, caraghiosul a negat, a dat din mână cu un aer de superioritate, gest din care ea trebuia să înțeleagă că a avut pe cineva, dar s-au certat, el i-a dat fetei papucii, ce brașoave, minția de la poștă, oricine își dădea seama, darămite o femeie cu flerul Păuniței. S-a făcut însă că-l crede și atunci, pentru a-l

flata, i-a spus că în curând o să-şi găsească o nouă prietenă, dar pe urmă a adăugat: Ţie cum îţi plac femeile? Naive sau experimentate? Nătăfleţul nu a ştiut ce răspuns să dea, dovada cea mai bună a faptului că nu văzuse în viaţa lui femeie, iar atunci, cine ştie ce drăcuşor a împins-o, nu a avut de lucru şi i-a aruncat ca din întâmplare întrebarea cea mai parşivă: dar nu ţi-ar plăcea să te încurci cu una măritată? Ha, ha, să ai emoţii că vine bărbatul... Râdea cu poftă, dar gura păcătosului, rostind ce nu trebuie, lansase deja unda ce avea să se încorporeze tragic. După ce el a terminat supa de găluşte a spus săru' mâna pentru masă şi a plecat. Păunița a rămas pe gânduri şi toată veselia dinainte s-a stins ca prin farmec. I s-a părut că a făcut atunci ceva grav şi nu mai avea cum să repare greşeala. Tot atunci a căpătat convingerea că muierea care va pune ochii pe băiat şi-l va trage în patul ei va declanşa în sufletul lui o pasiune fără limite. O va iubi idiotul până în pânzele albe şi nu o va părăsi niciodată. Dacă va fi silit să plece de lângă ea, aceasta se va petrece printr-o sfâşiere cumplită, ale cărei efecte nu pot fi prevăzute.

Când îl servise cu supa aceea? Înainte sau după cutremurul din martie 1977? Frumos arăta Bucureştiul pe atunci! Nu tu aglomeraţie, nici cozile la alimente nu înfricoşau, doar la carne se înghesuia norodul, iar în faţa măcelăriilor începuseră să aibă loc mici altercaţii. În case era destul de cald, iar de pe străzi gunoaiele erau strânse la timp. Părinţii ei nu îmbătrâniseră şi o ajutau vârtos. Tocmai se pronunţase divorţul de Tomiţă şi se considera o femeie liberă, fără prejudecăţi. O aventură, desigur, cu Sabin ar fi avut gustul unui experiment. După mizeriile îndurate de la fostul soţ i se cuvenea nitică alinare. Animalul acela o snopise în bătaie, venise şi rândul ei să-şi aşeze bucile peste sufletul fraged al unui tânăr care, astfel împărtăşit, ar fi fost multă vreme un iubit

fidel. Mai avusese de-a face cu bărbați, dar nici unul nu se arătase serios. O obosiseră asemenea contacte și dorea ceva stabil. Își creștea copilul, se chinuia cu el, alteori trăia intens sentimentul matern, cu toate acestea simțea că nu îi e de ajuns. Așa a aflat despre amorul năprasnic al lui Sabin pentru o cucoană din Giurgiu. El a venit la ea într-o seară și i-a făcut destăinuiri complete. De bună seamă, alor lui nu le suflase o vorbă, fiindcă se rușina, dar Păuniței lui dragi, cum să nu-i spună ce-l urca în al nouălea cer? Iubesc, iubesc, iubesc. Ce poate fi mai frumos, mai romantic, mai înaripat! Înaripare era cuvântul potrivit. Îl vedea ce exaltat este și așa s-a făcut că a început s-o îmboldească dorința de-a o cunoaște pe muierea care, așa cum anticipase, inspirase băiatului asemenea sentimente devastatoare. Era, pe de altă parte, sigură că nu poate fi decât o vacă, dar ce? Mai era prostul în stare de o judecată dreaptă? Dragostea doar e oarbă, nu-i așa? Își amintea că i-a recomandat să fie prudent, caraghioasă recomandarea, numai de așa ceva nu avea pe atunci Sabin nevoie. Dar evident nu se mulțumea doar cu ce aflase din prima lui relatare și dorea să știe mai multe amănunte. Cine e doamna? Cu ce se ocupă? Nu o aduci aici să ne-o prezinți și nouă? El era însă misterios și nu voia să zică mai mult. I se păruse Păuniței că nu e în regulă ceva și într-adevăr nu s-a înșelat. Faptul că băiatul ascundea identitatea acelei femei era un semnal de alarmă. Doar nu trecuse nici jumătate de an de când luase repartiție. Tot așa și atunci, în vară, în loc să se ducă direct acasă, se oprise la ea și i-a spus ce oraș alesese. Ca să vezi, a exclamat el, sunt profesor în Giurgiu. De necrezut! De ce te strâmbi așa? l-a întrebat femeia. Ce nu-ți convine? l-a luat ea la zor. El nu a mai zis nimic și a ieșit repede din casă. Cât a mai stat pe palier a întors capul spre Păunița, care, rămasă și ea în pragul ușii, se uita după el și-l admira. Era fantastic de tânăr,

subțire, cu părul vâlvoi, cu ochii negri care se îngustau din când în când, făcându-l să semene cu un cavaler nipon. I-a zâmbit și i-a făcut semn cu mâna, de parcă unul dintre ei doi ar fi plecat într-o călătorie lungă. În toamna care venea se ducea să-și ia postul în primire. Începea în viața lui un capitol ale cărui pagini deja scrise nu puteau fi încă descifrate. Sau ochii nu-i erau pregătiți pentru lecturi anevoioase. Acolo, la școală, a picat ca din lună. Patalamaua la mână îl făcea parcă și mai stingher. Când a intrat pentru prima dată în clasă, aproape că l-a bufnit râsul. Își pusese pe umeri un flanel lejer de bumbac, ale cărui mâneci spânzurau de o parte și de alta a corpului. Elevilor nu le-a venit să creadă că au în fața ochilor un asemenea profesor, obișnuiți ei cu alte apariții, bărbați grei, rutinați, care-i pocneau de le mergeau fulgii dacă se foiau în bănci, sau cu cucoane grase, la fel de severe. De unde apăruse tipul ăsta comic? Instinctul lor funcționa nemilos. Nu aveau mai mult de 10-11 ani, dar simțeau și ei că ceva nu este în ordine, că profesorașul acela care le vorbea în limbi străine e până la urmă un pierde-vară. Luptându-se cu viața, o va lua repede în bot. Părinții lor lucrau în miliție, la vamă sau erau maiștri sudori la Combinatul de Utilaj Greu din localitate. Tot baletul făcut de noul profesor îi distra. Așa s-a făcut că Sabin a pierdut repede clasele din mână. Elevii își făceau de cap și nu-l ascultau. Dând din colț în colț, îl chema pe director ca să-l ajute să impună disciplina. Acesta era un om în vârstă, mărunțel, care-și făcuse studiile în celălalt regim și, foarte aproape de pensie, se îngrijora de declinul învățământului. Dar de ce, dragă, îl întreba pe Sabin, nu poți să-i stăpânești? Acum în facultate nu se mai face pedagogie? Sabin se fâstâcea, dar pe director, Emilian Cristea îl chema, nu îl supărau stângăciile lui. În schimb, ceilalți profesori nu au privit cu ochi buni încă de atunci comportamentul său nonconformist de la ore.

Tot Păunița era singura salvare. Când se întorcea seara de la gară, conform obiceiului, se oprea întâi pe la ea și-i povestea ce a făcut în ziua respectivă. Ei îi plăcea să-l asculte și mai ales să fie martora zbuciumului său determinat de contradicția dintre ce învățase în facultate și ce era obligat să facă în școala aceea de provincie. Femeia încerca să-l consoleze, spunându-i că așa e viața, și la ea în Centrală cunoaște atâția ingineri tineri care se plâng de condițiile de lucru de pe șantier, au diplomă, sunt titrați și ajung umiliți de un maistru oarecare. Dacă nu te adaptezi, nu ai ce face! îi spunea ea. Dar asta înseamnă să mă tâmpesc, protesta Sabin, iar ochii lui ardeau ca două flăcări negre. Ce să-i mai fi zis Păunița? Ei îi plăceau tinerii nemulțumiți, rebeli, insubordonați. La urma urmei, nu-l alesese pe acel student pentru a fi tatăl copilului ei chiar din clipa când îl întâlnise pe coridor și deslușise în privirea lui o strălucire adevărată, atât de departe de cenușiul stins din ochii tuturor celor care mișunau în aceeași Centrală de Construcții unde-și trecea viața? Mai ales când Sabin o asigura că numai ei îi spune toate acestea fiindcă numai ea îl înțelege, se simțea extrem de flatată. Doar că naveta îl distrugea. Sabin nu-și închipuise vreodată că el, băiatul selenar, visător, care citea până târziu, o să fie vreodată silit să se scoale cu noaptea în cap, să fugă din casă înainte de șapte dimineața, să schimbe trei mijloace de transport, autobuz, troleibuz, tramvai, celebrul tramvai 25 care făcea pe vremuri legătura între cartierul Militari și gara Progresul, toată alergătura ca să nu piardă trenul – uneori, din cauza întârzierii, trebuia să alerge prin bălțoace și hârtoape –, personalul acela sordid cu mers de mârțoagă, care până la Giurgiu oprea în vreo șapte-opt stații, Jilava, Sintești, Vidra, Grădiștea, Comana, Vlad Țepeș, Taban, Daia, Frătești, Giurgiu Nord, Dumnezeule, nu se mai isprăvea drumul... În tren încerca să citească ceva,

dar de unde putere de concentrare, înghiontit de toți pârliții și jegoșii, navetiști parcă din tată-n fiu, țărani și orășeni corciți, rezultatul fiind un produs uman îndoielnic, a căror limbă stricată îi sfredelea auzul. Auzea astfel aceleași istorii despre cumetrii și încuscriri, vedre de țuică și meciuri de fotbal, vaci gestante și bătrâni neputincioși pe care copiii îi băgau cu sila la azil, vedea saci de pâine cărați în spinare, folii de tablă ținute sub braț, coturi de burlan puse pe umăr, alte bucăți ciudate de metal a căror utilizare era greu de precizat, indivizi care înfulecau tot ce le cădea sub ochi, își hrăneau animalele cu ce luau de la oraș, tot așa își reparau și casele, șterpelind din fabrică sau de pe șantier. Pe Sabin îl uimea instinctul lor neștirbit de-a aduna tot ce puteau spre folosul familiei. Sufletul lui, în fața spectacolului zilnic, se cabra stupefiat, ca un mânz nervos. Doamne, ce fel de oameni or fi? Și-a dat atunci seama că, până în acel moment, viața pentru el nici nu se manifestase ca atare, ci se redusese doar la pereții unor biblioteci, de unde își alegea cartea dorită, apoi discuții cu prietenii, cafenele, idealuri înșelătoare... Dar viața? Naveta cu trenul l-a călit în sensul în care l-a trezit din visare. Și tot nu a fost de ajuns. Confruntat cu fața brută a lumii la care până atunci, în necunoștință de cauză, se uitase de sus, a început să tremure de spaimă. Îi spunea toate acestea Păuniței, care-l asculta cu atenție și nu putea să-și reprime presimțirile sumbre. Bănuise încă de atunci ce ar putea să urmeze.

Partea amuzantă, fiindcă era și așa ceva, o reprezentau descrierile pe care le făcea colegilor săi din cancelarie, unul mai prostălău decât altul, dar scorțoși și din cale afară de pedanți. Când vedea ce caiete cu planuri de lecții aveau, îl apuca amețeala. Sublinieri în mai multe culori, linii trase cu rigla, și nu neglijent, de mână, scriere caligrafică, nici planul de luptă al unui

mare strateg nu s-ar fi bucurat de o desfășurare mai bine pusă la punct. Procentul de promovabilitate al elevilor era de sută la sută. Dar pramatiile nu învățau mai nimic. Cât de mici erau, tot înțelegeau că știința de carte teoretică nu-i va ajuta în viață. În ce lume fusese el zvârlit! Ce departe era de ifosele din facultate! Nu-l mai aștepta decât trasul pe roată, ale cui oase sunt mai tari, acela rezistă. Îi făcea Păuniței o suită de portrete care de care mai pitoresc. Dacă mai bea și un pahar de vin de la părintele Ciprian din Viișoara, atunci cheful lui de portretist se îndrăcea. Pe cine o forfeca prima? Doamna Profeanu, nume parcă predestinat, profesoară de limba română, persoana cea mai de vază din acel corp didactic, singura care călătorise în Occident, și care văzând zi de zi mizeria de la ea din oraș, nu întârzia să evoce perioada de timp petrecută în Viena, prima dată când intrase într-o măcelărie de acolo, iar măcelarul, mai ceva decât un farmacist, curat, cu mănuși în mână, a tăiat carnea macră cu un cuțit fin ca un bisturiu, nici tu urmă de zgârci, de grăsime, de os... Cucoana revenise totuși în țară, iar într-o vreme locuise la București, aceasta pe vremea când soțul, mai în vârstă decât ea, lucra în Ministerul de Externe. După pensionare, amândoi se retrăseseră în orașul natal al doamnei. Nu aveau copii, dar erau priviți de giurgiuveni ca niște seniori, os domnesc, nu altceva, și invitați la tot felul de mese vorbeau despre Viena și palatele imperiale, grădini, ceainării, pinacoteci, totul elegant, curat, dichisit, o altă lume, fraților... Prin aceasta nu exprimau vreun dezacord față de politica partidului, doar puneau mizeria neaoșă pe seama nepăsării noastre, a lenei, a indolenței, cusururile poporului român au fost biciuite încă de la începutul secolului de un observator de talia lui Drăghicescu, n-ați auzit de el? se mira doamna Profeanu de ignoranța comesenilor care înghițeau în sec, prinși cu gaura din cultura generală.

După ea, în galeria de personaje a lui Sabin, urma altă cucoană, Blideanu se numea, profesoara de chimie a școlii, o femeie uscată, cu picioare lungi, care de când depășise complexul „Sorbonicii", institutul pedagogic de trei ani, și reușise să-și completeze studiile dându-și lucrarea de stat, nu-i mai ajungeai cu prăjina la nas. Tot timpul se lăuda că muncise enorm pentru a scrie suta aceea și ceva de pagini, înțesate cu formule care i se amestecau toate în cap, peptide cu aldehide și aminoacizi, de ziceai că încă puțin și din acel clocot se va naște o altă bucată de materie vie care va înghiți creierul cucoanei ca pe un gălbenuș de ou. Cea mai simpatică dintre toate femeile de acolo era însă doamna Rădulescu, profesoara de geografie, renumită în tot orașul pentru priceperea de-a face prăjituri și cornulețe. Produsele erau delicioase și oricine, gustându-le, se lingea pe buze. De talentul ei de cofetar se auzise și la București, la minister, și când ălora de acolo li se făcea de puțin teren ajungeau musai la școala nr. 4 din Giurgiu unde știau că vor fi ospătați regește, și mai ales vor mânca dulciuri preparate de vestita doamnă profesoară care, chiar dacă mai încurca orașele scandinave, bunăoară spunea despre Helsinki că e capitala Norvegiei, iar țările din Africa le făcea varză, așa că din explicațiile ei înțelegeai că Uganda se învecinează cu Egiptul iar Tanzania cu Maroc, rămânea totuși o femeie de toată isprava.

Partea masculină a școlii îl număra pe vestitul profesor de istorie, Nicu Georgescu, un bătrânel simpatic și îngrozitor de bâlbâit, de care râdeau clasele în hohote. El nu mai știa ce să le facă. Plesnea în stânga și în dreapta, dar fără nici un folos. Îi întreba pe copii între ce ani a domnit Ștefan cel Mare și Mircea cel Bătrân, când au avut loc bătăliile de la Posada și Giurgiu, da, aici, nătărăilor, știți ce s-a întâmplat? Eforturile lui erau zadarnice. De altminteri, știința istoriei era cel mai slab reprezentată la toate

concursurile interșcolare și interjudețene. Noroc că omul nu mai avea decât un an până la pensie, altfel ar fi fost zburat urgent din învățământ. Îi purta sâmbetele un băiat tânăr de vreo 30 de anișori, grăsuț și arivist, pinguinul i se zicea, fiindcă avea un mers de pinguin, cu burtoiul împins în față, și-l sancționa de fiecare dată pe bătrân, ce făcuși, nea Nicule? L-ai scos pe Vasile Lupu fanariot? Mai dă-i în pizda mă-sii! înjura omul și trăgea o dușcă din clondirul de coniac pe care-l ținea ascuns într-un dulăpior din cabinetul de istorie al școlii. Erau și alte personaje nostime, dar Sabin se sătura de tocat. Păunița îl tot zorea să se ducă acasă că se supără ai lui, dar pe de altă parte îi umplea paharul cu vin din care tânărul sorbea cu poftă. Pe măsura ce bea, dorința lui de-a se apropia de femeie creștea. Păunița simțea aceasta, dar nici în capul ei nu era foarte clar cum ar trebui să procedeze. Oricum, prezența băiatului în casă îi făcea bine. Ea aparținea categoriei celor care îi trag pe ceilalți de limbă, în timp ce ei nu împărtășesc nimic. Îl bănuia pe Sabin că e în stare de teribile mărturisiri și dorea să stoarcă de la el toate secretele.

Toamna aceea nu a fost mohorâtă. Dimpotrivă, s-au prelungit zilele frumoase până aproape de Sf. Andrei, așa că naveta a fost făcută în condiții rezonabile. Uneori se ducea la Giurgiu și cu mașina. Era vorba de un autobuz care pleca de la Filaret. Destul de aglomerat, îl prefera totuși mai ales în zilele când avea ore după-amiaza. Urcând în pas alergător dealul ce ducea la autogară, nici nu bănuia că, în scurtă vreme, din clădirile zonei aceleia intrate în prefaceri cumplite nu va mai rămâne piatră pe piatră, iar arborii care înverzeau străzile de o parte și de alta până spre Rond vor fi seceraţi de urgie. Demolarea era un cuvânt al cărui sens pe atunci îi era necunoscut. Legănându-se altă dată în tramvaiul 20 care cobora dealul Spirei, nu avea de unde să știe

că peste ani și ani, ceea ce el nu va mai apuca, pe acele locuri se va înălța hotelul de lux *Marriot*, ca și alte temute fortărețe, doar Poșta Puișor va rămâne neatinsă, deși strivită între blocuri. De asemenea va supraviețui grupul statuar din bronz reprezentând câțiva pompieri eroi, luptându-se cu batalioane inamice, dar Sabin nu prea acorda atenție monumentului. El a fost omorât tocmai în perioada când zona respectivă era rasă de pe fața pământului. Nici Păunița, tot pe atunci, din aceeași indiferență față de politică, nu avea habar de ce o să urmeze.

Trecută acum de 60 de ani, știa că e scoasă din uz, oxidată toată pe dinăuntru, și nimeni nu se va mai îndura de ea ca s-o trezească la viață. Nu-i rămăseseră decât amintirile, doar unele, pe care știa să le pună în vitrină sau în glastră, de parcă ar fi fost mândria ei. Și erau. Și-l amintea foarte bine pe Sabin mâncând supa de pasăre cu găluște și lăudând-o că orice bărbat din lumea largă ar dori să aibă parte la masă de așa o bunătate. Dar spunând acestea, Păunița simțea că tânărul nu are în vedere doar lichidul gras în care pluteau rotocoalele albe și pufoase, ci și pe ea împreună cu supa. Doar că el, nefiind bărbat, nu se putea număra printre prezumtivii fericiți. Cu cât o vizita mai des, cu atât îi dezvăluia mai multe secrete de familie sau îi povestea despre adolescența lui străbătută de frustrări, nemulțumiri, de dorința fierbinte de-a avea o prietenă. Pentru Păunița era limpede că băiatul e curat ca lacrima și că puța lui e un mugure încă nedezvoltat.

Așa a aflat ea că tatăl lui, Gheorghe Nicolau, se recăsătorise cu cea mai bun prietenă a primei lui soții. Ca să vezi! Sabin relata tot cu o însuflețire suspectă. La vremea respectivă, când auzise și el de istorie, se simțise tare afectat. Izul melodramatic

ațâța. Oho, cea mai bună prietenă... Și era exact opusă mamei mele, preciza el. Din toate punctele de vedere. Când se întâlneau toți trei, tata nici n-o băga în seamă. În ochii lui reprezenta o cantitate neglijabilă. Mică, ștearsă, asta-i femeie? Probabil că așa a gândit săracul. Și uite că Dumnezeu sau un înlocuitor al acestuia a vrut altfel, așa că a ajuns să trăiască mulți ani tocmai alături de femeia la care nici nu se uita și care s-a nimerit astfel să fie mama mea. Păunița era numai ochi și urechi. Ei îi plăcea din cale afară să-și bage nasul acolo unde nu-i fierbe oala. De ceva vreme bănuise ea că familia vecină ascunde un secret. Acesta era. Domnul Nicolau, cam ursuz, nu era chiar persoana alături de care viața e agreabilă, iar Virginica, soția, căzuse victimă felului său de-a fi. Poate și din cauza aceasta Păunița nu o văzuse niciodată veselă. Dar firea ei adevărată era cu totul alta. Avea un fond sufletesc juvenil, pasional, i-ar fi plăcut să se plimbe, să călătorească, să iasă seara la un spectacol, nu suporta să mănânce aceeași mâncare în fiecare zi, nu suferea să poarte aceleași haine mai multe zile la rând, dar viața lângă un om care nu o iubise avusese asupra ei un efect ruinător. Și iată că Sabin, copilul celor doi, confirma. Păunița se putea mândri cu faptul că intuițiile nu o înșelaseră. Dar ce avea de câștigat de pe urma flerului adeverit? Nimic. Doar prietenia cu Sabin, care se dovedea tot mai legat de ea. Du-te, mă, acasă, dar el nu avea chef. Tare mult îi mai plăcea să stea cu vecina lui, să-i tot vorbească și să nu se mai oprească! Păunița deslușea în felul lui de-a fi tocmai frustrările tatălui. Dacă după moartea primei soții nu fusese în stare să-și refacă viața așa cum ar fi dorit, transmisese celui de-al doilea copil tot bagajul de insatisfacții, amplificat de acesta odată ce crescuse și jinduia la rândul lui după o femeie adevărată. Păunița îl tot trăgea de limbă. Dar de ce spui tu că n-o plăcea pe mama ta? În fond, doamna Nicolau e

genul mignon, cum se spune, drăguță, cochetă. Sabin, amețit de paharele de vin, specula în spiritul unor libații savante: cred că o compara tot timpul cu prima lui soție și când compari, distrugi. Coca, Alexandrina, parcă așa o chema pe mama soră-mii, era o femeie înaltă, avea ținută, alură și presupun că tata, tocmai fiindcă el nu era un uriaș, se simțea atras de femeile mari și nu le suferea pe mărunțele, cu aspect de bibelou. Îl enervau acestea și de aceea când Coca, însoțită de Virginica, venea la întâlnire, el nici nu se uita la prietena ei despre care aflase că îi este ca o soră. Îmi imaginez ce discuții puteau să aibă: Cici, dar ce ai tu cu ea? De ce nu-ți place? Iar tata, săracul, ce să răspundă? Nu-mi place și gata. Doar că destinul a hotărât cu totul altceva. De ce a murit prima lui soție? l-a întrebat pe Sabin Păunița. Mare lucru nu știu, pesemne o leucemie galopantă, boli din astea care nu iartă. Azi ești sănătos și peste o lună ai intrat în pământ. Și pe patul de moarte, l-a rugat pe tata ca după ce ea nu o să mai fie, el să nu înceapă să alerge după femei, fiindcă nu se pricepe și o s-o dea în bară rău de tot, dar cum nici singur nu poate trăi, atunci ar face bine să se orienteze spre Virginica, o alta mai bună nu va găsi, și ea oricum va avea grijă de fetiță, o va iubi pe Doinița ca pe propriul copil etc. I-a băgat lui tata în cap chestiile astea și pe urmă și-a dat duhul. Probabil că l-a și pus să jure ca o va asculta. Strâns cu ușa, tata o fi jurat, dar evident jurămintele astea obținute în condiții extreme nu pot avea cine știe ce valoare. Iată că, în cazul lui, regula s-a infirmat. Tata și-a respectat cuvântul. Dar de unde știi tu toate astea? a continuat Păunița să-l descoase. Știu de la soră-mea, care la rândul ei are informații de la o mătușă. Totul a funcționat ca o fatalitate. A intervenit probabil și slăbiciunea lui tata, care, rămas singur cu un copil, nu a mai putut să se miște și atunci s-a îndreptat spre mama care, în mod sigur, primise aceleași indicații de la

prietena ei. De ce a ascultat-o e iarăși un mister, fiindcă în mod sigur nu putea să fie înamorată de tata sau – mai știi? – faptul de-a lua locul aceleia pe care poate o invidiase tot timpul a tulburat-o nespus și a determinat-o să facă pasul respectiv.

Intrată în posesia unor asemenea informații, Păunița a început s-o privească de sus pe biata doamnă Nicolau. Pe ea o enervau femeile blege, calificându-le ca fiind lipsite de personalitate. Ce înțelegea ea prin personalitate era greu de spus. În opinia ei, o femeie are clasă dacă nu se lasă călcată în picioare. Asta nu înseamnă să fie obraznică, dar să știe să-l înfrunte pe acela care o umilește. Ea suferise destul de pe urma lui Tomiță, dar ieșise din acel mariaj dezastruos cu fruntea sus. În orice caz nu ar fi procedat precum vecina ei vârstnică. Ce e aia să-ți strici viața fiindcă o prietenă, înainte de-a da ortul popii, te-a rugat etc., etc.? Tu n-ai convingeri, dorințe, personalitate? Iarăși se izbea de cuvântul fatidic. De altminteri, după ce a auzit toată povestea, nu s-a jenat să-i spună lui Sabin ce crede. A recunoscut că în ruptul capului ea nu ar fi făcut un asemenea pas iar alegerea din tinerețe a mamei lui o descalifică în ochii ei. I s-a părut că băiatul se întristează și ce i-a venit atunci să-l îmbrățișeze și să-l roage să nu se supere pe ea. Apoi, ca s-o dreagă, a adăugat că fără greșeala aceea el nu ar mai fi venit pe lume, și nici ea, he, he, nu l-ar mai fi cunoscut. Pe Sabin l-au amețit cuvintele și desigur involuntar mâinile lui au alunecat în jos, până când, speriat, și-a dat seama că a atins fesele țuguiate ale femeii. Păunița nu a schițat nici un gest de împotrivire, și în asemenea condiții ar fi putut s-o pipăie vârtos. Avea ea un posterior teribil de ademenitor, pe care-l punea mereu în evidență purtând fuste strâmte, mulate perfect pe forme, dată dracului era croitoreasa aceea de-i ieșeau asemenea țoale care nu făceau nici un pliu sau încrețitură, dar Sabin s-a retras repede din

îmbrățișarea femeii, care s-a oglindit toată în ochii lui de adolescent întârziat.

Așa a trecut toamna, mâncându-și timpul într-o navetă grea. Se călise însă luând hotărârea de-a nu se da bătut și a citi în tren sau în autobuz numărul fixat de pagini, le citea cu pixul în mână, subliniind, adnotând, ehe, ce studios mai era tinerelul! De ce-ți strici ochii, maică? îl lua la rost câte o femeie pe care înfățișarea lui Sabin o deruta, adică ea nu era obișnuită să vadă așa ceva și, în consecință, nu putea să-și țină gura. El nu știa ce să-i răspundă, ridica neajutorat din umeri și apoi se mai uita pe fereastră. Aceleași câmpuri se așterneau unul în prelungirea altuia, înnoroiate, din pasta noroiului țâșneau țepii miriștei, dar mai erau parcele mari cu porumb, nerecoltate, cu vrejurile cocârjate din cauza ploilor și a vântului. Din loc în loc răsăreau casele vreunui cătun – pete cenușii insesizabile – sau mai în depărtare se contura liziera pădurii, vestigiu poate al codrilor de odinioară. Doar când traversa apa Neajlovului, peisajul se mai înviora. Drumul șerpuia, apăreau scobituri în teren, ca niște văi puțin adânci, acolo unde apa mușcase din pământ ca să-și lărgească albia. Copacii erau răsfirați, ca niște soldați desprinși de pluton și uitați pe drum. Când lumina soarele, peisajul învelit ca într-o pânză aurie părea mutat într-un alt cartier al cosmosului. Cu ochii pironiți pe fereastră Sabin visa la alte lumi, plonjând lejer în pâlnia timpului, închipuindu-și cum arătau acele locuri cu secole în urmă, fără șosele, fără cale ferată, fără locomotive și mașini. Asemenea plonjoane erau însă obturate de clișeul luptei de la Călugăreni. Pe Sabin îl dezgusta naționalismul de mahala, strident, dezacordat. La 15 ani văzuse la Sala Palatului filmul lui Sergiu Nicolaescu despre Mihai Viteazul – biletele abia le procurase taică-su de la un coleg de întreprindere, fiindcă era bătaie

mare pentru obținerea unui loc la spectacol – și de atunci rămăsese cu un gust neplăcut. Eroismul acela nu-i căzuse bine la stomac. Nici la școală ceea ce învățase despre iluștrii voivozi ai neamului nu-l satisfăcuse. Părerea lui din liceu era aceea că istoria trebuie să aibă o altă rezonanță în sufletul omului. Așa că, trecând de două ori pe zi cu trenul prin acele locuri legendare, nu avea nici un sentiment de pietate. Mai degrabă trăia un fel de mistică a confruntării armate de atunci. Nici domnitorul român nu a fost un patriot de duzină, nici Semiluna otomană nu a însemnat doar mișcarea unor trupe în scopul cuceririi de noi teritorii. Erau alte ascunzișuri, istoria românilor, ca și cea universală, mustea de sensuri obscure pe care mintea sa fragedă voia să le cerceteze. Dar cum, când, ce condiții avea pentru a se angaja într-un asemenea studiu de anvergură? Precupeața care-l tot dojenea avea în felul ei dreptate. Fusese repartizat profesor la o școală din provincie. De la înălțimea cursurilor și seminariilor universitare căzuse în ograda cu orătănii a acelei școli unde nu i se cerea decât să cotcodăcească la fel ca să fie înțeles. Dacă vorbea o altă limbă, risca să fie pus la frigare. În tren era recunoscut drept tânărul ținând pe genunchi un cărțoi gros. Era limpede că nu putea fi vorba de o lectură de divertisment pentru a face mai scurt timpul călătoriei. Țăranca de atunci chiar și-a forțat ochii și a încercat, spre hazul general, să descifreze ce e scris pe copertă. Sabin nu s-a supărat și a îndreptat cartea pentru a-i înlesni femeii descifrarea. Nu era treabă ușoară. *Cânturile lui Mal...* Sabin a ajutat-o. *Maldoror*, Lautréamont este autorul, francez, a trăit în secolul trecut. Țăranca nu a zis nimic, s-a ridicat de lângă el și a plecat în celălalt capăt al vagonului, ca și când s-ar fi temut să nu se molipsească de cine știe ce boală exotică. Altădată ținea pe genunchi un tom la fel de impozant, cartonat, cu o supracopertă

frumos ilustrată. De data aceasta era chiar mai greu de înțeles. *Metamorfozele goticului* de Jurgis Baltrušaitis. Controlorul care-i cunoștea în general pe cei cu abonament și nu le mai cerea să-i arate legitimația de călătorie a catadicsit să se uite pe carte, a descifrat și a înclinat capul cu luare aminte. Sabin i-a zâmbit și bărbatul i-a întors zâmbetul, de parcă între ei doi s-ar fi creat un soi de complicitate. Lecturile lui erau diverse, ducea în geantă cărți de filosofie, de artă, cele mai multe în franceză, împrumutate de la un domn în vârstă pe care-l cunoscuse chiar în anul în care terminase facultatea. Acesta era un alt domeniu al vieții lui în care Păunița voia să-și vâre nasul, dar tânărul, cu o nefirească defensivă, și-l apăra strașnic. Ceea ce era destul de bizar. Pe de o parte, deschisese larg porțile spre viața familiei sale, în așa fel încât ceilalți se puteau holba nestingheriți înăuntru, pe de alta, dovedea vigilență, închizând toate căile de acces. Misteriosul domn Armand era una din cetățile păzite. De la el se alimenta Sabin cu tot felul de cărți ciudate de care tatăl lui, văzându-le pe masă, se apropia cu maximă neîncredere și, de asemenea, cu iritare. Probabil, dacă ar fi descoperit pe biroul tânărului reviste de sexologie nemulțumirea domnului Nicolau nu ar fi fost mai mare. Dar cărțile acelea de filosofie sau de religie, greu să le cataloghezi din punctul de vedere al tematicii, i se păreau dubioase. *La Grande Triade, Les Etats mutiples de l'Etre, Sentiers de Gnoze, Apercus sur l'inition*, nu înțelegea ce înseamnă, dar obscuritatea termenilor franțuzești punea în alertă toată ființa sa de părinte care se gândește zi și noapte la binele copilului său. Avea impresia că lucrările acelea îmbrăcate în piele subțire, ca mușamaua, și apărute, oho, prin anii '30, îi fac rău lui Sabin și de aceea ar trebui să-l apere de ele. Dar nici nu-i venea să-i spună în față băiatului ce crede. Când acesta citea din asemenea terfeloage se strângea

carnea pe el. Sabin însă bănuia ce simte tatăl său. De aceea relația lui cu acel misterios domn celibatar se afla cumva sub semnul unei interdicții pe care conștient o încălca.

Naveta din primul trimestru al vieții sale de profesor a fost aspră, dar tinerețea îi îngăduia să treacă peste greutăți. Când punea capul pe pernă adormea imediat. Se scula dimineață, se spăla, se îmbrăca, lua din frigider pachețelul de mâncare pregătit de cu seară de mama lui, și o zbughea pe ușă. În geantă păstra o carte absconsă pe care promitea s-o devore în tren. Misteriosul domn începuse să-i împrumute Heidegger, numele autorului avea o rezonanță temută, nazistă, care-i umplea lui sufletul de încântare. Nu-i lipsea deci nici un motiv pentru a nu se considera fericit. Păunița reușise odată să-i cotrobăie în geantă sau el, cherchelit, o deschisese și-i arătase femeii ce cărți speciale are. Odată, adânciți în toamnă, spre Sf. Andrei, cu mare emoție, ca și cum ar fi manevrat neprețuite moaște, dezvelise o carte despre care spunea că l-a tulburat profund. *L'Amour et l' Occident* se chema animalul acela compus din litere, hârtie, carton și clei. Păunița s-a prefăcut că și pe ea o străbate emoția, aha, oho, dragostea și Occidentul. I se cam acrise ei de amor, dar când îl vedea pe Sabin ce tânăr și ce neajutorat este, parcă, parcă... El turuia deja despre Tristan și Isolda, Romeo și Julieta, cupluri eterne pe care nici moartea nu i-a putut despărți. Păuniței îi venea să râdă, Doamne sfinte, cât suflet punea în cuvintele acelea! Nu-i a bună! și-a zis ea și nu s-a înșelat. Deseori își amintea de observația de atunci ca de o prevestire sumbră. Tânărul prea era entuziast ca să nu fie și vulnerabil. Ochii ei de femeie versată priveau în direcția prohabului, bănuind că de acolo va veni pentru puști răul. Nu se mai îndoia de faptul că este virgin și tocmai de aceea mare i-a fost mirarea când într-o seară de duminică l-a văzut că vine acasă însoțit de o fată

destul de elegantă și cam de vârsta lui. Păunița s-a uitat prin vizor și a savurat scena. Fiindcă nu închiseseră ușa, l-a văzut pe domnul Nicolau, îmbrăcat într-un fel de haină de casă, făcută din diftină, dar scămoșată, care se scuza tot timpul că nu e pregătit pentru vizite. Ce era toată comedia? L-a descusut apoi pe Sabin, care i-a spus că este vorba de o prietenă de-a lui, Raluca, și că ea a ținut atunci să vină pe la el pe acasă și nu a avut cum s-o refuze. Păi de ce? Păunița a înțeles imediat de unde izvora jena tânărului. Îi era rușine de locuința lui modestă, poate și de părinți, mai știi? Oho, dar duduca ce-o fi fost? Prințesă? Sabin la rândul lui se fâstâcea, iar ea se pricepea ca nimeni altcineva să scormonească într-o rană deschisă. N-ați fost colegi ? Nu aveți aceeași diplomă? Sabin nu prea voia să vorbească, dar Păunița îl încolțise. Ea s-a învârtit, a încercat el să se apere. A căpătat negație, are ore în București... Și ce-i cu asta? Ești complexat? Așa a aflat că Sabin nu are o relație tocmai bună cu părinții lui. Deși aceștia îl iubeau ca pe ochii din cap, el nu îi prețuia. În schimb, se dădea în vânt după alte familii. Pe acelea le admira. Acolo i se părea lui că viața e frumoasă și nu la el în casă, unde descoperea numai tristețe, sfâșiere, dezacord. În consecință, se atașa de străini. În loc să fie legat de familie, fugea la aceștia și-și deschidea sufletul. Exact invers de cum s-ar fi cuvenit. Păunița nu avea încotro și recunoștea că băiatul e tare sucit. Treptat, a aflat amănunte despre tinerica aceea, Raluca. Provenea dintr-o familie foarte bună, mama evreică, dar asta-i sporea farmecul, se știe că jidoavcele sunt și deștepte și arzoaice, dracii, mai ceva ca șoarecii, rod în pizda lor, un unchi de departe fusese chiar rabin, dar Cela nu prea era legată de tradiția neamului ei. În schimb avea un apetit cultural fabulos. Nu scăpa nici un spectacol de teatru, concert, operă, apoi vernisaje, nu pierdea noutățile editoriale, era la curent cu tot, a dracului muierea, lucra

în Radio și de acolo afla tot felul de picanterii, unele cu iz politic, adică, mai pe românește, bancuri, și nu îi era teamă să le spună în gura mare, dar dacă era însă o provocatoare? Lui Sabin nu-i păsa și era numai ochi și urechi. Când se ducea acasă la Raluca și le vedea pe amândouă, mamă și fată, ce deștepte sunt, emancipate, decomplexate, trăia o emoție intensă. E drept că stimata Cela nu prea le avea cu ale gospodăritului și gătitului, de aceea prin frigiderul lor sufla vântul și de după șifonier luai praful cu degetul, dar ce conta dacă hrana spirituală era îmbelșugată? Tot la Radio, Cela avea acces la publicații franțuzești la care instituția era abonată, așa că în casa lor de pe Izvor vedeai și *Figaro*, și *Quinzaine litteraire* și *l'Esprit*, o revistă de filosofie, foarte pretențioasă, unde scriau nume grele ale Occidentului, de care Sabin abia auzise. Nici tatăl Ralucăi nu stătea mai prejos. Lucra tot în gazetărie și călătorise drăguțul din Maroc până-n Urali, aceasta după 1965, fiindcă până atunci, expediat la munca de jos, trăsese rău de tot mâța de coadă. Lui Sabin nu-i venea să creadă când auzise de persecuțiile la care domnul fusese supus. Dar cum e posibil? Mirarea lui creștea direct proporțional cu admirația față de fiica celui persecutat. Povestea era complicată și, relatându-i-o Păuniței, se încurca în toate țițele. Radu Vizanti era os de boier și se uita cu dispreț la toți flenduroșii din jur care își luaseră nasul la purtare. Totuși, era un dispreț blând, necontondent. Înfățișarea sa de moldovean inspira de altminteri lipsă de încrâncenare, aerul blajin al omului neobișnuit cu strâmtorările și constrângerile, căruia nu-i plăcea să fie forfecat și nici să-i foarfece pe alții. Purta mereu costum cu vestă, din stofă foarte bună, englezească. Figura lui era bucălată, dar nu puhavă. Totuși, în ciuda blândeții, ochii săi albaștri senini fulgerau însă când se izbeau de prostia și nesimțirea din jur. Așa l-a cunoscut Cela și s-a îndrăgostit de el,

deși ei doi nu erau făcuți să trăiască unul alături de celălalt. Un prieten comun îi caracterizase excelent: Ea este foc înghețat, el, apă care arde. Logic, cum să se înțeleagă? Raluca moștenise toate calitățile și cusururile părinților ei. Blegul de Sabin, fascinat, nu putea să-și reprime amărăciunea că nu o va avea niciodată pe față. Îmi lipsește ceva esențial, se plângea el Păuniței. Raluca simte și de aceea nu se uită la mine.

Radu Vizanti fusese dat afară din gazetărie fiindcă la o petrecere de sfârșit de an, furat de băutură, nu-și ținuse gura și spusese cu voce tare că regimul puterii populare nu este nimic altceva decât terorism instituționalizat. Pe urmă a început să râdă în hohote. Nu-i vorbă, toți au râs atunci, dar urechile ciulite ale celui însărcinat cu ascultatul nu au ratat prilejul oferit. La câteva zile după beție, Radu Vizanti, redactor-șef în departamentul de știri externe al televiziunii române, a fost făcut cu ou și cu oțet în Biroul Organizației de Bază, i s-a desfăcut contractul de muncă și, porțile deschise, trimis urgent la munca de jos pentru a cunoaște poporul și a se da pe brazdă. Raluca nu avea pe atunci mai mult de șapte anișori și nu înțelegea de ce tatăl ei nu mai este același prinț care săptămânal umplea casa cu flori, le lua pe ele două la restaurant, râdea, cânta, dansa, plecau apoi cu taxiul spre casă în timp ce chelnerii după el se frângeau din mijloc. Tatăl ei nu mai avea de lucru. Dimineața se scula, se ducea să se bărbierească și apoi își bea în liniște cafeaua, privind îngândurat pe fereastra care se deschidea spre un părculeț mai întotdeauna ocupat de mame și de copilașii lor. Dar dimineața era pustiu și atrăgea privirile oamenilor îngrijorați cum era și Radu Vizanti. Odată au bătut la ușa lor doi bărbați înalți și spătoși care i-au pus niște întrebări, dar, din fericire, nu l-au luat cu ei. Cela se îngălbenise toată și doar după ce i-a văzut pe indivizi plecați și-a mai

revenit. Subțire, mlădioasă, din cauza supărării slăbise și arăta ca o umbră care se furișa fără să facă un zgomot prin camerele apartamentului lor din blocul cu trei etaje de pe strada Izvor, de unde din câțiva pași puteai ajunge la cetățuia galbenă a fostei mănăstiri Mihai Vodă. Radu, până la urmă, și-a călcat pe inimă și a început să bată orașul în căutare de lucru. A ajuns la salubritate unde formalitățile de angajare nu au durat mult. Încadrat la ultima categorie de retribuție, ca gunoier, putea fi văzut dis-de-dimineață pe rampă, de unde ridica tomberoanele și le descărca în gura lacomă a mașinii care măcina porția primită și cerea o alta. A tras așa o vreme, după care, grație unei cunoștințe, a fost detașat la munca de birou, unde completa carnetele de muncă ale angajaților și era silit să suporte mirosul de tutun prost al celorlalți funcționari. Așa au ajuns să-i miroasă și lui hainele, lenjeria, tot. Și oricât s-ar fi spălat, mirosul nu mai ieșea. Se culca jenat lângă Cela, dar ea nu protesta, doar adormea foarte greu, stând ore în șir cu ochii în tavan și rugându-se ca Dumnezeul creștinilor și al evreilor să facă totuși ceva pentru viața lor. Aceasta a fost copilăria Ralucăi, până când tatăl ei, odată cu scuturarea vremurilor, a putut să iasă la lumină. Totuși, aceea a fost perioada în care, pus la adăpost de orice complicație de ordin ideologic, a început să scrie sonete, să traducă dintr-o ediție franțuzească *1001 de nopți* și să viseze ca un adevărat boier la lumi miraculoase și înmiresmate. A fost cel mai fericit om în perioada oropsirii, ceea ce soția lui nu a înțeles niciodată și poate de aici au plecat viitoarele lor conflicte. Raluca moștenise de la maică-sa trufia, așa credea Sabin, și de la taică-su, simțul metafizic. Era o combinație primejdioasă în fața căreia tânărul a clacat. Păuniță îl asculta cu gura căscată. Nu-i venea să creadă că un tânăr care provenea și el dintr-o familie bună – tatăl ofițer, mama, medic stomatolog – poate fi atât de

complexat de o fătucă de vârsta lui pe care, după părerea ei, orice bărbat priceput ar fi pus-o repede cu cracii în sus. A mai aflat că, în vară, tinerii au mai şi fost plecaţi undeva prin nordul ţării, pe la mănăstirile din Bucovina, şi Sabin se întorsese de acolo, ehe, cu sufletul doldora de trăiri superioare, dar cu ochii cât cepele fiindcă în mod sigur nu-i făcuse nimic duducii. Domnul Nicolau mirosise că ceva nu este în regulă şi chiar şi-a luat la rost odrasla, care a fost nevoit să recunoască faptul jenant pentru onoarea sa masculină că într-adevăr nu se atinsese de domnişoară. Mă, dar prost eşti, a exclamat bărbatul, iar Sabin a intrat în pământ de ruşine. Mărturisindu-i Păuniţei ce se întâmplase atunci, îşi închipuise că va câştiga susţinere din partea prietenei lui. Aceasta s-a prefăcut că-l înţelege, adică nu a zis nimic, nici pro, nici contra, dar în sinea ei îl compătimea şi nu contenea să zică, nu-i a bună! Şi nu a fost...

După ce Sabin a murit în acele condiţii dramatice, pe ea a mânat-o curiozitatea să afle câte ceva şi despre fosta lui prietenă, imaculata Raluca sau cum dracului o chema. Investigaţiile s-au soldat cu succes. Fătuca venise la înmormântare şi nasul de copoi al Păuniţei, deşi nimeni nu i-o prezentase, a dibuit-o imediat. Dar nu-i venea să intre în vorbă aşa tam-nesam... La masa de pomenire de la care duduca nu a lipsit – poate alta în locul ei s-ar fi scuzat şi ar fi şters-o – a ştiut să se apropie de fată şi încet-încet a tras-o de limbă. Vai, vai, ce nenorocire, a pus ea mai întâi în aplicare strategia necazului, vârându-se astfel în sufletul Ralucăi, pentru ca brusc, de parcă s-ar fi scuturat într-o clipită de suferinţă, s-o întrebe: Dar de ce nu aţi rămas voi împreună? Hodoronc tronc! Domniţa a surâs uşor jenată, dar a parat elegant. Combinând inteligenţa moştenită de la Radu cu intransigenţa Celei, a replicat: Semănam prea bine unul cu altul. Ca să vezi! Adică era o

potrivire atât de bună, încât devenea nepotrivire... Pe Păunița a bufnit-o râsul, dar s-a abținut, decretând cu o falsă înțelepciune: Așa a vrut Dumnezeu... Dar pe urmă a împuns-o din nou pe fată: Dar dumneavoastră ce faceți? Unde lucrați? Era rândul Ralucăi să se amuze de insistențele cucoanei. Nu cred, a răspuns ea, că vă interesează neapărat locul meu de muncă, ci dacă sunt sau nu singură. Am o relație ca toată lumea. Nu vă căsătoriți? și-a luat Păunița nasul la purtare. Raluca a mai parat o dată, dar cucoana într-adevăr o scotea din pepeni. E văduv, mai în vârstă decât mine, deocamdată nu ne gândim la... Noroc că a apărut atunci o altă cucoană, care pretindea că-l știa pe Sabin de când era de-o șchioapă, și pur și simplu nu-i vine să creadă etc., etc. Păunița ar fi vrut să scape repede de nepoftită, dar masa de pomenire cerea decență. Discuția cu Raluca întreruptă, nici nu s-a mai reluat. De altminteri, acela a fost singurul prilej de-a sta de vorbă cu fata. Ironia face că acela care i-a furnizat mai târziu informațiile dorite atunci a fost tocmai Cionoiu. El îl cunoștea pe amantul mai în vârstă, fiindcă individul lucra în Comerț exterior sau chiar la o firmă străină, *Dow Chemical*, cu reprezentanță în România, și se bucura de toate avantajele. Verificat de Securitate corespunsese exigențelor. Avea un nume adecvat, Pândaru. Om cultivat, lua ochii ușor celor neavizați. Cionoiu îl cunoscuse printr-un coleg și-l plăcuse. Ce mică e lumea, a exclamat Păunița în fața evidențelor și parcă îi părea rău că informațiile veneau spre ea cu atâta ușurință. Raluca s-a mutat la individ, într-un apartament luxos de pe Dorobanți, imediat după ce în vara lui 1984 casa de pe Izvor fusese demolată. Pândaru conducea un *Audi* pus la dispoziție de firmă și o scotea pe fătucă în fiecare weekend din București fiindcă avea o casă de vacanță undeva pe lângă Râșnov sau Rucăr, dracu să le ia de localități, că tot cu R încep! Dacă ar

ști Sabin, s-ar răsuci în mormânt, a comentat Păunița cu obidă. Pe Cionoiu îl durea în anus de toată povestea, dar îi plăcea să-și vadă femeia emoționată. Pusă apoi în pat obținea de la ea plăceri sporite.

Când într-o seară noroioasă de noiembrie, Sabin Nicolau, ajuns acasă, și-a sunat o fostă colegă de facultate, giurgiuveancă, Rodica o chema, Rodica Vlăsceanu, rugând-o să se facă luntre punte și să-i găsească o gazdă deoarece s-a săturat de naveta zilnică, nu avea cum să anticipeze că de aici i se va trage tocmai moartea. Pe fata aceea înaltă, solidă, cât o cămilă, o considera pur și simplu toantă, dar iată că zarurile pentru ea căzuseră într-o combinație avantajoasă. Luase repartiție chiar în orașul de baștină, acolo unde se născuse, crescuse, învățase și unde părinții ei încă tineri aveau relații puternice, pe când Sabin, buimac, alerga toată ziua cu trenul, mânca din pachet și slăbind, se făcuse ca un țâr. Ca student își dăduse aere de filosof și acum înghițea gălușca. Nu era în stare să stăpânească clasele, la ședințele cu părinții, fiindcă i se vârâse pe gât dirigenția, se bâlbâia, desconsiderat și luat în râs mai de toată lumea. Când l-a auzit ce o roagă, tinerei i-a venit să râdă, dar a fost și ceva mai mult, ca și când la un nivel obscur al inconștientului ar fi lucrat un factor prin care, răspunzând favorabil cererii lui, îl împingea pe fostul ei coleg în brațele morții. Dacă în acea seară l-ar fi refuzat spunând că nu cunoaște pe nimeni sau maică-sa, o femeie egoistă, rareori dispusă să sară în ajutorul cuiva, n-ar fi sunat-o pe Emilia ca să-i propună primirea unui chiriaș, Sabin ar fi rămas în viață. Dar înlănțuirea întâmplărilor, ca întotdeauna, este fatală. Se știe, nimeni dintre noi nu are organ pentru citirea viitorului, dar, dacă

ai cât de cât nas, semne tot se lasă deslușite. Păunița făcea parte din categoria acelora care presimt. Din capul locului nu i-a mirosit a bine mutarea tânărului, deși aparențele nu îndreptățeau nici o temere. Când a aflat ea de gazdă? Când deja era prea târziu, adică în momentul în care Sabin se și mutase. Își luase și plapumă, schimburi de pat, părea că se instalează acolo pe termen lung. Și lung a și fost. Păunița a simțit că o să iasă rău și nu s-a înșelat. După ce s-a mutat Sabin, nu mai vorbea cu ea atât de des. E drept că nici nu mai avea timp. Pleca luni dimineața și se întorcea vineri seara. Reușise să-l convingă pe director să-i lase sâmbăta liberă pentru ca în noile condiții să nu uite totuși că e bucureștean și deci să se poate bucura de două zile, nu doar de una, de plimbare prin orașul natal. Caraghioasă motivarea, dar directorul, om bun, l-a înțeles. Prea se săturase de alte cadre didactice care nici nu soseau bine în oraș și voiau s-o întindă, așa că, în ciuda rugăminții, înfățișarea lui Sabin îi inspira încredere. A fost de altminteri printre puținii pe care moartea tânărului l-a durut și de aceea s-a și dus la înmormântare. Nu a stat mult și după ce a transmis condoleanțe a plecat din cimitir, dar cu sufletul mai greu decât al multora prezenți acolo.

Când s-a mutat, Sabin era aproape entuziast. Avea impresia că, scăpând de drumul cu trenul, va putea să-și folosească timpul liber într-un mod judicios, citind, studiind, tot ce nu făcuse în facultate putea fi recuperat și încă înzecit. La câteva zile după ce a vorbit la telefon cu fosta lui colegă, s-a și prezentat la căminul de preșcolari de pe strada Clopotari, paralelă cu strada pe care se afla școala unde preda. Probabil trecuse de multe ori prin fața căminului, dar nu-l observase. Ulița era strâmtă, dar croită în spiritul unui oraș mic, de provincie, târg unde nu numai că nu se întâmplă nimic, dar oamenii nici nu își bat capul și trăiesc alene,

molcom, conservându-și sănătatea ani și ani. Casele nu aveau etaj, fiind aproape una cu pământul, înconjurate de grădini somnoroase. Căminul, ceva mai răsărit, avea acoperiș țuguiat și ferestre înalte, dreptunghiulare. Chiar intrarea era flancată de două coloane rotunde care susțineau cornișa sculptată sub forma unui brâu șerpuit. Aici a intrat el într-o dimineață de noiembrie a anului 198..., cu un aer nevinovat, hrană sigură pentru ce-i rezerva soarta. Aici a întâlnit-o pe Emilia și, fără să-și ia nici o măsură de precauție, s-a uitat la ea lung de tot, privire stăruitoare, intensă, ca și când nu ar mai fi văzut până atunci femeie. Nu se poate spune că s-a îndrăgostit de ea chiar în acele clipe, dar privirea lui a atras imediat atenția directoarei care nu s-a sfiit să-i spună: ai grijă, tinere, doamna e căsătorită! Au râs evident cu poftă, fiindcă și era de râs. Nimeni doar nu-și imagina ce dandana o să iasă și nebun să fi fost dacă ar fi lăsat deschisă ușița minții pentru a se furișa pe acolo o asemenea fantezie bolnavă. Mai târziu, poate chiar în cursul săptămânii în care avusese loc crima, doamna Vlăsceanu, directoarea, s-a trezit noaptea din somn, ca tulburată de un coșmar, și-a trezit soțul, dar ce mai conta deranjul dacă ea atunci, bătându-se cu palma peste frunte, nu ar fi spus cu voce tare nepăsându-i că e în toiul nopții: Dar eu i-am avertizat. Oho! În felul acesta, printr-o mișcare inteligentă, a îndepărtat sentimentul de vinovăție care o apăsase de când aflase de nenorocire. Își făcuse mustrări de conștiință deoarece ea se aflase la originea întâlnirii celor doi și evident mai era la mijloc și nesăbuita de fiesa care, în loc să stea în banca ei, vorbise gura fără ea, mamă, am un coleg care caută gazdă, nu știi pe cineva care...? Dar dacă tot atunci, în ziua fatală, chiar și în glumă, avusese intuiția tragediei, nu însemna aceasta că, atenționând asupra posibilului rău, își făcuse datoria?

Până la urmă, toată lumea, mai devreme sau mai târziu, a reușit să se liniștească. Scandalul, oroarea, nenorocirea, toate au fost înăbușite. Orașul a revenit în matca lui de unde cu greu ar mai fi fost scos. Procesul de învățământ s-a reluat neabătut. În școala generală nr. 4 de pe strada Oinacului, dacă cineva ar fi îndrăznit să reamintească faptul că un cadru didactic tânăr, proaspăt repartizat, fusese ucis în bătaie de soțul pe care-l încornorase, ar fi fost grav admonestat și chiar sancționat pe linie administrativă. Poate și rapida reabilitare a Emiliei, soția adulterină, a avut loc grație aceluiași spirit al mușamalizării și al ștergerii tuturor urmelor compromițătoare. Dar ne aflăm încă în momentul în care Sabin Nicolau și-a făcut apariția în incinta căminului de preșcolari de pe strada Clopotari, paralelă cu Oinacului. Cine să fi fost înzestrat cu un asemenea simț al anticipației pentru a citi viitorul apropiat în date atât de întunecate? Doar directoarea a formulat în glumă un avertisment și pe urmă și-a mușcat limba. Sabin a pășit în cămin și prima femeie care i-a apărut în cale a fost chiar viitoarea lui iubită. S-a uitat la ea lung, aproape indecent, deși spre deosebire de alți bărbați el nu știa ce înseamnă să dezbraci o femeie din priviri. Adevărul este că Emilia nici nu era genul de femeie pe care să ții morțiș s-o vezi goală. Era slăbuță, fără forme apetisante, cu sâni abia creionați, cu glezne cam grosuțe, ceea ce contrasta cu subțirimea trupului, dovadă că venea de la țară, dintr-o familie care, muncind la câmp și stând mult în picioare, și le deformaseră. Dar Sabin nu se uita la o femeie de la talie în jos. El era un candid, un cavaler, un trubadur provensal, fiindcă atunci când a cunoscut-o pe Emilia citea *L'Amour et l'Occident*, cartea lui Denis de Rougemont despre dragostea neprihănită, și era îmbătat de asemenea viziuni înalte. Ea habar nu avea cine era scriitorul elvețian, dar a avut el grijă să-i împuie mai apoi capul.

Femeia l-a ascultat cu atenție și de aici probabil a plecat înamorarea. Chiar și atunci, la cămin, privirea tânărului era o formă de comunicare căreia ea i-a răspuns mândră, ripostă a acelei femei pe care o interesează sexul opus, dar detestă mojicia. Faptul că nu a deslușit în privirea lui Sabin nici o urmă de impudoare reprezintă un mare merit. Cu alte cuvinte, ea a citit puritatea băiatului și aceasta a făcut-o până la urmă să-i cadă în brațe. De fapt, totul între ei s-a petrecut acolo, la căminul de preșcolari, altfel de ce primele cuvinte pe care Sabin i le-a spus au fost tocmai acestea: am impresia că v-am mai întâlnit? Dar și eu vă cunosc, a răspuns Emilia. V-am văzut la ședință de învățământ politic de luna trecută. Noi, cele de aici, din cămin, facem învățământul la școală, cu profesorii. În fine, când avem chef să venim... a râs ea și râsul acela a fost binefăcător. A binedispus pe toată lumea și chiar directoarea scorțoasă a râs. Of, Doamne, ce lehamite le mai era de acele broșuri cu cuvântările lui nea Nicu, trebuia să le citească, să facă rezumate, să le dezbată... de ce deștepții de la București nu-i lăsau în pace, că doar cu învățământ sau fără tot aia era, tot viața aia amărâtă o duceau, tot proști și proaste rămâneau... Emilia, odată, nu și-a ținut gura și i-a spus-o pe șleau trimisului de la centru, invitat să participe la una din ședințele lor. Tovarășu' Bejan, lumea n-are ce mânca și noi tocăm vorbe... Soro, ce ai, ți s-a urât cu binele? au sărit celelalte cu gura pe ea. A citit spaima pe fețele lor și i-a fost de ajuns. Au fost atunci acolo și doamna Vlăsceanu, și doamna Dobrotă, o altă educatoare mai în vârstă, și vreo trei profesoare din școală. Dar trimisul a zâmbit îngăduitor, nu e exclus s-o fi plăcut pe femeie și îndrăzneala ei să fi avut asupra lui efectul unui afrodiziac, cu alte cuvinte cucoane cu tupeu îi plăceau tovarășului și nu târnpe care silabiseau cuvântările.

Sabin s-a mutat în noua locuință destul de repede. După ce s-au cunoscut la cămin a însoțit-o acasă. Până atunci nu fusese obligat să se urce în vreun mijloc de transport din oraș. Dar cartierul unde locuia Emilia era față de școală destul de departe. Pe vremea aceea în Giurgiu circula mașina 3, care făcea legătura între sudul și nordul orașului. Venea tocmai din port și avea capătul chiar în dreptul ultimului bloc de pe șoseaua spre București, bloc cu zece etaje, la parterul sordid al căruia se găsea un telefon interurban utilizabil cu fise de un leu și trei. De aici Sabin și-a sunat deseori părinții. Aparatul era instalat într-un fel de nișă săpată în peretele de lângă puțul ascensorului. Din cauza huruitului, cel care vorbea nu prea înțelegea nimic din ce venea de la celălalt capăt al firului. Apoi erau locatarii gălăgioși, agresivi, care căutau mereu pricină de ceartă. Deși telefonul nu era bunul lor, se supărau când vedeau că cineva străin îl folosește. Figura adolescentină a lui Sabin îi provoca și tare mult ar fi vrut să-l ia la scuturat. Din fericire, tânărul era din cale afară de politicos și nu le dădea nici un motiv pentru a se lua de el. Uneori întrerupea convorbirea și-l invita pe cel care se nimerea să aștepte să vorbească. Acela însă, în loc să-i mulțumească, începea să-l înjure, spunând că nu i-a cerut nimic și de fapt nici nu vrea să dea telefon. Greu era să-i împaci pe oamenii aceia! Giurgiuvenii erau colțoși și bănuitori. Nu le intrai în voie și-l priveau pe străin cu o ură inexplicabil de intensă. În acea zi nefiresc de însorită pentru luna noiembrie, când au coborât din autobuz, Emilia i-a arătat telefonul. Dar poate nu o să sunați prea des, a râs ea și în felul acesta parcă a vrut să-i dea de înțeles că, dacă s-a mutat la ea, nu prea mai are rost să-și caute foste prietene. În candoarea lui așa a tălmăcit atunci cuvintele. Era ca o promisiune galantă și poate inima a început să-i bată mai repede. Îi plăcea femeia, dar nu era vorba de plăcerea masculului

experimentat, care-și face mendrele și se cară, ci de ceva imprecis care se împletea cu dragostea și care...

Cartierul unde locuia Emilia, construit doar de câțiva ani, arăta ca vai de el. Tencuiala blocurilor se fărâmițase, vopseaua cu care fuseseră date ușile și ferestrele se cojise, bordurile se măcinaseră, caldarâmul, din cauza unor lucrări la rețeaua de canalizare, era spart, spațiile verzi se uscaseră și, în ciuda anunțurilor care interziceau sub amenințarea amenzilor călcarea lor, fuseseră pur și simplu tocate în picioare. Nici spațiile de joacă pentru copii nu se aflau într-o stare mai fericită. Toboganele și scrâncioburile fuseseră îndoite și răsucite, de parcă atentatorii se lăsaseră mânați de un impuls al distrugerii vrednic totuși de obiective superioare. Emilia îl asigură că asta e soarta cartierelor noi, unde s-au mutat oameni răi și necivilizați, care-și răzbună astfel nivelul scăzut de trai. Apartamentul ei era împărțit în așa fel încât favoriza închirierea unei camere din cele trei. Încăperea destinată chiriașului se afla la capătul unui coridor care ducea spre ușa de la sufragerie. Abia în spate, după aceasta, se afla dormitorul. Cel care închiria era astfel complet separat, mai ales că baia și bucătăria se deschideau lateral, tot din coridor. Emilia l-a invitat să-și ocupe camera, din păcate mică și friguroasă. A vrut să se scuze, dar Sabin a dat din mână în semn că nu-l interesează detaliile. Nu a bănuit nici pentru o clipă că acolo, în acea locuință modestă, deși cumva dichisită prin agățarea de pereți a unor ștergare brodate cu motive populare, precum și a unor reproduceri ieftine din clasici ai picturii românești, achiziționate de la magazinele Fondului plastic, acolo își va găsi sfârșitul în iarna acelui an, într-o baltă de sânge. Și-a desfăcut bagajele sub privirile amuzate ale gazdei care se mira văzând câte cărți așază pe masă, de parcă și-ar fi pus în cap să le citească pe toate, una după alta. Pe peretele din camera

închiriată era întinsă o carpetă care înfățișa un ciobănel cântând din fluier, și o turmă de mioare. Sabin s-a uitat cu atenție la ceea ce părea să fie o tapiserie până când Emilia a găsit de cuviință să-i explice de unde are obiectul. I-a spus că a primit-o de la cumnata ei, o femeie divorțată, care nu are ce face și toată ziua țese. Informațiile treceau pe lângă urechile lui fără să-l intereseze. Și lui îi venea să zâmbească, văzându-se aruncat în cămăruța aceea, loc de studiu ca odinioară pentru viitori mari cărturari. Iar Emilia, la rândul ei, se simțea ușor stingherită, dându-și seama că sosirea în casa ei a acelui tânăr are o altă semnificație decât aceea a unei chirii achitate lunar. După ce și-a desfăcut bagajele, Sabin s-a așezat pe marginea canapelei extensibile și i-a cerut un pahar cu apă. Ea l-a întrebat dacă nu vrea un păhărel de coniac, dar el a refuzat. Pe atunci nu bea. Dacă ar fi trăit s-ar fi apucat de băutură, dar timp pentru așa ceva nu i-a fost dat. De fapt, timp prea mult nici nu avea la dispoziție. Așteptând-o pe Emilia, a început să se gândească la prietenul lui mai în vârstă, domnul Armand Bălășel, la care-l dusese Raluca ținând morțiș să-l cunoască. Ai să vezi ce om minunat e. Ce înțelegea deșteapta prin minunat? De la el a început să împrumute cărți. O parte din ele se afla și atunci pe masă la Giurgiu.

— La ce-ți folosesc toate astea? l-a întrebat într-o zi Emilia cu un aer șăgalnic, de femeie curioasă. El se întorsese mai devreme de la școală și arăta oarecum dezarmat în fața stivei de cărți înălțate pe masă. Văzând că este și flămând, femeia i-a adus o porție de tocăniță, pe care tânărul nu a refuzat-o. De fapt, el nici nu prea mânca cine știe ce. Ce mai lua de acasă pregătit de maică-sa, dar proviziile nu-l țineau mult, fiindcă îi era jenă

să se trambaleze pe drum cu ditamai oala de sarmale. Prefera să mănânce la un bufet cu autoservire, de unde cumpăra mici unsuroși, lângă care mai era aruncată o lingură de piure și ceva muștar. Chifla era tare, să-ți spargi capul cu ea. Bufetul se afla foarte aproape de turnul cu pălărie care străjuia piața din centrul orașului, monument vechi de un veac, cu care giurgiuvenii se mândreau.

— Le citești pe toate?

Sabin nu știa ce să răspundă. Poate femeia nu-i inspira încredere ca să se dea în vileag.

— Am un prieten mai în vârstă de la care împrumut.

Emilia se arătă brusc foarte interesată.

— Și ce face prietenul ăsta al tău? E pensionar?

Începuseră să-și spună pe nume după ce folosirea pronumelui de politețe devenise din ce în ce mai artificială. Doar Pavel, soțul, se încăpățâna să i se adreseze tânărului cu dumneavoastră, ceea ce presupunea și din partea lui aceeași politețe. Omul venea târziu acasă, seara, și nu prea aveau ce impresie să schimbe unul cu celălalt. Sabin îl privea din când în când cu teamă, de parcă ar fi presimțit că în bărbat se poate acumula o tensiune primejdioasă. Care odată declanșată asupra cui s-ar fi abătut? Deși nu putea fi cu nimic vinovat în ochii aceluia, uneori dorea să nu-i stea în cale. Dar reticența putea ascunde presimțiri sumbre. Ca și Emilia, era curat ca lacrima. Cu toate acestea, seară de seară, când bărbatul apărea în ușă, odată cu el intra în casă și imediat și în sufletele lor o stinghereală specifică celor deja culpabili. Atmosfera o mai salva fetița, Oana, o puștoaică de vreo cinci-șase anișori, care dacă nu era dusă de maică-sa la bunici, putea să umple casa cu zburdălnicia ei. Emilia îl rugase în câteva rânduri să-o învețe pe fată vreo limbă străină, dar Sabin nu era în această privință

binevoitor. Nu-i plăcea să fie profesor, cu atât mai mult să dea meditații, ceea ce pe Emilia a amuzat-o și nu l-a mai rugat a doua oară. În schimb o speriau pachetele de cărți de pe masă, cu denumiri sucite, unele în franceză, altele în engleză. Se vedea de la o poștă că nu au fost procurate din rețeaua de stat a librăriilor.

— Le ai de la prietenul tău, va să zică. Nu vrei să-mi spui ce fel de om este? El de unde le are?

Pe Sabin îl irita într-o oarecare măsură o asemenea formă de curiozitate, și tocmai de aceea femeia voia să insiste.

— Crezi că sunt proastă? Sau securistă?

— Te rog, termină!

— Atunci?

— Nu știu ce aș putea să-ți spun. E un om bun și cuminte.

— Cum adică?

— Cum auzi. Nu a fost căsătorit niciodată, îți vine să crezi? Poate nici nu s-a culcat vreodată cu o femeie.

— Dar tu te-ai culcat?

Întrebarea îl descumpăni pe Sabin. L-a plesnit peste ochi și oricât s-a străduit, nu a reușit să-și stăpânească roșeața care i-a cotropit obrajii. Femeia câștigase brusc un asemenea ascendent asupra lui ,încât nu știa pe unde să dispară ca să nu mai stea în nasul ei.

— Hai lasă, mănâncă mai bine!

Tocănița de cartofi nu mai avea nici un gust. Emilia se simțea și ea stingherită, dându-și seama ca l-a atins pe tânăr într-un punct nevralgic. Nu ar fi trebuit să-i pună o asemenea întrebare. Și poate atunci, văzându-l din cale afară de rușinat, a venit ideea să-l mângâie. A întins mâna care s-a apropiat foarte mult de Sabin, dar s-a oprit doar la câțiva milimetri de pielea lui, fără

să-l atingă. El nu se uita la ea, ținea ochii în farfurie, deși nu era în stare să înghită un dumicat. Dar este imposibil să nu fi perceput apropierea fatală a mâinii. Nici unul nu a mai îndrăznit atunci să deschidă gura. De altminteri, orice ar fi fost spus ar fi sunat jalnic. Emilia a avut un licăr de intenție în sensul în care l-ar fi încurajat spunându-i că, dacă nu a făcut încă acest pas, nu e nici o problemă, tot va veni odată și asta în viața lui, după cum și el la rândul lui s-ar fi putut apăra făcând din virginitatea lui o chestiune de bravură. Gândeau cam la fel, dar nu îndrăzneau să deschidă gura. Poate dacă atunci ar fi avut dramul necesar de curaj, nenorocirea ulterioară ar fi fost evitată. Dar tocmai jena de-a nu putea să se refere la cealaltă jenă a creat între ei un câmp erotic de o maximă intensitate. Emilia a ieșit atunci din cameră și nu l-a mai deranjat. Peste puțin timp a venit și Pavel acasă, care a halit toată tocănița și s-a lins pe buze. Dar știi, nevastă, să faci mâncare, a lăudat-o el. Sabin auzea ca de la mare distanță conversația celor doi. Emilia l-a întrebat ce mai e la unitate, dacă vor mai pleca în aplicații, apoi a vorbit despre vecinii de dedesubt care sunt totuși oameni foarte cum se cade dacă nu au zis nimic când, din greșeală, ei le-au inundat apartamentul. Sabin ar fi vrut să-și vâre adânc degetele în urechi ca să nu mai audă nici o frântură din conversația stupidă. S-a întins pe pat, pe spate, privind îndelung felia de cer violet, pe care o decupa fereastra. Simțea o apăsare teribilă în craniu. Îl cunoștea pe domnul Armand, cum îi plăcea să-i spună, chiar din acel an, când tocmai terminase facultatea, nu-l vizitase de multe ori, dar fuseseră suficiente câteva întâlniri pentru a-i da lui convingerea că a intrat în contact cu un tezaur de idei fără pereche. Tot ce citise și învățase până atunci i se părea meschin și fără importanță. Anii de facultate, pierdere de vreme. Studiile de literatură nu-l mai interesau, iar profesorii pur și simplu erau niște

maimuțoi. Și de ce toate acestea? Doar fiindcă destinul îi adusese în față un om singur, discret și retras, care părea să ceară puțin de la viață, iar timpul liber de care dispunea și-l petrecea în fața unor cărți bizare? Așa i se dezvăluise lui domnul Armand Bălășel, despre care din prima clipă a spus că posedă geniul cumințeniei. I-a împărtășit și Ralucăi părerea lui, dar fata, aeriană ca de obicei, nu i-a dat atenție. Pe urmă însă, luându-l de braț, așa cum se plimbau ei pe străzile ce înconjurau colina Mihai Vodă, i-a răspuns că poate să aibă dreptate, deoarece, dacă-și aduce bine aminte, și tatăl ei, Radu Vizanti, care-l cunoștea de ceva vreme pe Armand, obișnuia să le spună lor, ei și Celei, soția lui, că Armand are ceva de copil, care nu se va strica niciodată, spre deosebire de el, trecut prin ciur și dârmon.

Pe Sabin l-a emoționat profund prima vizită făcută în casa acelui domn. Vilișoara îmbrăcată în iederă, în contrast cu hardughiile de beton în care era obișnuit să trăiască, i se părea ceva ireal și extrem de gingaș. A intrat în cameră cu sfială și imediat i-au luat ochii rafturile înțesate de cărți. Guenon, Shuon, Preau, Reyor, Tourniac, Shaya, Corbin, dar și nume exotice Matgioi, Coomaraswamy, Shankaracharya, aceștia erau autorii ale căror nume le putea citi pe cotorul cărților. Dacă ar fi citit Heidegger, Kierkegaard sau Nietzsche – erau și ăștia, dar nu chiar în primul raft – ar fi fost mai simplu pentru el, doar auzise de ei, iar, pe de altă parte, numele lor, alături de cel al lui Spengler, îl excitau teribil. În schimb, suita cealaltă producea altceva decât excitație intelectuală. Era vorba de un vertij intens, mut, subliminal. L-a întrebat cine-s autorii, iar domnul Armand, serios și senin, i-a spus din capul locului că aceasta este metafizica pură care nu are nici o legătură cu ce se învață în facultate. Hopa! Sabin a tresărit. Domnul se lega de învățământul superior, ceea ce lui, într-un fel,

îi plăcea, deoarece nu prea se împăcase cu unii profesori. Sufletul lui era răvășit și, fără să-și dea seama ce face, a luat din bibliotecă titluri care de care mai fistichiu. *Apercus sur l'initiation*, *La voie metaphysique, Le Regne de la Quantite et les signes du temps*... Unele dintre acestea se aflau și pe masa sa de lucru din camera închiriată în Giurgiu, și prin ele își vâra nasul Emilia. La ce-ți trebuie astea? Simțea ca o arsură întrebarea ei. Și țăranca din tren îi pusese aceeași întrebare. Și tatăl său, când văzuse aceleași cărți acasă în București, a schițat aceeași nedumerire și chiar supărare. Le-a ascuns atunci imediat, dar bietul om le văzuse și s-a dus la el în cameră cu sufletul întristat. De unde, Dumnezeule, și le procura? Cine îi băga în cap idei dubioase? Tot la fel a vrut să ascundă cărțile de Emilia, dar nu s-a mișcat destul de repede și femeia le-a observat. I s-a părut că îl ironizează și, dacă mai punea aceasta în legătură cu o anumită întrebare, atunci nu-i era deloc greu să-și imagineze ce gândea ea despre el. Ha, ha, adică nu ești în stare să i-o tragi unei muieri și te frământă chestiuni metafizice?

Armand Bălășel locuia împreună cu mama lui văduvă și cu sora lui tot necăsătorită în vilișoara cochetă din cartierul Florească, și nu doar o pelerină de iederă îmbrăca zidurile casei, dar prin aceasta sclipeau fire de iasomie și caprifoi, ceea ce făcea ca mireasma degajată să fie îmbătătoare. Numai casele care miros frumos, zicea Sabin, pot fi locuite de oameni cuminți. Prima vizită l-a emoționat profund. Au urmat altele. Până a murit, l-a vizitat pe domnul Armand de vreo zece ori și a împrumutat de la el un geamantan de cărți. A fost poate cea mai frumoasă perioadă din scurta lui viață, căreia, evident îi alătura iubirea pentru Emilia, mini-romanul de dragoste trăit dramatic, intens, și plătit, cum se spune, cu sacrificiul suprem. De parcă domnul Armand i-ar fi pus la dispoziție un material inflamabil, acele cărți au pregătit

detonarea de mai târziu. În contact cu firea sa pasională, au făcut explozie. Dar aceasta nu înseamnă că acel domn discret, retras, celibatar a purtat o anumită vină în destinul tragic al tânărului? O asemenea întrebare, din păcate, nu a fost pusă de nimeni.

Când a văzut cărțile împrăștiate pe masă, Emilia nu l-a luat în derâdere, așa cum el își închipuise, dar a avut o strângere de inimă, simțind apropierea pericolului. Și asupra ei se abătuse un soi de neliniște. Nu ar fi fost mai bine dacă băiatul și-ar fi luat atunci catrafusele? Dar e limpede că și ea a jucat un rol păcătos în toată povestea. A savurat joaca de-a pisica și șoarecele. Ea era pisica vicleană, el, șoricelul care-i dădea târcoale. Cărțile se aflau între ei doi ca un tampon pentru a neutraliza ispita sau, dimpotrivă, îi provocau? Emilia nu-și înșelase bărbatul, deși fusese tentată în câteva rânduri s-o facă. Poate ca să-l flateze pe Sabin i-a spus că nu l-a iubit niciodată pe soțul ei și că dacă l-a luat de bărbat a făcut aceasta mai mult de gura părinților, care vedeau că trece timpul și ea, fată drăguță și cuminte, rămâne nemăritată. Ar fi vrut s-o dea la facultate, dar s-au răzgândit. Nu ar fi avut bani s-o țină la București, doar câte angarale nu presupune studenția! Și la urma urmei ce-i trebuiau ei studii superioare? Ca educatoare era de multe ori strigată doamna profesoară, ceea ce o măgulea. Pavel locuia în gazdă vizavi de părinții ei și pusese ochii pe ea de prima dată. Fiindcă vremea era urâtă atunci și strada se înnoroiase, s-a oferit s-o ajute să traverseze ca să nu-și murdărească pantofii. Emilia își amintea că purta pantofi scumpi, 275 de lei perechea, pe care îi cumpărase taică-su în ziua când împlinise 20 de ani. Aveau toc înalt și, așa pe tocuri, avea impresia că privește lumea de sus. Pavel i-a oferit brațul ca să aibă stabilitate pe pietrele acelea care, așezate de un binevoitor peste masa mocirloasă, formau un fel de pod. Deși era cam de înălțimea ei, i s-a părut atunci scurt și îndesat.

Într-un mod inexplicabil, poveștile banale ale femeii îl fermecau pe Sabin. Ea trăda în tot ce spunea o anumită trufie, deși prea multe motive ca să fie încrezută nu avea. Lui i s-a părut că vrea să parvină, cu toate că posibilități nu prea existau. Oricum, era limpede pentru oricine că suferă în spațiul strâmt al vieții pe care o ducea și nici chiar dragostea pentru cei doi copii nu părea s-o mai satisfacă. Atunci ce-i mai rămânea acelei madam Bovary de Giurgiu decât aventura, adulterul, aflarea unui partener mai tânăr în ale cărui brațe să poată uita mizeria de fiecare zi? Totuși, instinctul îi spunea să nu se hazardeze. Emilia era o persoană care fugea de scandal ca dracul de tămâie. Poate de aceea se și abținuse să facă vreo prostie, deși nesimțitului de Pavel merita să-i pună coarne strașnice. Ea simțea când un bărbat îi face curte, îl simțea când o dezbracă din priviri și pe măsură ce face aceasta nu contenește să scotocească în intimitatea ei. Semăna întrucâtva cu Păunița, doar că avea ceva mai multă rasă, iar alura zveltă sfida tot ceea ce e femeie durdulie. De aceea, ele două nici nu s-au suferit vreodată și poate întâlnindu-se s-ar fi încăierat. Dar viața le-a ținut departe una de cealaltă. Emilia s-ar fi putut încurca și cu inspectorul-șef de la Inspectoratul școlar Giurgiu, și cu un colonel de transmisiuni de la unitatea militară unde lucra bărbatul ei, chiar și cu un medic obstetrician de la Spitalul orășenesc, care o consultase odată și s-a uitat la ea mai mult decât îngăduia statului lui profesional. Nu a făcut-o cu nici unul și i-a rămas credincioasă lui Pavel, aceasta până în clipa în care a apărut în viața ei tânărul Sabin Nicolau. Poate a simțit că băiatul acela o va iubi ca un nebun. Se temea de scandal și tocmai scandalul a dat buzna peste ea.

— De ce ai vrut să ascunzi cărțile de mine?

Sabin s-a înroșit, a făcut fețe-fețe și nu știa pe unde să scoată cămașa.

— Nu e așa.

— Ba chiar așa e. Dar spunem-mi la ce-ți trebuie?

El ridică neajutorat ochii spre ea.

— La ce e bună o carte? Asta vrei să știi?

Iar apoi s-a simțit inundat de o furie năvalnică, prin care ar fi vrut să dea de pământ cu tot ce era în preajmă.

— Păi nu e bună la nimic, spuse el cu obidă. Milioane de oameni pot să trăiască bine mersi fără să citească un rând, alte milioane pot să citească și să nu priceapă o iotă. O carte nu are importanță dacă nu mișcă ceva în noi, în sensul în care reușește să ne facă să uităm ce eram în clipa dinainte de-a-o deschide. Asta-i ideea, decretă el patetic. De ce să citesc dacă, cum spunem de obicei, mă duc bou și mă întorc vacă? Nu e mai bine atunci să fac altceva? Să tai lemne, să spăl dușumele, mai bine învăț o meserie decât să ajung un cititor ratat. Dacă m-am apucat de citit am făcut aceasta numai și numai fiindcă am crezut în marile transformări care pot avea loc în mine. Până la urmă, se hazardă el, o carte adevărată și o lectură adevărată te ajută să uiți că vei muri. Și nu e acesta cel mai de preț lucru din lume?

— Mai important decât iubirea? îl întrebă atunci Emilia, iar întrebarea ei semănă panică în sufletul tânărului. Se fâstâci și nu știu câteva clipe ce ripostă să dea. Femeia îi citi deruta și încercă să-i vină în sprijin.

— Înțeleg, adaugă ea, că o carte, după tine, are valoare dacă ne transformă, dar eu cred că transformările cele mai importante vin de la iubire. Când iubim suntem altfel, mai buni, mai înțelegători, mai plini de viață. Nu-i așa? Când citim câștigăm aceleași atuuri, dar după mine ceea ce ni se dă prin dragoste e de o mie de ori mai puternic. Dacă nu ai iubit, nu ai de unde să știi, încheie ea, iar cuvintele au fost din nou ca o palmă grea pentru Sabin.

— Dar tu ai iubit? se enervă el.

Fără să-și dea seama ce face, o apucă de mână și o strânse tare. Emilia a vrut să se retragă, dar nu a putut. Mâinile băiatului erau fierbinți și căldura lui se răspândea cu repeziciune în trupul ei moleșit, făcând-o să dorească o îmbrățișare, mai mult de atât, contactul epidermic a fost intens și poate acela a reprezentat punctul de plecare al viitoarei lor relații.

— Ce te face să crezi că aș fi la fel de neștiutoare ca tine? îi întoarse ea întrebarea. Sunt măritată, am copii, cunosc viața asta...

— Dar habar n-ai ce e iubirea, se încăpățână el să nu dea înapoi, simțind că, din acel moment, femeia nu mai are cum să-i scape.

— Mă duc să fac două cafele, găsi ea mijlocul pentru a-l potoli. Dacă vrei, pun în ceașcă și un strop de coniac.

Iarna aceea intra amarnic în oasele giurgiuvenilor. Caloriferele erau mai mult reci și oamenii făceau frigul fără să crâcnească. Emilia folosea două radiatoare, unul în sufragerie și altul în dormitor. Îi era milă de Sabin că-l ține ca într-un frigider, dar încă un aparat pus în priză ar fi dat peste cap toată instalația electrică. Pe Pavel așa ceva l-ar fi scos din minți. De aceea îl invita pe tânăr să stea mai mult în sufragerie, doar noaptea să se retragă la el în cameră și să se învelească bine. Dacă ar fi fost întrebată peste ani de un curios în care cameră s-a culcat cu tânărul prima dată, Emilia nu ar fi știut ce să-i răspundă. Își amintea că inevitabilul s-a produs totuși pe întuneric, și nu la lumina zilei. Au profitat de faptul că Pavel era plecat într-o aplicație de câteva zile. Nenorocitul stătea până la gât în noroi cu soldații, în timp ce soția lui își făcea de cap. Dar cine ar fi bănuit așa ceva? Nici chiar ei nu i-a venit să creadă și doar când l-a văzut pe puștan suit pe ea, dar din cale afară de stângaci, cu penisul umflat, dar neștiind

cum să-l direcționeze, pur și simplu au scăldat-o sudori reci, dar nu mai era cale de întors. I s-a făcut milă de tânărul care tremura deasupra ei, deși în vecii vecilor nu ar fi recunoscut că e virgin, și că ea e prima femeie din viața lui. Apucându-i sexul l-a îndesat în portofelul ei umed, care s-a contractat atunci, trăind spaima și bucuria infidelității de care și ea tot pentru prima oară se făcea vinovată. Bietul Sabin Nicolau și-a dat drumul imediat și în locul unei prestații bărbătești continua să tremure, de parcă ar fi avut frisoane și ar fi făcut temperatură, ceea ce a determinat-o pe femeie să lase deoparte gingășiile, să se dea jos din pat și să caute un termometru.

Cafeaua, deși nechezol, avea o ușoară aromă și chiar putea să-i păcălească pe neavizați că ar fi veritabilă. Pe Sabin însă nu-l interesa gustul cafelei. Stârnit de discuție și având pe masă cărți rarisime voia să-i demonstreze femeii că lectura nu e inutilă. A început atunci hodoronc-tronc să vorbească despre René Guenon și de prima carte a acestui autor, *Introduction genrale a l 'etude des doctrines hindoues*. Aparatul de radio transmitea atunci muzică ușoară românească. Cântau Aurelian Andreescu și Mihaela Runceanu, abia atunci lansată și promițând o carieră strălucită. Cine ar fi crezut că peste vreo cinci ani avea și ea să fie ucisă, odată cu N. Ceaușescu, duși amândoi pe lumea cealaltă? Sabin tot îi vorbea Emiliei despre Orient, Vedanta, Nirvana, Brahma, Vishnu, Shiva, ce mai era la gura lui, nici el nu știa bine ce spune, dar se încălzea, asta era important, și, mai ales, simțea că și femeia se încălzește. Pe Emilia o amuza, dar o și stimula însuflețirea lui. Avea nevoie de altceva, se săturase de bărbat, de copii, de trebăluiala de acasă, voia să fie o doamnă în sensul în care asemenea conversații îi dădeau senzația că frecventează cluburi selecte. Sabin nu și-a dat seama că-i întinde o momeală, dar cel care a

mușcat primul din peștișorul otrăvit a fost tot el. Undița pescarului nevăzut i-a coborât pe gât și i-a străpuns diafragma.

Stăteau cărțoaiele pe masa lui de lucru din Giurgiu ca niște curci împăiate. Sau el, citindu-le, subliniindu-le, conspectându-le, urma să le împăieze ca să le facă atrăgătoare și să ia ochii gogomanilor. În același timp, într-o vilișoară cochetă și retrasă, Armand Bălășel, persoana studioasă care-i împrumutase asemenea comori, habar nu avea ce-l așteptă pe puștiul de a cărui formare începuse să se ocupe. Nici nu știa, dar nici nu-i păsa. Pe de altă parte, Sabin, prostuțul, își închipuia că domnul acela, dacă i-a împrumutat asemenea cărți, a făcut aceasta fiindcă ține la el ca un părinte etc., etc., mai ales că stimabilul nici nu avea copii, nici nu fusese căsătorit și se purta ca un fel de călugăr alb, doar se știe că specimenele astea, oricât ar face-o pe sfinții, nu pot să-și reprime o țâră de nostalgie față de ceea nu au avut. Prostuțul de Sabin! Ce l-o fi făcut să creadă așa ceva, nimic de altminteri mai îndepărtat de sufletul acelui domn. Oricum, nu a mai apucat clipa decepției. S-a dus în mormânt tânăr, curat și foarte îndrăgostit, având lipită de tâmplă iscălitura fatală a soartei. Cărțile acelea semănau cu niște curci, dar și cu niște calupuri de dinamită care așteptau detonarea.

Emilia era, la rândul ei, îndrăgostită, dar instinctul de țărancă o făcea să se țină încă bine pe picioare. Ce făcuse la viața ei? Mai nimic. Ar fi vrut să călătorească, să se plimbe prin marile capitale ale lumii, de unde până unde însă asemenea visuri nutrite de o educatoare săracă, dintr-un oraș mizer de provincie al României comuniste? Părinții ei, țărani amărâți, reușiseră totuși să scape de colectivă și să se mute la oraș. Aici, taică-su ajunsese

să lucreze în comerț, un fel de trepăduș între alimentare și centrele de aprovizionare, dar era om cinstit și nu putea să ciordească nimic, așa că au tras rău de tot mâța de coadă. Emilia, fata lor, în adolescență avea un aer de prințesă orientală care se cuvine răsfățată în catifele, mătăsuri și parfumuri care de care mai languros, dar ea nu avea decât o singură pereche de pantofi, cumpărați la 19 sau la 20 de ani, când dăduse bacalaureatul. De teamă că fata lui ar putea să ajungă la țară, prin noroaie, înghesuită de toți tractoriștii, taică-su intrase pe sub pielea unei cucoane cu ifose din oraș, nimeni alta decât viitoarea șefă a fetei lui, pe atunci tot directoare la un cămin de preșcolari din oraș, și, făcându-i rost femeii de o a doua butelie, obiect foarte râvnit pe atunci, a convins-o să nu-i lase fata la voia întâmplării, să pună o vorbă bună la Inspectorat etc., etc. Emilia e un copil bun, vrednic, o să vă convingeți, doamnă. Cucoana s-a cam zbârlit când a văzut-o prima dată, socotind că tânăra își dă aere, numai că fata își cunoștea lungul nasului și nu voia să-și pună șefa în inferioritate. A fost încadrată ca educatoare, la ultima treaptă de salarizare, dar nu a protestat. Timpul a trecut și ea a avut numai de câștigat. A fost plăcută de colege, mai ales că nu se codea de la nici o corvoadă. De multe ori, când lipsea femeia de serviciu, nu se sfia să ia T-ul și găleata și să spele podelele căminului de le făcea să lucească. Vrednică fata, nu a întârziat s-o laude directoarea folosind același cuvânt ca și tatăl tinerei când îi solicitase intervenția. Și tocmai fiindcă era și frumușică, s-a gândit că nu ar face rău dacă ar căpătui-o, mai ales că nu ar fi stricat să-i fie chiar nașă. Avea cucoana un fel de nepot, agent veterinar la o fermă zootehnică din Adunații Copăceni, băiat muncitor și sufletist, de ce să nu i-o dea pe Emilia? Cu siguranță, fata i-ar fi căzut cu tronc și ar fi încropit ei o gospodărie pe cinste. A vorbit și cu săritorul domn Preda, tatăl

fetei, care s-a arătat încântat de proiect. Vederea celor doi trebuia să aibă loc într-o zi de duminică, la masa de prânz, acasă la directoare. Emilia s-a dus la șefa ei cu inima ușoară și puțin curioasă de ce o aștepta. Nu s-a împotrivit planului, deoarece nu i se părea ceva dezonorant, dar nici nu credea că, așa, la comandă, se poate atașa de cineva pentru o căsătorie. Nimeni însă nu prevedea în acel moment ce o să urmeze. Mare lucru nu s-a întâmplat, doar că ea, văzându-l pe pretendent, nu și-a putut reține un zâmbet de neîncredere. Bărbățelul, într-adevăr diminutivul i se potrivea, era mititel și sfrijit și, inexplicabil, rânjea tot timpul. Rânjetul exprima un fel de solicitudine perpetuă, cu alte cuvinte, dacă aveți nevoie de mine sunt aici, vă aduc tot ce vreți, carne, ouă, lapte. Transpira mult și-și scotea des din buzunar batista, dar cu care mai mult se mânjea decât se ștergea. În fața Emiliei s-a înclinat adânc, apucându-i încheietura mâinii ca să i-o sărute. Fata a ridicat atunci mâna mai mult decât ar fi trebuit în așa fel încât mișcarea ei l-a izbit pe pretendent exact peste bot. S-a auzit un fel de plescăit indecent produs de buzele depărtate ale bărbatului. Emilia nu s-a mai putut abține și a izbucnit în râs. Așadar, prima lor atingere nu a fost altceva decât un fleac, dar anunța parcă viitoare destabilizări. Gazda însă s-a grăbit să-i invite la masă. Au gustat întâi niște porcării delicioase, tobă, șunculiță, leber, după care a venit o ciorbă grasă de văcuță, urmată de sarmale aurii, înecate în smântână, belșugul tradițional al meselor românești, mai ales că miza era fundamentală: încheierea alianței dintre doi tineri, doar că agentul veterinar s-a cherchelit suspect de repede, doar după o țuiculiță și un pahar mare de vin negru de țară pe care l-a băut cu sete, pe nerăsuflate. Îl tulbura pesemne și apropierea Emiliei și, nechezând de plăcere, nu s-a mai putut controla. Chiar și așa ar fi dus cu bine masa până la capăt, dacă nu s-ar fi întâmplat

ceva de necrezut, ceea ce a compromis întâlnirea, iar invitații, un profesor de biologie cu soția și o farmacistă văduvă, aproape de pensie, s-au ridicat, au salutat și au plecat. Mai târziu, peste ani, doamna Vlăsceanu și-a reamintit de episod și, punându-l în legătură cu abominabilul omor din modesta lor urbe, și-a spus în sinea ei că Emilia nu a fost atunci chiar nevinovată, cu alte cuvinte l-o fi provocat pe bietul agent veterinar, Irinel Petrache, ca să-l facă de râs. Amețit rău, ce i s-a năzărit prăpăditului? S-a aplecat simulând că a scăpat ceva pe jos și, pur și simplu, a descălțat-o pe Emilia, apucând laba piciorului și strângând-o voluptuos, dar nu s-a mulțumit numai cu atât și, ca în transă, în timp ce pe figură stăruia același zâmbet nărod, s-a frânt din mijloc, gata să se ducă de-a berbeleacul și a mai și încercat să sărute laba. Emilia s-a dezechilibrat râzând în hohote, gâdilată de bărbatul pofticios care îi mozolea degetele de la picioare. Scena nu a durat mult, oamenii s-au ridicat de la masă, ceea ce l-a trezit pe bărbat din transa cvasierotică, în timp ce Emilia își căuta pantoful pentru a se încălța la loc. Sarmalele au rămas în farfurii, cozonacul pufos nu a mai venit din bucătărie, gazda își cerea scuze și-i arunca nepotului priviri nemiloase. Emilia nu a mai stat mult și a ieșit și ea din casă. A început să fie bănuită că-i făcuse ceva bărbățelului de acela s-a vârât pe sub masă, dar probe nu existau și, cu timpul, incidentul a fost dat uitării. Totuși, căsătorită cu agentul veterinar, probabil că nici viitoarea crimă nu ar mai fi avut loc. L-ar fi încornorat ea pe Irinel, dar tăntălăul nu ar fi băgat de seamă. Pe când intrată pe mâna plutonierului, orice posibilă infidelitate trebuia manevrată cu dibăcie. Ar fi costat-o scump mișcările nechibzuite. De aceea se și ferise femeia de aventuri. Chiar își luase gândul că va mai avea parte în viață și de altceva în afara de sula butucănoasă a lui Pavel care, cam o dată la două săptămâni, o izbea de câteva

ori după care se întorcea pe spate și adormea instantaneu. Până când a apărut tânărul Sabin. Naiv, entuziast, virgin, era o pradă rarisimă, pe care instinctul femeii nu putea s-o piardă. Ghearele ei ținute până atunci în teacă, fiindcă nu-și permitea să le compare cu colții lui Pavel, au ieșit la iveală și i-au pricinuit tânărului zgârieturi dulci, lăsând sângele să țâșnească slobod și s-o îmbete cu mireasma lui. Știind că-l provoacă dacă-i răsfoiește cărțile, sub pretext că aerisește ca să face curat, de-a naibii intra în cameră și-și vâra nasul unde nu-i fierbea oala. Nu știa ea limbi străine, dar cam bănuia ce putea să fie scris acolo și de aceea îi punea întrebări tânărului, care de care mai păcătoasă, în sensul că teoriile acelea despre o altă viață, viață de apoi, nemurire etc., pe ea nu o conving deoarece nu poate să creadă în ce nu e palpabil și nu are nevoie de vorbe mari pe care le mai folosesc și popii în biserica din oraș, doar că e gata să jure că nici unul dintre aceia nu ar citi ceva atât de prețios. Sabin mușca din momeală și se apropia milimetru cu milimetru de femeia care-l provoca. Vorbindu-i însă de Vedanta, numai la nemâncații de hinduși nu-i stătea lui mintea, ci intra tot mai adânc în câmpul magnetic al femeii.

S-au culcat prima dată când Pavel era plecat într-o aplicație cu soldații de trupă. Emilia l-a așteptat pe bărbat până după miezul nopții ca să fie sigură că nu mai are cum să vină acasă. Și lui Sabin de emoție inima i se făcuse cât un purice. Bănuia că în sfârșit în noaptea care urma va cunoaște și el femeia. Se întunecase devreme, copiii Emiliei erau la părinții ei, rămăseseră numai ei doi în apartament și nici gând să dea drumul la televizor. Femeia a adus de la bucătărie două sandvișuri cu mezel și cașcaval, și iarăși l-a servit din sticla cu coniac albanez aflată în barul încorporat în bibliotecă, sticluță care parcă nu se mai termina. Dar alcoolul nu avea ce căuta între ei doi. Emoția trăită de tânăr depășea cu mult

eventuala stare de ebrietate. Pe de altă parte, dacă totuși Pavel și-ar fi făcut apariția, nu ar fi privit cu ochi buni cele întinse pe masă și poate i s-ar fi aprins în creier și un beculeț de alarmă. Draperia de catifea care acoperea ferestrele foșnea alene din cauza curentului, dar ce i-a dat atunci prin minte caraghiosului de Sabin? S-a gândit la scena din *Hamlet*, cu Polonius cel pitit și ucis până la urmă de prințul violent. Nu se ascundea însă acolo nimeni, el era prințul neștiutor și nevinovat, dar soarta lui era deja scrisă pe un petec de hârtie netezit de femeia cu ochii mari și negri. Și-a mai adus aminte că, la un moment dat, Emilia s-a ridicat de pe canapea și a spus doar atât: Pavel nu mai vine. S-a dus spre comoda pe care era așezat televizorul, a tras sertarul și a luat de acolo o folie cu tablete roz, din care a înghițit una. Atunci Sabin nu a știut că acelea sunt anticoncepționalele pe care femeia, ca și multe alte giurgiuvence, și le procura de la șoferii turci care tranzitau orașul în TIR-urile lor uriașe. Înghițind pilula, ea deja se hotărâse să se culce cu tânărul, ceea ce el spera, dar parcă nu-i venea să creadă că va trece totuși pragul dintre dorință și concretizare. Hai la tine în cameră să-mi arăți ce mai citești, l-a îmboldit Emilia și așa s-au mutat dintr-o cameră în alta. Erau doar câțiva pași de făcut, dar parcurgerea culoarului a durat o veșnicie. Noaptea era îngrozitor de apăsătoare. Vorbeau în șoaptă, de parcă pereții ar fi avut urechi. Amândoi trăiau cu bucurie și spaimă îngemănate ceea ce urma să aibă loc. Emilia în sinea ei era fericită că nu mai e mult și-și va înșela bărbatul, iar Sabin își îndeplinea cea mai fierbinte și mai nemărturisită dorință. Va vedea cât de curând o femeie goală și va descoperi ce ascunde în tufișul dintre picioarele ei. Tocmai de aceea, când a văzut sau, mai degrabă, pipăind, a constatat că femeia nu are păr taman acolo unde el credea că va da peste o vegetație bogată ce-i va stânjeni penetrarea, a simțit că leșină din

cauza atracției sporite. Tocmai deschisese un cărțoi de pe masă, când Emilia și-a dat jos pantalonii de velur și a rămas într-un bikini bleu, foarte subțire și mulat pe fesele ei mici. S-a vârât în patul deja făcut și l-a chemat lângă ea nu înainte ca sub plapumă să se descotorosească de excitanții chiloței. Lăsase aprinsă lumina în hol iar fasciculele cădeau exact asupra patului. Atunci mâna lui s-a strecurat între pulpele ei și așa a descoperit că părul pubian lipsește. Un deget s-a furișat ca de la sine în fanta umedă, iar senzația trăită a fost atât de intensă încât a început să tremure. Crezând că are temperatură ea a coborât din pat ca să facă rost de un termometru. A văzut-o din spate, subțire, mlădioasă, ca un copil, deși era ditamai femeia care născuse și trecuse de 30 de ani. Mai făcuse și câteva chiuretaje, era hârșită de viață, dar Sabin a perceput-o atunci ca pe o zeiță neprihănită. Și-a revenit abia peste vreo jumătate de oră. Femeia l-a ajutat cum a putut ea mai bine ca să ducă la bun sfârșit actul sexual, scâncind pe urmă și sugând imediat unul din sfârcuri. Sânii ei erau tot mici, dar ușor obraznici și cu boturile ridicate. L-a lăsat să sugă pentru deplina lui liniștire până când și-a dat seama că a adormit. Ușor, ca să nu-l trezească, a coborât din pat și s-a dus apoi tiptil la ea în dormitor, unde, din păcate, nu a putut să închidă un ochi toată noaptea. A doua zi lucra de dimineață, așa că a plecat spre cămin nedormită, frântă de oboseală, dar păstrând în suflet frumoasa taină a infidelității. Era o femeie adulterină, ceea ce o măgulea. Acolo unde se afla, Pavel nu avea cum să bănuiască ce făcuse ea. O să-l lase însă așa mult și bine, să trăiască în ignoranță până când coarnele o să i se lungească de un metru și o să-l arate lumea cu degetul. Dă-l în mă-sa de țărănoi!

Toată săptămâna Sabin Nicolau s-a simțit buimac, neștiind pe ce lume e. Pe de o parte era în al nouălea cer de fericire, pe de

alta îi era rușine și avea impresia că tot orașul e la curent cu ceea ce făcuse el în apartamentul friguros. Când s-a dus să cumpere pâine, i s-a părut că vânzătoarea îl privește cu subînțeles și nu a știut cum să iasă mai repede din prăvălie. Cel mai mult se temea de elevi. Pramatiile puteau să miroase mai repede decât colegii greoi din cancelarie. Aceia arătau ca niște urși, iar femeile ca niște ursoaice, erau țepoși sau îngălați și din cale afară de zgârciți. Îi disprețuia, deși uneori simțea nevoia să se gudure pe lângă ei, să le câștige încrederea, să găsească un eventual confident. Poate la un pahar ar fi fost dispus să le încredințeze chiar marele lui secret, convins însă că nu ar fi fost crezut. În ochii lor arăta atât de naiv, de aerian, de neajutorat încât faptul de-a trăi cu gazda sub nasul plutonierului soț bătea orice închipuire. Acei provinciali respectabili respingeau din capul locului o asemenea posibilitate. Pur și simplu nu-l credeau în stare de așa ceva. Uite că era în stare ! De fapt nici lui nu-i venea să creadă și tocmai aici se ascundea ironia soartei.

Întors la București la sfârșit de săptămână, trebuia să se ducă la domnul Armand ca să-i restituie o parte din cărți. Dar cum ar fi dat ochii cu omul? Doar la gândul că ar fi putut să bănuiască ceva, îi ardeau obrajii de rușine și nu mai putea să înainteze un pas. La fel, se rușina și de părinții lui. Ciudat, condiția de bărbat recent dobândită nu-i oferea nici un motiv de mândrie. Înainte nu mai suferea gândul că e virgin și cei care știu aceasta se amuză, dar chestiunea odată rezolvată jena nu dispăruse, ci se amplificase. Dumnezeu să-l înțeleagă! Totuși, senzația cea mai supărătoare ar fi trăit-o în fața lui Armand. Cu figura lui subțire, nebuhăită, dovadă că avea un regim cumpătat de viață, hrănindu-se mai mult cu spirit decât cu produse de origine animală, era ultima persoană căruia i-ar fi făcut destăinuiri intime. Ce să-i

spună? Că se îndrăgostise de o femeie măritată și – culmea! – se culcau chiar în apartamentul cucoanei, de unde soțul nu plecase, că doar nu se pusese problema divorțului între cei doi? Și, se gândea el, nici nu s-ar fi pus vreodată. Atunci începeau să-l scuture frisoanele. Dacă Emilia nu va ieși niciodată din familia ei ce se va alege de relația lor? Cât o vor duce așa? Ea nu-și pune asemenea probleme? Spunea că-l iubește, dar și de iubire se alege praful dacă faci totul conspirativ, tăinuitor, cu spaima în suflet că poți fi surprins de persoana pe care tocmai prin pasiunea ta neînfrânată o batjocorești. Sabin simțea că, mai devreme sau mai târziu, amorul lui va lua sfârșit. Dar nici pentru o clipă nu și-a imaginat că sfârșitul va fi totuna cu încetarea lui din viață. Ca pentru orice tânăr, moartea era ceva extrem de îndepărtat. Cum să moară când inima pulsa frenetic și era ca o trambulină care-l proiecta spre stele? Era de neconceput, și totuși așa a fost să fie. Bocancul plutonierului adjutant Pavel Ispas a lovit năprasnic și a pus capăt unei vieți în care unii dintre prieteni și, în primul rând, părinții săi au crezut. Nu mai puțin domnul discret și retras care răspundea la numele de Armand Bălășel. Altfel de ce i-ar mai fi împrumutat cărți ultraprețioase? Minuni, nu altceva, iar mâinile lui Sabin tremurau răsfoindu-le pagină cu pagină, citindu-le cu nesaț, lăsându-se umplut de ce scria acolo. Doar că iubirea pentru Emilia a umbrit acest drum. Contradicția era evidentă și de nerezolvat. Și tot atunci i-a venit ideea că domnul Armand, așa cum îi plăcea să-i spună, este de fapt cast, nu a cunoscut femeia sau, dacă a avut o minimă experiență de acest fel, nu a fost câtuși de puțin tulburat. Atunci ce sens ar mai fi avut să-i mărturisească ce trăia el la Giurgiu? Clocotul din sufletul lui în ochii acelui domn care jura numai pe Logos nu putea să aibă nici o semnificație majoră. Astfel jena i s-a amplificat. În aceeași perioadă, de la sine

înțeles, și prietenia lui cu Raluca a avut de suferit. Dacă trăia cu ditamai cucoana și se tăvălea în așternuturile ei, ce emoții mai puteau să-l încerce în clipele în care, ca din întâmplare, Raluca îi atingea mâna? Înainte, a se plimba cu ea de mână pe Izvor sau mai sus, luând-o pe Mihai Vodă, spre Antim, dăruia sufletelului său o bucurie fără margini. Dar, după ce făcuse ochii mari holbându-se în pizda Emiliei, gingașele emoții adolescentine nu mai însemnau nimic. Vaginul acela căscat spre un întuneric sângeriu înghițea orice tumult, lăsând la suprafață doar paloarea sa, tânăr ale cărui testicule periodic golite pustiau ființa. Dar aceasta era iubirea adevărată și nu piruetele stângace în jurul Ralucăi care nu catadicsea să-și ridice și ea fusta ca să-i arate pulpele dolofane ale unei domnișoare pe care încă nu apucaseră bărbații s-o muncească. În anul în care el și-a pierdut virginitatea avea și ea să fie sedusă de un bărbat de peste patruzeci de ani, tată a doi copii și căsătorit cu o colegă de catedră a Ralucăi la școala unde aceasta preda. Într-o seară, plecate amândouă din București la un liceu din Buftea, deoarece se ținuse acolo o comisie profesională cu toate cadrele din județ și din Capitală care predau discipline umaniste, soțul colegei, inginer constructor, venise s-o ia cu mașina și în felul acesta a cunoscut-o și pe tânără. Nu i-a trebuit mult bărbatului să-și dea seama că fata nu e începută. Și nu a ezitat s-o și caute în cursul aceleiași săptămâni, având convingerea că ea îl așteaptă și vrea ceva precis de la el. Toate acestea chiar Raluca i le-a relatat lui Sabin într-o seară, fără să se jeneze câtuși de puțin, ca și când i-ar fi povestit un roman. Dacă nu ar fi fost încurcat cu Emilia și nu ar fi suferit din cauza incertitudinilor izvorâte de aici, probabil că destăinuirile l-ar fi spulberat. În stilul dezinhibat care o caracteriza, Raluca s-a lansat pe panta unor mărturisiri tulburătoare. Nu s-a jenat astfel să-i spună tânărului

ei prieten că-i cedase deja acelui bărbat care, înainte de-a săvârși ritualul, a întrebat-o calm, întrebare care a binedispus-o: cum vrei să intru în tine? Prin apăsare sau izbire? Iar Raluca nu a întârziat să-i comunice dorința ei sălbatică: izbește-mă, dragule, cât poți de tare! Așa-mi place mie. Dumnezeule, auzind asemenea confidențe într-o altă stare sufletească, prostuțul de Sabin s-ar fi dat de ceasul morții. Așa însă le-a primit ca de la o mare distanță, detașat, împăcat cu o dezamăgire care nu mai putea să-i facă rău. Atunci, în camera ei din blockhaus-ul cu patru nivele de pe strada Izvor 34, cameră decorată cu tot felul de gravuri și acuarele, dintre care se distingea una reprezentându-l chiar pe *The Black Prince*, prințul de Wales, care, în prima parte a Războiului de o sută de ani, i-a zdrobit pe francezi la Crecy și Poitiers – oho, în ce univers fabulos trăia fătuca! –, după ce a ascultat-o, a întrebat-o totuși: dar lui Armand poți să-i spui astea? La care Raluca a râs, punându-l într-o situație de netă inferioritate: Ce-ți veni? Cu alte cuvinte, una-i metafizica și alta-i futaiul! Ha, ha! Dar lui nu-i venea să râdă, îi venea să verse sau să plângă în hohote. Paștele mă-sii de viață! Deșteptei puțin îi păsa că și-o trăsese cu unul cu nevastă și copii și în continuare o făcea pe ingenua, zburdând precum o licornă prin codrii Flandrei, iar el, fiindcă trăia cu o femeie măritată, intra în pământ de rușine. Dar Raluca avea cui să-i semene. Tatălui ei, Radu Vizanti, de altminteri prieten cu Armand. Erau cei doi complementari, iar complementaritatea lor forma un rotund perfect. Narzis și Goldmund ar mai fi putut fi numiți. Narzis era Armand, iar celălalt, Hrisostom, nu avea pereche, os de boier prin expansivitate și arta conversației. Era și un băutor de cursă lungă potrivit zicalei franțuzești, *boire comme un templier*. Pe de altă parte, seniorul Vizanti întreținea un cult deosebit pentru ordinele secrete ale Occidentului, regretând că

acestea nu se manifestaseră în Răsărit, ci în partea opusă a Europei, și de aceea au fost strivite sub călcâiul de oțel al Papei. Sabin nu a avut timp să-l cunoască pe om pe îndelete. Raluca i l-a prezentat într-un mod foarte ceremonios, care ar fi părut caraghios dacă nu ar fi fost vorba despre o persoană de farmecul și inteligența lui Radu Vizanti. Fata se mândrea cu tatăl ei și nu-l considera atât tată, cât maestru. Nu pecete cromozomială imprimase el în matricea ființei ei, ci desenase arabescuri fine care definesc doar destinul zânelor. Așa-i plăcea Ralucăi să vorbească. Apoi Sabin îl mai întâlnise pe domn acasă la Armand. Amândoi polemizau elegant plecând de la rivalitatea dintre casta preoților și cea a cavalerilor. Sacerdoții și nobilii erau categoriile asupra cărora își aplecau ei atunci atenția. Armand era de partea preoților și nu gusta stilul grandilocvent aristocratic de viață, pe când Vizanti, evident, se așeza de partea celorlalți, dându-i iarăși exemplu pe templieri, cavaleri și în același timp călugări, care nu fuseseră niște desfrânați așa cum ținuse morțiș să-i judece clerul posomorât al vremii. În fața celor doi Sabin rămânea cu gura căscată. Oho, ce i-ar mai fi plăcut și lui să se ridice la înălțimea lor! Raluca avea cu ce să se mândrească. Față de ea, el nu era decât un țăran, și atât a rămas, mire țeapăn, dus la groapă de o sumedenie de neamuri. La funeraliile lui, Raluca a fost prezentă, dar nu a vrut să fie prea vizibilă. Tatăl ei nu venise fiindcă nici nu și-l amintea bine pe tânărul, coleg de facultate cu fata lui, al cărui destin fusese atât de crunt. Vărsase un strop din paharul cu vodcă pe mocheta persană din restaurantul Triumf unde-și făcea veacul când ieșea de la redacție. În schimb, Armand venise, dar la rândul lui nu voise să fie observat. Îl veghease de la distanță pe tânăr și, din păcate, mai mult nu putuse să facă pentru nefericit. Fără îndoială, el fusese maestrul, el însămânțase în sufletul celui

mort idei copleșitoare, din casa lui împrumutase Sabin cartea lui Denis de Rougemont, *L'Amour et l'Occident*, și, dacă se îndrăgostise până peste urechi de Emilia, aceasta era și consecința lecturii înflăcărate. Iubise tristanesc fiindcă așa-l inspirase cartea, după cum același domn discret, care nu voia să facă un pas mai mult pentru a nu fi observat și luat la rost pentru a spune cine este, îi mai împrumutase și alt titlu, *Sparkenbroke*, de un englez necunoscut, interbelic, Charles Morgan, roman răvășitor, care scobise peșteri în sufletul bietului tânăr, pe unde suflase urgia marii iubiri. Poate în acele momente, dacă ar fi existat o instanță superioară, prima persoană anchetată ar fi fost tocmai Armand. Ce i-ai făcut, stimabile? De ce l-ai zăpăcit cu idei periculoase? Domnul Gheorghe Nicolau, tatăl lui Sabin, dacă ar fi trăit, așa ar fi procedat. Om cinstit și dintr-o bucată, care avusese doi copii și se chinuise să-i crească, nu-i suferea pe cei cu ifose, care stau pe margine, nu se implică, o fac pe filosofii. Armand ar fi fost ținta lui preferată. Dar și el murise. Două înmormântări, tată și fiu, sicriele alăturate, capela vuind de jale, țipete, bocete, dar și tăceri grele ca plumbul. Păunița a inspectat totul cu maximă atenție. Nu o tulburau pe ea asemenea scene. Ca și tăticul, părintele Ciprian, vedea moartea ca pe o manifestare naturală și, dacă mai dă și Cel de Sus o mână de ajutor, atunci omul face din pomana care urmează o adevărată petrecere. Așa vedea ea înmormântările. De aceea s-a și ocupat atunci de doamna Nicolau, care împietrise de-a dreptul și a încercat să-i explice văduvei că viața e ceva complicat, că se împletește cu moartea când te aștepți mai puțin, vorbea și ea să nu tacă, dar cerul de atunci, în ciuda zilelor de iarnă aspră și mohorâtă, era strălucitor, chiar se încălzise puțin, încât parcă nu-ți venea să crezi că pe pământ e loc totuși de atâta suferință.

După ce a făcut pentru prima dată sex în viața lui și era rușinat peste fire, Sabin Nicolau s-a dus totuși în vizită la Armand. Acolo unde locuia domnul nici nu-ți venea să crezi că te mai afli în București, un oraș industrializat, mare și murdar, ci undeva în vreun canton elvețian, cu așezări smălțuite și cochete, ca niște bibelouri. Totuși, cu ani și ani în urmă, în cartierul acela se întinsese o mahala temută, loc de întâlnire al gunoierilor, cuțitarilor și barbugiilor, de unde se înălțau alene mirosuri amestecate de carne friptă și sudoare acră. Armand vorbea rareori despre această lume pe care o ocolise întotdeauna. Scriitori de talent nu ezitaseră însă s-o evoce în cărțile lor. Numai că Armand nu agrea genul de literatură mustos, încarnat, naturalist. El iubea ideile, poezia eterată, siluetele fine ale castelanelor. Așa era el și poate de aceea lui Sabin îi era jenă de ce făcuse. Secvența abia consumată nu corespundea principiilor de viață ale mentorului său. Dacă ar fi știut, l-ar fi privit cu severitate și poate nici nu l-ar mai fi primit în casă. Sau ar fi tratat chestiunea cu indiferență, îndepărtându-l însă de la inimă pe tânărul ale cărui aparențe îl înșelaseră. Oho, domnia sa voia să crească discipoli fără prihană, și nu puști curvari!

Cu o asemenea stare sufletească a intrat Sabin atunci la domnul Armand. Afară, din cauza umezelii, era o vreme rece și neprietenoasă. Vântul bătea în rafale scurte, dar aprige și-i tăia pe oameni până la os. Armand nu mai lucra, avea o pensie frumușică și nici nu-și dorea mai mult. În cartierul Florească gazele erau livrate la o presiune optimă, așa că nu se putea plânge de frig. Respectând strict posturile, nu se îngrijora când vedea că în congelator nu mai este carne. Putea să trăiască așa mult și bine, și de câteva ori, analizându-l, Sabin a avut impresia că e cumva ca

scos din timp. Din păcate, el nu prea a mai avut timp să se dumirească deplin asupra celui care promitea să-i fie mentor ani buni de atunci încolo, dacă nu mai mult de atât, ehe, poate chiar maestru spiritual. Dar nici sensul acestei expresii nu-i era lui Sabin pe atunci foarte limpede. Când a intrat în cameră, a scos respectuos din geantă cărțile împrumutate și le-a așezat pe masă. Ciudat, îi venea greu să-l privească direct în ochi pe Armand, de parcă s-ar fi așteptat ca acela să-l ia la rost. Dar Armand era ultima persoană din lume cu apucături de inchizitor. I-a și pus de altminteri o întrebare nevinovată, vrând astfel să-l încurajeze să vorbească.

- Ți-au plăcut?

Sabin schiță un zâmbet de disculpare. Să-i fi răspuns afirmativ ar fi fost stupid, să fi negat nu se făcea. Dar numai la cărțile acelea nu-i stătea lui mintea. Le citise cu atenție, dar tot ce-i intrase în cap zburase de acolo ca o pasăre dintr-o colivie prea strâmtă. De aceea s-a trezit pe o buze cu o întrebare patetică.

— Ce va fi după moarte?

Întrebarea suna într-adevăr groaznic, precum încheieturile putrede ale unui dric suprasolicitat. A vrut de aceea să-și ducă imediat mâna nu la gură – era prea târziu –, ci la urechi. Armand a surâs la rândul lui jenat.

— Nu mă văd în stare să răspund la o întrebare atât de dificilă.

— Dar ceva-ceva tot știți, insistă Sabin.

Pe urmă își dădu seama din nou că e caraghios și tăcu. Tăcerea lui nu era însă amorfă, ci măsura un potențial de tensiune. Armand privea cu interes zbuciumul tânărului pe care acela și-l stăpânea sub pojghița politeții impuse. Îl cunoscuse de puțină vreme, fiindu-i prezentat de Raluca, fata prietenului său Radu Vizanti, și când auzise că pregătește o lucrare de diplomă

despre raporturile dintre mister și enigmă, aceasta îl determinase să-l primească în casa lui. Ce fel de tânăr era dacă-l preocupau asemenea lucruri? Care erau lecturile lui? Probabil că avea nevoie de o îndrumare. Lui Armand îi plăcea să fie înconjurat de tineri inteligenți, cu organ pentru metafizică. El crescuse în mijlocul cărților și considera că acesta este mijlocul cel mai potrivit pentru ca un om să-și șlefuiască personalitatea. Deși suna banal, considerația avea temei adânc. Pentru Armand cărțile erau un substitut euharistic și de aceea lectura era ca o comuniune. Când îi spusese acestea prima dată lui Sabin, sufletul tânărului a zvâcnit, simțind intens provocarea. Așa gândea și el, să nu citească precum un nătărău care-și rotunjește cultura generală, ci să trăiască o transformare majoră, de la care viața nu ar mai fi curs ca până atunci. Spunându-i acestea lui Armand, credea că l-a cucerit. În realitate, domnul pensionar nu se lăsa atât de ușor dus de nas. Dacă ar fi trăit, Sabin ar fi descoperit adevăratul caracter al mentorului său. Ar fi înțeles că, deși el l-a iubit ca pe un tată, acela nu l-a iubit ca pe copilul lui. Și probabil că ar fi auzit din gura lui Armand și înțelepciunea seacă potrivit căreia oricine poate să facă un copil, dar nu oricine e în stare să scrie o carte. Cum ar fi privit o asemenea sentință în jurul vârstei de 40 de ani? Ar fi apreciat-o sau l-ar fi dezgustat? Dar ziua aceea Sabin Nicolau nu a mai apucat-o. Și nici nu va avea de unde să știe că nu la cununia, ci la înmormântarea lui va veni domnul Armand, dar și acolo purtându-se rezervat, nefăcând un pas mai mult, pentru a nu fi observat. Poate atunci, în stilul lui caracteristic de-a face asocieri, și-ar fi adus aminte că la una dintre ultimele vizite pe care i le făcuse, tânărul i-a pus o întrebare legată de moarte, întrebare cam repezită, lipsită de delicatețe, și iată consecințele...

Într-adevăr, de atunci Sabin nu l-a mai vizitat decât o dată,

poate de două ori, cel mult. Nici nu a mai apucat să se ducă la ziua lui când domnul ar fi împlinit 61 sau 62 de ani, abia ieșise la pensie și se instalase confortabil în cuibarul studiilor sale. Se pare că teribilul omor a avut loc chiar în ziua aniversării, așa că în momentul întâlnirii cu alți prieteni nici el nu a știut ce s-a întâmplat, doar a doua zi Raluca l-a sunat și, cu vocea ei înșelătoare, așa încât nu-ți dădeai seama dacă suferă cu adevărat sau e ipostază jucată, deoarece aici acționa și efectul unui principiu metafizic îndrăgit atât de Armand, cât și de tatăl ei, potrivit căruia un mit înfioară mai mult decât o dramă profană, i-a spus, știi – ea, familiară cu toată lumea, îi spunea pe nume –, Sabin a murit. Gong, talger lovit cu ciocanul de bronz al magistratului invizibil. Armand nici nu a tresărit, deși în sufletul lui solid construit ceva tot a pulsat. Oricum, spre deosebire de Radu, care, cherchelit, nici nu și-a adus aminte cine e tânărul – aha, unul, fetițo, care-ți trăgea ție clopotele – el a dovedit o oarece sensibilitate. Dar atunci, la telefon, nu a spus nimic, doar a murmurat: Dumnezeu să-l ierte! A adăugat apoi: E de vârsta ta, nu-i așa? Și tot atunci, după ce a pus telefonul în furcă, ducându-se la el în cameră și așezându-se în fotoliul scoică unde sta de obicei pentru a surprinde dintr-un anumit unghi declinul soarelui pe cer, și-a adus aminte de ce l-a întrebat tânărul: oare ce va fi după moarte? Într-adevăr, parcă și-a forțat destinul, a împins niște bariere sau chiar propriile coaste ce alcătuiesc cutia toracică au fost lărgite, lăsând să iasă pe acolo dureros enigma vieții. Armand a mai încercat să-și aducă aminte ce au vorbit atunci, dar mare lucru nu putea reconstitui. Parcă i-a spus niște lucruri despre cartea Apocalipsei, despre prima înviere și cea de-a doua, iezerul de foc, în care sunt aruncați toți cei care nu au avut parte de aceasta din urmă, etc., etc. I-a vorbit tânărului cu o emoție bine strunită tocmai ca să nu creeze între ei

o familiaritate suspectă, oho, oho... Sabin îi adusese atunci cărțile împrumutate, erau doi Guenon, *La crise du monde moderne* și *Autorite spirituelle et pouvoir temporel*, un Shuon, *Les sentiers de la Gnose*, cărți pe care Armand și le procurase cu mulți ani în urmă de la un bătrân anticar din piața Sf. Gheorghe. Nu avea pe atunci mai mult de 35 de ani, nu se căsătorise, dar nici nu agrea o viață boemă. Nu-l atrăgeau femeile și nici nu regreta faptul de-a nu avea urmași. Căuta pe atunci altceva, un reper, un ax, ceva puternic de care să se prindă și astfel toată viața să fie posesorul unor convingeri de nezdruncinat. În acea vreme l-a cunoscut pe Radu Vizanti care, sărac, lucra la Salubritate, dar traducea din franceză *O mie și una de nopți*, și pe deasupra citea și niște articole ciudate dintr-o revistă tot franțuzească, al cărei titlu i-a atras imediat atenția, *Etudes traditionelles*. Așa a început prietenia dintre cei doi, Narzis și Goldmund puteau fi caracterizați, aceasta după romanul lui Herman Hesse, încă netradus în românește, dar de care lumea bună din București auzise. Tot Radu l-a dus și la anticarul de unde a cumpărat cărțile. Prietenul său avea și o fetiță la care ține foarte mult, chiar dacă relațiile lui cu Cela, mama copilului și soția lui, nu erau tocmai armonioase. Uneori i se mai plângea lui Armand de asemenea necazuri din căsnicie, prilej pentru celălalt de-a zâmbi superior, deoarece căpăta astfel o nouă dovadă a faptului că, ocolind căsătoria, nu greșise. Și tot o va ocoli. Cine ar fi știut atunci că peste ani și ani și ani Raluca, studentă, va avea un coleg ucis în floarea vârstei? Destinele nu sunt scrise, dar nici nu evoluează aleatoriu. Tânărul acela intrase în casa lui și se interesase ce va fi după moarte. El îi vorbise despre prima înviere de care vor avea parte cei care au trăit întru Hristos și au murit pentru el, ceilalți vor mai aștepta, dar ca să nu fie aruncați la urmă în iezerul de foc, vor trebui și ei să facă ceva. Ce? l-a întrebat tânărul

nerăbdător. Armand își amintea că din nou fusese luat prin surprindere. Precipitat mai era băiatul! Voia dovezi ferme, concrete, precise, îl enerva pesemne teoria. În fața unei asemenea ofensive, s-a simțit nepregătit. De fapt nici nu-i plăceau oamenii care, întărâtați de una-două lecturi, iau cu asalt temele supreme. Și el dorise un angajament intelectual serios, deosebit de toată pleava de informații și speculații vânturată prin facultăți, dar, pe de altă parte, înțelesese că, într-un asemenea domeniu, nerăbdarea nu e cel mai bun aliat, altfel spus, graba strică treaba, iar el avusese norocul de-a nu se fi grăbit niciodată. Puștiul însă era încordat ca o felină, gata de salt. Nu era o atitudine corectă. Și el cochetase cu mari mistici a căror principală caracteristică e tot saltul, dar acelea au fost excepții, cazuri rarisime, făpturi alese pentru încercări speciale. Nu putem face o regulă, a spus Armand, din felul acesta de viață. Abisul e apanajul câtorva, cei mai mulți au datoria să fie cu picioarele pe pământ și să aștepte. Ce? Iarăși întrebarea stânjenitoare. Scrisul din cartea vieții, i-a răspuns el atunci și într-adevăr voia să se descotorosească de acel tânăr năbădăios și incomod. Când a primit pe urmă de la Raluca vestea morții sale, s-a închinat adânc și peste un ceas a ieșit din casă ca să se ducă la biserică. Icoanele înșirate una după pe alta pe catapeteasmă nu tresăreau. Hieratice, impenetrabile, nu-l ajutau în acea împrejurare. Doar în suflet simțea un tangaj ușor. Puntea corabiei pe care se îmbarcase de ani și ani se legăna preluând zbuciumul de dedesubt. Din fericire, starea de nesiguranță nu a durat mult. Zilele următoare, programul lui de viață a fost reluat cu aceeași consecvență și disciplină. Și așa cum în urmă cu ani, văzându-l pe Radu că se plânge de căsnicie, se felicitase că rămăsese celibatar, tot așa în acele clipe simțea că se cuvine să se laude din nou pe sine, deoarece, neatras de femei, și fiind în general o persoană

rece, cerebrală, soarta îl păzise astfel de-a cădea într-o capcană ca aceea în care picase imprudent tânărul Nicolau și-și pierduse viața. Își aducea aminte că atunci, la plecare, Sabin nu a mai împrumutat nici o carte. L-a întrebat doar cum trebuie să arate cartea vieții de care e vorba în Apocalips. Din păcate, a trebuit să ridice din nou din umeri, fiindcă și această întrebare îl depășea. Vai, ce incomod putea fi puștiul! Ar fi putut atunci să-l oprească, să-i spună să mai stea o jumătate de ceas, deși nu era vorba de nici o unitate de măsură, ci pur și simplu oprirea ar fi fost ca un fel de avertizare, cu alte cuvinte, stai, așteaptă, nu face pasul următor... Dar, oricât de ascuțite simțurile sale, nu ar fi întrezărit o asemenea nenorocire. De altminteri, nu-l vedea pe tânărul acela interesat sincer de anumite teme cu substrat metafizic, vârât în ditamai dandanaua cu o femeie măritată, oh, Dumnezeule, ce jenant, ce dezagreabil, scene de mahala, dar sângele, ca și moartea, nu face deosebirea între periferie și centru...

Sabin a plecat atunci și a fost bun plecat. Dar după ce a ieșit pe poartă și l-a urmărit cu privirea cum se micșorează în prelungirea străzii care parcă pe nesimțite cotea spre calea Floreasca, întors în camera lui de lucru, Armand nu și-a putut găsi liniștea, a stat o vreme cu privirea țintă la o reproducere după lucrarea lui Brâncuși „Cumințenia pământului", care i se părea uneori mai convingătoare decât o icoană, și, aproape instinctiv, a întins mâna spre Biblie pe care a deschis-o la ultima ei parte, *Apocalipsa Sf. Ioan*, și a parcurs fragmentul cu pricina. A stat așa mai bine de un ceas în fotoliul unde citise principalele cărți ale culturii universale și a rumegat chestiunea. Nestăpânirea tânărului semăna în mintea lui un germene nou al cercetării. Fiindcă nu mai avea mult până la pensionare, se întreba ce va face după aceea. Zile întregi monotone, lipsit de programul clasic de opt ore de

serviciu, cum le va umple, cum va străbate fără nici un ajutor câmpul imens al timpului? Nu avea nepoței ca să-i ducă în parc, nu bea ca să meargă în cârciumi, ce va face? Pariul pascalian pe care mizase întotdeauna i se dezvăluia din nou, dar sub o formă amenințătoare. Dacă pierd, nu e nimic, dacă voi câștiga, sunt cel mai bogat. Dar pentru un asemenea câștig îl așteptau încercări grele. Chiar din acel punct încolo se deschidea în fața lui cartea vieții, același câmp de arat pentru ca îngerul care o va străbate să-i găsească semnătura, semănătura. Era singur, fără nevastă, fără copii, era singur fiindcă fusese orgolios și-și iubise statuia lăuntrică, a cărui integritate nu a vrut nicicum s-o riște. Dar statuia, dacă nu capătă viață, degeaba e neștirbită. Ca un om simplu de la țară se temea să nu fie zvârlit în iezerul de foc. Dar, pe de altă parte știa din Origen că până și cel mai urât și temut dintre diavoli, la judecata judecăților, tot va fi mântuit. Creștinii au greșit că au antropomorfizat ceva a cărei reprezentare cu mijloacele minții omenești este inadecvată. Se imaginase de multe ori îmbarcat în luntrea care-l trece peste apele întunecate ale Styxului, nu mai poate să privească în urmă, eforturile de-a întoarce capul sunt zadarnice, fiecare centimetru străbătut într-o direcție necunoscută măsoară ani galactici care-l separă de ceea ce a fost până atunci, persoana ireproșabilă, bărbatul bine-crescut, inginerul constructor Armand Bălășel. Se face tot mai mic, tangajul ambarcațiunii crește, dar, datorită micșorării, nu-și pierde echilibrul. Statuia șlefuită din suflet va începe să strălucească. E germenele nemuritor în care a crezut toată viața. Lumina acestuia vine în întâmpinarea celeilalte lumini înălțate din spatele munților înalți și negri care au închis până atunci orizontul.

Când se trezea după o asemenea reverie avea gustul melancoliei toropitoare. Poate așa ar fi trebuit să-i vorbească

tânărului în clipa în care a fost întrebat cum va fi după moarte. Sau măcar să fi avut curajul să-i spună: dragă, nu va fi nimic, atât de neștiutori suntem încât e mai bine să negăm că va fi ceva decât să vorbim din cărți. Dar cărțile erau viața lui Armand și mai ales unele dintre care vreo două-trei titluri i le împrumutase și lui Sabin, iar acesta i le restituise fără să boțească o pagină. De multe ori avea mândria să afirme că, dacă nu ar fi cunoscut opera lui René Guenon, viața lui ar fi decurs fad, cenușiu, lipsită de suprema călăuză. Nu și-ar fi luat nici atunci vreo femeie ca să umple golul, dar ar fi rămas un estet incurabil, atras de muzica lui Bach, de pictura renascentistă și de poezia lui Valery. Evident, s-ar fi dus duminică de duminică la biserică, ar fi respectat posturile sau, burghez, ar fi ținut numai zilele de miercuri și vineri, precum și prima și ultima săptămână, dar și acestea fără convingerea adevăratului credincios. Pe când contactul cu opera lui Guenon i-a deschis o perspectivă amețitoare. A înțeles ce înseamnă Non-Etre, nonmanifestarea, s-a lecuit de orice iluzie privind progresul și beneficiile lumii moderne, a inspirat parfumul metafizicii pure. Sabin a avut prilejul să-l asculte în câteva rânduri perorând astfel, și a trăit și el bucuria desprinderii de tot ce până atunci păruse că-l ține legat. Dar fusese doar o iluzie. Cărțile acelea care făceau teoria eliberării din viață de toate determinațiile nu puteau să înlocuiască până la capăt necesitatea lui de-a trăi. Înălțat pentru câteva clipe foarte sus, Sabin a căzut de acolo spectaculos și a sfârșit în balta de sânge care a mânjit așternuturile din dormitorul amantei sale măritate. Nimic mai dezamăgitor, dar prin sacrificiul maxim a dovedit că nici un rând din acele cărțoaie nu fusese citit fără să lase urme adânci în ființa sa, generând o hemoragie nevăzută, urmată imediat de cealaltă, vizibilă. Armand, după funeraliile la care avusese grijă să nu fie observat, a avut

în vedere și o asemenea posibilitate. Dar nici pentru o clipă nu s-a gândit că o vină ar putea să poarte și el. Oricum, tot ce se petrecuse îl deranja. Le-a spus cele întâmplate și mamei lui, tanti Vetuța, și sorei, Silvia. Bietelor femei nu le-a venit să creadă că băiatul acela drăguț și politicos, care-și făcuse apariția în casa lor într-o zi de vară a anului trecut, nu mai trăia. Când au mai aflat și circumstanțele decesului, au înlemnit. Mai ales Silvia, femeie trecută de 50 de ani, la rândul ei necăsătorită și după toate aparențele neatinsă de bărbat, a fost cea mai afectată și poate a simțit în sufletul ei acea strângere specifică persoanelor frustrate care constată că la un metru de ele au loc teribile înfruntări și năruiri. Armand s-a retras repede la el în cameră și nu a vrut să asculte eventuale lamentații. Avea lucruri mai importante de făcut decât prohodirea acelui tânăr imprudent. Prin atașamentul față de opera lui René Guenon, el înțelesese că mai presus de credință este cunoașterea și de rugăciune, incantația. Credința i se păruse mereu pândită de sentimentalism. Știa din familie ce înseamnă să fii credincios pasiv și să nu scoți nici vârful nasului de sub obrocul pravilei. Lui îi plăcuse însă să intelectualizeze, să fie un ortodox cochet. Când îngenunchease odată în biserică nu o făcuse prin frângerea întregului corp, ci se sprijinise doar într-un genunchi, ducând o mână la spate pentru a desena în acest fel o zvastică, fiindcă așa citise pe atunci că acesta e un semn străvechi indo-european pe care naziștii și l-au însușit abuziv. Dar un părinte în vârstă, sever îi observase exhibiția și nu se sfiise să-l mustruluiască. Armand se ridicase de jos și rămăsese pe toată durata liturghiei într-o așteptare ambiguă, ofensată și penitentă. Plecase indispus din biserică și nici măcar nu trecuse pe la miruire. Dar aceasta a fost de mult, în tinerețe. Cu timpul, singur și săpând zi de zi în pământul minții sale pentru a descoperi noi

înțelesuri, și-a dat seama că între atitudinea sa puțin nonconformistă și reacția bătrânului părinte contradicția nici nu exista. Mai degrabă putea fi vorba despre un raport de complementaritate, ceea ce înțelesese tot din scrierile guenoniste, cum că fiecare tradiție particulară are virulența și îndărătnicia ei, dar odată depășite limitele, credincioșii descoperă că între aceasta și alte forme de exprimare ale cultului există o subtilă comunicare, dovadă că toate, ca niște afluenți, se varsă ascendent în oceanul Tradiției primordiale, cea mai fidelă oglindă a chipului divin. L-au încântat pe Armand asemenea propoziții ușor prețioase. El știa că, după moarte, sufletul se va trezi în mijlocul unui fel de colocviu, ai cărui participanți vor fi zeități sau îngeri, care vor vorbi pe limba lor, dar cele spuse vor putea fi înțelese de sufletul încă nerătăcitor indiferent în corpul cărui pământean ar fi domiciliat până atunci. Dacă nu va înțelege, abia atunci vor începe ruinătoare rătăciri. A înțelege ce vorbesc îngerii între ei, considera Armand, înseamnă ca încă din timpul vieții să te fi familiarizat cu idei de o anumită altitudine, cu elementele metafizicii pure, nealterate ideologic sau sentimental. Când îi auzea de aceea pe câte o mătușă și pe un unchi mai în vârstă care vorbeau și ei cum învățaseră despre rai și iad, zâmbea subțire, cu un aer de superioritate vag disimulat. Știa foarte bine că așa ceva nu există, ci doar e vorba de o transmigrare înfiorătoare, când sufletul ieșit din trup și nemaiîngrădit de nici o stavilă e aruncat într-o centrifugă din cauza rotirilor căreia nu se va mai recunoaște vreodată. De aceea, concluziona, dacă nu ai trăit fără pată ca să mori cu numele lui Hristos pe buze și deci, cum spune în Apocalipsa Sf. Ioan, să ai parte de învierea dintâi, îți rămâne șansa să rămâi în prelungirile stării umane, adică exact acel spațiu unde are loc colocviul îngerilor cu condiția de-a înțelege ce se vorbește acolo. Dacă nu

înțelegi nimic, atunci ești dat afară și te mănâncă tenebrele exterioare inepuizabile. Cam așa încercase să-i explice tânărului la ultima lor întâlnire pentru a-i răspunde cât de cât la întrebare, dar ori băiatul nu-și putea aduna gândurile, ori el nu a fost prea convingător. La încheierea prezentării și-a dat seama că tot ce a spus a trecut pe lângă urechile lui Sabin sau i-a intrat pe o ureche și a ieșit pe alta. A fost mohorât acel februarie, fără pic de soare, nori sedimentați și pământ înghețat.

Și totuși în viața lui Armand existase un episod neclar și aproape deochiat pe care nu voia să și-l reamintească și pe care voia să-l înăbușe definitiv. Doar că episodul acela a ieșit mânios la iveală, aceasta chiar în ziua când fusese la funeraliile tânărului. Stând retras și atent ca să nu fie acostat de cine știe ce nepoftit care l-ar fi luat la întrebări pentru a afla cine este și ce caută acolo, atunci, brusc, mintea i s-a dilatat, izbită de valul urcat dinspre trecut, și a revăzut ceea ce nu credea că va mai ajunge vreodată să-l tulbure. Întors de la cimitir, și-a consumat întreaga zi sub aceeași presiune a trecutului dezagreabil. Nu-i plăceau, chiar detesta fenomenele paranormale, pretins fantastice, miraculoase, ceea ce încalcă ordinea lumii. Structura sa rigidă, inginerească se împotrivea unor asemenea derapaje și le suspectase de cea mai jenantă șarlatanie. Credea în spirit, dar nu înghițea giumbușlucurile de două parale. Credea în Dumnezeu, dar nu-și închipuia că acesta se poate exprima prin ipostaze vulgare. Tatăl lui, o persoană sobră, cu picioarele pe pământ, îi transmisese seriozitatea. Poate de aceea, când îl văzuse că încă din liceu arată un interes exagerat pentru teatru și artă în general, se îngrijorase și nu știuse ce să facă pentru a întoarce atenția tânărului spre preocupări

științifice. Probabil că Armand, la rândul lui o fire hotărâtă și greu de-a fi abătut de la o opțiune deja limpezită, s-ar fi înscris la Litere și Filosofie și ar fi alunecat pe serpentinele riscantelor aventuri intelectuale. Părintele nu ar fi avut ce să-i facă și i-ar fi respectat alegerea. Dar în momentul în care zarurile păreau deja aruncate, destinul mare al țării l-a determinat pe tânăr să părăsească drumul visat și să se ducă la Politehnică. Despre ce destin era vorba? Cel mai amarnic, intrarea țării în război, mobilizarea generală, carnea de tun de care Mareșalul avea nevoie pentru a o arunca peste Prut, peste Nistru, Bug și așa mai departe. În ultimul moment, domnul Bălășel a aflat că tinerii studenți la Politehnică vor scăpa de front și vor rămâne în țară pentru a fi folosiți în alte operații cerute de rigorile conflagrației. Filosofii, artiștii, visătorii, doar ei urmau să plece la luptă și să cadă secerați de plumbi în nemărginita stepă rusească. Tatăl lui Armand a râs gros și cu oarece dispreț față de idealiștii pe care moartea îi aștepta cu brațele larg deschise. Și-a frecat chiar mâinile mulțumit, gest destul de ambiguu, deoarece bucurându-se că și-a scăpat fiul părea să nu-i prea pese că mii și mii vor muri. De altminteri, ordinul Mareșalului pentru trecerea Prutului nici nu a produs în sufletul său cine știe ce vibrații. Chiar dacă știa care-i miza intrării României în război, nu voia să îmbrace actul respectiv într-o aură a eroismului și a vitejiei. Armand, tânăr, nu văzuse cu ochi buni răceala tatălui său, mai ales că la 20 de ani neîmpliniți nimerise într-un amfiteatru trist, în care profesorii vorbeau o limbă pe care el nu o înțelegea. Formulele matematico-chimice, tabla înțesată de cifre și tot felul de semne care exprimau mărimi și scăderi, ce-l interesau toate acestea când sufletul lui aspira spre alte orizonturi? Dar tot atunci orizontul istoriei, de la o zi la alta, era tot mai însângerat. Când a auzit că foști colegi sunt dați dispăruți sau chiar li se

consemnează decesul, aceasta în iulie 1941, Armand a trebuit să-i fie recunoscător tatălui său pentru că l-a îndrumat așa cum se cuvenea. Ai să vezi, îi explicase domnul Bălășel cu felul lui măsurat de-a vorbi, că or să se satureze toți de războiul ăsta, până și cei până mai ieri entuziaști o să-și dea seama că nu e ce sperau ei. Și când s-o întoarce bătaia pendulului, va fi prăpăd mare! Armand era în ultimul an de facultate când Mareșalul a fost arestat și armata țării a făcut stânga împrejur împotriva nemților. Tatăl său nu se simțea deloc bine cu sănătatea, dar i-a făcut semn să ia aminte la tot ce va urma. Era dovada faptului că nu se înșelase câtuși de puțin când îl avertizase asupra surprizelor pe care războiul le pregătea. Pe măsură ce trecea timpul, Germania era tot mai încolțită și nimeni nu-i mai acorda vreo șansă. În martie anul viitor, când Armand începuse pregătirile pentru licență, a venit lovitura de teatru prin care la cârma țării a fost instalat un guvern dominat de comuniști. Pur și simplu, tovarășii se cam întreceau cu gluma, auzea el șușoteli în stânga și în dreapta. Adică le-am dat atenție la 23 august și i-am băgat în coaliție, iar acum stimabilii se așază în fruntea bucatelor, prea de tot! Dar „totul" acela se consolida de la o zi la alta. Tânărul Bălășel a început să prindă gust pentru formulele matematice fără de care, Doamne ferește, ar fi ajuns mutilat pe front sau luat prizonier sau cine știe ce alte nenorociri puteau să-l aștepte. Visul lui de-a scrie o carte despre poezia europeană se micșora însă din ce în ce mai mult, de fapt era ca și pierit în condițiile în care lumea din jur dădea semne de înăsprire. De la facultatea din Polizu, Armand se ducea repede acasă, în partea de nord a orașului, spre lacuri, acolo unde și aerul era respirabil, spre deosebire de zona centrală aglomerată, care din cauza mirosurilor prea ațâțătoare de la crâșme, nu mai era de locuit. De fapt, lui i-ar fi plăcut să trăiască într-un burg transilvănean,

curat, sever, cu oameni reci și politicoși. Nu-i plăcea să se bată pe burtă cu vecinii și ocolea locurile unde asemenea familiarisme erau îngăduite. Bucureștiul, mai ales după război, fermenta continuu. Oamenii bănuiau că vin schimbări și până la trasarea noilor regulamente și legi voiau să mai prindă o zi, o săptămână, o lună de dezmăț. Lui Armand îi mai plăcea să umble prin anticariate și să aleagă cărți vechi, cu foaia îngălbenită, cu o literă înflorată, cu cotor din piele, cărți franțuzești, englezești, aduse în țară de domni cu ifose și apoi abandonate. Așa a găsit el în vara lui 1945, pe vremea grevei regale, romanul lui Charles Morgan *Sparkenbroke*, cu motto-uri din Keats și Platon, și *Axel* de Villiers De l'Isle-Adam. Le-a citit pe nerăsuflate. Romantismul decadent îl unsese pe suflet. El nu era un jupiterian, ci un saturnian. Iubea Septentrionul, fantoma tatălui lui Hamlet furișându-se printre crăpăturile zidurilor ce înconjoară buncărul danez, cavalerii nepătați, îndrăgostiți de Beatrice și desenându-i chipul pe blazonul inimii. Acesta era Armand și de aceea nu se simțea în largul lui prin Bucureștiul piețarilor și al flecarilor. Mai ales când era în zona Gării sau cobora de-a lungul Splaiului spre Piața Unirii pentru ca de acolo, ocolind Morga, să se pomenească în labirintul de străduțe dintre Văcărești și Dudești, trăia o spaimă ușoară, ca o pânză subțire de transpirație care-i umezea fruntea și tâmplele. Numai că tot pe acolo erau și anticariatele, unele pitite unde te așteptai mai puțin, la parterul unei clădiri din veacul trecut, gata să se dărâme, în curtea unei grădini neîngrijite, năpădite de buruieni, sau chiar într-o mansardă strâmtă, unde abia ajungeai urcând melcul scării de lemn ce scârțâia la fiecare treaptă. Armand le dibuia unul câte unul și nu se sfia să bată cele mai răzlețe coclauri. Pe lângă Piața Sfântul Gheorghe descoperise o asemenea prăvălie îmbâcsită de praf, dar și de comori tipografice, atlase

rare, conservate ca niște ierbare, albume de icoane cu învelitoarea argintată, gravuri vechi, ca niște moaște de la începuturile tiparului. Acolo găsise cele două cărți, dar tot de acolo, ceva mai târziu, își procurase și primele volume de René Guenon. Era convins că în condițiile apariției unei alte Românii, deprinderile lui de a citi cărți în răspăr cu vremurile își vor dovedi cu atât mai mult însemnătatea. Nu puteau să-l educe pe el celovecii așa cum le-ar fi convenit. El nu fusese pe front, nu-și dovedise prin nimic aversiunea față de ideologia lor, de ce atunci să nu-l lase în pace? Bucureștiul era încă același oraș colorat, foșnitor, dar și învelit pe alocuri într-o piele râioasă pe care ți-era silă s-o atingi. Asemenea porțiuni îi inspirau repulsie, dar, pe de altă parte, ceva tot îl mâna spre acele vizuini întunecate, umede, scobite în carnea moale a orașului. Totuși, dacă ar fi fost după el, s-ar fi păzit mereu de asemenea tentații. Acasă, acolo unde stăteau, aproape de lacuri și de parcuri, aerul era curat, în ciuda vecinătății temutei gropi a cuțitarilor. Pe atunci tatăl lui se tot întreba cum se va rezolva conflictul dintre Groza și Rege și, în general, ce loc va ocupa Majestatea Sa într-o țară ajunsă până la urmă sub controlul comuniștilor. Discuțiile erau purtate pe o voce joasă, în camera de oaspeți unde veneau rubedenii din provincie, din Vâlcea, Drăgășani, de unde erau ei, iar Armand, tânăr și cu deosebit respect față de oamenii în vârstă, îi asculta ce vorbesc. Așa s-a făcut că într-una din zilele acelea și-a făcut apariția un unchi mai de departe, personaj cam deochiat în familia lor, deoarece deja la 40 de ani avea în agendă două divorțuri. Domnul Bălășel nu suferea câtuși de puțin căsnicia sfărâmată și considera că, dacă de un cămin s-a ales praful, atunci vina este comună, și cu cât unul din soți aruncă mai mult vina pe celălalt, cu atât aceasta înseamnă că și la el ceva nu a fost în ordine. Asta credea despre vărul lui,

Florea, pe care nu se sfia să-l numească afemeiat, un fel de oaie neagră în neam, dar fiind de-al lor, nu putea, dacă omul venea în vizită, să nu-l primească. Din cauza părerii tatălui său, Armand îl privea pe unchiul Florică cu destulă circumspecție, dar nu îndrăznea să-l repeadă când acesta i se vâra în suflet. Unchiul era rotofei, cu o burtă cam prea rotundă pentru etatea lui, cu fața roșie, semn că alimentația cuprindea lucruri grele, grase, carne în untură, ouă prăjite, spre deosebire de regimul din casa lor, bazat pe vegetale. De la sine înțeles trăgea și zdravăn la măsea, în special vin negru, care ridică tensiunea, dar el nu prea se sinchisea de primejdia vreunei congestii. Într-una din acele zile, sosind la ei acasă și găsindu-l doar pe Armand în biroul lui, cu un roman englezesc în față, taman *Point Counter Point* al lui Huxley, a cercetat cartea cu vădită curiozitate, apoi și-a plimbat ochii și pe rafturile bibliotecii. Armand l-a lăsat în pace, dar până la urmă a schițat un gest de nerăbdare, observat de unchiul Florică, ce nu a întârziat să-i spună: să știi că și eu am fost un cititor pasionat la viața mea, dar m-am lăsat, mi-a trecut așa deodată, înțelegi ce vreau să spun? Și l-a privit fix pe Armand, care s-a simțit brusc foarte stingherit și mai mult de atât, i s-a părut că în acele momente nesigure pentru țară, atitudinea lui retrasă de-a sta în bibliotecă și de-a citi romane interbelice e un gest ofensator. Unchiul Florică se ocupa în ultima vreme cu negustoria, adică vindea de la el, de la țară, tot ce putea, fructe, cereale, brânză, lapte, lână și cumpăra ieftin materiale de construcții, pe care iar le vindea, dar la un preț bun, și tot așa pentru a-și rotunji veniturile și a ajunge să-și deschidă magazin de bijuterii pe Calea Victoriei. De la coada vacii visa să ajungă mare burghez, curtat de cuconet, pipăind lucruri scumpe, invitat în cluburi selecte. Peste ani, Armand avea să afle că bietul unchi dăduse ortul popii călcat de o căruță, undeva pe drumul

dintre Gușoieni și Drăgășani, beat pulbere de supărare că îi fusese luat de noii stăpâni tot ce agonisise. Lui Armand i s-a strâns inima, dar nu atât moartea rubedeniei l-a durut, cât faptul că aceasta i-a reamintit lui de ceea ce trăise grație aceluiași unchi petrecăreț și fustangiu. Era nevoie deci de câte o moarte pentru a i se desfunda memoria. Atunci, când fusese în vizită și-l găsise pe el singur în casă, ce i-a venit omului să-i spună? Mă, Armande, mi se pare mie sau tu stai prea mult cu nasul în cărți? Nu mai ieși pe afară? Nu faci sport? Ultimele cuvinte aveau însă alt înțeles față de ce arătau la suprafață. Armand Bălășel, deși citea o carte ca *Punct contrapunct*, unde scriitorul englez făcea printre altele și teoria amorului liber, sfidând morala burgheză, a recepționat adânc șocul aluziei și, deși știuse mereu să se abțină, a fost tentat mai mult ca în alte împrejurări să-l repeadă urât pe unchi ca să plece din ochii lui. Dar nici de data aceasta nu a zis nimic, doar a zâmbit, puțin poznaș, puțin rușinat, ceea ce i-a îngăduit celuilalt să mai facă un pas, spunându-i că se poartă ca o fată mare, ceea ce – dar asta n-a mai zis unchiul Florică – Armand și era. Deși se apropia de sfârșitul facultății, bărbat deci în toată firea, nu văzuse femeie dezbrăcată, darămite să-i mai facă ceva. Unchiul, când venea la București, trăgea la un hotel pensiune de pe lângă Hala Traian, fiindcă-i plăcea foarte mult zona unde la o adică găseai de toate, și biserici pentru liniștea sufletului, și cârciumioare pentru consolarea aceluiași suflet și umplerea burții, găseai tot ce doreai, și pentru ce are omul pe dinafară și pe dinăuntru, așa că i-a propus lui Armand că, dacă a doua zi nu are ore la facultate, să se întâlnească, dar să nu-i spui lui văru-meu, tatăl lui Armand, și să se distreze și ei ca băieții, hai, măi, nepoate, că mai pot să aștepte cărțile oleacă, doar n-o să le citești pe toate într-o zi! Armand a răspuns favorabil solicitării, mai ales că bănuia cam ce e în capul

unchiului și de aceea toată noaptea s-a perpelit. Știa că va fi dus într-un loc unde va face ceva ce nu făcuse până atunci și la care se raporta mereu cu nespusă sfială. S-au întâlnit pe la amiază, el venise direct din Polizu, vremea era deosebit de plăcută, un început de toamnă care îndupleca vara s-o lase mai moale cu arșița. Pomii își scuturaseră frunza, așa că nu mai călcai prin praf, ci pe un covor verde ruginiu. A și luat-o pe la Foișor, a tăiat bulevardul Pache, casele arătoase lăsau locul magherniților, bisericile erau și ele mai mărunte, cu acoperiș de tablă, iar grădinile năvăleau parcă de pretutindeni încălcând proprietățile oamenilor. Unchiul Florică era punctual și, când s-au întâlnit, s-au mai și îmbrățișat, de parcă atunci s-ar fi văzut prima dată. I-a propus să mănânce un păstrăv tăvălit în mujdei, să-l ude și cu o Fetească albă, hai că n-o fi foc, nu te pilești doar, nepoate, dintr-un pahar. În acel birt a început să-i vorbească despre planurile lui mari, despre magazinul de bijuterii pe care voia să-l cumpere ca să ajungă și el cineva, s-a săturat să stea la țară și să chiaburească acolo până la adânci bătrâneți. Să mă chemi la nuntă, nepoate, l-a somat pe Armand. Taică-tu, parcă văd, n-o să mă invite. Pretinde că-ți port ghinion fiindcă eu am cam schimbat femeile, pricepi ce vreau să spun... La care Armand, sobru și sorbind câte puțin din paharul cu vin, i-a spus că nu are în gând așa ceva. Nu ar fi exclus să nu mă însor niciodată, și într-adevăr, fără să știe atunci, s-a ținut de cuvânt. Auzindu-l, unchiul Florică a râs puternic. Doar nu te-oi duce la mănăstire, ha, ha... Mărturisirea tânărului nu se potrivea deloc cu atmosfera acelui birt, în care oamenii mâncau pește și carne și, pe măsură ce mâncau, li se făcea tot mai poftă.

După atâția ani, ca într-un vis cu sincope, Armand refăcea cu mare greutate filmul acelei zile. Poate printr-o disciplină specifică acelor călugări aspri cu ei înșiși, atât de bine înăbușise

cele întâmplate, încât resuscitarea lor era aproape imposibilă. Nu-și mai amintea cum de-au ajuns de la Hala Traian tocmai în Dudești, la intersecția cu Văcărești, unde tot omul știa că e Crucea de Piatră și unde mușteriii se adunau precum muștele în jurul tortului de ciocolată al damelor scoase la mezat. Armand nu-și putea explica de ce cedase, ce giumbușlucuri făcuse unchiul pentru a-l convinge s-o ia într-acolo, deși în mod normal ar fi trebuit să meargă în sens opus, de ce se lăsase târât către o experiență care-i repugna.

După ce se întorsese de la înmormântarea lui Sabin, asaltat de amintiri, nu era în stare să dea de capăt enigmei de atunci. Tot ce știa era că unchiul Florică a scos din buzunar un teanc de bani mototoliți, ceea ce făcea o impresie urâtă, a plătit consumația și apoi... storurile cădeau întunecând camera minții sale. Totuși, se mai furișa câte o rază din exterior și îl revedea pe unchi mulțumit fiindcă și-a pus burta la cale și, hodoronc tronc, începe să țină o teorie despre raportul dintre bibliotecă și bordel, că el, la viața lui, a mai cunoscut tineri tobă de carte, dar cărora, când li se acrea de învățătură, nu mai zăboveau, stingeau lampa, ieșeau din casă și se zvârleau în prima speluncă unde-și făceau de cap. Ce trebuia el să înțeleagă? Că nu comite nici un păcat dacă în loc să facă stânga împrejur spre casă, se afundă tot mai mult în burta orașului de unde vor urca spre ei miresme din ce în ce mai îmbietoare? Când au ajuns în fața stabilimentului era o liniște nefirească. Mai încolo au văzut un polițai care-și făcea rondul și supraveghea respectarea ordinii publice. Lui Armand nu-i venea că creadă că e la doi pași de vestitul loc al plăcerilor despre care auzise că e frecventat de colegi de-ai lui, dar pe el însuși nu s-ar fi văzut niciodată intrat acolo. Unchiul Florică îl împingea de la spate și – într-adevăr, de asta își aducea aminte – și-a dat seama

că, dacă se împotrivește prea vizibil, se poate face de râs. Așa că era mai bine dacă ataca el bărbătește. Nu era doar un *chevalier sans peur et sans reproche*, nu le admira pe toate Rosalindele și Beatricele pământului, nu dorea să urce în Paradis după ce ar fi epuizat Infernul? Armand Bălășel așadar nu a intrat la Crucea de Piatră precum orice bărbat care are chef de femeie, ci însuflețit de o motivație intelectuală, convins de faptul că ceea ce va urma intră în tiparul inițierilor masculine despre care citise și care de la sine înțeles au în vedere și maturizarea sexuală. Așa a intrat el în vestitul stabiliment unde trona o liniște de mormânt. Au fost primiți de o cucoană numai zâmbete, care i-a invitat să ia loc într-un salonaș cochet, familial, și mai că n-a lipsit să fie serviți cu o dulceață de cireșe amare și un pahar cu apă rece. Afară, cât au mers, nu fusese atât de cald, dar Armand transpirase abundent și ar fi avut nevoie de o asemenea tratație. De jur împrejur erau înșirate numai porțelanuri și cristaluri, de unde au tras concluzia că fuseseră poftiți într-un loc din casă unde nu intra oricine, ci numai clienții de soi. De altfel, unchiul Florică îl înștiințase că de partea pecuniară se ocupă el. Să nu aibă nici o grijă, fiindcă nu-l va băga la o fată ieftină și deșelată de toți piețarii din cartier care pentru un pol o au pe duduie la discreție, ci va plăti doi poli, în așa fel încât dragul lui nepot să se poată bucura de favorurile unei distinse curtezane. După câteva minute de așteptare, cucoana numai zâmbete a reapărut și l-a invitat pe Armand s-o urmeze pe un coridor întunecat, să urce scara care duce la etaj, iar acolo îi va spune ea la ce ușă să bată. Florică a rămas jos pentru a se cinsti cu o țuică de prune pe care i-o servise aceeași femeie. Așa a ajuns Armand mai mult pe bâjbâite la camera de unde pe drept cuvânt avea să i se tragă inițierea și dacă ani la rând nu dorise decât să uite cele petrecute acolo, în realitate, singur, fără nici un martor,

decât poate îngerul din cer, trebuia să admită că acea experiență, fără a-l maturiza și a-i oferi vreo satisfacție fizică, a deschis o trapă pe unde el a privit doar o fracțiune și apoi a luat-o la goană. De fapt, ce s-a întâmplat? Femeia care i-a apărut în față era înaltă și foarte frumoasă. Poate în alte împrejurări Armand s-ar fi îndrăgostit de ea, dar el știa unde se află și deci nu avea voie să se lase contaminat din punct de vedere sentimental. Știa că după ce pleacă de acolo trebuie să se spele cu mare grijă ca să îndepărteze orice urmă a aventurii. Femeia avea ochi mari, albaștri, care luceau astral – comparația îi aparținea –, avea figura femeii germanice, atotputernice, poate de dincolo de Marea Baltică, originară din Scandinavia imaculată. Nu i-a zis nici un cuvânt, nu și-a îngăduit nici o familiaritate. Stătea drept în fața ei, admirând-o cu o răceală care pleca și dinspre femeie. Nici nu ai fi zis că ei doi se află la Crucea de Piatră, el client, ea gazdă, ci că s-au întâlnit undeva într-un oraș hanseatic sau poate chiar în Stockholm, plimbându-se tăcuți de-a lungul cheiului dincolo de care spumega marea cenușie, dar și cu luciri albe ca argintul. O singură întrebare i-a pus femeia, care l-a tulburat pe Armand din cauza amestecului de romantism și vulgaritate. Iubitule, cum vrei să stau? El citise în Proust, poate chiar în *Swan*, primul volum al celebrului roman, că tinerii care frecventau bordelurile pariziene aveau de-a face cu asemenea dame educate care, dacă își ofereau clientului posteriorul lor rotund, își cereau scuze că trebuie să stea la el cu spatele. Așa și doamna sa l-a întrebat ce poziție preferă și apoi a zâmbit perfid, zâmbet al viciului de bună seamă, viciu rafinat, dublu distilat, ca o licoare a cărei concentrație alcoolică îl doboară pe nepregătit. Oh, i-a dat atunci prin minte, degeaba făcuse Politehnica pentru a scăpa de front, degeaba tăticul lui îl îndrumase într-o asemenea direcție pentru a nu avea de suferit, iată că

el, dacă ratase inițierea războinică, o trăia pe aceea sexuală, și cu același oftat greu, scos din rărunchi, și-a desfăcut pantalonii care alunecară dezamăgiți în vine. Indispensabilii urmară aceeași cale, dar înainte de-a se așeza în poziția care ar fi onorat-o pe doamnă, a avut loc un fenomen care l-a lăsat fără glas, adică dacă ar fi vrut să zică ceva, să protesteze, să-și ia singur apărarea, nu ar fi fost în stare nu fiindcă i-ar fi lipsit argumentele, ci fiindcă nu mai avea voce. Doamna care se descotorosise deja de fusta lungă și rămăsese doar în niște chiloței de dantelă galbenă, cu fundulițe, s-a dovedit la rândul ei neputincioasă în fața priveliștii, a vrut să întindă mâna ca să ce? Dar apoi toată fața i s-a schimonosit și din liniștea aceea astral glacială a căzut pradă unei isterii specifice făpturilor vulgare, aparținând sudului meridional. Marș de aici nenorocitule, spurcăciune! Ce a văzut ea? Ce a văzut el? Groaza care ani și ani a persistat în mintea lui Armand era legată de faptul că în acel moment premergător inițierii sexuale, din uretra organului genital ce începuse puțin să se întărească s-a ivit tulpina plăpândă a unui ghiocel ale cărui petale albe și gingașe tremurau ușor în aerul molatec al camerei. I s-a făcut frică și, mai mult de-a-ndoaselea, a luat-o spre ușă. Gonit de femeie, deși încerca s-o potolească ducându-și o mână la gură, în timp ce cu cealaltă se chinuia să-și ridice nădragii, a ieșit pe coridor și a coborât treptele numai el știe cum, luat în brațe de unchiul Florică, ce nu înțelegea nimic din ce se întâmplase, dar ,care bănuind că nu-i a bună, i-a mai aruncat un pol cucoanei, care din zâmbete se încruntase rău de tot, și treziți în stradă s-au suit într-o mașină, comandând șoferului să-i scoată cât mai repede din acel perimetru. Omul era obișnuit cu tot felul de incidente din zonă, așa că nu le-a pus întrebări. Nici unchiul Florică, deși din cale afară de curios, nu a îndrăznit să-și ia la rost nepotul. Dar de bănuit ce se

întâmplase, nu i-ar fi putut da prin cap. Nici nu-i venea să creadă că Armand s-ar fi putut purta necuviincios cu dama – cea mai scumpă, cum i-o prezentase Dineasca, proprietăreasa stabilimentului. Atunci? Armand era însă complet schimbat la față, de parcă cine știe ce oroare i-ar fi fost dat să vadă. De altminteri, deschis la prohab, aproape că îi era teamă să-și închidă nasturii. Unchiul Florică observase cum arată și l-a atenționat să-și corecteze ținuta. Mâinile lui tremurau însă atât de tare, încât nu erau în stare să execute operația elementară. Șoferul privea drept înainte, fiindcă nu avea chef de complicații. Au ajuns în calea Florească, unde Armand a coborât și fără să salute a pornit țeapăn spre casă. Se pare că de atunci nici nu s-a mai întâlnit cu unchiul său. Nici acela nu a mai trecut pe la ei. Vremurile tulburi l-au distrus înainte de vreme, pierzând tot ce avea și ajungând sărac lipit. Când a auzit de moartea lui, Armand s-a înduioșat, dar, vai, s-a și bucurat, fiindcă singurul martor al experienței lui din bordel nu mai era în viață. Aceeași bucurie a mai trăit-o când a auzit că faimosul stabiliment a fost închis și locul rău famat, arat cu tractoarele. În urechi îi mai răsuna strigătul femeii, spurcăciune, ceea ce era destul de neînțeles. Dacă apariția ghiocelului din uretră reprezenta un fapt real obiectiv, și nu o păcătoasă halucinație, atunci cuvântul folosit nu avea nici o acoperire. Dar și raționamentul acesta suna deplasat și, agățându-se de el, risca să cadă, cum spune Caragiale, în curată fandacsie.

Toate acestea i-au revenit în minte din cauza faptului că văzuse un coșciug care cobora în groapă. Acolo odihneau rămășițele unui tânăr pe care-l doborâse tot un fel de inițiere sexuală. A auzit atunci un scrâșnet în cap de parcă petalele acelui ghiocel erau lame de oțel care, frecându-se una de alta, produceau un zgomot înfiorător. Inutil să mai spunem că după experiența trăită

la Crucea de Piatră, la frontiera dintre real și imaginar, Armand Bălășel nu a mai cunoscut nici o femeie și și-a gospodărit virginitatea ca un călugăr alb până la adânci bătrânețI.

Sabin a plecat luni de dimineață la Giurgiu ducând pe umăr o geantă de piele neagră, încărcată cu merinde și cărți. S-a urcat în tramvaiul 25 pe șoseaua Panduri, tramvai care-l ducea direct la Gara Progresul, de unde lua trenul. Nu a tresărit în el nici o fibră a inimii pentru a-l avertiza că acela este ultimul drum pe care-l va mai face în viața lui și că nu-și va mai vedea vreodată mama. Știa că tatăl lui e grav bolnav, dar nu-și dădea seama că și de acela moartea e foarte aproape. Avea în el o tinerețe diamantină care nu se fisura la nici o amenințare sau prevestire întunecată. Era într-adevăr ca un animal care, dacă nu știe că va muri, se poate socoti nemuritor. O iubea enorm pe femeia aceea măritată și tare mult ar fi vrut s-o elibereze din respectivul angajament despre care credea că pentru ea este o veritabilă pușcărie. Nu-și făcea nici o problemă că era foarte posibil ca ea să nu fi gândit chiar la fel. Și acesta era un semn al tinereții barbare care nesocotește părerea celuilalt și cu atât mai mult nu e în stare să descopere o nuanță ce-ar alimenta eventuale suspiciuni. E drept că niciodată Emilia nu-i spusese că ei i-ar veni foarte greu să divorțeze, dar dacă el ar fi avut nițică experiență în domeniu și ar fi știut să-și strunească tinerețea, cu siguranță că ar fi simțit lucrul acesta, fie la o simplă discuție dimineața la cafea, fie lipiți unul de altul sub plapuma grea, cu atât mai grea cu cât, împreună cu lâna, apăsa asupra trupurilor fierbinți și temerea că Pavel, odată și odată, tot îi va surprinde. Ceea ce s-a întâmplat tocmai în acea săptămână, când frica părea înlăturată, întrucât, din câte se

interesase Emilia, aplicația militară în care bărbatul ei era angajat avea locul de desfășurare undeva departe, în afara orașului, și, deplasat acolo, era greu de crezut că se va putea repezi acasă prea lesne. Ce l-a făcut atunci pe Pavel să pice în acea noapte peste ei e greu de explicat. Era ultimul dintre bărbați care să fi fost vreodată torturat de cleștii geloziei, nu punea mare preț pe nevasta lui și chiar considera că a făcut o partidă proastă deoarece o vedea cheltuitoare și cu ifose de cucoană. Lui îi plăcea bucătăreasa de la popota garnizoanei, femeie divorțată și fără fasoane, dar care în ciuda înclinației lui vădite spre ea nu-i prea dădea atenție, atrasă doar de ofițeri și chiar de ofițeri superiori, deși, ca de la sine înțeles, aceia nu se uitau la ea. Nici dacă din cine știe ce întâmplare, a cărei probabilitate altminteri era extrem de scăzută, ar fi citit romanul lui Camil Petrescu, *Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război*, nu ar fi fost tentat să copieze purtarea eroului din carte, care, încălcând toate consemnele militare și otrăvit de gelozie, a fugit la iubita lui. Atunci ce l-a împins acasă în noaptea aceea? Nu a fost nimeni care, precum Iago, să-i fi turnat în ureche șoapte primejdioase, nimeni-nimeni, vremea era din cale afară de haină, și, cu toate acestea, fără nici o explicație, dacă instinctul orb, uneori mai puternic decât orice alt sistem de avertizare, nu l-ar fi scos din pasivitate, s-a dus la maiorul care răspundea de programul de aplicație și i-a cerut învoire. Omul l-a privit mirat, mai ales că-l știa pe Pavel serios, la o anumită vârstă, pe care pandaliile nu-l apucă așa, pe nepusă masă. Dar ne întoarcem toți în câteva zile, de ce vrei să fii liber acum? Pavel se uita la el fără nici o expresie și, oricât de bun psiholog ar fi fost maiorul, tot nu ar fi citit nimic suspect pe fața lui. Nici măcar nu făcea vreun efort ca să inventeze ceva, o minciună cât de stângaci scornită, se uita ca vițelul în ochii maiorului, care până la urmă i-a semnat biletul de

voie, gest regretat, firește, ulterior, jurându-se că nu va mai face așa ceva cât o trăi, să vină gradatul și în genunchi la el. Dar așa au fost întâmplările pentru a-i croi lui Sabin costum țeapăn de mire, între patru scânduri.

Venise tulburat la Giurgiu în acea zi de luni și dorea să nu mai stea cu mâinile în sân, s-o ia pe Emilia cu el și s-o ducă departe, unde nimeni și nimic nu i-ar mai fi despărțit. Degeaba se tot culca cu ea! Adică după consumarea clipelor orgasmice recădea în starea anterioară de neputință. Trist, apatic, vedea că timpul e mai tare, o ia la vale și nu are puterea să i se opună. Atunci ce i-a dat prin cap? În seara care a precedat noaptea fatală i-a propus să meargă la un preot care să-i cunune. Dar bine, eu sunt măritată, s-a apărat femeia. Nu contează, ești doar civil, a insistat Sabin agățându-se de această ultimă șansă ca înecatul de un pai. Mi-e teamă, a adăugat femeia, că și religios. Atunci? El a citit pe fața ei o tristețe fără leac. Tristețea i s-a transmis și lui. Totuși, nu se împăca cu situația și voia să găsească o altă cale de ieșire. Nu-i adevărat. Cum adică religios? Femeia uitase să-și ia pilula anti-sarcină și stătea cu mâinile în poală, neajutorată. Păi am avut nași, am fost în biserică, mi-a pus popa ceva pe cap. Extraordinar! a bătut Sabin din palme, nevenindu-i să creadă că pierduse până și ultima speranță. Se deplasa de la un perete la altul ca un leu în cușcă pentru a găsi ieșirea. Apoi brusc, a pornit o diatribă de o nebănuită virulență la adresa bisericii și a tradiționalismului neaoș, rânced și fără nici o legătură cu adevărata credință. E fals, tu nu te-ai cununat religios, a fost doar ceva convențional, o cumetrie, o încuscrire, ceva ca la țărănoii ăștia împuțiți de care mă frec toată ziua în tren. Când te-ai măritat știai ceva de sensul hierogamiei? Popa ală analfabet știa ce înseamnă amor alchimic, mister nupțial, sacrament sexual? Emilia a făcut ochii mari, neînțelegând o iotă

din ce bolborosea tânărul. Ce tot spui tu? Spun și eu ce am citit, ce mi-a intrat în cap. De aceea nu cred că te-ai cununat vreodată cu adevărat religios. A fost ceva de suprafață, fără efect în interior. Auzi, trebuie neapărat să găsim un preot profund, nu șarlatani din ăștia de care bisericile sunt pline, și el să ne schimbe viața. După ce ritualul va lua sfârșit, te asigur, vom fi alți oameni. A exprimat atunci o credință de nezdruncinat. În general, sceptic și analitic, cu câteva ore înainte de moarte, Sabin Nicolau a realizat totuși un salt excepțional și plonjând doar o clipă în ochii mari și frumoși ai amantei lui, s-a înălțat apoi în cel mai curat azur. Emilia a vrut să-l readucă pe pământ, dar nu a mai fost chip. El i-a făgăduit solemn că din ziua următoare va începe căutări sistematice. Are niște cunoștințe, și spunând aceasta îl avea în vedere pe Armand, care pot să-l conducă în direcția bună. Va ajunge la preotul de care are nevoie și îi va spune scurt și răspicat ce vrea de la el. Nu va fi refuzat, e sigur de aceasta, sfinția sa – că de aia i se și spune așa – îl va înțelege și va face exact ce va fi necesar pentru ca ei doi, ea și el, să iasă din biserică transfigurați. Dar eu o să mă întorc acasă, la copii, i-a răspuns Emilia. Nu înțeleg. Tu vrei de fapt un miracol, așa, a zâmbit ea, ca și cum ne-am urca pe un covor zburător și am fugi de aici. Scuturat, Sabin a mai avut tăria să glumească: un asemenea covor nu e detectat de radare, ha, ha! Dar nu râdea cu plăcere. Între timp Emilia se dezbrăcase și l-a adus repede în pat. Îmbătat de idei, a dovedit atunci o vigoare sporită, epuizând-o pe femeie care l-a rugat să termine, dar el nu o asculta și continua să facă amor, își închipuia, ca un cavaler medieval, templier, ioanit, pentru care femeia e doar suport folosit de bărbat ca să-și depășească limitele atât fizice, cât și spirituale. A ejaculat atunci, de altminteri, foarte puțin, doar câțiva stropi supți imediat de cernoziomul gras uterin, s-a dat apoi jos din pat

și în mod oarecum inexplicabil s-a îmbrăcat ducându-se în sufragerie unde a băut tot câțiva stropi din coniacul albanez. Dacă s-ar fi dus apoi să se culce la el în cameră, probabil că ar fi scăpat. Dar tentația a fost din nou mai puternică decât judecata. Emilia l-a tras din nou în așternut, deși puțin mai înainte se plânsese că, fiind prea viril, o doare. Într-adevăr, redeșteptarea dorinței ei nu a avut sens, precum întoarcerea lui Pavel, care în acel moment deja plecase din aplicație și se îndrepta cu pas întins spre casă. Fibrele ascunse ale vieții care tresar sub învelișul de carne și oase au tremurat atunci, așa încât vibrațiile lor au intrat în rezonanță cu marele necunoscut al morții. Rezultatul a fost acel omor atroce pe care gura provinciei din sudul țării l-a molfăit o vreme între măselele ei sparte, după care l-a scuipat în prima gură de canal.

A doua oară adus în pat, Sabin Nicolau s-a dovedit leneș și lasciv. Dacă prima dată arătase o vigoare exemplară, de data aceasta toată ființa lui părea că pălise, sexul i s-a întărit abia după ce femeia l-a mângâiat îndelung, iar el, sperând că se va înviora, căuta cu degetele și cu buzele tot felul de unghere în corpul Emiliei, pe care le explora fără pic de rușine. Pesemne era și tristețea ce urmase discuției avute, când el, entuziast, întrezărise posibilitatea unei hierogamii după model medieval. Pe atunci biserica romano-catolică a stat o vreme de o parte, după care a pus piciorul în prag și a dat de pământ cu toți trubadurii și albigenzii care făceau din pântecele femeii altar pentru messa lor. Tot așa și Pavel, intrat în casă, ca un alt prelat militar reîntrupat peste veacuri, s-a năpustit asupra celor doi și a curmat erezia. Neîndurător a fost, iar bocancii săi plini de noroi au lucit atunci ca cizmele cu pinteni ale aceluiași jandarm papal, strivind sub talpă păcatul încă umed. Germenii celor doi au fost spulberați, palatul fermecat al împreunării lor s-a făcut țăndări, bărbatul

încornorat nu și-a îngăduit nici o clipă de răgaz și a acționat fără milă. Altul ar fi fost doborât de stupefacție și probabil s-ar fi scurs din mădularele lui toată vlaga, văzând că este batjocorit chiar la el în pat. Dar Pavel nu făcea parte din categoria unor asemenea bărbați. De parcă ar fi știut că dacă ezită o secundă, pe urmă nu ar mai fi putut să ridice un deget împotriva fărădelegii, s-a aruncat orbește ca să nu mai fie cale de întors. Așa a murit Sabin, cu ochii larg deschiși, tocmai în ziua în care misterul unei alte dimensiuni la care condiția umană ar avea acces i s-a dezvăluit sub forma unei excepționale cununii religioase. Dar nu a fost îndeajuns de tare. *Chevalier sans reproche*, nu ar mai fi trebuit să se întoarcă în patul amantei sale și să se poarte acolo ca un iubăreț mediocru. Închis într-o cuirasă impenetrabilă, pieptar inoxidabil de platină, s-ar fi abținut și soțul nu ar fi descoperit nimic. Hierogamia era adevărata infidelitate și nu perversiunile sexuale.

Și totuși, poate cu un ceas înainte de venirea lui Pavel, Emilia l-a îmbrățișat cum nu mai făcuse niciodată până atunci, l-a strigat, copilul meu, așa cum nu i se mai întâmplase să facă, iar apelarea nu conținea nici un dram de răsfăț ridicol pentru a se jena ulterior de ceea în mod neașteptat îi venise pe buze, buzele ei cărnoase, roșii, senzuale, mai ales cea de jos răsfrântă plăcea mult bărbaților. Chemat așa, Sabin a trăit o fericire fără margini și a simțit că se topește în corpul fierbinte ale femeii. S-a înălțat din nou spre azur, dar cerul, de data aceasta, nu mai strălucea ca la început de zi, ci dimpotrivă, exprima o fascinație catifelată, cer abis, iar stelele întrezărite de el în clipele de iubire ale ieșirii din timp puteau fi și diamante încrustate în materia diafană a nopții. Sabin nu a trăit niciodată ceva mai frumos și tot atunci, liber, simțind în corp vibrația a nenumărate harfe de lumină, s-a întors pe spate și i s-a părut că nu se mai află în acel dormitor

îngust, pereții au dispărut, spațiul s-a lărgit, iar în față se deschide o mare verde ca smaraldul, cu vagi nuanțe brune, deasupra căreia norii și păsările se întrepătrund. I-a spus atunci Emiliei cu acel patos specific doar tinerilor foarte îndrăgostiți care-și învinge limitele că o iubește atât de mult încât dacă din acel moment nu ar mai vedea-o și ar reîntâlni-o abia peste zece ani, sentimentul său ar fi la fel de intens și de curat, iar povara timpului care i-a despărțit se va fi risipit ca puful de păpădie. Nu putea să-i facă o altă mărturisire, iar cuvintele, desigur, erau insuficiente. Le folosea, dar și fără ele s-ar fi descurcat la fel de bine, deoarece trăirea din acele clipe avea o asemenea alonjă încât nici nu se mai socotea om, ci credea că prin grația divină a intrat în rândul îngerilor. A simțit că nu-și mai aparține deloc, trăind beatitudinea aceluia imponderabil care și redus simbolic la dimensiunile unei gâze comprimă timpul și spațiul într-o singură rază de lumină. Neasemuit, era dincolo de formă, trans-format, neturnat în nici un cofraj și fără nici un croitor pisălog pe urme pentru a-i lua măsurile și a-i face din nou haine de piele. Și tot atunci, Emilia, după ce s-a desprins din îmbrățișare, dar neîncetând să-l țină de mână, i-a spus că pentru ea iubirea nu e altceva decât jarul unui vârf de țigară care lucește în noapte, iar tu, cu ochii larg deschiși la fereastră, speri ca țigara să fie a aceluia pe care-l aștepți de luni și luni, poate chiar de ani. S-au mai iubit încă o dată, corpurile lor s-au regăsit și atingerile au recăpătat voluptatea pe care o uitaseră visând la alte lumi. Erau din nou mamifere în care pulsa sângele, palatul de cleștar era din nou asaltat de spasme, țâșneau substanțe dense care întunecau fața soarelui. Atunci întunericul nu a întârziat să vină.

Era între douăsprezece și unu noaptea când Emilia a auzit un zgomot în fața ușii de la intrare, ceea ce arăta că acolo se află cineva. Nu putea să creadă că ar fi Pavel, dar tocmai acele

momente de ezitare au fost fatale. Dacă ar fi sărit din pat imediat și l-ar fi trimis pe Sabin la el în cameră nu s-ar fi întâmplat nimic. Așa s-a ridicat doar în fund, în timp ce Sabin somnolent încerca s-o tragă din nou lângă el, a întârziat câteva secunde până ce ușa s-a deschis. Din acel moment încolo nu mai putea să facă nimic pentru a salva situația. Pavel a aprins lumina pe coridor și intrând în sufragerie, constatând că ușa de la dormitor e întredeschisă, a vârât nasul înăuntru. A privit în direcția respectivă și a văzut ceea ce ochii lui în primul moment nu au vrut să creadă. Nimic nu mai putea fi întors din drum, iar drumul era deja presărat cu cioburi tăioase. Emilia a încercat să-l potolească, dar pe urmă, în mod straniu, s-a dat la o parte, invitându-l parcă pe bărbat să se năpustească asupra tânărului care, în pielea goală, mișca haotic brațele și bolborosea ceva ininteligibil din care o ureche atentă ar fi înțeles că-și cere scuze, că de fapt nu e ce se vede, că e o greșeală de interpretare. Era atât de caraghios încât, la început, bărbatul l-a pocnit cu un fel de lehamite și, cine știe, poate l-ar fi lăsat în pace pe nătărău, dacă împins de un orgoliu nesănătos Sabin nu l-ar fi înfruntat în clipa imediat următoare, declarând cu o forță care l-a izbit în față pe Pavel: O iubesc, și ea mă iubește! În mod sigur acela a fost momentul declanșator al violenței. Bărbatul a văzut negru înaintea ochilor și l-a lovit cu pumnul lui mare cât un baros drept în gura de unde ieșiseră cuvintele revoltătoare. I-a dat imediat borșul și bunătate de așternut a fost pătat de sângele care curgea abundent. Apoi loviturile au venit ca un iureș, una după alta. Pe toată durata bătăii, Emilia nu a zis nimic, doar la urmă a îndrăznit să murmure: o să-l omori! Și cuvintele ei s-au adeverit. Noaptea catifelată și diafană de mai înainte își pierduse grația. Se simțea ca o femeie izgonită din cel mai frumos loc unde călătorise vreodată. Durerea era atât de mare încât nu o putea

compara decât cu ce trăise la naşteri când tot corpul o chinuia şi oricât se dilata nu putea să expulzeze fătul care se încăpăţâna să nu iasă din ea. Din această cauză nici nu a avut forţa de-a acţiona ca să-l oprească pe Pavel. Strângea tot timpul aripile neglije-ului roşu, de parcă nu ar fi fost acasă la ea, ci undeva pe stradă, văzută de oamenii care se mirau că e atât de sumar îmbrăcată şi o arătau cu degetul. Încerca, pe de altă parte, să susţină privirile din ce în ce mai înceţoşate ale lui Sabin, care o căutau, implorând-o poate să-l salveze, dar ea nu se putea mişca din loc şi asista ca un martor împietrit la derularea scenelor. Deşi bătaia nu a durat mult, ei i s-a părut o veşnicie. Când s-a trezit de-a binelea, corpul tânărului nu mai zvâcnea. S-a aplecat asupra lui, aşa cum făcuse de atâtea ori în ceasurile lor de iubire, ştiind că-i place să fie dominat şi a constatat astfel decesul. Nici o terminaţie nervoasă nu mai tremura. Aşa cum sunt zile de vară imuabile, când nu simţi nici o adiere şi nu se clinteşte o frunzuliţă, aşa şi el nu mai era străbătut de nici un fior. Atunci nu era însă vară, ci zi mohorâtă de februarie, îngheţată, scurtă şi întunecată. Noaptea părea să nu se mai isprăvească. Atunci când a luat hotărârea să sune la Salvare, ceasurile nu arătau mai mult de unu şi jumătate. Emilia şi-a amintit că s-a uitat pe fereastră şi nu a văzut nici o lumină aprinsă. Erau înecate într-un ocean de beznă acele hardughii hidoase, ducând cu ele în adânc trupurile inerte ale locatarilor, toţi adormiţi, sforăind, grohăind, mugind, femei şi bărbaţi amestecaţi unii cu alţii, realizând acuplări inconştiente, eros surdo-mut. Plăpumile grele de lână îi înăbuşă şi abia mai respiră înainte de-a se scufunda în somn şi mai adânc. I-a venit atunci să urle cât ar fi putut de tare, a vrut să deschidă geamul, dar Pavel a prins-o de mijloc şi a tras-o înapoi în cameră. Du-te şi te spală! i-a spus ea. Miroşi. Şi poate atunci, beată de durere şi de neînţelegere, dacă el, soţul legitim,

i-ar fi cerut să-şi desfacă picioarele l-ar fi ascultat şi probabil că ar fi trăit cea mai perversă satisfacţie, trăgându-şi-o chiar lângă corpul amantului mort, doar că Pavel nu avea chef şi nu mai era în stare de nimic. Ca o vită neputincioasă, de parcă ar fi aşteptat ca ea să ridice un bici şi să-l biciuiască până ce braţul ar fi durut-o şi ar fi căzut în pat la rândul ei la fel de lipsită de putere, stătea în picioare în faţa patului însângerat şi privea în gol. Dar tot ce a simţit femeia în câteva minute a fost copleşitor şi, fără să mai stea pe gânduri, a aruncat de pe ea neglije-ul, rămânând goală, deschizând apoi şifonierul de unde voia să-şi ia o bluză pe gât şi o pereche de pantaloni de velur, poate s-ar fi îmbrăcat chiar la fel ca în ziua când îl întâlnise prima dată pe tânăr. Pavel s-a dus până la urmă la baie şi, singură în dormitor, a început să plângă în hohote, făcându-l pe el să se întoarcă cu săpunul pe faţă ca s-o zgâlţâie puţin şi s-o convingă astfel că, dacă mai hohoteşte, trezeşte vecinii. Ea nu l-a respins, a tăcut brusc şi iarăşi s-a dus la fereastră, unde i s-a părut că în acea beznă adâncă zăreşte vârful unei ţigări aprinse, ca un semnal transmis de singurul supravieţuitor după marele naufragiu ce avusese loc.

Înainte să moară, Sabin Nicolau nu a fost numai un amant desăvârşit şi un îndrăgostit coborât din cele mai scânteietoare panoplii ale erosului medieval, ci începuse să-şi noteze într-un caiet gânduri dintre cele mai importante, aşa le considera el uşor infatuat, şi tare mult ar fi dorit să-şi poată duce însemnările la bun sfârşit. Emilia îşi vârâse o dată nasul în acele hârtii, dar, cum Sabin avea un scris ilizibil, mare lucru nu a înţeles. A crezut la început că e vorba despre un jurnal, aşa cum mai toţi tinerii ţin, dar nu era aşa ceva. Acolo el desfăşura un proiect extrem de

ambițios prin care, în candoarea lui, spera să revoluționeze nici mai mult, nici mai puțin decât întreaga viziune care stătea la baza Evangheliilor. Cine-și pusese mari speranțe în tânăr nu greșise, deoarece potențialitățile sale nu erau deloc firave. Numai că atât au rămas, fără să se poată împlini.

După ce Pavel a fost arestat, în dimineața zilei următoare Emilia a intrat în camera închiriată tânărului, pentru a face puțină ordine printre hârtiile lui risipite pe masă. Era prea năucită ca să se mai gândească la ceva. Doar cu douăzeci și patru de ore în urmă viața ei curgea totuși normal. Credea că stă destul de bine pe picioarele ei ca să n-o ia valul în acea relație adulterină, mai ales că-l vedea pe pușți din ce în ce mai aprins, ceea ce nu era tocmai bine. Se mai și temea că până la urmă Pavel va prinde de veste, dar chiar și cu asemenea temeri tot trăia liniștită. Ca deodată inevitabilul să aibă loc, manifestându-se în cea mai atroce formă posibilă. După constatarea decesului, cei însărcinați cu asemenea ingrate misiuni au ridicat corpul neînsuflețit. S-au perindat atunci prin apartamentul ei organe de care știa numai din auzite. Procuratură, medicină legală, bineînțeles și milițieni îngălați pe care nu-i suferea deloc. Din spatele ușilor întredeschise vecinii șușoteau curioși, dar se retrăgeau repede, temându-se că ar putea fi și ei luați la întrebări, citați ca martori, daraveri din astea neplăcute. Când au aflat, părinții Emiliei au început să tremure de spaimă și de rușine. Fata lor cu care se mândreau devenise eroină într-un scandal de moravuri, ginerele luat pe sus și împins în dubă, diavolul își vârâse coada în viața lor și-o înnodase de mai multe ori. Emilia nu îndrăznea să dea ochii mai ales cu tatăl ei, om dintr-o bucată, care până va fi ajuns cu mâinile pe piept nu i-ar fi iertat porcăria. Cum să-i spună ea lui că de fapt nu preacurvise, ci fusese pur și simplu îndrăgostită de un băiat

tânăr și curat, care și el o iubise, cum să-i spună așa ceva? Nici nu ar fi ascultat-o, darămite să o înțeleagă. Nici maică-sa, femeie supusă prin datină și specie bărbatului, nu ar fi înțeles-o. Cu atât mai mare ar fi fost neînțelegerea în condițiile în care ar fi aflat că Sabin Nicolau, tânărul amant, scria într-un caiet tot felul de bazaconii. Dar chiar așa erau însemnările lui?

După ce nașul Cionoiu a reușit să-l scape pe Pavel de pușcărie, iar bărbatul s-a întors acasă mulțumit, Emilia nu a avut încotro și a făcut o oală cu sarmale ca să sărbătorească evenimentul. Trebuia să se considere o femeie norocoasă. Înfruntase cu bine oprobriul public, marele vinovat era puștiul care profitase de slăbiciunea ei de femeie, dar soțul generos, așa considera lumea, era dispus s-o ierte pentru ce făcuse. În noaptea aceea, după ce părăsise definitiv arestul, Pavel a dovedit o poftă sexuală ieșită din comun, pe care nu o arătase nici în luna de miere sau ce-or fi fost zilele acelea petrecute după cununie într-o stațiune de pe Valea Prahovei. Nu avea nici o șansă să-l refuze, dimpotrivă trebuia să se arate deplin supusă și recunoscătoare, doar el îi făcea cinstea de-a șterge cu buretele tot ce se întâmplase și o invita să-și reia viața din punctul în care o lăsaseră atunci când tânărul, în calitate de chiriaș, intrase în casa lor. Ținându-l în brațe pe Pavel, care nu mai termina odată și chiar îndruga niște șoapte de dragoste – la un moment dat chiar i-a introdus limba în ureche, ceea ce nu făcuse vreodată, așa că l-a repezit dur, dar ceți veni, omule? –, privea în neștire tavanul dormitorului potrivit unui banc în circulație pe atunci. Prin ce se deosebesc când fac amor o adolescentă, o prostituată și o femeie măritată? Prima se roagă cerului să nu rămână gravidă, a doua să obțină un preț cât mai bun, iar ultima își dă seama că trebuie să zugrăvească. Privea și ea și se gândea cu o intensitate maladivă la Sabin. Dar

nu era dor, ci amintirea a ce-i spusese atunci, înainte de moarte. Și nu atât declarația pătimașă prin care-i jurase că nu o va uita niciodată, ci altceva, câteva propoziții enigmatice. Sabin stătea cu capul pe pântecul ei și vorbea încet, ca un poet pe care-l ascultă doar femeia iubită și o ceată de îngeri zburând razant cu pământul. Eu cred, a spus el atunci, în noaptea crimei, că Iisus și Maria Magdalena s-au iubit ca bărbat și femeie. Au fost cei mai fericiți și cei mai frumoși amanți din toate timpurile. Din cauza aceasta lumea a început să-i invidieze și pe urmă să-i urască. Apostolii, bărbați frustrați, au fost primii care s-au ridicat împotriva iubirii lor. Încă de pe vremea când Iisus trăia au încercat prin toate mijloacele s-o compromită pe femeie pentru a nu mai fi privită ca o mireasă eternă, ci ca o damă de moravuri ușoare pe care Fiul Domnului, de milă, a luat-o sub ocrotirea sa și a o scăpa de păcat. Planul lor bine ticluit s-a impus încă de atunci, iar biserica, ulterior, l-a cimentat, bătându-l cu piroane în mintea a sute și sute de generații. Nu au fost mai puțin dureroase decât piroanele care l-au răstignit pe Domn. Eu așa văd lucrurile, a mai spus atunci Sabin, și aș dori să scriu o carte cu un asemenea subiect. Aș revoluționa Evangheliile și cred, a râs el, că toți popii noștri proști vor face infarct.

A ridicat puțin capul și l-a așezat pe pieptul femeii. S-a întors în așa fel încât să poată s-o privească adânc în ochi, ochii ei mari, negri, languroși, de care se îndrăgostise și nu-și mai găsea nicăieri odihna decât plutind în abisul lor. Mai cred, a continuat el, că înainte de-a muri pe cruce, unde a realizat marile mistere, Iisus, împreună cu Maria Magdalena, în pat, unul în brațele celuilalt, au realizat micile mistere. Emilia i-a luat atunci capul în palme și l-a sărutat, dar nu asupra lui a depus ea sărutul, ci ideile enigmatice care pâlpâiau pe buzele lui erau destinate minunatei

clipe de tandrețe. Și Sabin a simțit la fel și dacă au făcut din nou dragoste aveau convingerea că se supun unui model, unui arhetip, ceva care-i depășea și a cărui aură blândă și, în același timp, strălucitoare lumina fiecare terminație nervoasă a corpurilor lor.

După ce Pavel a coborât de pe ea satisfăcut și s-a retras în colțul lui de pat ca să doarmă, Emilia a continuat mai bine de un ceas să prefire în minte cuvintele acelea de demult ale tânărului. Rostindu-le atunci, nu știa că sunt ultimele sale enunțuri înainte de marea muțenie. Nu s-a mai lipit somnul de ea, așa că s-a dus la bucătărie pentru a verifica dacă toate robinetele sunt bine închise. Oala de sarmale nu se răcise, drept care nu putea s-o vâre în frigider. Treburile casnice îi dădeau o anumită siguranță, dar mintea ei nu se astâmpăra și voia să caute alte înțelesuri acelor cuvinte îndepărtate.

În ziua care a urmat omorului, rămasă singură în casă, s-a dus în camera închiriată tânărului pentru a-i descifra însemnările, convinsă că tot ceea ce el îi mărturisise înainte de a-i surprinde Pavel era scris acolo. O interesau mult acele lucruri și aproape că interesul reușise să eclipseze întreaga tragedie. Nu avea facultate, dar de-a lungul anilor nu fusese indiferentă față de o carte sau alta despre care auzise că ar merita citită. De multe ori, la Pedagogic, unde învățase, le lua peste picior pe acele colege tocilare care nu erau în stare să gândească o iotă cu capul lor. Mici și mari mistere... Adică misterul poate fi ierarhizat? Te pomenești că toate astea el le știa din cărțoaiele alea franțuzești care se lăfăiau pe masă? Atunci s-a gândit să împacheteze lucrurile tânărului. O veni cineva de la București după ele? A luat din debara o sacoșă largă și a început să le pună unele peste altele. Erau obiecte de toaletă, de îmbrăcăminte, cămăși, pijama, prosoape, Doamne Dumnezeule, strângea lucrurile unui mort, nu mai bine

le dădea ea de pomană? La urmă, peste tot calabalâcul, a pus cărțile și deasupra hârtiile. Dar cine mai știa oare de aceste însemnări? Dacă le păstra mai bine pentru ea? În același timp simțea și un fel de oroare. Sabin îi povestise la un moment dat despre un prieten al lui, mult mai în vârstă, un domn discret, retras, căruia nu-i plăcea să iasă în față, dar avea talentul să-și facă discipoli. Pe aceștia îi împingea stimabilul înainte ca un fel de avangardă, în timp ce el, ariergarda, era acoperit, ca să nu-și pună pielea în saramură. Raționamentul îi traversă fulgerător mintea, plecând poate de la senzația de oroare încercată mai înainte. Atunci i-a venit să spună că Sabin era de fapt o victimă, un sacrificat, un om care murise nu fiindcă dușmanii lui l-au ridicat pe cruce, ci fiindcă anumite idei însămânțate de o mână dibace în mintea lui sensibilă luaseră acolo foc. Dacă o iubise, iubirea lui își avea originea și în incendiul teribil care-i făcuse scrum mintea. Îi vorbise frumos, romantic, dar alteori era înverșunat de parcă ar fi vrut să se ia la bătaie cu toată lumea de nemernici care-l împresura. Pavel poate era exponentul cel mai convingător al acestei lumi. Putea ea să uite dimineața când băiatul avea ochii roși de nesomn, deoarece cu o seară înainte o văzuse că intrase împreună cu Pavel în același timp în dormitor? Lui i se închisese atunci ușa în nas, dar el se lipise de ușă – așa i-a mărturisit în dimineața respectivă sorbind cu greutate din cafea – până ce se făcuse una cu lemnul, și acela nu mai era lemn, ci pielea lui jupuită de durere... Degeaba i-a explicat atunci că între ea și bărbat nu mai e demult nimic, că se culcă în același pat fiindcă nu au două dormitoare, și acela din dormitor e un pat mai moale și încăpător, degeaba... Sabin era orbit de gelozie și suferea ca un câine. Atunci i-a propus prima dată să fugă, să lase tot și să-l urmeze pe el până la capătul pământului. Doamne Sfinte, ce putea să fie la gura lui!

Dar patosul acela, se gândea Emilia, izvora de fapt din celălalt Patos, cu majusculă – iată că și ea ierarhiza – din care se inspira atunci când, furat de o gândire în răspăr, vorbea despre iubirea dintre Iisus și Maria Magdalena, precum cea dintre Făt Frumos și Ileana Cosânzeana, doar că nu au putut să rămână împreună ca aceia, deoarece drumul Domnului nu se putea opri acolo, ci ducea undeva mult mai sus, mici și mari mistere. În basme, adăuga Sabin, eroii au realizat uniunea fiindcă pe atunci lipsea dimensiunea mistică a sacrificiului, Edenul nu fusese pustiit, oamenii erau oameni și amanții, amanți. Odată cu ruptura dureroasă care a avut loc, universul nu a putut fi resudat decât printr-o jertfă copleșitoare... În brațele lui, Emilia s-a simțit Maria Magdalena, femeia neînțeleasă de nimeni și terfelită de posteritate. Secretul iubirii dintre ea și Mântuitor era teribil, iar Sabin, inteligent, orgolios, fără măsură, dorise să pătrundă până în iatacul cel mai intim al unei taine pecetluite de biserică sub o interdicție grea. Cine o va deschide va avea cumplit de suferit, pedepse grozave se vor abate asupra aceluia, nu va mai avea mult de trăit, ci va trece în lumea umbrelor ca un blestemat... În dimineața care a urmat omorului, ea a luat hotărârea să păstreze însemnările lui. Nu avea nici un rost să le înghesuie în sacoșa unde-i împacheta lucrurile. În mod sigur s-ar fi pierdut, cine să se ocupe de ele? Măcar ea va avea grijă să nu se rătăcească. Nici nu a terminat însă treaba că s-a pomenit că sună cineva la ușă. Era un milițian care o chema la secție pentru a da declarație. Era rândul ei să iasă din apartament cu capul plecat, deși nu s-a abținut și a ridicat puțin fruntea ca să-și înfrunte vecinii, din nou curioși mizerabili, adulmecând ce mai era nou. Dacă ar fi avut putere, s-ar fi dus în dreptul fiecăruia și l-ar fi pălmuit. I-ar fi plăcut să fie strigată tot drumul, curvo, să audă țipătul acela amplificat de ecou, izbit de

pereții blocurilor, vuind în tot orașul și făcându-i pe toți oamenii să iasă pe stradă și să se zgâiască la ea, femeia imorală! Nu s-a întâmplat nimic din toate acestea. Flancată de milițian, s-a urcat în autobuz – măcar dacă ar fi trimis o mașină! – și au mers până în centru, la secție. Acolo a intrat și a dat o declarație care risipea orice dubiu asupra împrejurărilor în care avusese loc omorul. A recunoscut negru pe alb că a fost surprinsă în pat cu alt bărbat, ceea ce – și-a permis ea un scurt comentariu – a justificat într-o oarecare măsură ieșirea violentă a soțului. În nici un moment, continua declarația ei, nu am crezut că poate să meargă atât de departe, altfel l-aș fi oprit. Ofițerul de serviciu care și-a aruncat ochii pe declarație a strâmbat din nas citind acele aprecieri neavenite și pur și simplu le-a șters apăsat cu pixul. Văzându-l cum procedează, Emilia a simțit că dârele de pastă se întipăresc brutal pe fața ei, ca un rimel cleios, care o fardează cu de-a sila. Ofițerul s-a uitat apoi la ea cu vădită nerușinare, de parcă ar fi vrut să-i dea de înțeles că dacă a fost în stare o dată să-i pună coarne bărbatului legitim o să mai facă asta și cu alt prilej, și, de ce nu?, ar putea fi chiar el unul dintre beneficiari. Ea a coborât atunci ochii, fiindu-i scârbă de ceea ce bănuia că bolborosește în mintea omului. L-a întrebat dacă e gata și dacă mai e sau nu reținută. A folosit intenționat ultimul cuvânt, dar miliția nul s-a făcut că nu simte nuanța și i-a întors pur și simplu spatele. Emilia, înainte de-a ieși pe ușă, l-a mai întrebat: dar cu soțul meu ce se va întâmpla? Întrebarea a părut că întrece puterea de-a răbda a celuilalt. Adică ce-ți veni, cucoană? a repezit-o el. Nu ți-a păsat de el când ți-ai făcut mendrele cu altul și suferi acum că nu mai e liber? A vrut chiar s-o înjure, dar s-a abținut, dându-și seama că un asemenea comportament verbal ar afecta grav funcția, uniforma și instituția unde lucrează. Emilia a ieșit din secția de miliție a orașului și a

constatat puțin dezamăgită că nu-i dă nimeni nici o atenție. Strada mare din Giurgiu se așternea la picioarele ei fără nici o deosebire față de zilele sau de lunile trecute. Erau lustragiii care tot loveau cu periile în postamentul de lemn, invitându-și astfel clienții pentru a le văcsui încălțările, mai erau apoi cerșetorii nelipsiți, adunați de obicei la intrarea vreunui magazin sau a unei cârciumi. Deși goniți, se strângeau la loc și săreau de pe un picior pe altul pentru a le arăta că le este frig și nu le place să stea de pomană. Emilia a făcut câțiva pași dezorientată. I se părea că din metru în metru ar putea fi trasă de mânecă de oricine și luată la întrebări. A trecut astfel pe lângă bufetul în a cărui curte funcționa fără întrerupere un grătar strașnic. Se prăjeau mici și cârnați proaspeți, ceea ce-i făcea pe oameni să saliveze și să stea oricât la coadă ca să-și satisfacă pofta. Sabin avea obiceiul ca după ore să se lipească și el de coadă și să cumpere când îi venea rândul vreo trei-patru mici muiați adânc în balega de mușt ar, zvârlită pe aceeași bucată de carton care ținea loc de farfurie. Condițiile de igienă erau precare, dar nici unul dintre mușterii nu se temea că s-ar putea îmbolnăvi. Emilia îl avertizase să nu mai mănânce acolo, dar Sabin nu o ascultase. Dincolo de birt, era librăria unde ea intra deseori, răsfoia o carte, simțindu-se mereu privită de vânzătoarele care o cunoșteau și erau tare curioase să vadă ce va cumpăra doamna educatoare. Cu un an în urmă sau doi, când apăruse romanul lui Eugen Barbu, *Săptămâna nebunilor*, se bucurase de cinstea care i se face de a-i fi pusă cartea deoparte. Cartea era cartonată, cam piperată la preț, dar ea fusese tare mândră că intră în posesia exemplarului, deoarece știa că erau destui în Giurgiu, ca și în București, care o râvneau și, fiindcă tirajul se epuizase cât ai clipi din ochi, rămăseseră cu buzele umflate. Emilia visase întotdeauna să facă parte din protipendada orașului și iată că acum

ajunsese arătată cu degetul. Iar degetul incriminator nici nu era la vedere, ci stătea ascuns ca țeava de revolver camuflată sub paltonul gangsterului. I se părea că oamenii, deși trec pe lângă ea având un aer de amabilitate, de fapt gândesc cu totul altceva. Îi răsuna în auz acel strigăt imaginar: curvo! Îl auzea chiar mai bine decât s-ar fi produs fizic. În mod straniu, spre rușinea ei, cu cât strigătul era mai intens, cu atât trăia o stare de bine pervers, de parcă nu numai iubitul ei mort, dar și ea, alături de el, se răsculase împotriva lumii prefăcute. Știa c-o să sufere represalii, că va fi chemată la Inspectoratul Școlar și poate o vor scoate din învățământ. Sau mutată undeva disciplinar, în afara orașului. Aruncată oriunde, ea ar fi păstrat noblețea unui sentiment pe care nu i-l putea întina nimeni. Era pentru prima oară când trăia iubirea deplin, dezinteresat, dincolo de orice promisiune ori angajament. Cel pe care-l iubea nu mai era în viață, dar aceasta nu-l făcea uitat. Se simțea și ea Maria Magdalena, înfierată de toți zarafii și sărăntocii, dar liberă să-și trăiască iubirea după ce posibilitatea de a-l atinge pe cel iubit nu mai exista. Puteau să li se scurgă altora privirile după ea, o dezgustau balele lor, cu toate acestea, nu se simțea pângărită. Ar fi vrut să intre în prima biserică apărută în cale și să se ducă la primul preot pe care l-ar fi întâlnit pentru a-i spune că tot ce știe el despre acea femeie din Evanghelie e prostie curată. Ar fi țipat în fața netotului care buchisea din terfeloage și le vindea oamenilor răbdări prăjite, dar nu le dăruia măcar o fărâmă din ospățul iubirii adevărate. Sabin avusese dreptate când îi vorbise despre micile mistere. De acestea era umanitatea văduvită. Vorbele mari nu lipseau, dar boabele dulci de grâu cu care să se hrănească flămânzii fuseseră aruncate în praf.

A mers mult pe jos prin oraș după ce ieșise din secția de miliție, căscând gura în toate direcțiile, rugându-i din priviri pe

oameni să-i dea atenție, s-o bage în seamă, nu era deloc umilă, dimpotrivă, dorea să fie remarcată și înjurată, răscumpărând astfel suferința de odinioară a Mariei Magdalena. I se mai părea că acolo unde fusese depus, spital sau morgă, corpul rigid al iubitului ei sau măcar o părticică din el încă s-ar mai putea întoarce la viață, așa cum Hristos, după ce a fost coborât de pe cruce de brațele celor care-l iubeau, a mai zvâcnit puțin. Dacă ar fi ținut-o tot așa ar fi ajuns acasă pe jos. Plecase din sud, din zona parcului, unde tronau o sumedenie de busturi din piatră reprezentându-i pe eroii din războiul de Independență. Mai jos de parc era liceul industrial cu profil chimic, și câteva zeci de metri mai încolo, coborând în pantă spre port, unitatea militară unde lucrase până mai ieri Pavel. Probabil, colegii lui din cadrul armei unde slujea – nici nu știa exact, artilerie, tancuri, transmisiuni – aflaseră de nenorocire și șușoteau care mai de care, șușoteli care la rândul lor se uneau ca un torent și izbeau în zidurile cazărmii. Și-a prins nevasta cu cineva și l-a belit pe derbedeu. Ăsta da bărbat! Poate din acel moment încolo Pavel ar fi ajuns stimat. Cei care până atunci îl socotiseră un grăsan molâu ar fi început să-l respecte. Creștea idiotul în ochii lumii cum până atunci în vecii vecilor nu ar fi sperat.

Încă o stație de mașină și ajungea în dreptul blocului unde locuia, dar nu-i venea să intre în apartament, să-și reia viața, să se poarte ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dacă s-ar fi dus să plătească întreținerea, ar fi fost privită cu dușmănie. Dorea din tot sufletul să-i sfideze pe oameni, dar depindea de judecata lor. Tensiunea acumulată putea s-o nimicească. Atunci, ca și cum o mână străină i-ar fi limpezit inima sufocată de spaimă și revoltă, și-a adus aminte că este mamă. Cei doi copilași, lăsați la părinți, o așteptau. În mod inexplicabil sau ascunzând o explicație diabolică,

de când avusese loc dezastrul, nu se mai gândise la ei. Îi fugiseră din minte tocmai în clipele când prezența lor i-ar fi garantat viața. Dacă se deosebea totuși de Maria Magdalena, aceasta era deosebirea. Iubita Domnului nu fusese mamă. Preotul acela mediocru și viclean așa ar fi pus-o la punct. Femeie, unde ți-e capul? Umbli creanga? Alergi după cai verzi pe pereți? Copiii, tovarășa, i se părea că-l aude și pe secretarul de partid de la Inspectoratul Școlar, tatăl unui băiat și a două fetițe, care se mândrea din cale afară cu familia lui și declara sus și tare, susținând astfel politica demografică a PCR, că nimic nu e mai înălțător pe lume decât a avea copii și a-i crește pentru a-i vedea la rândul lor părinți etc., etc. Secătura! De fapt, avea dreptate. În ultimul moment, înainte de-a intra în perimetrul de blocuri unde era cunoscută, a făcut stânga împrejur și a plecat înapoi spre centrul orașului, acolo unde pe o stradă lăturalnică locuiau părinții ei, singurul loc unde s-ar fi simțit în siguranță.

Luptătorii din munți

Și domnul Gheorghe Nicolau savurase berea neagră băută cu preotul Ciprian în restaurantul de la Operă, alături de biserica Sf. Elefterie, unde, de altminteri, fuseseră la liturghie iar el recunoscuse că participarea îi mersese la inimă. Când s-a îmbolnăvit de cancer și a înțeles mai mult din refuzul soției care nu a vrut să-i arate biletul de externare din spital decât din propria simptomatologie că șanse nu mai sunt, s-a întors spre trecut și a început să-și facă ordine în amintiri, mulțumindu-i lui Dumnezeu că, în momentul în care avea să fie cotropit de dureri, acestea vor fi contracarate de o memorie trează căreia nu-i scăpa nimic din ce trăise. Toate într-un fel plecau de la acea bere neagră. De fapt nici nu trecuse multă vreme de atunci. Era mulțumit că băiatul lui terminase facultatea, luase repartiție și avea să se ducă la post. Profesor de engleză într-o școală generală din Giurgiu, ceea ce obținuse nu era de lepădat. Nu avea nici un motiv să strâmbe din nas. Nu-i plăcuse să fie inginer, militar, nici atât, la medicină nu se dusese fiindcă, i-a zis, e mult de tocit, tată, păi ce să faci atunci, băiete? Fii profesor și oi mai vedea tu! Față de greutățile prin care am trecut eu și mai ales față de pericolele pe care le-am evitat în ultima clipă, viața pentru tine se anunță a fi floare la ureche. Bineînțeles, nu a bănuit că zilele tânărului sunt numărate și că o moarte teribilă deja îl pândea de după colț. Nici măcar un an nu

va mai avea să trăiască. Și nici domnul Nicolau nu va mai prinde încheierea aceluiași interval de timp. În vara acelui an nu se simțea deloc bine și, uitându-se în oglindă, i se părea că e tras la față, dar nu-i venea să se ducă să-și facă analizele. Un dram de inconștiență prezent în sufletul fiecărui om îi spunea că totuși nu trebuie să se îngrijoreze. Mai am de trăit, se încuraja el, deși boala fără leac intrase deja în viscere. Abia în toamnă s-a dus să-și facă primele analize, care au ieșit prost. Tot atunci Sabin s-a prezentat la școala din Giurgiu fluturând în mână biletul de repartiție. Nu avea decât 23 de ani și toată viața înainte. De cealaltă parte, tatăl lui se interna în spital pentru a fi supus unui nou set de analize amănunțite. Exista speranța ca printr-o intervenție chirurgicală nucleul malign să fie extirpat. Dar acolo medicii au pus cel mai necruțător verdict: cancer inoperabil. Procesul de răspândire a metastazelor deja pornise și nu mai putea fi întors din drum. Domnul Nicolau, nea Gicuță cum îi strigau colegii, Cici cum îi spunea soția, avea în fața ochilor sentința de condamnare la moarte. Dar poate nici chiar în clipa aceea nu a crezut. Avea încă pe buze gustul berii negre băute cu preotul Ciprian și când își mai vedea vecina, Păunița fâșneață, glumea cu ea și uita de necaz. El se pensionase și nu mai avea nici o legătură cu Centrala de Construcții unde lucrase în ultima parte a vieții. Păunița îi vorbea de un coleg, de altul, i-a evocat-o și pe Colțeasca pe care el o cunoscuse. Femeia nu îndrăznise să-l invite la ea acasă și să stea de vorbă mai pe îndelete. Poate soția nu ar privit cu ochi buni asemenea întâlniri. Dar, în locul bărbatului, începuse să vină la ea fiul acestuia. Când a descoperit că Sabin o vizitează destul de des pe Păunița, domnul Nicolau nu și-a ascuns deruta. Ce caută băiatul acolo? Femeia aceea e singură, e drept că între ei sunt niște ani, dar mai știi? Își făcuse gânduri, deși acolo lui Sabin nu avea

ce rău să i se întâmple. Doar rușinea i-ar fi ars obrajii. Dar, cum spune românul, de rușine nu se moare. Nea Gicuță gândea totuși pragmatic, spre deosebire de soția lui, care, pusă în fața unei asemenea evidențe și ajunsă în gura blocului, ar fi intrat în pământ tot... de rușine. Dar nu s-a adeverit nimic din presimțirile lui. Soarta era înfășurată într-un caier încă netors. Și-a imaginat jena care, totuși, ar fi fost mare, dar fanteziile i-au fugit din minte tot atât de repede pe cât s-au înfiripat. Gândurile îi stăteau tot la berea băută cu părintele Ciprian. Preot bun de gură, ca toți popii, doar că vorba lui nu era prețioasă, ci naturală, fără ifose, asta i-a plăcut. Omul nu punea la îndoială nimic din ce scrie în Evanghelii, dar convingerea lui nu exprima îngâmfare, fiindcă, vezi Doamne, el e credincios față de nătărăii atei, ci arăta chiar felul lui de-a fi. Patetic, dar nesupărător, afirma cu mâna pe inimă că Hristos a înviat din morți și deci, dacă așa stau lucrurile, atunci nimeni din lumea asta nu ar mai trebui să se teamă de moarte. Domnul Nicolau îl asculta atent, deși într-o chestiune atât de delicată ar fi fost mai precaut cu afirmațiile. De altminteri, el avea o viziune distantă față de ce putea fi Dumnezeu și toate cele impalpabile. Nici nu voia să facă prea multă filosofie, deoarece considera că asta strică omului și nu-i face deloc viața mai ușoară. De aceea, părerea lui față de preoți nici nu era dintre cele mai favorabile. Până la urmă însă, îi înțelegea, fac și ei o meserie, dacă de altceva nu au fost buni. Te învață că Hristos a înviat din morți cum încerca să-l convingă pe el preotul acela simpatic, fiindcă și pe ei i-au învățat alții și uite așa, din învățătură în învățătură a crescut un popor cu frica lui Dumnezeu. Mai știa domnul Nicolau că un popă nu e filosof și că, și în cazul lui, filosofia strică. Când el era foarte tânăr, aceasta în anii războiului, un coleg de la Academia Comercială îi spusese tocmai așa ceva. Dacă o să am un copil și o

să văd că-i umblă gărgăuni prin cap, n-o să-i scot cu forța, că așa mai mult îl întărât, ci o să-l iau cu binișorul și o să-l îndrum spre teologie. Asta îl sminteşte mai puțin decât filosofia. I-a prezentat atunci, după atâția ani, teoria părintelui Ciprian, care s-a arătat încântat de ce aude și l-a aprobat zgomotos. Fuseseră ei mai înainte la liturghie și tare bine se mai simțiseră! Păunița alături de ei era țanțoșă și trupeșă. O plăcea, ce mai încoace și încolo, dar după a doua halbă băută s-a simțit brusc moleșit. Parcă atunci s-a deschis o trapă în dușumeaua pe care până în acel moment fusese bine așezat și în ultimul moment a reușit să-și tragă picioarele ca să nu cadă înăuntru. Dar ochii oricum au coborât în abis. Îșsi adusese aminte de tinerețe și din tinerețea lui plecau multe drumuri cărora nu le dădea de capăt. A ridicat din nou halba de bere și a spus cu voce tare, noroc, ceea ce l-a surprins oarecum pe părinte, care l-a bănuit că s-a cherchelit. Dar domnul Nicolau era treaz și trezia aceea părea să-l înăspreasscă prin fiorul rece al amintirilor. Și chiar spuneți că Iisus a înviat? Păi cum altfel, a întărit părintele, și nu știa dacă e mirat sau revoltat de revenirea aceleiași întrebări care avea iz de îndoială. Ar mai trebui să vorbim despre astea, a adăugat domnul Nicolau, dar vocea lui era din ce în ce mai moale, sunând ca plecată de pe buzele fiului său, Sabin, când se întrista că e singur și că a ajuns profesor într-un gimnaziu de provincie, unde nimeni nu are nevoie de tot ceea ce a citit el. Da, a încuviințat părintele. Și eu am atâtea de spus. Poate ar trebui să-mi scriu memoriile... Ce-ți veni, tăticu? a sărit ca arsă Păunița, mata știi destule, dar nu trebuie să-ți dai drumul la gură. Dacă află Tomiță, o să umple târgul că, din cauza matale și nu a băuturii, nu a promovat. Pe atunci ea era despărțită de bărbat, prilej de amărăciune pentru părinte. El mereu îșsi sfătuise enoriașii să nu se despartă de cel sau de cea de care Dumnezeu sau soarta îi

legase, și trebuia să constate că tocmai fata lui cea mare, la care ținea cel mai mult, recunoscând până la urmă că nu se însoțise cu cine trebuie, divorțase. Berea neagră de atunci a făcut toate paralele. Soarele aurea platoul din fața Operei și dezvăluia un București tânăr, pe care deceniile anterioare grozave nu-l îmbătrâniseră și nu-l urâțiseră. Castanii care mărgineau străzile foșneau vesel, mărturisind aceeași despărțire de trecut. Iar părintele Ciprian, din ce în ce mai turmentat, după ce, vârându-și mâna în buzunar și scoțând de acolo un teanc de bancnote, a vrut el să plătească, refuzat de domnul Nicolau, care nici nu voia să audă de așa ceva, a declarat: Dacă v-aș povesti de preotul acela din Câmpulung ce a mai pățit fiindcă... Dar Păunița, vajnică, a intervenit din nou și nu l-a lăsat să scoată nici un sfert de cuvânt. Tăticu, te rog... Dar tu nici nu știi, a protestat părintele. Omul acela mi-a fost mie profesor la Teologie, pe urmă s-a retras din facultate vrând să se facă preot de țară. Considera că lumea în București e necinstită și de aceea nu mai voia să aibă de-a face cu așa ceva. Așa a ajuns el într-un sat de lângă Câmpulung, unde oamenii erau dintr-o bucată și nu se prefăceau, l-am mai întâlnit o dată înainte de... Tăticu, nu se poate, a insistat din nou Păunița, ceea ce l-a făcut pe domul Nicolau să intervină și să-l roage la rândul lui pe preot să tacă deoarece – și aici a comis o gravă impolitețe – pe el nici nu-l interesează poveștile din trecut, știe și el destule, unele simpatice, altele însă îl împovărează, dar oricum nu riscă să le trieze. Intervenția lui a fost hotărâtă și i-a tăiat celuilalt cheful de-a mai umbla în cufărul cu amintiri. Au mai vorbit apoi de una, de alta, subiecte de interes general. S-au legat și de cutremurul din martie 1977, care zgâlțâise zdravăn blocul unde locuiau, dar uite, dom'le, noi avem constructori valoroși care au făcut treabă bună, dacă ar fi fost nenorocirea asta la greci sau la

italieni, mai ales la ăia ai lor din sud, napolitanii, mafioții, praful se alegea de căscioarele lor... În felul acesta vremea a trecut ușor și apoi s-au despărțit, deoarece Păunița și părintele se duceau într-o vizită departe, dincolo de Colentina, prin comuna Andronache, unde trăia o rubedenie pe care preotul Ciprian nu o văzuse de mult, dar el ținea la unitatea familiei, oricât de risipită era... Domnul Nicolau a plecat spre casă singur, a luat autobuzul 368 de la Eroilor și în mai puțin de un sfert de ceas s-a și văzut în fața blocului a cărui trăinicie o lăudase ceva mai înainte. Dar nu i-a venit atunci să urce în apartament. Amintirile fuseseră răvășite și avea nevoie să mai stea puțin de capul lui.

Răvășite erau și acum, când se afla pe patul de moarte. Burta i se umpluse de lichid, ceea ce era cel mai sigur semn al faptului că sfârșitul i se apropie. Se dădea jos din pat cu mare greutate, fiindcă i se părea din cale afară de umilitor să facă pe el și să fie curățat de soția lui. Aceasta nu zicea nimic și-l privea cu ochi mari, recunoscând parcă în suferințele bărbatului ei o hotărâre de fier. Destinul decidea să rămână văduvă. Dar, avându-l pe băiat, acest lucru nu o impresiona prea tare. Doar că în clipele când îi făcea lui Cici injecțiile cu morfină nu-și închipuia că odată cu el îl va pierde și pe Sabin. Morțile, nu moartea, aveau s-o încolțească și s-o lase mută de durere. Ochii ei mari căutau parcă în ochii celui bolnav un fir de duioșie. Dar nu descoperea decât spaimă, egoismul celui care știe că nu mai are mult și parcă nu-i vine să creadă că, în vreme ce el pleacă, toate rămân neschimbate în urma sa. Ei îi era limpede că, de fapt, nu o iubise niciodată. Dar domnul Nicolau nu era atunci preocupat de ce crede soția lui. Tot spatele îl ardea din cauza rănilor pricinuite de faptul că stătuse prea mult culcat. Medicul care-l vizitase avansase soluția de a-i fi așezat dedesubt un fel de colac de plastic în așa fel încât

spinarea să nu se mai frece de pânza aspră a cearceafului. Oricum, știa că nu mai are șanse. Simțea în jur detașarea generală. Veniseră să-l vadă o sumedenie, foști colegi de la întreprindere, rude, vecini, venise și Păunița, care-l adusese pe tăticu pentru cele cerute de religie într-o asemenea situație. Părintele Ciprian o dăduse pe limba lui, dar domnul Nicolau i-a făcut semn să tacă și atunci și-a adus din nou aminte de berea neagră băută împreună. Au râs puțin, dar citea și pe fața preotului aceeași detașare. Doar că amintirile s-au învolburat și s-au ridicat parcă într-un iureș la cer. Venea noaptea și tare se temea că sfârșitul îl va găsi tocmai când în jur va fi întuneric deplin, toți dorm neîntorși, doar el, de veghe, așteaptă deznodământul, neînsoțit de nici un fir de lumină. Atunci toate mâzgălițurile de pe hârtia creierului vor fi șterse. Până atunci însă, foile musteau de litere și parcă din toate cuiburile săpate în materia cenușie țâșneau acolade și propoziții, semne de întrebare și de exclamație, tot păsăretul inepuizabil al cuvintelor ce se cer mărturisite. Dar nu de urechea preotului avusese el nevoie, ci de gura aceluia. De aceea l-a tras de mânecă tocmai când părintele voia să plece și i-a spus: nu mă lăsați, povestiți-mi ce ați început acolo, la bere...

Nu știm dacă părintele Ciprian, luat prin surprindere de rugăminte, i-a spus tot sau s-a abținut încă o dată. Oricum, ceasurile fiind înaintate pentru muribund, reținerea nu ar mai fi avut sens. Ceva însă tot i-a spus de vreme ce domnul Nicolau a zâmbit cu figura sa emaciată, numai piele și os, om condamnat la moarte, fără speranța nici unui recurs. Amintirile trezite la viață, ca un cuib de șerpi, cereau alte informații pentru a țese tapiseria acelei epoci. Puii de viperă erau înfometați și, pe măsură ce omul se stingea, ei voiau să trăiască. Era un iureș formidabil care ar fi scos din hibernare până și un urs, darămite ghemul acela dureros ofidian din mintea lui.

Pentru domnul Gheorghe Nicolau anul 1948 a fost destul de pașnic, în contrast cu transformările care aveau loc în țară. Se căsătorise la sfârșitul războiului și Cel de Sus îi dăruise după numai un an o fetiță drăgălașă, cu păr buclat. În primele luni de la naștere, spre deosebire de alți bebeluși, nu scosese un țipăt, nu făcuse febră și nu suferise de colici abdominale. Era un copil fără cusur care aduce părinților lui bucurie sufletească și sens în viață. Pe de altă parte schimbările din armată nu-i făcuseră prea mult rău. Norocul lui a fost acela că nu luptase direct pe frontul de Răsărit, iar noii politruci iviți ca ciupercile printre vechii militari nu aveau de ce să-l acuze. Domnul Nicolau absolvise Înalta Academie de Studii Comerciale și se mândrea cu priceperea lui de-a se descurca prin hățișuri contabilicești. Deși inițial, ca absolvent al Liceului militar „Nicolae Filipescu" de la Mănăstirea Dealu, fusese crescut în spiritul eroismului patriotic, nu avea chemarea faptelor mărețe. De aceea, în locul armelor, alesese calitatea de ofițer de intendență. Însărcinat cu aprovizionarea, habar nu avea de ce anume se întâmplă cu vreo zece kilometri mai în față, unde aveau loc lupte grele iar foștii lui colegi, infanteriști sau cavaleriști, își dădeau, cum se spunea pe atunci pompos, obolul de sânge. Gicuță Nicolau era un om de treabă, conștiincios, ascultător, care nu ieșea din cuvântul șefului direct și nu voia să aibă personalitate ca să nu fie luat la ochi. De aceea nici nu considera că fusese vreodată pe front. Făcuse parte din serviciile necombatante, iar faptul că ținea evidența unor devize privind ghetele, șireturile și izmenele soldaților nu avea cum să-l incrimineze. Și nici nu l-a incriminat. Când a fost luată armata română la puricat și curățată de elementele nesănătoase, el a scăpat la prima

cernere, a scăpat și la a doua, dar până la urmă, fiindcă suferea și de un ulcer duodenal păcătos care reclama intervenția chirurgicală, a ieșit din armată cu de la sine putere și s-a angajat civil pe unde a putut. În 1948 a avut șansa să ajungă contabil la o fabrică de textile recent naționalizată, al cărei patron își și luase tălpășița din țară. Se simțea în largul lui fiindcă avea ceva experiență. Cunoștea prețul materiilor prime, întocmea corect balanța de cheltuieli, unele din femeile care lucrau acolo, știind că fusese în armată, îl strigau domn colonel, ceea ce pe el îl indispunea. Ce legătură mai avea el cu milităria? Destul îi vârâse în cap vorbe umflate despre țară, despre rege, despre mareșal, și după câțiva ani, aceleași cuvinte au fost călcate în picioare. În ce să mai creadă atunci? Fabrica avea sediul undeva pe Calea Văcărești, acolo unde orașul se împotmolea în noroaie, dar din curte putea să vadă liniștit biserica și fosta mănăstire, care la sfârșit de zi se îmbrăcau într-o lumină auriu-roșcată. Soarele apunea exact în partea opusă lor și plasa lui zvârlită peste tot orașul lăsa impresia că le capturează în ultima clipă înainte de-a se destrăma într-un noian de pete la început ruginii, pe urmă cafenii, din a căror culoare din ce în ce mai densă se năștea curând întunericul. Când pleca de la fabrică lua tramvaiul chiar de la capăt și moțăia pe scaunul de lemn, netapițat până ajungea în Piața Unirii. Locuia în spatele Palatului de Justiție, pe strada 11 iunie, într-o casă fără etaj și lungă ca un vagon, ocupând toată curtea și oprindu-se în zidul din spate al unei prăvălii care vindea sticle, damigene, dopuri de plută și îmbrăcătură de paie. De aici își cumpărase și el câteva recipiente pentru a-și păstra vinul. În curte creștea un dud care făcea fructe mari și zemoase, de ziceai că-s mure. Când se scutura, fructele se striveau de pământ sau, călcate de oameni, lăsau pete grase. Peste vreo 40, de ani casa aceea avea să fie sacrificată

printre primele, izbită de buldozer, dar el, chiriașul de odinioară, nu va avea de unde să știe. Fantoma sa întoarsă pe pământ nu ar mai fi recunoscut nimic din Bucureștiul pe care la începutul anilor '50 îl străbătea dinspre Văcărești spre Piața Unirii și invers, ținând sub braț o geantă de contabil și pe cap pălăria cu panglică de mătase, care înlocuise șapca de ofițer al armatei române. Și totuși, în acei ani, când trebuia să-și astupe urechile pentru a nu auzi câte se mai șușoteau despre arestați și fugiți, spioni și bandiți, trupe aeropurtate și blocade economice, soarta i l-a scos în cale pe un fost coleg de la liceul militar. Întâlnirea lor a avut loc pe lângă Mitropolie, probabil el urca dealul și celălalt cobora. Veneau cumva unul în întâmpinarea celuilalt, de parcă într-adevăr întâlnirea lor era de neevitat, deoarece aveau multe lucruri să-și spună. Când s-a auzit strigat „George", domnul Nicolau a tresărit și a ridicat ochii spre bărbatul care se oprise la doi pași în fața lui și nu mai voia să înainteze. Poate și din cauza diferenței de nivel dintre pozițiile lor, celălalt arăta mult mai înalt, având o ținută demnă de cavalerist, comandant al unui escadron ai cărui dragoni au săbiile deja scoase din teacă și se pregătesc să atace. L-a impresionat puternic înfățișarea bărbatului, mai ales că părea susținut din spate de catedrala care străjuia de pe colină forfota de la poale. Domnul Nicolau a fost chiar tentat să-și ducă mâna la ochi pentru a se apăra de forța care părea că se degajă dinspre omul care-l oprise și nu-l mai lăsa să-și continue drumul. Nu era însă aceea ruta lui de fiecare zi? Numai că atunci se hotărâse să se mai plimbe puțin după orele de muncă. Ajungea iarăși acasă și ce făcea? Până-l chema nevasta la masă se întindea pe canapea și moțăia, apoi venea fetița și în stilul ei caracteristic îl trăgea de păr ca să-l deștepte. Râdea, o îmbrățișa și, evident, nu și-ar fi dorit mai mult de la viață, dar uite că mai acuza și el monotonia și

tocmai fuga de aceasta îl făcuse în ziua respectivă să-și schimbe drumul obișnuit. Iar schimbarea care părea fără consecințe îi adusese în cale un fost coleg de liceu militar, dar care, spre deosebire de el, bătuse frontul până în Caucaz, în bazinul Kubanului, fusese decorat cu ordinul Mihai Viteazul, îmbrăcat în pelerina albă având crucea brodată pe spate. Nu știa ce face omul în prezent, dar în mod sigur nu stătea ca el, cu ochii în cifre, ca să calculeze bugetul unei fabrici de textile. În primele clipe ale întâlnirii, înainte de-a da mâna și de-a se întreba unul pe celălalt ce se mai întâmplase de când nu se văzuseră cu viețile lor, domnul Nicolau a trăit intens contrastul care-i separa, ca și cum doar acela era bărbat adevărat, spre deosebire de el, care, docil și fără mândrie, își pierduse bărbăția. Îl chema pe om Toma Arhire, dar încă din liceu era supranumit Negru, aceasta atât datorită tenului brun, cât mai ales a ochilor care ardeau pe fața lui ca două flăcări întunecate. Porecla aleasă de colegi, dar și de profesori, fusese cât se poate de potrivită. Tot spre deosebire de el, Gicuță era mărunțel, cu părul cârlionțat, ca de fată, și cu ochii căprui, catifelați. Greu de găsit persoane mai antinomice și poate de aceea în liceu stătuseră și la oarecare distanță unul de altul, ca și când alăturați ar fi putut stârni zâmbete. Nimeni însă nu mai râdea, deoarece orele erau înaintate și zbuciumul pusese stăpânire pe țară. Doar că unul de pe băncile liceului s-a dus la Școala de Ofițeri de Cavalerie, pe când celălalt s-a repliat spre comerț, vrând parcă să-și șteargă urmele de a fi absolvit o unitate de elită a învățământului militar. După mulți ani erau din nou față în față, mirați că s-au recunoscut atât de ușor, dar, pe de altă parte, și foarte uniți prin destin. Amândoi fuseseră scoși din armată și aruncați în viața civilă ca să se descurce fiecare cum poate. Gicuță nu suferise din cauza dezangajării, în schimb pe Negru

dezbrăcarea de uniformă îl afectase până în rărunchi. De fapt, acestea au și fost primele lui cuvinte. Nu am trăit decepție mai mare! Întâlnirea lor fusese brutală tocmai prin neprevăzut. Gicuță Nicolau nici nu a înțeles cum a renunțat atunci să se mai ducă acasă. Coborând alături de celălalt spre parcul Carol, nu simțea cât de repede se întunecă și nici nu se mai gândea că ai lui pot să-și facă griji mari din cauza întârzierii sale. Pe aleile parcului liniștea inspirată de arborii bătrâni și stufoși îi învelea ca într-o haină vătuită, apărându-i de vreun străin curios. Era început de toamnă, puțin înainte de echinocțiu, și culorile încă nu se șterseseră. În acel vălmășag verde-ruginiu, Arenele Romane luceau palid ca un mulaj alb de cretă scos la suprafață din marea foșnitoare de frunze. Trecătorii la acea oră erau rari, așa că se simțeau doar ei singuri în parc, adâncindu-se din ce în ce mai mult în țesătura vegetală groasă. Gicuță mergea cu un pas în urma celuilalt, exprimând astfel un anumit respect. Acela a vorbit atunci tare, în contradicție cu ambianța conspirativă care-i învăluia.

— Ce frumos trebuie să fie la munte acum! Frumos și puternic...

Dacă nu ar fi adăugat al doilea cuvânt probabil că însoțitorul lui nu ar fi tresărit. Omul avea dreptate. Codrul e frate cu românul, cu cât e mai des, cu atât și noi suntem mai tari. Ce i-o fi venit lui Gicuță să facă așa o adăugire de doi bani? Dar colonelului i-a plăcut cum a vorbit și, din senin, i-a făcut o propunere care pe celălalt l-a lăsat cu gura căscată.

— Nu vrei să lași tot și să vii cu mine în munți?

Gicuță Nicolau a tresărit a doua oară. Sfinte Sisoie, ce voia individul de la el? Să facă o excursie? O drumeție? El niciodată nu avusese chemarea urcatului pe munte, nici nu încălțase vreo

pereche de bocanci, doar pe aceia din liceul militar, cum să fie pregătit pentru o ascensiune serioasă? Propunerea colonelului, căruia noii stăpâni din țară îi smulseseră epoleții de pe umeri ca și cum i-ar fi rupt două fâșii de piele, îl lua cu totul pe nepregătite. Nu i-ar fi sărit acum în brațe și să-i spună că e de acord fiindcă și el s-a săturat de viața trândavă și îngălată de la șes, dar orișicât totul venea prea dintr-odată dovedindu-i că în spatele intenției de-a face o schimbare în viață se ascunde un plan periculos.

— Eu am o fetiță de un an, i-a răspuns, dar colonelul nu a părut foarte impresionat de scuza lui.

— Să-ți trăiască! Și alții care merg cu noi au copii.

În ciuda penumbrei care-l împresura, a început atunci să se dumirească. Omul îi cerea ceva care se arăta a fi împotriva noii orânduiri. Mai auzise și el că în munți sunt ascunse grupuri armate care atacă obiective militare sau civile și nu vor să se predea. Chiar într-o asemenea direcție voia să-l împingă individul? Dumnezeule, ce era în capul lui? De ce voia să-l bage în belea? Pe de altă parte, atracția către acel om funcționa ca un magnet. Poate îl cucerea și faptul că avea încredere în el de vreme ce-i propunea așa ceva. Nu-l mai văzuse de mulți ani, în timpul studenției se mai întâlniseră o dată, dar după ce începuse războiul, aflase despre faptele lui de arme imediat de cum armata română trecuse Prutul. Numele lui era citat frecvent în ordinele de zi ale regimentului din care făcea parte. Vitejia lui fusese pusă în evidență în momentul în care, prins într-o ambuscadă de o haită de partizani, reușise să iasă din încercuire cu tot batalionul și să cadă în spatele celovecilor, deschizând foc năprasnic asupra lor și decimându-i. Fapta sa a fost multă vreme elogiată și a ajuns chiar la cunoștința germanilor, care, la rândul lor, l-au lăudat și au făcut din el un erou al cruciadei antibolșevice. Toate acestea i-au

revenit atunci lui Gicuță în minte, stăpânit de o stare sufletească ambiguă, se temea de un om care îl și atrăgea foarte mult.

— Nu credeam să ne mai întâlnim și văd că nu m-ai uitat, a spus el emoționat.

— Cum să te uit?

— Tu, Toma, ai făcut atâtea și eu, nimic.

— Dar ai o fetiță, râse celălalt. Eu, uite, am îmbătrânit, nu am fost în stare să mă însor, să-mi fac o familie și acum am șanse tot mai puține. M-au dat afară din armată, nu mai am nici un rost pe lume. Singur pe lume, ha, ha, râse el din nou cu și mai multă vioiciune, parcă ăsta e un roman lacrimogen franțuzesc. L-am citit în copilărie, mama, săraca, voia să-mi dea o educație aleasă, am învățat limbi străine, am cântat la pian, dar tata a considerat că, pentru un tânăr, cea mai bună alegere rămâne școala militară de elită. Și uite unde am ajuns.

A râs pentru a treia oară, după care între ei s-a lăsat liniștea. Liniștea aceea putea să coacă o așteptare la rândul ei însărcinată cu alte posibile dezvăluiri. Gicuță nici nu a îndrăznit să se uite la ceas. Avea senzația că trecuseră ore nesfârșite sau că nici un minut nu se consumase de când pe Dealul Mitropoliei îi apăruse în cale fostul colonel de cavalerie. Au ieșit din parc, rătăcindu-se pe niște străduțe slab luminate care întreținеau iluzia aceluiași spațiu conspirativ. Lui Gicuță i s-a făcut frică. A început să arunce priviri în spate, temându-e că e cineva pe urmele lor. Instinctul lui de apărare trezit atunci îl avertiza că trebuie să se scuture de acele mreje și să fugă cât mai repede la casa lui. Dar colonelul continua să-l fascineze și să-i subjuge voința. Mai era și noaptea aceea de septembrie extrem de plăcută, ca o băutură alcoolizată care te amețește, dar nu te ia de cap. Cerul era senin, fără brumă de nor, pulberi de nestemate zvârlite până departe, în străfundurile

galaxiei. Colonelul, de parcă i-ar fi ghicit temerile, i-a propus să se întâlnească altă dată. Poate eşti obosit, nu mă poţi asculta cu atenţie. Buna creştere a fost salutară pentru celălalt. A şters-o imediat, mai privind încă o dată în urmă, suficient însă pentru a observa că omul nu plecase şi se uita după el poate cu o uşoară părere de rău. Sau de mirare că, deşi recunoscuse că e obosit, se deplasează repede, mirare transformată în ofensă, deoarece era limpede că dacă merge aşa face aceasta pentru a mări distanţa dintre ei. Colonelul Negru îi dăduse şi un număr de telefon, dar să-l caute numai seara şi în eventualitatea că nu răspunde el, ci altcineva, să folosească o parolă. Precizarea l-a făcut pe celălalt să intre în panică şi abia după două străzi străbătute în pas alergător s-a mai liniştit un pic. Se afla în perimetrul Antim, nu departe de mănăstire. De o parte şi de alta a drumului casele, fie că aveau sau nu etaj, erau la fel de tăcute, retrase în spatele zidurilor groase, unde se ascundeau familii întregi, speriate de ce le putea aduce viitorul. Şi Gicuţă avea seara senzaţia, când închidea poarta de la curte şi apoi uşa casei, că vrea prin asemenea măsuri, de altminteri firești, să se izoleze cât mai adânc, el şi familia lui, pentru a nu mai fi găsit de nimeni. Orice ieşire era periculoasă, ca aceea de astăzi. Dar vina o purta tot el, fiindcă îşi schimbase traseul. Dacă ar fi ales calea bătută zilnic colonelul nu ar mai fi apărut în viaţa lui, ca o ameţitoare ispită. A fost suficientă o singură abatere pentru ca neprevăzutul să ţâşnească şi să sară direct la beregată. Tremurând, a ajuns târziu acasă. Soţia lui ieşise din curte şi-l aştepta în capul străzii. Nu era singură, ci împreună cu prietena ei ce mai bună, Virginica, pe care el nu o plăcea, dar se purtase mereu frumos, pentru a nu se da de gol. Ar fi bănuit el atunci că soţia lui nu va mai avea mult de trăit şi că tot restul vieţii şi-l va petrece alături de femeia pe care n-o plăcuse, dar care, statornică,

îi va fi alături și mai mult de atât, îi va mai dărui un copil?

Gicuță Nicolau a rămas acasă și nu a riscat un capăt de ață. A și distrus numărul de telefon și adresa primite de la colonel. Ar fi fost prea de tot să fie prins cu asemenea hârtiuțe asupra lui ca să intre la apă complet nevinovat. Istoria avea de altminteri să rețină cazuri dureroase ale celor arestați și întemnițați ani lungi deoarece se găsiseră asupra lor fie o cartelă de masă pe un nume căutat de Securitate sau o carte poștală, o ilustrată sau chiar o carte pe a cărei pagină de gardă era trecut alt nume aflat în vizorul aceleiași temute instituții. Gicuță era prudent, aproape fricos, și știa că, dacă e să ai ghinion, nici Dumnezeu nu te mai scoate din belea. De aceea, a distrus de la bun început „documentele". Zilele următoare s-a dus la serviciu cu inima grea, deoarece, fiind totuși om de caracter, detesta comportamentul laș. Ceea ce făcuse era descalificant. De altfel nu o dată i se făcea dor de promoția de absolvenți ai liceului militar de la Mănăstirea Dealu, ce tineri erau și li se părea că toată viața li se întinde la picioare! Li s-a întins ca să-i secere. El scăpase rezonabil de front, deși tot fusese mobilizat, dar măcar nu avusese de-a face cu luptele propriu-zise. Ca ofițer de intendență, viața era ușoară, deși semănată cu răspunderi, și parcă nici nu știa că în adâncimea frontului bubuie tunurile și răpăie mitralierele. Acolo piereau cei viteji și nepătați, devorați cu lăcomie de zeul războiului. Ce se întâmplase cu promoția lui? Urmaseră toți școala militară, aleseseră toți arme una și una, doar el se orientase către Comerț, punându-și astfel pielea la adăpost. Asemenea amintiri uneori nu-i dădeau pace și atunci încurca cifrele, trebuia să refacă socotelile, ceea ce presupunea un efort dublu de muncă. Din biroul unde ceilalți fumau – el nu pusese niciodată țigară în gură – zărea uneori începețoșat, alteori tăios de limpede conturul fostei mănăstiri Văcărești care

păzea marginea orașului. Dincolo de aceasta începeau câmpurile arabile sau pârloagă, întretăiate de luciuri de apă. Luciu era un fel de-a spune, deoarece, din cauza gunoaielor aruncate de oameni, fața acelor lacuri arăta ca o pânză putredă. El nu prea avea habar de multă istorie, ce învățase la liceu, dar știa că Bucureștiul nu reprezenta doar o adunătură de case puse una lângă alta de-a lungul câtorva bulevarde trasate prin șesul prăfos, ci o succesiune de coline care porneau dinspre nord-vest spre sud-est, de la Cotroceni la Văcărești, coline pe care se înălțau biserici și mânăstiri. Deși orașul în timp fusese lovit de multe nenorociri, cutremure și incendii, arhitectura sa rămăsese întreagă și-l făcea recognoscibil. Colina care-l atrăgea pe Gicuță cel mai mult nu era însă cea a Văcăreștilor, în apropierea căreia avea serviciul, ci dealul Spirei, unde în urmă cu vreo două veacuri se aflase Curtea Domnească. Pradă însă unui foc nemilos, arsese până-n temelii și de atunci locuitorii i-au spus Curtea Arsă, denumire care suna teribil de apăsător, ca un fel de amenințare că și în viitor alte calamități vor lovi orașul. Uneori își lua soția și se plimba cu ea pe străzile din acel cartier, unele erau în pantă și aveau și acelea denumiri ciudate, Minotaurului, Arionoaiei, altele inspirate din universul armatei, Cazărmii, Bateriilor. De altminteri, pe una dintre laturile perimetrului, în interiorul căruia își făcea plimbările, se ridica chiar Muzeul Militar Central, având și el amplasamentul puțin înclinat, iar în curte erau înșirate tunuri și bombarde utilizate de artileriștii veacului trecut, poate chiar la Războiul de Independență. Plimbările le făcea duminica sau în concediu fiindcă ieșea foarte rar din București, și, ca să vezi, se găsise colonelul acela să-l racoleze taman pe el, sedentar sadea! Pur și simplu, nu-i venea să creadă. Nici atunci, nici mai târziu, după ani și ani, când nu înceta să-și reamintească de misterioasa întâlnire.

Prima lui soție murise, se recăsătorise cu prietena ei cea mai bună, în țară se întâmplaseră destule, personaje politice ale căror nume altădată pronunțate cu venerație fuseseră coborâte de pe soclu și aruncate în uitare. Colonelul ivit la acel ceas de seară, între zi și noapte, între lumină și întuneric, de parcă atunci ar fi pășit din realitate în basm, continua să-l preocupe. Atunci nu cedase ispitei. Sau dacă l-ar fi urmat pe acel rebel – fiindcă altă caracterizare a personajului nu găsea – poate că viața lui s-ar fi deschis către alte zări, nu ar mai fi avut gustul searbăd, de care uneori se plângea, și chiar ar fi știut de ce trăiește. A tras o vreme nădejdea că omul, totuși, nu face parte din grupurile de partizani sau de bandiți cum îi înfierau ziarele. Șeful lui de birou era abonat la „Scânteia" și în fiecare dimineață când își bea cafeaua, desfăcea ditamai gazeta care acoperea întreaga masă. Odată vărsase puțină chiar pe articolul de fond semnat de redactorul-șef de atunci, Sorin Toma, și se supărase foarte tare. Masiv, cu umeri lați, dar cu o față spălăcită, era din cale afară de serios, ceea ce îl făcuse pe Gicuță să mai și zâmbească, deoarece i se părea că omul, totuși, își dă prea mare importanță, și așa, cu ziarul în față, avea momente când era de-a dreptul caraghios. Dacă ar fi lucrat la Sfat, dacă ar fi fost șef de Raion sau mai sus, vreun mahăr la Regiune, atunci i-ar fi acceptat autoritatea. Pe când calitatea de șef de birou într-o fabrică de textile de la marginea Bucureștiului nu avea de ce să-i încarce fruntea cu cine știe ce lauri. Gicuță își dăduse însă seama că pentru omul venit de la țară, provenind dintr-o familie săracă, promovarea respectivă avea greutatea unui eveniment. Primise și apartament tocmai într-unul din primele blocuri care se construiau pe vremea aceea în Piața Palatului, chiar vizavi de Palatul de unde cu doi-trei ani în urmă regele fusese gonit, ceea ce iarăși nu era de colea, și de aceea citirea ziarului „Scânteia" dimineață de

dimineață reprezenta mai mult decât o datorie de serviciu, exprima mândria lui de cetățean al tinerei republici. Domnul Nicolau pe care lumea de acolo, în funcție de poziția ocupată în ierarhia întreprinderii, îl striga ba tovarășul contabil, ba Nicolaule sau, pur și simplu, Ghiță sau Gică, nimeni nu folosea apelativul George, privea circumspect atașamentul șefului său față de tot ce era tipărit în ziar, dar, lesne de înțeles, își păstra asemenea convingeri pentru sine. El nu era membru de partid și nici nu voia să dea din coate ca să intre în eșalonul celor cu carnet roșu, care de la an la an își îngroșa rândurile. Numai că, într-o dimineață, lectura „Scânteii" i-a atras atenția. Evident, nu el citise, ci șeful, tovarășul Istrate care, deși nu avea prostul obicei să citească cu voce tare, atunci, descoperind pesemne în ziar ceva ce-l satisfăcea, a strigat brusc „ascultați" și a început lectura. Cei din birou erau totuși obișnuiți cu așa ceva, deoarece la ședințele de marxism leninism această practică era frecvent folosită. Se ridica un tovarăș și cu o voce baritonală citea rar, accentuând acele formule care exprimau un sens important. Lectura era auzită până în ultimul rând de scaune al sălii de ședință. Și vată să-ți fi pus în urechi, nu aveai cum să te ferești! Și, Doamne păzește, dacă erai prins cu așa ceva! O pățise un cetățean aproape de pensie care lucra la aprovizionare. Degeaba le explicase tovarășilor că e răcit și de aceea are dopuri în urechi, obturarea canalului auditiv a fost altfel interpretată și omul s-a trezit zburat urgent din întreprindere. La început Gicuță nu prea a înțeles despre ce e vorba, dar pe urmă, ridicându-se cu încetinitorul din maldărul de hârtii care trona în fața lui pe masă, s-a dumirit că în ziar e prezentat tocmai colonelul „lui", Toma Arhire, făcut acolo bandit și dușman al poporului, cele mai grele epitete erau turnate în capul omului. Aceleași acuze aveau în vedere și haita lui de derbedei, legionari,

criminali pentru a fi urâți de toată suflarea țării. Era cunoscut sub numele de Negru, iar țăranii din satele muscelene îi știau de frică. A venit Negru, a furat, a bătut, a dat foc. Aproape o pagină de „Scînteia" era dedicată activității contrarevoluționare a celor strânși în jurul rebelului colonel. Inima i s-a făcut atunci în piept lui Gicuță cât un purice. Gândul că odată prins de Securitate și dat cu capul de pereți omul va divulga și numele său l-a încolțit amarnic. Ce primejdie îl păștea! S-a făcut mic de tot și s-a pitit în spatele maldărului de hârtii. Simțea deasupra capului apăsarea acelui Negru de a cărui slăbiciune, în cazul anchetării, depindea viața lui și a familiei sale. Ca să-și revină, deși era aceasta și o dovadă de imprudență, s-a întors spre șeful de birou și i-a pus următoarea întrebare:

— Când credeți c-o să-i prindă?

— Sunt dați dracului, a comentat individul. Îi sprijină americanii, le parașutează alimente, arme, muniție, ca să nu mai spun de unii țărani și oameni cu carte, preoți, învățători, de la poalele munților, care, deși știu că fac țării un mare deserviciu, îi ajută și ei pe bandiți.

Gicuță a dat din cap cu luare aminte, semn că și-a însușit deplin lecția predată de tovarășul Istrate. Ceilalți din birou, două cucoane grăsuțe, tunse scurt și un bărbat foarte slab, suferind și de o tuse tabagică uscată, au părut mulțumiți de explicații. S-a lăsat apoi liniștea, fiindcă șeful se săturase să le mai citească. S-a ridicat și s-a dus la fereastră aprinzându-și o țigară. Părea îngândurat și copleșit de niște răspunderi majore pe care i le incumbase taman pagina din „Scânteia". Gicuță l-a privit cu coada ochiului, de parcă individul nu ar mai fi fost din acel moment încolo vechiul șef de birou, om de treabă de altminteri, care, dacă-i cereai, te învoia oricând, ci un funcționar înalt, lucrând în temuta

instituție a Securității, grangure mare, școlit la Moscova și venit de acolo cu planuri speciale pentru a-i captura pe bandiți. Oho! Iarăși i-a venit să râdă, dar trebuia să se ascundă, fiindcă văzut, ar fi fost extrem de riscant. Se și încălzise în încăpere și simțea nevoia să-și scoată haina. Hârtiile din față erau un paravan bun, dar insuficient. Zilele trecute picase la ei în vizită un unchi în vârstă, din provincie, profesor, care deplângea faptul că din biblioteci fuseseră scoase sute de volume și consemnate pe lista cărților dezavuate de noul regim. Deși nu avea chef să-l asculte, nu se făcea să-i spună să tacă, așa că tot ce a venit dinspre om i-a fost picurat încet în auz, ca o licoare uleioasă. Dar când a început să le povestească despre felul în care acum se desfășoară o anchetă, lui i s-a făcut pielea găină și tot părul i s-a zburlit de groază. Unchiul povestea liniștit și nu simțea nici o frântură din panica în care intrase nepotul său. Așa e, cum vă spun eu. Intri acolo, la început se poartă frumos cu tine, chiar îți vorbesc cu dumneavoastră, îți pun niște întrebări formale, nume, prenume, vârstă, deși ei știu foarte bine cine ești, dar ăsta-i tipicul, după care te pun să scrii o declarație despre evenimentul din cauza căruia ai fost citat. Tu scrii ce știi, semnezi, pui și data și crezi că în felul acesta, mai ales dacă te consideri și nevinovat, ai scăpat. Dar individul, după ce-ți ia hârtia și se preface c-o citește, pur și simplu o rupe sub ochii tăi nedumeriți. Îți spune, nu e tot, scrie alta, iar dacă tu refuzi și afirmi că mai mult nu ai ce să spui, îl auzi pe om că strigă așa, într-o doară, Ioane, și dintr-o altă cameră intră peste voi o namilă care te invită s-o însoțești. Cobori poate un etaj, dar asta nu contează, fiindcă acolo unde ajungi ești bătut măr, călcat în picioare, zdrobit os cu os. Apoi același individ care te-a căsăpit te aduce de unde te-a luat. El pleacă și tremurând te afli în fața individului de la început care nici nu observă gradul de deteriorare în

care ai ajuns și vorbindu-ți tot cu dumneavoastră îți cere să refaci declarația inițială. Dacă nu ai ce spune, operația se repetă până te lasă lat. Ce părere aveți?

Gicuță a deslușit atunci pe fața unchiului, care și așa era schimonosită, o anumită răutate, ca și când, vorbindu-le despre acele lucruri de care se impregnase foarte tare, nu se mai putea curăța de răul evocat și-l ducea până-n pânzele albe. Nu i-a făcut deloc bine conversația aceea cu unchiul și a răsuflat ușurat când l-a văzut ieșit din casa lor. Acum, tot uitându-se cu frică spre șeful de birou, era sigur că omul nu mai era personajul dinainte, ci intrase definitiv în pielea altuia. Oricând s-ar fi putut întoarce spre făptura lui bicisnică, acuzându-l că are legături cu banda lui Negru. Cu un curaj de care nu se credea în stare i-a cerut să plece mai devreme de la serviciu fiindcă nu se simte în apele lui. O asemenea solicitare putea însă să-l înfunde cu atât mai mult, dar tot ce voia atunci era să iasă din fabrică. A luat-o pe jos spre Piața Unirii, din ce în ce mai grăbit, și de aceea gâfâind din zece în zece metri. Ulițele întortocheate, precum împletitura unui labirint, lungeau drumul. În mintea lui începătoșată se suprapuneau două chipuri. Cei doi bărbați, unchiul care-i prezentase desfășurarea unei anchete la Securitate și șeful de birou care citise cu voce tare din „Scânteia" erau una și aceeași persoană, puternică și răutăcioasă, care se juca cu el ca șoarecele cu pisica. După fiecare colț de stradă îi apărea în față ca să-l sperie, dându-i de înțeles că la următoare cotitură a drumului nu-l mai lasă din gheare. Dar n-am făcut nimic, se dezvinovățea el în dialogul imaginar pe care-l purta cu anchetatorul său. Nu l-am văzut pe Negru decât o dată, când mi-a ieșit în cale din senin. Am fost colegi la liceul militar Mănăstirea Dealu, dar nu am ținut legătura. Nu înțeleg de ce mi-a dat numărul lui de telefon și adresa, dar

le-am distrus imediat. A avut mare încredere în mine și recunosc acum că am greșit neinformând organele în drept în legătură cu acest individ periculos, care probabil încă de atunci punea bazele viitorului grup legionar criminal pentru a acționa împotriva cuceririlor revoluționare ale poporului nostru. Gicuță se și vedea în condiția celui reținut și anchetat, silit să dea declarație despre cele întâmplate în ultima vreme, întâlniri, contacte, tot, tot. Scria febril în mintea lui, temându-se că anchetatorul o să-i rupă hârtiile și, așa cum aflase de la unchiul său, o să-l dea apoi pe mâna unui bătăuș. O luase pe străduțele acelea înguste mărginite de castani, carpeni și de case foarte asemănătoare aceleia în care locuia, dar de cealaltă parte a Gârlei, case fără etaj, gen vagon, pierzându-se într-o curte umbroasă, unde florile și buruienile trăiau într-o armonie deplină. Din loc în loc apăreau sifonării, simigerii, plăcintării și berării, oamenii mâncau și beau cu un apetit remarcabil, erau muncitori calificați și chiar decorați de partid pentru rezultatele obținute în fabrică, funcționari, ca și el, temători și cu privirea piezișă, ucenici încinși cu șorț de piele, fete tinere care purtau sandale fără toc și șosete albe, rochie de stambă înflorată și aveau părul împletit în cozi. Văzându-le, nu-ți venea să crezi că lucrează în vreo fabrică din capitala țării, unde pentru a promova trebuia să ajungă vajnice utemiste și bineînțeles să facă pe placul șefilor de la Comitetul de partid orășenesc, care una vorbeau despre cinste și onoare, și alta făceau când se înfruptau din nurii unei tinere naive, dar ambițioase. Așa a ajuns el în acea zi de sfârșit de vară și început de toamnă în apropierea stabilimentului Crucea de Piatră, din inima Dudeștiului, despre care se zvonea că în curând va fi desființat în mod oficial, dar mai era încă ținut în viață, deoarece niște șefi de la Raion nu se îndurau să se dezbare de anumite obiceiuri și incognito frecventau locul respectiv. A

intrat atunci într-un birt ca să bea o bere și, fără să vrea, a tras cu urechea la ce discutau doi mușterii care din două în două cuvinte râdeau cu poftă. Doar așa se explică faptul că foile declarației scrise în minte s-au împrăștiat și el chiar s-a tras mai aproape de oameni, comandând a doua halbă. Aceia, văzându-l curios nu l-au respins și au mai povestit o dată ca să audă mai bine și să nu creadă că s-a înșelat. Întâreau și ei informația potrivit căreia stabilimentul va fi închis în cel mai scurt timp – e posibil să nu mai apuce Anul Nou – dar mai spuneau că măsura nu va fi luată doar pentru faptul că într-un stat socialist moravurile din lumea burgheză nu mai au ce căuta, ci și pentru că, în ultima vreme, în stabiliment avuseseră loc întâmplări ciudate. Gicuță a căscat ochii și urechile ca să nu scape o iotă din ce relatau cei doi, oameni de condiție, se vedea aceasta după faptul că erau proaspăt ieșiți de la frizer, tunși, rași și parfumați, doar de gulerul scrobit al cămășii albe mai rămăseseră agățate niște firișoare de păr. Așa a aflat el povestea care făcea deliciul folclorului urban al acelor ani, când micul umflat cu bicarbonat costa doar câțiva bănuți și peste tot ți se ciocneau ochii de mutra lui Stalin, de ziceai că nu locuiești în București, ci în Moscova. Cică un client ar fi intrat la tanti Mărioara, a plătit doi poli și matroana l-a îndrumat spre Gerda, prințesa bordelului, aia despre care se spune că are părinți nemți sau suedezi, veniți în țară înainte după război, rămași aici și beliți de partid, dar fata, ca să nu moară de foame, a intrat în meserie și a scos bani frumoși. S-a dus cetățeanul ăla la ea, dar când și-a dat jos nădragii să vezi nebunie, în locul sulei sculate i-a oferit fetei un ghiocel care crescuse din uretră și stătea înfipt acolo ca într-o țeavă. Fata a țipat și l-a luat la palme pe degenerat, care a făcut stânga împrejur, împiedicându-se în nădragi, dar vârât până la urmă într-un taxi și dispărut. Lui Gicuță nu-i venea să creadă că

auzise o asemenea poveste. Păi cum, dom'le? Asta ne întrebăm și noi, au răspuns cei doi mușterii proaspăt ieșiți de la frizer. Se întreabă tot târgul, au aflat și ștabii de la partid, dar identitatea cetățeanului a rămas ascunsă. Hai, mai dă și mata o bere că te-am pus la curent cu ultima bârfă! Gicuță s-a conformat și a băut-o și el pe a treia, dar se vedea că e din ce în ce mai preocupat de ce auzise. S-a ridicat de la masă și nepoliticos a plecat fără măcar să-i salute pe mușterii. Acasă, deși stors de puteri, nu s-a putut abține să nu-i spună și nevestei ce auzise, dar femeia nu avea chef de asemenea istorii și chiar l-a mustruluit pentru faptul că dă târcoale unui asemenea loc. Păi la cât sifilis colcăie acolo e normal să mai crească și o floricică, a spus ea înainte de culcare, ceea ce era o concluzie frumoasă la acea zi agitată.

Armand Bălășel, după experiența de la Crucea de Piatră, nu și-a revenit prea lesne. A dormit neîntors în acea noapte, iar a doua zi dimineață, când s-a dus la baie să urineze, și-a cercetat atent penisul pentru a descoperi ceva anormal. Nu a găsit nimic care să-l îngrijoreze. Avea de altminteri un organ moale și subțire care, dezvelit la lumina zilei, arăta din cale afară de rușinat, de parcă ar fi vrut să se ascundă cât mai repede în chiloți. Armand nu fusese niciodată un bărbat temperamental, atras de sexul celălalt. Nici la pubertate nu se dovedise nărăvaș. Nu-i apăruse un coș pe față și a avut tot timpul tenul alb și nepătat ca al unui făt frumos, păzit de spaime hormonale. Nu înțelegea de ce alții de vârsta lui sunt din ce în ce mai nervoși și întorc tot mai des capul după femei. Nu ar fi făcut așa ceva și nici nu-l deranja faptul că e singur și nu are nici o prietenă. Așa trecuse facultatea, ocupat de calcule trigonometrice și de formule de chimie anorganică.

Desigur, sufletul lui tânjea spre alte orizonturi, dar acelea erau un lux, greu de permis în noile condiții de viață. Citea, dar orele de lectură i se păreau scurte, ars longa, vita brevis, vechiul dicton îi făcea în ciudă. Poezia lui Valery, pictura lui Botticelli și muzica lui Händel îl dezmierdau, dar nu-i dirijau viața în direcția visată. Aproape că se temea de ziua când va fi nevoit să-și împartă timpul între munca dintr-un birou de inginerie și plăcerile secrete. Scindarea aceasta l-ar fi distrus. Noroc de părinții încă tineri, care puteau să-l ajute. Așa se face că după ce a terminat facultatea și negăsind ceva convenabil de lucru, a rămas acasă și de dimineața până seara se ocupa numai de ce avea nevoie sufletul lui. În prima parte a zilei citea, apoi ieșea în oraș și se plimba puțin intrând prin librării și anticariate, se întorcea acasă, mânca și se odihnea, după care seara urma un spectacol de teatru sau un concert. Tot să trăiești așa! Nu-l deranjau acei ani de după război care se încruntau tot mai mult la oameni, mai ales la cei care nu răspundeau comenzilor date de partid sau chiar mai mult acționau fățiș împotriva noului regim. Armand nu făcea parte din categoria acestora din urmă. S-ar fi numărat printre primii, dorind să fie lăsat în pace ca să se mai bucure de anumite lecturi nemarxizate. Doar acestea, la care se adăuga bucuria audierii unui concert și a vizitării unei expoziții, nu puteau să-l prezinte ca pe un pericol la adresa partidului comunist, despre care știa că înainte de război, când el era adolescent, funcționase în ilegalitate și nici nu se chema „român", ci „din România", ceea ce arăta că are stăpâni străini. Dar tocmai fiindcă fusese adus din afară putea să emită niște pretenții care pe unul ca el l-ar fi luat prin surprindere. Armand știa că vremurile sunt nesigure, dar, precaut, evita orice ispită. Chiar și ispita din pantaloni era ținută sub control. Plimbările lui erau tihnite deoarece îi plăcea să nu se grăbească și să contemple

fie amurgul unui soare topit peste lacurile din nordul orașului, fie să inspire amiezile imobile petrecute în cartierele vechi, strâmbe și întortocheate, unde piatra tocită a uliţelor răsuna stins sub pașii trecătorilor, care, ca și el, nu se grăbeau. De la o fereastră la etaj mai apărea capul ca pictat al unei femei ale cărei priviri exprimau ceva nelămurit, dor, alean, ceea ce-l tulbura nespus și odată, învingându-și rușinea, chiar a încercat s-o salute pe doamnă. Cu puțin înainte de-a ridica mâna, femeia a izbucnit într-un hohot de râs vulgar și parcă a și văzut două mâini păroase de bărbat care o trag înăuntru. S-a lecuit de atunci să mai privească unde nu trebuie și nu s-a mai lăsat impresionat de aparițiile neprevăzute la ferestrele acelor case din veacul trecut, prăfuite și scorojite. Așa l-a cunoscut pe Radu Vizanti într-o după- amiază a plimbărilor sale. Intrase într-un anticariat aproape de cheiul Dâmboviței și răsfoia alene niște cărți franțuzești, legate în piele, care exercitau asupra lui un oarece magnetism. Erau titluri cu o anumită încărcătură abstractă, dar pe Armand îl stimula tot ce era impalpabil. Prin geamul gros al vitrinei deslușea deformat fațadele caselor de vizavi. I se păru atunci că cineva traversează strada cu un pas domol și se îndreaptă spre anticariat. Așa l-a văzut prima dată pe Radu Vizanti, de care avea să-l lege o prietenie de lungă durată, deși erau firi diferite, dar nu antagonice, ci complementare, cum îi plăcea lui Armand să spună, poate singurul om de care s-a atașat în viață, dar, din păcate, nici acestuia nu i-a împărtășit taina ghiocelului din uretră. În schimb, Radu i-a spus multe despre existența sa tumultuoasă. L-a invitat și la cununia lui care a avut loc în aceeași perioadă cu o femeie frumoasă, evreică, cu atât mai interesantă și ispititoare, a participat și la botezul fetiței, Raluca. El, care nu-și făcuse familie și locuia tot împreună cu mama și sora, între timp, tatăl murise, a primit invitațiile cu bucurie și în

același timp cu detașare, alții făceau ceea ce el ocolise, dar era mai bine că stătuse deoparte, rezervat, neimplicat, și, într-adevăr, pe măsură ce trecea timpul constata că lucrurile cu Radu nu merg cum trebuie. Dar atunci, în clipa imediat premergătoare întâlnirii lor, ar fi fost peste putința lui să anticipeze sensul în care aveau să se învârtească spirele destinului. De unde să fi știut că domnul acela rotofei, îmbrăcat elegant, costum, vestă, papion, ceea ce era cam nepotrivit la ora aceea de prânz, va deveni bunul lui prieten, alături de care va medita asupra a tot ce înseamnă creat și increat, cicluri cosmice și istorice, amețitoare perspective asupra kalpelor care formează povestea universului? Atunci au făcut cunoștință și au cumpărat toate cărțile din anticariat care-l aveau ca autor pe un francez, René Guenon, de care Armand nu auzise până în acel moment, sau îi văzuse numele citat prin vreo altă carte, dar Radu Vizanti, mai informat, a început să-i dea lămuriri, străbătând astfel împreună, ca într-un vis, amiaza acea de vară târzie și imobilă. Fațadele scălâmbe ale caselor parcă se îndreptaseră și locul mușcatelor de la ferestre fusese luat de plante exotice, luxuriante, toropind simțul afectiv. Chiar și bisericile își curățaseră fața zbârcită și arătau ca îmbrăcate în mătase și aur. Atunci au stat mult de vorbă și au descoperit că îi unește o sumedenie de idei. Radu Vizanti era extrem de volubil și nu înceta să-l flateze pe Armand, spunându-i că nu i s-a mai întâmplat să se apropie de un om chiar de la prima vedere. I-a dat numărul de telefon, de acasă și de la redacție, fiindcă era angajat în recent înființata televiziune română, unde se ocupa de un buletin de știri externe și de unde putea să afle atâtea ciudățenii, încât uneori i se făcea pielea găină. Expresia îi aparținea, și Armand, căruia nu-i scăpa nimic ce părea ieșit din fluxul curent al vorbirii, a ciulit urechile. Radu Vizanti era un boier în sensul adevărat al cuvântului,

atras de risipă, de o viață a voluptății, dar și a priveghiului metafizic. Se și mira că în ciuda dosarului său prost, fusese angajat într-o unitate de avangardă a propagandei. Ce paștele mă-sii era televiziunea dacă nu principala armă a partidului de îndoctrinat masele? Înjura cu sete și cu aceeași sete dădea pe gât pahar după pahar. Armand, bine-crescut, l-a invitat la el acasă și l-a prezentat alor săi. Tanti Vetuța, mama, a fost impresionată de manierele fără cusur ale lui Radu, care, în ciuda pandaliilor care-l mai apucau, se purta ireproșabil, și Silvia, sora, aproape că s-a îndrăgostit de tânărul fermecător și inteligent care din nefericire nu avea ochi pentru ea. Din această cauză poate, a și rămas fecioară până la bătrânețe, dar închizând ochii înaintea fratelui ei. Radu știa să cucerească toată lumea prin harul lui de povestitor. În ziua aceea s-a dovedit neîntrecut în tot ce a evocat, dar mai ales transmițând cele mai trăsnite informații de care până și domnul Ion Bălășel, tatăl, s-a mirat, el care era un om rece și sceptic. Le-a vorbit atunci despre familia lui coborâtoare din Bizanț și venită în țară după descăpățânarea lui Brâncoveanu, era os de fanariot și se mândrea cu aceasta. Strămunicii lui întemeiaseră școli și spitale pe pământul unei țări pustiite de nomazi și de ființe fără căpătâi. Se lăuda că de când lucra în televiziune încearcă să strecoare atât cât se poate date despre rolul pozitiv jucat de fanarioți în propășirea țărilor române. Îi era silă de clișeul istoriografic mincinos care-i înfățișa pe aceștia drept hulpavi și spoliatori ai săracului neam românesc. Armand îl asculta cu atenție, dar pe el capitolul acesta din istoria țării nu-l prea interesa. Prietenul său avea însă voie să vorbească slobod și astfel pluteau toți în răspăr spre secolul XVIII, când pașalele turcești prădau, dar mai existau și oameni luminați care prefirau în bezna aceea metanii și slove. După câteva pahare de țuică de Argeș, Radu părăsea însă incursiunile în

istorie și trecea la bârfe. Lui Armand i s-au aprins obrajii de rușine în clipa în care prietenul său, pe neașteptate, s-a referit la Crucea de Piatră și la toate zvonurile iscate acolo în trecut – și trecut era fiindcă se desființase totuși blestemăția – în legătură cu un incident neverosimil, al cărui protagonist se făcuse de râs deoarece, incapabil să se achite de sarcinile bărbătești, a scos din chiloți, ha, ha... Radu, amețit de băutură, a spus aceasta și în prezența doamnelor. Silvia care până la acea vârstă nu văzuse pe viu organul bărbatului s-a făcut roșie ca sfecla și a zbughit-o din încăpere, iar tanti Vetuța a rămas dreaptă, neclintită, pentru a face față situației neprevăzute. Radu însă, ca un boier ce era, și-a cerut imediat scuze și chiar a vrut să se ducă după domnișoara Silvia pentru a o readuce în mijlocul lor, dar Armand l-a oprit, spunându-i că e obosită, deoarece la Institutul de Chimie unde abia s-a angajat este foarte ocupată, prostii de astea, dar a salvat aparențele, iar Radu, potolindu-se, a continuat să bea și a alunecat mai departe pe firul poveștilor. Era cuceritor și chiar dacă mai scăpa câte o trivialitate, aceasta forma sarea și piperul. Cum să te superi pe el? Până la urmă Silvia s-a întors în cameră împreună cu tatăl ei, care, în ciuda scepticismului, se arăta la rândul lui interesat de istoriile invitatului lor. Doar Armand era cel mai stânjenit. Faptul că Radu adusese în discuție acel incident jenant din viața lui, pe care în ciuda trecerii timpului nu și-l ștersese din minte, dovedea că pățania aceea devenise istorie și, cum se spune, intrase în mitologia locală. Nu mai călcase în acel perimetru nici picat cu ceară. Dacă l-ar fi recunoscut cineva, dacă l-ar fi arătat cu degetul? Se rușina, dar, pe de altă parte, trăia și reversul mândriei de-a fi fost eroul unei întâmplări ieșite din comun. Nu avea duhovnic, fiindcă, deși credincios, nu găsise încă oportună predarea sa cu toate ale sufletului în brațele unui preot de încredere. Dar pe de altă

parte nici aceluia nu putea să-i împărtășească tot. Ce ar fi spus sfinția sa, cum ar fi reacționat? Chiar apărat de hainele sfinte, tot ar fi fost vulnerabil în fața unei asemenea agresiuni – da, era bun cuvântul – venite din partea penitentului. Te pomenești că l-ar fi gonit din biserică! Pe măsură ce se gândea amănunțit, Armand își dădea seama că așa ceva nu putea fi încredințat nimănui. Dacă ar fi ținut un jurnal, acolo ar fi notat tot cu speranța ca eventualii cititori să creadă că relatarea nu e realitate, ci fantezie. Dar numai scriitor nu se vedea el. Din fericire, Radu nu a mai zăbovit asupra năzdrăvanului ghiocel. Și-a luat zborul spre alte tărâmuri, cu atât mai miraculoase, cu cât erau mai neverosimile, povestindu-le astfel despre o femeie de undeva din nordul Moldovei, care, în 1945, taman în martie, când au venit ăștia la putere, ha, ha, se distra Radu, a născut un copil cu cap de măgar și monstrul nu a murit la naștere, ci a trăit spre groaza moașei, care a chemat autoritățile. Nu se știe ce s-a întâmplat pe urmă cu dihania. Probabil că i-au făcut de petrecanie, nu e exclus, a mai spus Radu, care nu se mai sătura de țuiculița de Argeș și tot atunci parcă a și lăcrimat puțin pentru omorul acela presupus a fi avut loc în urmă cu vreo zece ani. Cu gesturile lui largi de boier care dispune după plac de toate bunurile vieții, a luat dintr-un raft al bibliotecii o carte pe care Armand poate și-o procurase din anticariat tocmai în ziua în care ei doi se întâlniseră, a răsfoit-o până a găsit ce-l interesa, și de acolo a citit cu voce tare capitolul referitor la semnificațiile malefice ale zeității cu cap de asin, zeitate originară undeva din Africa, oho, ce mai era la gura lui Radu, citea și comenta, Silvia și tanti Vetuța nu înțelegeau o iotă din demonstrațiile lui, Nelu, tatăl, ieșise din cameră considerând că discuția degenerase în palavre, doar Armand, ochi și urechi, asculta, deoarece și lui îi plăceau asemenea speculații și, în ciuda pregătirii

inginerești, era tot mai mult tentat să creadă că venirea comunismului în România nu era doar efectul unor circumstanțe politice nefaste, ci exprima un plan ocult. Radu a mai îndrugat verzi și uscate după care și-a luat rămas bun și a plecat. Vizita lui de atunci a tulburat într-o oarecare măsură viața ordonată a acelei familii care ocupa o vilișoară din partea de nord a Bucureștiului, în vecinătatea lacurilor. Bălășel senior nu a întârziat să-și ia imediat la întrebări feciorul pentru a afla de unde-l cunoaște pe cetățean și cum de are atâta încredere în el. Armand, de bună credință, i-a spus că l-a cunoscut într-un anticariat și acolo au schimbat primele cuvinte. Lucrează în televiziune, oho, dar parcă era prea de tot. Ion Bălășel a sărit ca ars când a auzit că omul primit la ei în casă și cu care discutaseră cam liber făcea parte din personalul unei instituții care mustește de activiști de partid, cenzori și securiști, lipiți ca umbra de redactori și operatori. Dumnezeule, ce imprudent putea să fie băiatul lui! Om în toată firea, dar naiv, putea să cadă în belea cu ochii deschiși. Armand, în fața nervozității tatălui, s-a ținut tare și a recunoscut că are deplină încredere în Radu Vizanti, care nu poate fi o lichea de vreme ce provine dintr-o familie de boieri și nu le-ar face în nici un chip jocul ăstora de la putere. Ce boier? țipa nefiresc de puternic Ion Bălășel, tocmai fiindcă nu-i stătea în obicei să-și piardă cumpătul. A făcut armata? A fost în război? Dar eu am fost? i-a întors vorba Armand. Tu ai făcut Politehnica și de aia ai scăpat, i-a reamintit tatăl, dar ăsta e cu capul în nori și nu e în stare să extragă nici rădăcina pătrată dintr-un număr. Contraargumentul destul de comic l-a făcut pe Armand să zâmbească. Oricum, discuția lor în contradictoriu nu a mai durat mult. A coborât de la etaj tanti Vetuța și i-a liniștit pe amândoi, chemându-i la masă. Au mâncat atunci supă de găină cu multă fidea și câte un copan fript la

cuptor. Pasărea gătită fusese primită de la țară, din Vâlcea, de la rudele lor de acolo, care se temeau că-și vor pierde pământul fiindcă cei de mai jos de ei, adică mai din vale, deja fuseseră siliți să intre în colectivă și deci nici pe cei așezați mai la deal nu-i așteptau zile ușoare. În timpul mesei, Bălășel senior a mai bodogănit puțin. Trăim vremuri grele și dumnealui își permite luxul să se împrietenească cu toți ciudații. Vrea să fie arestat. Femeile au tăcut, dar se vedea că sunt și ele îngrijorate. Seara a trecut apoi în tihnă, deși continua să plutească deasupra lor o subtilă amenințare. Nici Armand nu era chiar liniștit. Nu-i plăcea faptul că Radu Vizanti trage serios la măsea și la o adică, strâns cu ușa, ăia ar fi scos din el și laptele supt ca bebeluș. Alcoolicii sunt slabi, știa el, și pot fi ușor convinși să toarne. Din nefericire, tocmai fiindcă lucra unde lucra și trăia în tensiune, Radu avea nevoie să se drogheze zilnic. Făcea parte din categoria acelor nefericiți care cu jumătate de gură lăudau partidul, cu cealaltă jumătate voiau să spună ce gândesc. Un asemenea regim de viață, gândea Armand, e ruinător, iar el, unul, nu i-ar fi rezistat. Decât așa, mai bine să se ascundă într-un birou de proiectare și să facă acolo inginerie până s-o prosti! De fapt, ce altceva putea să-l aștepte? Poveștile lui Radu fuseseră desprinse ca dintr-o Halima contemporană. Până și istoria care-l avea pe el gata înrămat era savuroasă și, ascultând-o, aproape că nici nu se mai simțea în pielea personajului principal. Dar poate li se mai întâmplase și altora. Treptat, inima lui Armand a început să se ușureze de spaime, griji și mai ales de jenă. Nu credea în ruptul capului că Radu putea fi un delator ordinar. De ce să-l înfunde tocmai pe el și familia lui? Îl primiseră în casă, îl ospătaseră, de ce să le facă rău în mod gratuit? De ce nu? venea întrebarea de pe celălalt versant. Omul s-a stricat, se strică de la o zi la alta. Armand se plimba mult pe lângă lacuri,

străbătea parcul Herăstrău de la un capăt la altul și măcina pe îndelete gânduri care de care mai spinos. Se așeza pe o bancă sub unul din castanii aceia bătrâni, cu frunziș greu, pe care doar furtuna îi făcea să freamăte, și scotea din buzunar o cărticică învelită în piele neagră, cumpărată atunci cu Radu din anticariat, *Le Roi du Monde*, era titlul și începea să citească, să viseze și să se detașeze de tot ce era în jur. Avea senzația că iese din timp și chiar din trup. Depășind barierele formate de materia organică, i se părea că tot ceea ce gândise până atunci despre un tărâm invizibil, sălaș al fericiților, a devenit perceptibil ca un parfum sau ca o succesiune de sunete. Acelea erau cele mai frumoase momente ale vieții sale, pe care ar fi dorit să le prelungească la nesfârșit, dar în cele din urmă se ridica de pe bancă și cu același pas măsurat se îndrepta spre casă. Ceea ce trăise la Crucea de Piatră nu-l mai speria, ci-l socotea aproape un miracol care, alegându-l pe el pentru a se exprima, îl înnobilase. Astfel, din extrema stingherelii și a rușinii, a trecut în cealaltă, a infatuării. În clipele euforice îi venea să spună că apariția acelui ghiocel dintr-o zonă a organismului pe unde de regulă nu circulă decât o substanță argintie sau altă brun-aurie care elimină toxine urât mirositoare putea să-l așeze pe el chiar în rândul zeilor, fiindcă numai zeii sunt deasupra nevoilor fiziologice care caracterizează mamiferele și deci și pe oamenii închiși în trupul lor. Nu spunea nimănui ce gândește, și cu atât mai mult se ferea de prietenul lui Radu Vizanti, care, deși drăguț, la o adică putea fi din cale afară de sarcastic. Ce s-ar mai fi distrat pe socoteala bietului Armand, care, în propriii ochi, grație acelei bazaconii, se vedea ca și beatificat! De altminteri, nu contenea să-i spună câte-n lună și-n stele, tot ceea ce culegea de pe coridoarele televiziunii, unde se dezvoltau veritabile mitologii ale acelor ani nesiguri când încă pușcăriile gemeau de clienți

și nici munții patriei nu erau siguri pentru excursioniști. De la opera lui René Guenon pe care o citeau cu luare aminte la povești rocambolești tranziția avea loc fără dificultate.

Nici Radu Vizanti nu fusese pe front. Ion Bălășel, îngrijorat de faptul că fiul lui se poate înhăita cu cine nu trebuie, intuise corect. Domnul acela de o vârstă cu Armand, purtând mereu, indiferent de vreme, papion, cu maniere ireproșabile și cu un apetit nesănătos pentru băutură, scăpase de încorporare și, în timp ce colegi de-ai lui luau în piept și în ochi colbul și sângele stepei de peste Prut, el a rămas acasă citind sau scufundându-se comod în fotoliile de catifea ale cafenelelor luxoase din București. Grigore Vizanti, tatăl, vânduse un rând de case de pe o latură a străzii principale din Tecuci pentru a-și scăpa feciorul de armată. Nu-i păruse rău că face o asemenea risipă – e drept că alții își salvaseră progeniturile cu o cheltuială mult mai mică –, mai ales că o parte din acele imobile era moștenire, cealaltă, câștig la jocul de noroc. Cartofor înrăit și as al măsluirilor, nimeni nu-l întrecea pe Grigore Vizanti la asemenea distracții, și avea un drăcușor aliat, știind mereu să atragă norocul de partea lui. Radu moștenise de la el același talent, dar nu de-a învârti cărțile de joc, ci poveștile, scornite ori memorate și redate apoi cu lux de amănunte. Tatăl lui vorbea puțin, dar se pricepuse să câștige averi fără muncă. În tot județul Galați era renumit printre moșieri pentru măiestria dovedită în sălile de cazinou unde, ca un adevărat boier, pocnea din degete și ademenea șansa. Cum faci, jupâne, de-ți ies toate combinațiile? Grigore surâdea misterios și-și vedea mai departe de treabă plăcându-i să-i sărăcească pe aceia parveniți, vechili nespălați și necioplți, care fiindcă reușiseră să facă la viața lor

ceva bani, considerau că li se și cuvine să se lipească la o masă de poker sau de bacara. Ca să nu mai zică de ruleta cea fâșneață pe care nici chiar unul ca el nu reușea s-o stăpânească întotdeauna! Pe aceștia nechemați și impertinenți îi plăcea să-i scuture de bani. Dar și pentru un boier ca Grigore Vizanti timpurile erau înaintate. Anul 1945 l-a prins nepregătit, de parcă nu-i venea să creadă că în țară pot ajunge la putere personaje care până mai ieri nu erau vrednice nici să-i calce pământurile, darămite să-i intre în casă, iar acum să-l mai ia și la întrebări. Bine că trecuse războiul și copilul lui scăpase nevătămat. Dar ce urma?

Despre tatăl lui, Radu se încumetase într-o seară să povestească lucruri teribile, dar istoriile nu mai curseseră ca în dățile anterioare, dezinvolt și fără opreliști, ci la fiecare cuvânt se vedea greutatea celui care povestea, dovadă că-l durea tot ce spune. Îi adusese un buchet frumos de flori domnișoarei Silvia, care s-a fâstâcit toată. Spera biata că domnul acela o va cere totuși într-o bună zi părinților ei în căsătorie, fără să știe că Radu nici nu se uita la ea, fiindcă ochii îi umblau după alt gen de femeie. Păhărele de țuică date peste cap, râul istoriei s-a umflat atunci și s-a revărsat spasmodic în auzul lor. De ce se temuse, Grigore Vizanti nu scăpase. Dacă pe fiul lui îl pusese la adăpost, propria piele intrase la saramură. Nici nu mai știa împrejurările în care fusese arestat la începutul anului 1950 și dus cu duba până la intrarea Ministerului de Interne, de unde a fost dat de-a dura pe scări ca să ajungă mai repede în pântecele temutei instituții. A fost scos în câteva rânduri la anchetă și bătut măr. Faptul că fusese acuzat că, în calitate de moșier, supsese sângele poporului părea de la sine înțeles, dar i se punea în cârcă și acuza de-a avea legături cu spionajul american și că a creat un fond special pentru finanțarea luptătorilor din munți. El habar nu avea că în munții României

începuseră să activeze grupuri înarmate împotriva regimului comunist. Informația ar fi sunat chiar pitoresc dacă nu s-ar fi întors asupra lui ca o năpastă. De fapt, credea că oamenii care slujesc noul regim, în ciuda ideologiei, sunt până la urmă de înțeles. Ca el gândise de altminteri și un politician de factura lui Costică Argetoianu și sfârșise în pușcărie. Grigore Vizanti nu știa nimic de soarta fostului premier pe care o dată parcă îl golise de bani la cazinou, dar aceia fuseseră anii de odinioară. I-a dat apoi prin minte că vinovat pentru arestarea lui trebuie să fie unul dintre vechilii pe care-i sărăcise sau vreo rubedenie de-a acestuia ajunsă în eșaloanele de frunte ale partidului și deci în stare să se răzbune. Nu a aflat însă niciodată de ce l-au luat pe el la ochi și nu i-au mai dat drumul. Au fost acelea luni lungi și grele și pentru Radu, care, oriunde se interesa, nu primea nici un răspuns. Nu fusese el niciodată prea atașat de tatăl său, dar situația din prezent era intolerabilă. Își închipuia ce deosebire cumplită trebuie să fie între modul lui de viață de până atunci și condițiile mizerabile din arestul în care bănuia că fusese zvârlit. Nu-l vedea pe tatăl său rezistând mai mult de o săptămână și de fapt în acele momente și-a și dat seama că nu-l va mai vedea niciodată. În acea perioadă nu avea de lucru, dădea meditații de engleză și franceză, și tot atunci s-a apropiat de un autor francez al cărui nume nu-i spunea nimic, René Guenon. Primele cărți le-a primit de la un prieten al lui Grigore, tot un moșier, dar mai în vârstă, persoană austeră, care întotdeauna criticase excesele celuilalt și-l avertizase că atracția pentru jocurile de noroc n-o să sfârșească bine. Moralizarea de acest tip nu-i priise lui Grigore, dar efectele parcă îl ajunseseră din urmă. Să nu faci ca tatăl tău, îl sfătuise pe Radu moșierul care se retrăsese undeva într-o mansardă dintr-un imobil vechi din Galați și voia să i se șteargă urmele din lume cât mai

repede. Atunci îi și dăruise cărțile lui Guenon, rugându-l să le citească pe îndelete și să înțeleagă mesajul transpersonal. Radu, puternic impresionat, le-a luat și, singur la rândul lui, a pornit lectura ca și cum s-ar fi aflat într-o călătorie la capătul căreia speră să întâlnească lumina altui tărâm. Era un exercițiu ascetic al deziluzionării față de tot ce înseamnă univers material și progres istoric. A învățat atunci care este raportul dintre solidificare și disoluție, poate a și înțeles că regimul brutal instaurat în țară, tocmai fiindcă aparține solidificării, până la urmă va capota și va face loc celuilalt demon întruchipat de disoluție, în a cărui îmbrățișare lumea se va distruge mult mai sigur. În pofida acestei lecții amare, s-a repezit să guste din plăcerile vieții. A uitat că are un tată închis și fără să șovăie a trecut de partea celor de la putere. Nu era însă singurul care în epocă făcea asemenea alianțe. Până și un autor ca Petru Dumitriu, de o vârstă cu Radu Vizanti, nu se sfia de o asemenea ingratitudine. Metafizica asimilată din acele lecturi, în loc să-l lecuiască pe Radu de orice iluzie, a produs mai degrabă indiferență și amoralitate. Sau tinerețea autoritară nu voia să-l scape pe el din mrejele ei. Toate la un loc l-au făcut să atace cu ambiție citadela noii lumi și să slujească o propagandă de a cărei tâmpenie era conștient, dar a cărei maimuțăreală îl excita. Se simțea un veritabil saltimbanc interpretând în arenă numerele ideologice comandate. Aici semăna cu tatăl lui, cartoforul măsluitor. Și el știa să trișeze fără ca nimeni din preajmă să-și dea seama. Ca prin minune, dosarul său a trecut prin furcile celor de la Cadre și a fost lăsat să lucreze într-un domeniu igienizat la maximum. Pur și simplu, a scăpat sau avea steaua care îl trăgea în sus în timp ce abisul părintelui se adâncea. Așa a aflat ce a pățit tatăl lui în închisoare. La o țuică băută cu colegii în cârciumile care se înșirau una după alta pe drumul care ducea spre Bucureștii Noi,

a auzit tot felul de ciudățenii care năpădiseră pântecele de oțel al țării. Ce era inventat nu putea fi disociat de ce era adevărat. Laolaltă, suprapuse, contopite, țâșneau din adânc folclor negru al unei lumi care la suprafață purta masca celor mai trandafirii pavoazări. Mintea lui Radu Vizanti s-a umplut de ele. Lucrau împreună cu alcoolul, determinând o sumedenie de contrarii periculoase, atracție morbidă, dezgust paranoic, silă înlăcrimată. Asculta, memora, apoi povestea mai departe, mai punând și de la el, nu mai știa ce e inventat și ce redă fidel istoria. Când se ducea la Armand și desfăcea sacoșa poveștilor, se purta ca un vrăjitor ale cărui mâini, tremurând, scot la iveală bijuterii și excremente, amestecându-le indiscernabil. Tremura tot și dacă întrecea măsura cu băutura începea să plângă, susținut imediat de Armand, care nu mai știa ce să facă cu el, chemându-le pe Silvia și pe tanti Vetuța, disperate la rândul lor și depășite de situație. Când a povestit despre tatăl lui, scena a fost insuportabilă. Pe de o parte, era excesiv de sentimental, dar relatarea chinurilor la care fusese supus bătrânul, făcută cu o neștirbită precizie a detaliilor, lăsa impresia că le savurează. Armand, lucid, încerca să-l înfrâneze, întrebându-l de unde știe atâtea amănunte, cine i le-a spus, nu cumva sunt minciuni, tatăl lui poate trăiește și în mod sigur, așa cum se zvonea, va veni o amnistie pentru a-i elibera pe toți aceia care nu se făcuseră vinovați de crime mari. Dar Radu nu avea nevoie de asemenea întăritoare. El știa una și bună, că tatăl lui nu mai e în viață, fiind bătut cu sălbăticie. Palmele au fost alese de torționari deoarece cu ele trișase la cărți. Da, da, mi-a povestit mie cineva care știa foarte bine situația de la Râmnicu Sărat, unde a fost tata închis, e un fel de cumătru cu șeful gardienilor de acolo, și acela i-a spus ce a pățit cu unul Vizanti – nu poate fi altcineva – om bătrân și bolnav, de care întâi și-au bătut joc și l-au

pus să alerge în patru labe prin celulă și să latre ca un câine, după care l-au luat la poceală, și tocmai fiindcă știau care fusese principala plăcere, s-au ocupat de mâinile lui. Le-au lovit până i le-au umflat de nu le-a mai putut atinge. Și atunci, a strigat Radu în culmea disperării, îngrozindu-l pe Armand, care nu mai știa cum să-l liniștească, știi ce a făcut tata? A ridicat palmele așa cum erau, le-a ridicat spre fața celui care-l bătuse și l-a mângâiat. Bucățile acelea de carne tumefiată au atins fața călăului care, luat prin surprindere, nu s-a putut feri. Palmele au făcut minuni. Totul nu a putut să dureze mai mult de câteva secunde, dar după ce bestia s-a scuturat de atingerea nedorită, ceilalți gardieni din jur au rămas uluiți, deoarece fața omului devenise albă ca laptele și nu mai avea nici o ciupitură. Asta am aflat. Călăul acela nenorocit suferise de vărsat de vânt care lăsase pe fața lui niște răni foarte urâte. Dar mâinile bătute ale victimei sale s-au ridicat spre obraji și l-au vindecat. Puteți să vă imaginați așa ceva? a întrebat Radu în culmea exasperării și neînțelegerii. Iar pe urmă știți ce s-a mai întâmplat? Bestia, în loc să cadă în genunchi în fața acelei minuni care-l vindecase, a reacționat exact pe dos. A făcut rost de un topor și i-a tăiat mâinile. Așa a murit săracul tata, după ce se purtase ca Hristos și chiar fusese în acele momente Dumnezeu pe pământ. Radu plângea în hohote și nici o persoană din cele aflate în încăpere nu putea să-i aline durerea. Sălta cămașa pe el din cauza plânsului și nici nu știai ce să mai crezi, dacă e de vină băutura sau suita de evocări despre un fapt supranatural îl dăduse gata și cedase nervos. Și grăsimea de pe umeri, de pe piept și de pe spate tresălta. Se dezbrăcase de haină, scosese și vesta, papionul de la gât spânzura ca o pasăre cu o aripă frântă, niciodată nu apăruse Radu Vizanti într-o ipostază mai degradantă. Dar nu-i păsa. Până la urmă, a ațipit acolo unde era, la masă, pe scaun. Puiul de somn

l-a ajutat să-și revină, s-a dus apoi la baie și s-a spălat. Întors, avea în continuare fața umflată, dar dominată de sobrietate. Și-a cerut scuze pentru purtare și cu un pas țeapăn s-a îndreptat spre ușă, pe care a deschis-o larg și a ieșit în noapte ținând capul sus. Era și puțin caraghios, își reamintea Armand, dar numai de râs nu a avut chef atunci. Seara aceea s-a întipărit adânc în memoria lui. Dacă era adevărat, atunci suferința oricum exprimată era de înțeles, dar dacă totul nu avea decât contururile halucinante ale unei fantasmagorii? Câteva zile mai târziu, Radu, refăcut deplin, a revenit în vizită și și-a cerut din nou scuze pentru faptul că atunci scăpase hățurile. Expresia îi aparținea. Armand nu a îndrăznit să-l întrebe dacă, indiferent de patetismul acelor clipe, ceea ce le povestise e sau nu real. A preferat să tacă, dar și inima lui era cât un purice. Bănuia că în pușcării se întâmplă grozăvii. El stătea la suprafață, ca într-un cuibar confortabil, dar dedesubt beciurile tăinuiau orori. Ar fi vrut să se intereseze din alte surse despre soarta moșierului Grigore Vizanti, dar o asemenea curiozitate ar fi putut să-l coste. Imaginea palmelor umflate de lovituri și ridicate spre obrajii călăului nu-i ieșea însă din minte. Era o minune mare asupra căreia aveau datoria să se pronunțe preoți și teologi. Tot ceea ce citeau ei în serile când Radu era treaz nu se compara cu miracolul petrecut aievea. Era mai presus de închipuire și, dacă Radu inventase așa ceva, atunci se făcea vinovat de un păcat mai mare decât bețiile frecvente. Așa gândea Armand ca să-și facă puțină ordine în minte. Dar timpul își vedea de ale lui, împingând spre uitare orice păruse de cel mai acut interes. Radu s-a căsătorit și la cununia lui a venit toată familia Bălășel. Silvia era, desigur, tristă deoarece ea sperase până în ultimul moment ca prietenul fratelui ei s-o ceară de nevastă. Dar pusă alături de Cela, înfățișarea ei de domnișoară neatinsă nici cu un degețel

nu avea șanse. A aflat însă atunci că rivala ei e divorțată, oho, ceea ce a dezgustat-o, dar fără folos, tot ea pierdea, nu cealaltă. Pentru Radu însă viața de atunci încolo nu a mai fost ușoară. Dat afară din televiziune a ajuns pe drumuri, aceasta după ce soția lui deja născuse. Armand se jena că el nu are nici o grijă de ordin material în timp ce prietenul lui e rău încolțit. Între timp, reușise să se angajeze într-un institut de proiectări al cărui sediu era chiar în buricul târgului, aproape de Universitate. Luând troleibuzul – tocmai se înființase linia de transport care lega centrul orașului de cartierul Florească – nu făcea mai mult de 20 de minute până la serviciu. Era liniștit și nu-l durea capul. Greutățile prin care trecea Radu nu-l lăsau indiferent, dar cum să-l ajute? Kalpe, Manvantare, Non Etre, Jivan Mukti, metafizică pură, toate fâlfâiau prin capul lui deja stors de calcule inginerești. Așa se întrema el și, conform pariului pascalian, dezvolta același tip de raționament: dacă pierd nu e nimic, dacă voi câștiga, am tot universul la picioare! O viață monotonă de 70-80 de ani nu mă va conduce spre fericita dezlegare? Și iarăși se întorcea la episodul buclucaș din tinerețe, ghiocelul acela putea fi un semn, Semnul, dovada unei elecțiuni, el, inginerul constructor celibatar, Armand Bălășel, era ales pentru a urca în Împărăția cerurilor!

Cu o asemenea credință și-a dus viața, fără nici o abatere de la programul zilnic, până la 90 de ani. Radu Vizanti, după 1965, a fost reprimit în presă și astfel și-a reluat cariera. A călătorit în lume, a scris o carte despre decolonizare, a continuat să bea și să evoce situații incredibile ale perioadei staliniste, la care la loc de cinste era copilul cu cap de măgar, născut de o femeie din nordul Moldovei chiar în anul în care comuniștii au venit la putere. La braseria Triumf, după 200 de grame de vodcă rusească, spunea povestea oricui dispus să-l asculte. Preciza că

o știe de la niște bătrâni, ehe, și dacă nu mă credeți, accentua el, luați Guenon și citiți fragmentul despre Seth, *le dieu maudit*, și veți înțelege simbolismul malefic al capului de măgar etc. Ascultătorii săi, cei mai mulți, nu prea auziseră de autorul invocat și, văzându-l pe bărbat amețit, îl lăsau în plata lui. Doar un tânăr de 20 și ceva de ani a stat într-o seară cu toată ființa concentrată și aplecată asupra bazaconiilor debitate. Îl chema Sabin Nicolau și era prietenul fiicei celui pe care-l asculta cu nesaț. Prieten e un fel de-a spune, deoarece nu i-o trăgea, doar se plimbau copilașii prin cartierul Izvor înainte de demolare, ținându-se de mânuță. Raluca l-a invitat odată să-l cunoască pe tatăl ei, fiindcă este un om formidabil și cu siguranță, Sabin, o să-ți placă, o să auzi și ce s-a întâmplat cu bunicul în închisoare... Pe atunci el nu știa mare lucru despre Gulagul autohton, și nici nu va apuca să știe mai multe, doar ce mai aflase de la „Europa liberă", post de radio pe care-l asculta disciplinat seară de seară, spre îngrijorarea tatălui său, care văzuse destule la viața lui și nu dorea ca și la bătrânețe să aibă parte de surprize neplăcute. Așa și-a petrecut Sabin o seară întreagă alături de Raluca și Radu Vizanti care i-a vorbit despre Seth, Guenon și aceeași legendă a capului de măgar etc., etc. – probabil era a suta oară când o povestea, dar tânărul ascultător era numai ochi și urechi așa că făcea să se repete –, iar ca un supliment sau ca un bonus, cum aveau să se exprime alte generații, le-a vorbit și despre episodul pereche, acela al ghiocelului ivit din uretră. Cherchelit bine, Radu nu s-a abținut și a spus că treaba i s-ar potrivi lui Armand, bunul lui prieten, ha, ha, chicotea el din cale afară de vesel, parcă-l și văd acolo la dame, ha, ha, dar își revenea imediat și exclama, oh, Doamne, părându-i rău de ironia scăpată, deoarece ținea foarte mult la Armand și nu dorea să-l ia peste picior. Ce cuminte a mai fost, spunea apoi cu melancolie,

de parcă se referea la ceva ce el pierduse de mult, confirmat apoi prin adăugirea, iar eu mi-am făcut de cap! În acea seară, după ce a băut aproape o sticlă de *Krepkaia*, l-a izbit din nou o criză sentimentală și chiar a lăcrimat puțin, fapt care l-a dat gata pe Sabin. Nimic nu i se părea mai tulburător decât tot ceea ce auzise de la tatăl fetei pe care, în naivitatea lui, o iubea. Ceea ce știa pe de o parte de la Armand era floare la ureche față de ce-i povestise perfect încarnat Radu. Într-adevăr, cei doi bărbați pe care în acel an reușise, grație Ralucăi, să-i cunoască, se completau ireproșabil, unul vorbea din cărți, pe când celălalt nu spunea nimic care să nu fi fost în prealabil trecut prin filtrul experienței personale. Sunt două tipuri existențiale, a declarat el atunci cu o emfază neascunsă, Narzis și Goldmund. Coborâseră colina Mihai Vodă, traversaseră Uranus și alegând o străduță cotită, ca o scurtătură, Al. Odobescu, dădeau în Izvor, unde locuia Raluca, foarte aproape de stația de metrou. Tocmai fusese dat în folosință pe atunci tronsonul Semănătoarea Timpuri Noi și tovarășul Ceaușescu tăiase panglica inaugurală. Radu avusese grijă ca în timpul serii petrecute împreună să-l încondeieze pe tovarăș, dar nu într-un mod ordinar, ci spunându-le cu un aer misterios că însuși locul de baștină al aceluia, Scornicești, nu e ceva obișnuit. Acolo, pe vremuri, încă de pe timpul lui Tudor Vladimirescu, s-a aflat un cuib de vrăjitoare care aveau puteri mari, legau și dezlegau vițele oamenilor și chiar și sate întregi aveau de suferit de pe urma farmecelor lor, nea Nicu moștenește tradiția magiei și dacă a reușit să prostească un întreg popor, aceasta se datorează obârșiei sale, mai ales că la asta se adaugă și voiajele făcute în Africa, în Sudan, acolo unde se spune că s-ar afla sălașul celor mai temuți vrăjitori negri, și uite, dragilor, cum se leagă lucrurile, continua Radu din ce în ce mai

însufleţit, tot din Sudan vine şi zeul ăsta blestemat de care tocmai v-am vorbit, Seth, înţelegeţi voi... Extraordinar, a exclamat Sabin, neputând să-şi stăpânească admiraţia. Pe drumul de întoarcere nu a mai contenit cu felicitările, ce tată deştept ai! Al meu e un om bun, dar anost. Raluca îl asculta şi nu zicea nimic. Oricum, n-o interesa cine ştie ce tânărul care o ţinea de mână şi chiar dacă era şi ea virgină se considera superioară lui din punct de vedere al culturii sexuale. Dar ei nu vor ajunge niciodată în pat, Sabin va muri însă în alt pat, un aşternut străin al unei femei măritate. Când el şi-a dat sufletul, Raluca tocmai se înhăitase cu un bărbat tot însurat, Cornel îl chema, inginer, care pusese ochii pe colega de navetă a nevestei lui, şi nu ratase ocazia. Dar amănuntele acestea pier într-un nor de praf spulberat de motoarele puternice care parcurg de la un capăt la altul bulevardul zis al Unirii, fost al Victoriei Socialismului, care a îngropat sub asfalt tot ce a fost Mihai Vodă, şi Izvor, şi Izvorul Tămăduirii, şi Spirea Veche, case, grădini, biserici, spitale, prăvălii, chioşcuri, chiar şi WC-uri publice, şi mai ales amintirile unor oameni care după demolări au ieşit ca morţii din morminte şi-au făcut ochii mari privind noul peisaj. Când a spus atunci că tatăl lui e un om bun, dar anost, tânărul Sabin Nicolau habar n-avea ce greşit judecase. Cei doi, tată şi fiu, nu au stat însă niciodată de vorbă. Tot ceea ce i-a povestit Radu Vizanti în acea seară magică stropită cu multă vodcă – hai, tinere, bea, nu te sfii, l-a îmbiat atunci bărbatul – era ştiut şi de sărmanul Gicuţă Nicolau. Îl cunoscuse pe Negru şi auzise că în munţi acela fusese un mare viteaz. Dar alor săi el nu le împărtăşise asemenea lucruri, despre care credea că sunt extrem de primejdioase.

Cealaltă poveste pe care Radu Vizanti, atunci, în acea seară, a adus-o la cunoștință fiicei sale, Raluca, și tânărului Sabin Nicolau, ale cărui urechi se deschiseseră larg pentru a înmagazina toată cantitatea de ciudățenii descărcată de celălalt, avea un punct de plecare aparent firesc. Și Armand, într-o altă seară, ascultase înșiruirea întâmplărilor și în stilul lui caracteristic, prudent hermeneutic, le făcuse o lectură critică, deși se vedea de la o poștă că este tare emoționat. Dacă el trăise un fior greu de înăbușit, tânărul ardea tot, ca o flacără. Totuși, față de istoria capului de măgar, noua poveste inițial nu șoca. Localizată într-o zonă pitorească din județul Argeș, putea atrage mulți călători. Dar pe vremea aceea, turismul în Țara Românească nu avea cine știe ce dezvoltare. Cei care băteau munții și căutau schituri retrase erau deja avizați și nici nu le plăcea să se laude cu planurile lor. Se duceau, altfel spus, direct la țintă și nu se rătăceau. Dacă unii mai încurcau potecile, aceasta făcea parte din insolitul situației și nu e exclus să le fi plăcut oamenilor așa ceva, sperând că, în acest fel, pierzând direcția indicată pe hartă, să aibă acces la un tărâm imaginar. Erau pe atunci anii ’20, țara se întremase după Marele Război, iar încercările grele la care avea să fie supusă nu se arătaseră la față. Mircea Eliade era încă adolescent iar literatura sa fantastică nu fusese scrisă. Zona respectivă avea un nume cu o puternică încărcătură simbolică, Corbii de Piatră se numea și adăpostea un vechi așezământ monahal, unde frații se nevoiau din răsputeri pentru a depăși limitele pământești și a se apropia de cer. Erau puțini cei care slujeau acolo, dar mai hotărâți decât alți frați de-ai lor din alte părți. Se spunea despre ei că au putere mare de rugăciune și se roagă neîntrerupt, zi și noapte, pentru a îndupleca deschiderea cerurilor și pogorământ îngeresc.

Erau toți tineri și în felul lor de-a se purta puteau să reprezinte chiar o provocare la adresa călugărilor bătrâni, ale căror mădulare nu mai răspundeau aceloraşi exigențe de priveghi. Unele foi bisericești ale vremii nu au întârziat să-i critice pentru exces de zel, dar împotriva lor nu a fost luată nici o măsură. De altminteri, cei credincioși nu se sfiau să declare că acolo unde se simte prezența acelor frați și natura e alta, în sensul în care nopțile sunt mai adânci și zilele mai luminoase, mărturisiri destul de riscante, dar și acestea au fost trecute cu vederea. Cine are râvnă, acela nu se mulțumește cu ce a dobândit și vrea mai mult. Așa s-a întâmplat și cu frații de la Corbii de Piatră. Într-o bună zi, numai bună nu a fost, au pus la cale un proiect neobișnuit de ambițios, ceea ce, cum era de așteptat, a atras mânia bisericii. Pe urmă au fost scuturați ca pleava, care încotro, dar nici nu mai avea însemnătate de vreme ce realizaseră ce-și propuseseră. Dar ce fusese în căpușorul lor? hohotea Radu Vizanti, din ce în ce mai satisfăcut că menține trează atenția ascultătorilor săi. Nici fiica lui, Raluca, nu știa nimic despre taina aceea, despre care el aflase cu mulți ani în urmă, de pe vremea când aveam vârsta voastră, dragilor... Oho, exclama din nou, cine în ziua de azi mai conservă secrete? Omul e acum plictisit, blazat, nu mai are organ pentru mister și nici maestrul Eliade nu mai e inspirat ca odinioară, face tratate științifice, își strică ochii prin biblioteci, nu-l mai curtează ielele cum a fost odată, ha, ha! Tată, spune odată, îl îmboldea Raluca, dar Radu mustăcea și continua să-i perpelească pe copiii nărăvași. Nu vă grăbiți, mânjilor, că nici nu bănuiți unde o să vă duc... Ha, ha, râdea el din nou, dacă voi doi vă înțelegeți, eu vă dau binecuvântarea, dar nu credea nici el în ce spune. N-o vedea pe fiică-sa măritată cu acel tinerel care părea de bună calitate, dar îi lipseau cu siguranță coaiele pentru a ține în frâu o iepușoară ca

Raluca, ha, ha... Râsetele lui scurte, ca niște lovituri de cravașă, erau din ce în ce mai enervante. Sabin simțea oarecum că domnul acela interesant și elegant, cu papion și vestă, poate fi și o mare hahaleră, bețivan de soi, care ține la băutură, dar, pe de altă parte, te târăște pe tine, neștiutor, în bulboanele mirajelor sale.

Aleodor, cel mai mândru dintre frații de la Corbii de Piatră, slujind odată în bisericuța săpată în munte și ținând în mâini sfântul potir, a avut brusc viziunea acelei minunății care, n-a spus atunci, nu a putut fi făcut de mână omenească. Tot timpul liturghiei a păstrat în suflet această convingere, la fel de puternică precum aceea în sângele și trupul Domnului. Ceilalți frați au simțit însă încordarea sa, dar atunci nu i-au pus nici o întrebare. Bisericuța lor nu era călcată de mulți credincioși. Veneau doar aceia care socoteau că șesul nu-i satisface și caută suiș duhovnicesc pe care doar firea puternică a călugărului și-l poate asuma. Cu atât mai mult, frații tineri de la Corbii de Piatră erau renumiți pentru dârzenia și neprihănirea lor. Veneau și tinere, fete care nu împliniseră nici 20 de ani, erau în floarea nescuturată a vieții lor, și care de asemenea gândeau că decât să se izmenească în fața vreunui mieros preot de mir care nici nu știe la spovedanie ce să le întrebe sau le întreabă cu dublu înțeles, mai bine se duc spre bărbați puternici în rugăciunea lor, gata oricând să facă saltul în cer. Povestea ieșită din mintea lui Radu Vizanti curgea năvalnic și putea să facă vii vremurile de odinioară.

— Ce mai sunt acum Corbii de Piatră? îi întreba pe cei doi ascultători ai săi. Ați fost pe acolo? Eu m-am dus în mai multe rânduri, dar vă asigur că locul și-a pierdut strălucirea. După grozăvia care a avut loc atunci, episcopia de Argeș a vrut să zidească definitiv lăcașul. Câțiva ani nu s-a mai slujit, iar obștea a fost risipită. Dar țara deja intrase în prefaceri grave. Au murit

Regele Ferdinand, Ionel Brătianu, climatul politic devenise destul de nesigur, atunci grija pentru asanarea acelui loc nu a mai rămas pe primul plan. Mai ales că mulți dintre clerici arătau din ce în ce mai bătăioși. Nu mai voiau să slujească doar atemporal, ci țineau morțiș să intre în timpul lor, cu alte cuvinte să facă politică. Legiunea, bat-o Dumnezeu, poartă toată vina. Dacă ați ști, copii, ce năpastă a mai fost pentru Țara Românească! Eu eram mic, dar săracul tata, despre care v-am spus cum a murit, m-a convins că legionarii au avut în cap o nebunie de care nu-i putea vindeca nimeni și uite așa au împins lucrurile într-o direcție unde nu putea să-i aștepte decât frângerea pe roată. Dacă ei credeau că roata aceea e chiar soarele de pe cer, asta-i altă poveste. Lui tata îi era milă de naivitatea lor. De fapt erau fanatici și cruzi și dacă tot tata ar fi intrat pe mâinile lor, ar fi pățit exact ce i-au făcut comuniștii.

Radu s-a închinat atunci și toată figura lui de până atunci, poznașă, vicleană, savurând felul în care știa să-și seducă ascultătorii, a pierit brusc, și în fața lui Sabin a apărut ca un sfânt care, identificându-se cu ce spune, își poate depăși condiția. Dacă Sabin Nicolau în scurta lui viață, a avut idei bizare, inspirate de o mistică riscantă, formulate până în ultima clipă chiar și în patul amantei sale din Giurgiu, aceasta s-a datorat și acelei seri petrecute împreună cu Raluca și cu tatăl ei care, ca nimeni altul, a știut să aprindă în sufletul său flacăra unei exaltări extrem de primejdioase. Într-o asemenea stare sufletească a ascultat el povestea despre călugărul Aleodor, Sfântul Potir și frumoasa Eleonora. În zilele care au urmat, l-a vizitat pe Armand Bălășel și cu multă sfială a încercat să îndrepte discuția spre ceea ce aflase deja de la Radu și nu-i dădea liniște. Armand, obișnuit cu excesele prietenului său, a încercat să-l tempereze pe tânăr, avertizându-l că

Radu are un talent excepțional de povestitor și uneori le mai și înflorește, asigurându-l, pe de altă parte, că de mințit, nu minte. Ceea ce e și cel mai important. Așa a primit Sabin confirmarea că tot ce ascultase atunci nu era chiar fantezie slobodă.

Povestea are așadar acest punct de pornire: liturghia în timpul căreia fratele Aleodor, ridicând la epicleză Sfântul Potir, a fost fulgerat de o viziune prin care înțelegea că paharul pe care-l ține între mâini nu are origine pământească. Bineînțeles, știa el că fusese cumpărat de la magazinul de obiecte bisericești deschis după război chiar în curtea bisericii din Curtea de Argeș, dar o asemenea explicație grosolană nu-l interesa. Câteva zile mai târziu le-a spus și celorlalți călugări ce crede. Dacă din pâine și vin s-au făcut trupul și sângele Mântuitorului, de ce potirul conținător să nu fie mai presus de fabricarea sa terestră? Nici un sfânt vas din nici o biserică din lumea largă, a spus el atunci, nu e simplu metal, ci provine dintr-o lumină care, coborâtă din cer, a ajuns pe pământ sub forma unei nestemate neprețuite. Erau atunci câțiva tineri care depuseseră jurământul monahal de castitate, ascultare și sărăcie, dar tremurau sub presiunea unei teribile viziuni față de care jurământul depus pălea. Munții din jur, muți și întunecați, nu-i tulburau. Pădurile vuiau în surdină și nu scoteau din miezul lor vâlvătaia nici unui incendiu. Natura se purta ca un vasal tăcut care le respectă zbuciumul. Erau fantastic de vii, arzând în fața Sfântului Potir pe care-l socoteau foc dumnezeiesc pietrificat. Și tot atunci Aleodor, deoarece el avusese primul viziunea și tot lui îi era sortit să înainteze pe drumul abrupt al altor descoperiri, a mai adăugat că acel foc a căzut de fapt de pe fruntea lui Lucifer în clipa dislocării aceluia din marele orologiu îngeresc. Ascultându-l, ceilalți s-au speriat și mai rău, simțind primejdia în care erau atrași. Dacă în prima fază fuseseră

de acord cu ce auziseră de la fratele lor, pasul următor li se părea mult prea temerar, de-a dreptul eretic, întrucât ei nu învățaseră așa și nimeni nu avea cum să-i învețe că taman vasul păstrător al sfintei împărtășanii să fi rezultat din cumplita rebeliune a începuturilor. E un păcat ce spui tu, Aleodor, dar acela nu s-a dat bătut și le-a explicat că Lucifer, întâiul dintre îngeri, a arătat ca un rug nestins și prăbușindu-se din cer, spărgându-se în nenumărate alte focuri, a semănat cu acestea drumul său în adâncul lumilor. Domnul Hristos, s-a ambiționat el să-și continue demonstrația, a fost primul născut din foc dumnezeiesc, sporit apoi prin sfânta sa jertfă.

Era prea de tot. În fața ofensivei eretice frații nu știau cum să se mai apere. Fiecare dintre ei își dădea seama că biserica nu este de ajuns pentru sufletul care tânjește spre unirea cu Dumnezeu, dar oricât de nebătute asemenea căi care scurtează drumul la cer, aceea propusă de fratele lor mai degrabă spre iad ducea decât în direcția cuvenită. Dacă într-adevăr Aleodor o luase razna, atunci ei aveau datoria să nu-l lase să se sminteasscă până la capăt. Toamna era rece și umedă iar la munte răceala te pătrunde până-n măduva oaselor. Nu se speriau ei nici de frig, nici de foame, și asemenea greutăți mai mult îi întăreau decât le slăbeau sănătatea. Dar atunci, asaltați de spusele lui Aleodor, au simțit frigul cum intră în ei și-i nimicește. Natura era în continuare neclintită. Seara aceea și noaptea care a urmat au trecut într-o liniște deplină, ca aceea statornicită la începuturi înainte de marea desfacere a tăriei de pământ de care vorbește Scriptura. Poate clocotul din sufletele lor era prea intens pentru ca în jur să mai fie loc de o cât de mică fărâmă de zgomot. Cum adică? Oare Domnul Hristos se născuse dintr-o flacără la rândul ei desprinsă din rugul întâiului dintre îngeri care, pe măsură ce cădea,

ardea și mai tare? Doamne Dumnezeule, ce păcat fără margini se ascunde într-un asemenea mod de gândire? Iar Sfântul Potir să fie tot o scânteie împietrită din același rug mistuitor al lumilor? Potirul, desigur, e ca un pântec și în el doar se coace minunata preschimbare a darurilor, așa cum și femeia coace în pântecele ei tot ce primește de la bărbat, dar... Aleodor, frate, trezește-te, nu te sminti!

Țipetele călugărilor l-au adus pe celălalt în simțire deoarece după ce le spusese tot căzuse la pământ și aproape că nu a mai putut fi ridicat. Aleodor... S-a sculat el cu mare greutate, s-a uitat adânc în ochii lor îngrijorați și le-a vorbit cu încetineală, dar cu o teribilă apăsare a fiecărui cuvânt. Nu sunt nebun, știu ce spun, nu de pomană m-am retras aici la Corbi, unde nu a vrut să vină nimeni fiindcă e rece și sărăcie. Vă făgăduiesc o mare împlinire cum nu a mai cunoscut omenirea de la Întrupare și până acum. Vreau doar să-mi fiți alături și să nu mă trădați. După ce l-au ascultat nici unul dintre frați nu s-a mai gândit să-l contrazică. Și astfel minunile au început să se petreacă.

Radu Vizanti îi scormonea pe cei doi tineri cu priviri curioase. Sorbea din paharul de vodcă, dar băutura nu mai avea efect asupra lui. Treaz, scurs de ultimul strop din alcoolul ce i se furișase în sânge, părea că veghează stările sufletești ale celor doi tineri. Sângele lui era curat fiindcă povestea cerea așa ceva. Raluca era și ea foarte emoționată, iar Sabin nu-și mai găsea locul urmărind succesiunea întâmplărilor.

— Dragii mei, a reluat Radu foarte duios. Nu trebuie să fiți atât de pătrunși de ce vă spun eu. A trecut multă vreme de atunci și toți au uitat povestea, e drept, nu mulți au auzit de Aleodor, dar și acelora li s-au spălat creierii. Aleodor tatăl, dar a fost și fiul...

— Cum? A avut un copil? Păi nu era călugăr?

Sabin ripostase, dar vocea îi tremura.

— Era, dar el își depășise cu mult menirea. Devenise călugăr îmbunătățit, dublu distilat, ieroschimonah, pricepeți voi? Lui i se îngăduia orice. Și a făcut tot ce și-a permis. Povestea asta mă înfioară și pe mine după atâția ani. Când am auzit-o prima dată, era după al doilea război și habar n-aveam de comuniști, de Ana Pauker, de toată menajeria asta infectă care a pus stăpânire pe țară și nu-i mai dă drumul. Dar ascultând povestea mi-am dat seama că ciudățenia are o legătură foarte strânsă cu drama acestei țări, nelegiuiri și crime, dar și eroism și credință.

Seara în care Radu Vizanti le-a povestit celor doi tineri putea fi înrudită cu seara în care Aleodor, monahul, le-a împărtășit fraților nebunescul proiect. Ochii lui ardeau și-i pironeau pe ceilalți. Ca să duc la îndeplinire ce mi-am propus, le spunea el, am nevoie de un semn. Credeți în mine! Ascultați-mă! Dați-mi răgaz de o săptămână, până la viitoarea liturghie, și dacă până atunci nu se va întâmpla ce aștept, renunț la tot, mă întorc la șes, mă dezbrac de rasă și o să muncesc într-o fabrică.

— Dar ce aștepta? l-a întrebat Sabin pe Radu Vizanti care a tras adânc aer în piept știind că se apropie de primul vârf al poveștii sale.

— Ceva de neînchipuit, dragilor, aștepta ca Sfântul Potir să se încălzească de la sine.

— Cum asta?

— Da, convingerea lui era aceea că poate avea loc o regresie spre timpul primordial – *illo tempore*, ar spune bătrânul Eliade, dar care nu știe o iotă din povestea noastră –, când focul s-a desprins de pe fruntea lui Lucifer. Spera că poate să recupereze febra aceea a începuturilor și lava solidificată a Potirului să clocotească din nou. Asta-i ideea. Voia ca metalul să redevină

fierbinte și să-i ardă pe toți cei care l-ar fi atins.

— Și ce s-a întâmplat?

— În câteva zile, cum spune povestea, minunea a avut loc. Potirul a început să se încălzească. Puțin câte puțin, până când la liturghie nu a mai putut fi atins. Vă dați seama? Toamna aceea era foarte rece, căldură nu aveau, foc nu făceau decât pentru mici necesități, de unde până unde atunci să se încingă Potirul? Și aceasta nu a fost nimic. Temperatura întrecând orice limite, metalul a prins să se topească.

— De la sine?

— Da. Până la urmă din Potir nu a mai rămas decât un bulgăre de jar care strălucea de-ți lua ochii. Liturghia din săptămâna aceea a fost ratată. Dar călugării primiseră dovada, planul gândit de Aleodor putea fi pus în aplicare.

— Dar care era?

— O să vă spun, aveți răbdare.

Nu le-a spus chiar atunci. Radu Vizanti era și el foarte obosit din cauza solicitării. Povestea îl storsese picătură cu picătură. Îl scosese din beție, dar îl și slăbise peste fire. Le-a promis tinerilor că altă dată le va spune tot. Dar să nu se grăbească. Graba strică treaba, a completat el, și apoi a ridicat din umeri parcă scuzându-se că a ajuns să debiteze proverbe de doi bani. Sabin a plecat cu Raluca ținând-o strâns de mână, așteptând atunci de la ea o reacție, grație căreia ei s-ar fi putut uni pe veci. Raluca însă era absentă, de parcă povestea o narcotizase. Spre deosebire de băiat, atent și aprig, ea părea că adormise din picioare. Mergeau alene, au coborât colina Mihai Vodă, au ajuns pe Izvor, și cartierul acela dormea, deși zilele îi erau numărate.

Eleonora Filipeanu era și ea o ființă stranie, greu de mulțumit. Frumoasă, nimic de zis, dar era vorba despre frumusețea aceea care lasă impresia că abia s-a încorporat și doar o simplă suflare o poate destrăma. Călătorea printre ceilalți oameni care se dădeau la o parte ca s-o lase să treacă, având un sentiment accentuat al străinătății, de care nu ar fi vindecat-o nici cel mai chipeș cavaler decis să-i intre în grații. Grația ei nu-și găsea însă perechea. Provenea dintr-o familie bogată, compusă din patrioți, care, înainte de război, deținuseră funcții publice și se zbătuseră să facă ceva pentru țară. Cei mai mulți dintre ei făcuseră parte din Partidul Conservator, autodesființat, gest prin care acei politicieni luaseră hotărârea să se retragă dintr-o lume care părea să nu mai fie interesată de serviciile lor. Deși foarte tânără în momentul istoricei decizii, Eleonora luase abandonul ca pe o ofensă personală. Reacție de mirare, deoarece ea trăia desprinsă de frământările timpului și, de multe ori întrebată în ce an e, nici nu știa ce răspuns să dea. Grația ei nepereche părea de altminteri izvorâtă din atemporalitate. De asemenea, o caracteriza și o fire sălbatică, pe care predania și pravilele o iritau. De multe ori inadaptarea ei nu aparținea unui om care alege retragerea, ci unuia care vrea să sfideze tot ceea ce-l înconjoară. Astfel prima instituție cu care a intrat în conflict a fost, cum era întrucâtva de așteptat, biserica, preoții, dar în primul rând arhiereii, prin scorțoșenia lor, o scoteau din minți. Nimic nu i se părea ceva mai advers ideii de sfințenie. Îi vedea greoi, nesimțitori, înalți birocrați care-și împart câștigul fără să le pese de vecinătatea

icoanelor și a celorlalte suflete care tremură. Odată nu s-a putut stăpâni și în timpul liturghiei la care participa chiar un vicar patriarhal a strigat: AFARĂ, speriindu-i pe toți care nici nu știau pe cine vrea ea să gonească. Acel țipăt a întrerupt liturghia și din cauza aceasta însemnătatea lui a fost mult mai mare decât al altor zgomote ce se mai fac auzite de regulă într-o biserică, pricinuite de forfota continuă a acelor care nu-și mai găsesc odată locul. A fost un țipăt ca un pumn trimis în direcția altarului și poate și Darurile au vibrat atunci luate prin surprindere de agresiune. Ciudat însă că fata nu a fost atunci scoasă afară, aceasta pesemne din motivul că după ce a țipat a început să plângă în hohote. Hohotele deranjau poate mai mult decât țipătul, dar ele puteau fi socotite expresia cea mai convingătoare a părerii de rău față de ce făcuse și astfel în loc să fie alungată a fost luată pe brațe, depusă într-un colț al bisericii și acoperită chiar cu un epitrahil pentru a se liniști. Liturghia s-a reluat, dar vocile celor care cântau nu mai aveau siguranța dinainte. Evenimentul a avut loc într-o zi rece de toamnă, cu arbori deja desfrunziți până la ultima foiță, așa încât nu mai rămăsese decât rămurișul uscat, care, scuturat de vânt, producea un sunet aproape lugubru. Câmpulung era un oraș mic, adunat casă lângă casă la poalele munților. Spinările acestora se ridicau alene în fiecare dimineață din fumul ceții. Atunci munții lăsau impresia că oricând pot să capete mobilitate, fie îndreptându-se amenințător spre oraș, fie în sens contrar, pierzându-se definitiv în zare precum niște uriași care caută drumul spre cer. Ochii Eleonorei priveau deseori în direcția lor, mai ales când se simțea foarte tristă și dorea și ea o fugă providențială. Poate acelea au fost momentele care i-au inspirat hotărârea. De altminteri, după acel episod dureros, oamenii, în pofida îngăduinței arătate atunci, nu au mai privit-o la fel. Presimțeau în fată o primejdie și,

deși ea era slăbuță, gingașă, cu formele feminine vag împlinite, ochii răspândeau în anumite clipe raze ucigătoare, ca și când ar fi dorit să nimicească tot ceea ce se afla în jur. Trăia în sufletul ei un dor către ceva nelămurit, greu de numit, dar cu atât mai periculos prin imprecizie. Părinții nu știau ce să mai facă și ar fi cheltuit averi pentru a o însănătoși și a o aduce în mijlocul oamenilor. Dar banii nu puteau fi de mare ajutor într-o asemenea situație. Altceva era necesar pentru a o salva pe fată sau nici nu era vorba de o salvare obișnuită, ci de posibilitatea de a-i crea fetei acele condiții prin care ar fi putut să-și găsească în sfârșit drumul spre libertatea visată. Aceasta s-a petrecut chiar în acea toamnă când, într-o dimineață, fără să anunțe pe nimeni din casă, s-a hotărât să plece la munte. Poate atunci uriașii se scuturaseră cu mai multă autoritate de învelișul cețos și ieșiseră la iveală corporali, atletici, cu oase mari și frunte înaltă. Erau frumoși munții și nici nu ai fi zis că sunt doar piatră, pământ și țărână. Sus de tot, nu mai creștea nimic, decât firișoare de iarbă, și acolo piatra într-adevăr era osoasă, lustruită ca un craniu sau ca o oglindă în care cei neînfricați, cățărători fără prihană, își puteau vedea chipul. Și Eleonora era îndrăgostită de urcușul pe munte, alegând de obicei pantele dificile, abrupte, poteci înguste, cu râpi negre și adânci, căscate de o parte și de alta. Mergea după instinct și nu se temea că va cădea vreodată în prăpastie. De aceea ascensiunea până la Corbii de Piatră nu a speriat-o și nici nu a obosit-o. Dimineața aceea a fost rece, dar nici de frig nu se temea, având în suflet convingerea că urcând nu mai e pe pământ, ci se apropie, fie și milimetric, de ostroavele cerului. Văzând-o atunci, când se crăpa de ziuă, frații nu s-au mirat. Ei știau că lumea de la șes nu e indiferentă față de eforturile lor de-a face din Dumnezeu o prezență cu totul și cu totul nemijlocită. Faptul că biserica încă-i

tolera putea fi privit și ca amânarea unei scadențe. Și ei, în frunte cu Aleodor, se bazau pe lenea în mișcări a tuturor ierarhilor, care erau atât de siguri pe învățătura lor și pe stabilitatea datinilor, încât se uitau cu dispreț la orice impuls spre reformare și-l socoteau simplu exhibiționism juvenil. Frații știau însă că li se vor alătura și alții. Țara nu era somnolentă, în pieptul țării încă zvâcnea ceva care dorea să iasă la lumină. Se făcuse România mare, dar moravurile erau tot mici și păduchioase. Populația orașelor creștea și acolo unde e aglomerație sporesc necinstea, murdăria, urâțenia. Oamenii, înghesuiți unul în altul, se urâțesc și se urăsc. Orașele erau năpădite de buruieni otrăvitoare peste care muncitorii turnau asfalt. Satele, la rândul lor, începeau să fermenteze din cauza acelorași obiceiuri râncede. Zdrențuite și pătate arătau veștmintele populare păstrate cu grijă în lada familiei. Fecioarele veneau spre cel ales cu mâinile tremurând fiindcă nu-l mai doreau pe bărbat și nici puritatea lor nu mai era aceeași de altădată. Mirele, țeapăn și rău, nu întârzia s-o plesnească pe fata aleasă, iar sângele țâșnit fetei din nas se amesteca cu cel scurs dintre picioare. Fusese nenorocita virgină, dar bărbatul nu se mai mulțumea cu atât. Frații de la Corbii de Piatră știau toate acestea și astfel creștea în sufletele lor mânia. Când Eleonora a venit la ei, erau dârzi poate cum odinioară, în altă parte a continentului, arătau cruciații. Nu erau decât o mână de oameni sperând să-și sporească rândurile, iar cei care urcau la ei nu erau bărbați, ci femei, fete tinere, fecioare, în al căror suflet crescuse același sentiment de nemulțumire și de refuz față de ce le aștepta în viață....

Radu Vizanti povestea aceste lucruri uneori molcom, alteori pe nerăsuflate. Ritmul ales depindea de ascultător. Bunăoară, prietenului său Armand îi povestise calm, alene fiindcă-l simțea

cum se așază tot mai confortabil în cuibarul țesut de ițele istoriei. Pentru Sabin însă alesese un ritm alert, deoarece se vedea de la o poștă că tânărul nu are răbdare și vrea să afle deznodământul cât mai repede. Odată se întâlniseră doar ei doi, fără Raluca, și Radu profitase de prilej pentru a-l cuceri definitiv pe tânăr. Poate atunci Sabin băuse pentru prima dată o sută de vodcă rusească și se simțea tare bine, ca un bărbat adevărat. Întâlnirea aceea a avut loc tot în braseria restaurantului Triumf, în vara aceea lungă și frumoasă, după terminarea facultății, ultima vară de altminteri din scurta lui viață. Era, pe de altă parte, și mândru că i se încredințează asemenea taine mari, chiar dacă sufletul lui fusese deja cotropit de tristețea că fata aceluia care vorbea atât de interesant nu va fi niciodată a lui. Dar, printr-o suprapunere bizară, Raluca și evocata Eleonora Filipeanu care trăise la începutul veacului păreau că formează o singură persoană. Și Radu împreună cu Armand, pe care-i caracterizase drept Narzis și Goldmund, personajele unui roman din literatura universală citit tot atunci, se întregeau unul pe celălalt. Toată lumea în acea vară minunată se încărcase de semnificații. Era ca o corabie al cărei pântece gemea de aur. Pe covertă patrulează soldați neștiutori, dedesubt însă e bogăția, iar el deschisese trapa pentru a coborî în adânc. Din visare l-au trezit bocancii unui plutonier din brava armie română. Trezirea a fost moartea...

Radu Vizanti, când a aflat de moartea lui Sabin, nici măcar nu și-a dat seama cine este băiatul. Fiică-sa, Raluca, tot făcea eforturi să-i reamintească, dar bine, tată, am stat atât de vorbă, i-ai povestit, el însă habar n-avea și, ce era și mai jenant, nici nu-l interesa tragedia. A spus că, față de ce cunoscuse el în viață, respectiva nenorocire e de categoria a doua și în consecință nu-l mișcă. Faptul că acel puști murise fiindcă fusese prins de

bărbatul femeii cu care el, amărâtul, amant de doi bani, se culca, era o știre vrednică de ziarele de scandal. Evident, pe vremea aceea tabloide nu prea existau, iar Radu Vizanti nu a mai apucat epoca în care acestea aveau să reapară cu tupeu pe piață. A murit la începutul anilor '90 din cauza beteșugurilor pricinuite de viața dezordonată. Bețiile frecvente, precum și tutunul îngurgitat în cantități apreciabile, i-au agravat boala de inimă, la care s-a adăugat și diabetul, ceea ce a făcut ca, înainte să moară, să fie supus unei operații de amputare a unui picior deja cangrenat. Cu alte cuvinte, boierul Radu Vizanti a coborât în mormânt olog, ceea ce din punct de vedere tradițional – oho, el care prețuia atât de mult Tradiția cu majusculă –, constituie un mare păcat. A coborât în mormânt cu un picior tăiat, dar cu mintea doldora de povești, printre care se afla la loc de cinste aceea despre copilul cu cap de măgar, apoi alta în care personaj principal era chiar tatăl său cu mâinile tăiate de un torționar sadic, și bineînțeles, ca un desert gustos, aceea în care apărea un client al Crucii de Piatră din a cărui uretră răsărise tam-nesam ghiocelul buclucaș, client despre care nu știa că e chiar bunul lui prieten Armand Bălășel. Acesta însă a avut parte de un alt sfârșit, cu adevărat tradițional, spre 90 de ani, liniștit, cu Scriptura între mâini, murind ca și cum ar fi adormit, înconjurat de rude, cunoștințe, prieteni, toți pătrunși de faptul că maestrul, după o viață nepătată, era luat la Dumnezeu. Totul pentru el se purificase și probabil că în clipa morții s-a gândit la bunul lui prieten, Radu Vizanti, pe care-l întâlnise cu vreo 60 de ani și ceva în urmă într-un anticariat. Poveștile lui Radu într-adevăr nu au avut asemănare. Mai presus de toate era aceea despre Aleodor, fiul, nu tatăl... Cum? A avut un copil? răsuna întrebarea naivă a nefericitului Sabin Nicolau. Păi nu era călugăr? Ba era, scumpule, dar pusese la cale un plan, ceva de neimaginat de mințile noastre înguste. Vodca

sorbită ritmic de Radu Vizanti își făcea efectul. Cine putea să jure că spusele lui sunt reale, în sensul în care i-ar fi fost și lui de altcineva povestite, sau nu cumva tocmai el era acela care inventa ca să-și râdă de un tânăr numai ochi și urechi și cu sufletul palpitând în palmele goale întinse spre povestitor ca într-o nețărmurită dăruire? Radu Vizanti avea în sânge plăcerea trucării și o exploata magistral. Mai rar un om ca el care povestind se îmbăta singur de parfumul poveștilor, fiind primul care nu mai știa dacă ce spune e adevărat sau e doar rod al imaginației nelimitate. Dar să aștearnă pe hârtie asemenea lucruri, mai greu... Era, nu-i vorbă, leneș, lenevie despre care spunea că aparține numai boierilor și n-o să se dezbare de ea niciodată. A murit de altminteri savurând acest viciu, reîntrupare a lui Oblomov, se visa el, dar necruțat de viață și mușcat uneori până la os. Rănile se vindecaseră fiindcă Radu Vizanti era de altminteri un om foarte credincios și nu o singură dată fusese văzut cu surprindere de colegi prosternat la liturghia duminicală, cu capul în palme, uguind rugăciuni a căror pulsare presăra în sufletul lui luminiscențe stranii. Cine l-ar fi cunoscut bine ar fi zis că în felul acesta răscumpără toată halimaua turnată în capul celorlalți, care nu se puteau apăra în fața potopului de minciuni. Mint, se căina din când în când bărbatul, și mai grav e că nu mai știu când fac asta, după cum nici nu mai am idee când sunt treaz și când beat...

În după-amiaza în care poveștile lui au luat avânt și s-au repezit să ciugulească lacome din inima descoperită a tânărului ascultător, se afla într-o dispoziție specială și cu greu cineva l-ar fi putut stăvili. Desigur, și vodca își avea contribuția, dar Radu părea atunci mai inspirat ca niciodată.

— Vezi, tinere, vorbea el cu acea plăcută tărăgănare a graiului moldovenesc, fiindcă din partea aceea a țării și provenea. Eu îți spun lucrurile acestea, dar nu știu ce vor sădi în tine. Armand

e rece, cerebral, el vrea să supună rațiunii tot și consideră că rațiunea e jilțul Domnului în capul nostru. Eu sunt mai poet, nu știu cum să-ți explic, adică iubesc lumea când ea se destramă, nu când formele sunt închegate. Nimic nu detest mai mult decât cheagurile oțelite pe care nu le spargi nici cu toporul ca să ajungi la izvorul viu al sângelui. Asta vreau eu de fapt, viul fără nici un acoperământ. Și așa a fost și călugărul acela fără pereche, Aleodor... A avut niște viziuni înfricoșătoare, cum nimeni până la el din lume nu a mai fost încercat. Noi suntem niște creaturi pitice, care trăim limitat și ne temem și de umbra noastră. Dar ființa aceea era cu adevărat un om mare, unind puterile cerului și ale pământului, adică invocând cerul pentru a-l face să coboare pe pământ și aici să germineze ceea ce sevele terestre niciodată nu ar putea să creeze. Călugărul acela a fost o făptură excepțională și e păcat că numele lui a fost șters din orice arhivă. Biserica s-a speriat, lesne de înțeles, de capacitățile lui și nu a știut cum să-i îngroape mai repede memoria. Din fericire, zvonuri despre marile lui isprăvi au continuat să circule și au făurit ceea ce ne-am obișnuit să numim în mod curent folclor. Dar e mult mai mult de atât, mult mai mult, se aventură Radu Vizanti în declarații patetice, gesticulând bogat cu mâna stângă, în timp ce mâna dreaptă ținea sub control paharul de vodcă din care sorbea ritmic.

O lumină portocalie învăluia braseria restaurantului Triumf la acea oră de după amiază târzie. Mai poposeau acolo ziariști de la Casa Scânteii care după o stație cu autobuzul 131, coborau fiindcă nu se îndurau să nu facă o haltă în vestita braserie. Îl salutau pe Radu care le răspundea politicos, deși nu avea nici un chef să se pomenească la masă cu ei. Îi explica lui Sabin că indivizi de o asemenea teapă sunt sceptici și zeflemiști și dacă riscă să le spună ceva, râd de el, de aceea le preferă lor compania

lui, fiindcă de fapt doar el îl crede și e extrem de deschis, nici fiică-mea, se plângea Radu, nu dă doi bani pe poveștile mele... Exagerați, încerca Sabin să-i schimbe părerea, dar, pe de altă parte, se bucura că e singur cu acel domn autentic, neam de viță, fibră boierească, și împreună navighează pe mări halucinante, secretate de veninul istoriei.

Experimentul pus la cale de Aleodor nu a căpătat claritate decât în momentul în care, în fața ochilor, i-a apărut Eleonora. Atunci gândurile s-au așezat unul în prelungirea celuilalt și a înțeles că tot ce a așteptat până atunci, toate zilele și nopțile de privațiuni și de priveghi, tot ce însemna rasa lui monahală care aproape că-i înlocuise pielea și de care se lipiseră ca de la sine organele interne, funia înnodată a rugăciunilor de care se agățase în atâtea rânduri și de care trăsese pentru a face auzite clopotele ascunse în spatele norilor, totul în sfârșit putea fi pus în mișcare așa cum spera el, și nimic nu se mai împotrivea. Cât era nebunie și cât era iluminare, a continuat Radu, e greu de spus, deoarece dozări în asemenea situații nu se pot face. Cine le face, acela e mai nebun decât toți nebunii lumii, fiindcă noi nu putem măsura ceea ce vine pe deasupra capetelor noastre. Așa că tot ce s-a întâmplat scapă din orice încorsetare și într-adevăr cine vrea să croiască veștminte pentru așa ceva e nebun și prost. Pe de altă parte, frații de la Corbii de Piatră așteptau să-și sporească efectivele. Da, tinere, așa a fost. Oamenii aceia doreau să constituie un fel de armată ca să plece la luptă împotriva netrebnicilor, a orașelor mâncate de viciu și a satelor unde datina mucegăise. Ardea în ei un foc nepotolit care-i împingea spre ceva de neînțeles de oamenii cu scaun la cap, care, dacă au admis că pe pământ mai trebuie să fie și niște sălașuri ca niște insule din cer, unde câțiva semeni de-ai lor își duc zilele în post și rugăciune, apoi nu și-au închipuit

că vreodată poate veni ziua când aceștia ar întoarce foaia și din refugiul lor cuminte și neprihănit să treacă la acțiune taman împotriva lor, cei care până atunci, ha, ha, îi toleraseră, râdea cu mare poftă Radu Vizanti, trăind intens povestea. Mi le imaginez pe toate secăturile de atunci, dar și de acum puse în fața unei asemenea răzvrătiri sfinte. Pe unde scoteau cămașa? Lichele, nătărăi, golani din tată-n fiu, dau din colț în colț când la orizont se ridică o oștire scânteietoare, îngeri și oameni îngemănați, îmbrăcați în aur și platină, înarmați doar cu privirile de foc ce țâșnesc din ochii lor mari care nu clipesc. Oho, ce-aș mai dori să văd așa ceva! Și nu aș vrea să plec pe lumea ailaltă înainte de a-mi fi dată o asemenea minune. Dar, bine sau rău, confruntarea nu a avut loc. Știi, e un roman sud-american, l-am citit în franceză, *Războiul sfârșitului lumii*, *La guerre de la fin du monde*, autor, Mario Vargas Llosa, nu știu dacă a fost tradus la noi, și acolo în carte e vorba tot de o asemenea înfruntare între cei curați, radicali, care se închină coroanei, și jegoșii republicani, ha, ha, nimic nou sub soare așadar, istoria a urmat însă un alt curs. Armand m-a crezut până la un punct, după care mi-a întors spatele. Nici povestea copilului cu cap de măgar nu a crezut-o, așa e el, puțin sceptic, altfel nu făcea inginerie și nu rămânea cu picioarele pe pământ. Și când vine deodată unul care i-l trage de sub picioare ca și cum ar fi vorba doar de un covoraș, atunci, ironia soartei, și-l apără ca un apucat. Ha, ha, bietul Armand, a fost un copil toată viața, dar nu despre el e vorba acum. Oh, tinere, mi s-a făcut atât de somn!

Avea Radu Vizanti un talent neîntrecut al amânării. Sau poate nici nu era conștient de faptul că toarce la nesfârșit caierul iluziilor care, desprinse de pe fus, nu mai au consistență, se destramă și pier una câte una într-o indeterminare de azur...

Acea visată armată născută la munte din steiuri de stâncă

și scântei celeste nu a plecat niciodată la luptă împotriva șesului. Lupta s-a dat însă pe un alt plan. Aleodor a gândit planul în cele mai mici detalii și faptul că primise din cer semnul pe care-l aștepta l-a determinat să nu mai zăbovească. De parcă ar fi fost atrase magnetic de exemplul Eleonorei, alte și alte tinere s-au decis să-și părăsească familia și să urce versanții muntelui pentru a găsi o împlinire pe care la șes nicicând nu ar fi dobândit-o. Desigur, plecarea lor nu a fost trecută cu vederea, deși nu puțini din oraș spuneau că fetele sunt în vreo drumeție montană, cum era obiceiul, și atunci nu li se poate întâmpla ceva rău decât, Doamne ferește, vreun accident, fiindcă potecile nu sunt tocmai sigure și așa mai departe. Se mai făceau auzite și alte voci cu un potențial mărit de îngrijorare, care vorbeau despre tâlhari și violatori, care le-ar fi atacat pe bietele fete, le-ar fi batjocorit și apoi, ca să șteargă orice urmă, le-ar fi omorât și îngropat trupurile neînsuflețite. Vocile acestea, din fericire, au câștigat audiență, ceea ce a creat în oraș o atmosferă extrem de apăsătoare. Evident, autoritățile sesizate au început să facă cercetări, dar, cum ar veni spus, corpul însărcinat pentru așa ceva nu era tocmai bine dotat pentru a face față eforturilor presupuse de o căutare dificilă. Timpul trecea și odată cu aceasta se înrăutățea și vremea. Puțini mai sperau că fetele plecate de acasă mai pot fi în viață. Dar parcă nici nu le venea să creadă că așa, pur și simplu, dispăruseră și nu o să le mai vadă niciodată. Incredulitatea, însă, alimenta nu doar speranța că poate ele vor reapărea, ci și convingerea că disparițiile au și un alt suport, de o origine specială, ceea ce anula pe de o parte atât posibilitatea tâlhăriei, urmate de crimă, cât și pe aceea a unui tragic, deși banal, accident. Cu alte cuvinte, se întâmplase CEVA, iar majusculele întăreau caracterul straniu al evenimentelor. De aici și până la solicitarea bisericii de-a se

implica în acel caz nu a mai fost decât un pas. Episcopia însă nu s-a arătat încântată. Cel puțin informațiile transmise pe cale orală, din generație în generație, atestă faptul că atât clerul de rând, cât și ierarhii au cam strâmbat atunci din nas în momentul în care li s-a cerut intervenția. Ce puteau sfințiile lor să facă? Să formeze echipe mixte împreună cu jandarmii și vânătorii de munte pentru a lua la cercetat fiecare zăvoi și fiecare tufiș? Pe vremea aceea, povestea Radu Vizanti celor dispuși să-l asculte, România nu era ca acum, cu jumătate din fondul forestier terfelit, ci arăta ca o cetățuie împădurită. Se pare, continua el, că până la Tratatul de la Adrianopole de la 1829, care funcționează ca o piatră de hotar de la care demarează fără nici o opreliște modernizarea țării, trei sferturi din Moldova și din Țara Românească erau acoperite de păduri, și erau codri deși, cum spun basmele, din care nu te-ai fi mirat ca la o adică să țâșnească vreun balaur ori zgripțuroi, gata să te muște de beregată. Așa era țara noastră dragă și chiar și în anii ’20 ai acestui secol, când are loc povestea, pădurile musteau de vrajă, nu puteai să intri cu ferăstrăul în ele că te blestema cineva, și în loc să tai copacii, îți tăiai propriul picior. Pierite în întunecimea codrului, fetele puteau fi chiar răpite de vreun zmeu, își mai dădea câte o babă știrbă cu părerea, imediat luată la goană de tinerii care nu se temeau de nimic și spuneau că așa ceva nu mai există. Dar baba credea în zmei după cum credea în îngeri și în Sfânta Treime, ehe, ricana Radu, poporul nostru s-o fi născut creștin așa cum zic popii, dar nu și-a neglijat eresurile păgâne, în aceasta stă forța lui... Zmeu nu a fost, în schimb a apărut Aleodor. Frații de la Corbii de Piatră le-au primit pe fete care, fără să știe, au nimerit, cum se spune, în gura lupului. Dar lupul acela era ca un arhanghel, întâiul dintre îngeri care reactualiza căderea din ceruri și dorea ca pe pământ să realizeze un ritual nemaivăzut.

Fraţii, la început, nu au ştiut ce are de gând mai marele lor. De altminteri, după ce sfântul potir se încălzise peste măsură, până când atinsese punctul de topire, în biserica aşezământului lor nu s-a mai slujit. Din fericire, Epsicopia nu a aflat că o vatră din salba tuturor celor arondate instituţiei s-a stins. Stingerea era însă chiar semnul, semnifica starea lor de aşteptare până ce ar fi început din nou să slujească, numai că – aceasta ştiau toţi – reluarea în acelaşi mod era imposibilă. Ritualul pornea din nou, dar asumând un alt chip. Care putea fi însă acesta? Ce puteau ei face în afara celor deja ştiute din tradiţie şi cum puteau să încalce ceva milenar fără ca riscurile presupuse să nu-i sminteasscă? Apăsa o teamă teribilă asupra creştetelor lor, doar figura lui Aleodor era senină şi dârză, neînduplecat în ce dorea să ducă la îndeplinire. Duhul avea din nou să coboare, dar altfel. Potirul nu mai era loc de primire şi de preschimbare. Prin topirea sa într-un bulgăre de jar ieşea din condiţia de vas primitor, de receptacul pasiv, de cavitate în care pătrund influxurile celeste, ci devenea vârf de săgeată, element activ şi pătrunzător într-un alt spaţiu moale şi întunecat pentru a-l lumina, a-l usca şi în cele din urmă a-l fecunda. Mâinile lui Aleodor erau pregătite pentru a ţine în căuşul lor, fără a se arde, bulgărele alungit. Focul acela nestins aflat pe masa sfântă şi de care până atunci nu îndrăzniseră să se atingă urma să fie înălţat de acolo de acela care credea cel mai mult în veşnicia sa. Şi acela nu putea fi decât el, întâiul dintre fraţi. Operaţia a fost delicată şi anevoioasă. Când l-a luat între palme nu a simţit nici o durere, carnea lui nu a fost arsă. El nu mai era însă un om obişnuit şi din această cauză nu mai răspundea nici unei provocări. Focul părea până la urmă chiar un fragment din făptura sa, pe care printr-un gest de maximă mărinimie voia să-l ofere femeii din faţa lui. A urmat astfel ritualul de care toţi s-au temut. Chiar şi în sufletul

oțelit al lui Aleodor teama nu dispăruse cu totul. Dar mai presus de asemenea temere era prezența lui ca a unui vultur sau a unui arhanghel acoperind-o cu umbra aripilor pe cea aleasă.

Folclorul care s-a născut apoi și care, în timp, cum era de așteptat, a degenerat, și-a continuat povestea Radu Vizanti, cu un aer doct, de profesor aflat la catedră, a produs o versiune penibilă în care eu, unul, nu pot crede. Adică acolo la Corbii de Piatră ar fi avut loc o orgie sălbatică, frații s-ar fi lepădat de jurămintele sfinte și au batjocorit fecioarele, care la rândul lor, atrase de bărbații aceia tineri, au lăsat orice rușine și s-au dedat la cele mai rușinoase plăceri ale cărnii. Când au ajuns acolo, sus, echipele însărcinate cu salvarea fetelor ar fi întâlnit un morman de trupuri epuizate, nuduri stoarse, trântite unele peste altele. Se pare că penetrările fuseseră extrem de dureroase de vreme ce unele din fete, din cauza hemoragiilor abundente, nici nu au mai supraviețuit. Mai mult, gura lumii a mers până acolo încât a spus că frații cărora Diavolul le furase mințile s-ar fi folosit și de anumite obiecte fierbinți pentru a-și chinui și a-și mutila partenerele.

Relatând asemenea lucruri, Radu se arăta jenat și aproape că-și cerea scuze pentru că e nevoit să le aducă la cunoștință. I se părea sub demnitatea lui să vorbească despre așa ceva, mai ales că nici nu credea în versiune, dar avea datoria s-o prezinte tocmai pentru a arăta în ce hal poate decădea un adevăr înalt când ajunge la dispoziția vulgului. Sabin, înfricoșat de turnura istoriei, îl iscodea.

— Dar ce s-a întâmplat de fapt?

— Ehe, zicea Radu, am aflat adevărul de la duhovnicul meu, un om profund, luminat, care nu se compară cu liota de popi analfabeți. De la el știu tot. Atunci, în anii ’20, povestea a făcut vâlvă, a ajuns până la urechile Regelui, căruia nu-i venea

să creadă că în țara lui mai împlinită ca niciodată pot avea loc asemenea grozăvii. A dat poruncă să fie rași Corbii de pe fața pământului, dar până la urmă, sfătuindu-se cu mai marii bisericii, a revenit asupra hotărârii. Corbii au rămas până astăzi și poate odată vom da o raită pe acolo. Dar adevărul este cu totul altul. Ar fi fost păcat dacă ar fi distrus schitul, așa cum odată primele desanturi creștine au debarcat la Eleusis și au ras templul acela faimos. La Corbi, ar fi trebuit gravat în piatră chiar la intrare, ceva care să sune cam așa: călcați, oameni, cu sfială fiindcă aici a fost conceput a doua oară Mântuitorul nostru, iar puterile cerului au ales, ca odinioară, o fecioară pentru a o lăsa grea.

— Ce spuneți? sări Sabin de la locul lui, cu totul și cu totul uluit de ce auzea.

— Mă bucur că te miri atât de mult. E semn că ești viu și toate aceste istorii nu numai că te emoționează, dar te și înfricoșează. De aceea vrei să te aperi. Așa ar fi trebuit să procedeze și falnica noastră biserică, dar nu avem, ceara mă-sii, fibră de metafizicieni, numai muci și glod, asta am ajuns. Acolo, dragul meu, a avut loc ceva supraființial, pricepi ce-ți spun, ori ba? Aleodor, nebunul vizionar, a înălțat între palmele sale focul viu, așa cum și tatăl meu, moșierul, cartoforul, nefericitul, și le-a ridicat spre fața călăului. Dar palmele lui Aleodor s-au îndreptat înspre unghiul dintre picioarele femeii. Așa s-a petrecut cel mai intens act sexual de care nu ar fi fost în stare nici zeii Indiei vedice, cohorte de Shiva dezlănțuite, cu trompele lor gigantice, nu ar fi putut să pătrundă femeile așa cum schimnicul nostru a reușit. Unele fecioare, nedemne probabil de mărețul ritual, au murit în chinuri atroce. Jarul le-a ars pe dinăuntru și din foițele gingașe ale pântecelui nu a rămas decât scrum.

Când spunea aceste lucruri, Radu Vizanti nu știa că tânărul

lui ascultător, deși trecut de douăzeci de ani, nu cunoscuse încă femeia și descrierea, fie și sumară a unei secvențe din aparatul intim al acesteia, pe el îl tulbura nespus, chiar dacă făcea tot posibilul pentru a nu se da de gol.

— Scrum, tinere, atât. Îți dai seama ce le-a putut durea pe nenorocite? Asta a fost prima categorie. Probabil de aici s-a și născut versiunea orgiei și a altor blestemății. A doua categorie o formează fetele care nu au murit, au rezistat ritualului, arse au fost pe dinăuntru, cu toate acestea nu au rămas însărcinate.

— Ce? tresări din nou Sabin Nicolau. Își băuse suta de vodcă și alcoolul îi sporise emotivitatea.

— Da, da, mustăcea Radu, satisfăcut de efectele pe care le obținea. Aceasta a fost miza nebunului Aleodor. Voia să fecundeze o fecioară dintre acelea care urcaseră la munte, dar nu prin acuplare obișnuită. Păcatul presupus nu-l mișca, în schimb el nu mai credea în virtuțile spermei. În mintea lui învălmășită de viziuni supraomenești se înfiripase convingerea că stropii argintii ai bărbatului nu mai au nici o putere în noaptea uterină și atunci, ca să învingă întunericul, avea nevoie de o putere mult mai mare. Asta a fost în mintea lui, ha, ha! Ce părere ai? Află de la mine, tinere, sperma noastră nu e produsă în testicule, așa spun doctorii ăștia de doi bani, proști ca și popii, ci în cer și de acolo o trăsnește pe femeia iubită. Aceea care rezistă trăsnetului e cu adevărat femeie și tot cu adevărat iubită. Eleonora a fost singura care în acele condiții dramatice a rodit. A fost singura fecioară care a făcut trecerea spre femeie printr-o transmutare superbă a întregii ei făpturi biologice, primindu-l pe bărbatul din cer. Focul acela nestins a luminat orbitor interiorul ei care, în fața unei asemenea deflagrații, nu s-a speriat, nu s-a dat bătut, a rezistat dumnezeiești provocări și a recuperat din flăcări

piatra nestemată din care peste nouă luni avea să se nască celălalt Aleodor. Dar despre asta o să-ți spun altădată.

Radu Vizanti s-a ridicat brusc de la masă și dacă până atunci fusese numai zâmbete și miere pentru a-și ademeni ascultătorul, în picioare arăta sumbru și dârz ca și când povestea îl înarmase și pe el, pregătindu-l pentru plecarea în cruciadă. Dar afară, în seara răcoroasă și catifelată, nu-l aștepta nici un adversar. Sabin l-a văzut cum dispare micșorându-se din ce în ce mai mult, deși nu putea să meargă atât de repede. Străzile se topeau și ele în penumbra care vestea o noapte liniștită.

Promisiunea nu a fost onorată. Sabin nu s-a mai întâlnit cu domnul Radu Vizanti, care probabil că a doua zi a și uitat că răvășise mințile unui tânăr, pradă ușoară pentru un vrăjitor al cuvintelor cum era el. Sabin a ajuns în schimb la Armand și din nou, cu nesfârșită sfială, a încercat să afle de la acesta continuarea istoriei. Armand a manifestat însă un scepticism care pe el aproape că l-a dezarmat. Evident, nu era vorba de scepticismul rece care se învecinează cu negarea, ci de o anumită atitudine rezervată, prudentă, dar care asupra tânărului exaltat avea același efect descurajant. Pe atunci Sabin tocmai plecase la post ca profesor de limbi străine și fiecare călătorie în orașul repartiției, Giurgiu, și retur făcută cu trenul însemna pentru el o aventură ireală. Nu mai văzuse niciodată strânse la un loc atâtea mutre tâmpe și grobiene, bărbați și femei alandala, se ciupeau și se gâdilau, puțeau, bolboroseau și regurgitau. Toată cantitatea de navetiști încărcată în tren și descărcată în stații, iar încărcată și zvârlită toată apoi din vagoane în gara Progresul, care sub o asemenea presiune amenința să dea în clocot, îl tulbura în sensul destructurării, și

tocmai fiindcă odată în tren avusese asupra lui cartea lui René Guenon, *Le Regne de la Quantite et les Signes du Temps*, nu a întârziat să îngaime profetic, de parcă ar fi vrut astfel să se apere: aceasta este cantitatea pură. I-a spus și lui Armand ce crede el despre populația al cărei spor demografic este în continuă ascensiune, iar acesta l-a felicitat pentru viziunea sumbră, dar corectă privind lumea contemporană. Armand chiar a completat atunci: Când omenirea va ajunge doar un pachet de oase și măruntaie, va avea loc metanoia... Oho! Ce mai cuvinte grele, docte, sunau ca talgerul Judecății de Apoi, lovit de îngeri cu ciocănele de cristal! Așa începuse el naveta sub auspiciile unui anumit tip de lectură, impulsionat de reflecțiile amar-lucide ale lui Armand care, bine așezat în fotoliul său tapițat cu catifea cenușie, având desenat exact pe spătar un triunghi echilateral, dirija ca un maestru necunoscut, dar cu atât mai autorizat, simfonia Manvantarei agonice, oho! *Les Grands Inconnus*, iarăși o sintagmă care-i producea o stare de vertij. Domnul Armand Bălășel, spre deosebire de Radu Vizanti, nu povestea în neștire, tumultuos și cu accente lirice sfâșietoare, ci ca dintr-o pipetă doza acele formule sapiențiale a căror acțiune asupra lui Sabin avea cam același efect. Marii necunoscuți, tinere... la sfârșit de ciclu se manifestă influența unor asemenea maeștri care, păstrându-și nefisurat anonimatul, bla, bla...

În acea seară, abia descins din cursa Giurgiu-București, prăfuit și nemâncat, s-a dus totuși la Armand pentru a mai împrumuta niște cărți și a schimba cu el impresii despre ultimele lecturi. Cartierul Florească era miniatural, scrijelit cu peniță pe foaia de calc. În blocușoare gălbui, fățuite, cu terase înguste încât abia îți îngăduiau să faci un pas, locuiau, știa Sabin, activiști, funcționari de la gospodăria de partid, ziariști de la „Scânteia", milițieni, dar nu cu grade foarte mari, era un strat al societății

bine lipit de puterea comunistă, dar în nici un caz nu făcea parte din elită, aceasta din urmă își întindea domeniul ceva mai încolo, spre străzile Primăverii, Herăstrăului și Heleșteului, bulevardele Aviatorilor și Kiseleff, oho, ce mai boieri avea România, care o încălecaseră și sub al căror șezut oamenii abia-și mai trăgeau sufletul. Armand avea conștiința faptului că locuiește într-o zonă privilegiată, cu atât mai mult cu cât în anii '50 vila cumpărată de părinții lui imediat după război nu atrăsese atenția nici unui nou potentat și deci scăpase de naționalizare. Pe de altă parte, nu știa ce ar fi făcut dacă ar fi ajuns să trăiască la bloc. Evident, s-ar fi acomodat, dar pentru un om care nu deranja pe nimeni, o asemenea siluire locativă l-ar fi distrus. Intrând în casă, Sabin admira pereții bibliotecii și cu timiditatea care-l caracteriza, după câteva tatonări, întrebări politicoase și considerații generale despre lume, a deschis subiectul care-l ardea. Armand, amabil ca întotdeauna, l-a lăsat să spună până la capăt tot ce știa, și apoi a râs subțire, exprimând tipica lui detașare, despre care pe atunci Sabin credea că provine din metafizica cea mai curată pentru care până și zeii sunt o iluzie...

— Tinere, Radu este fermecător, dar să știi că uneori mai sare peste cal. Noi ne-am cunoscut după război într-un anticariat și am rămas prieteni. Mi-a plăcut mereu la el pasiunea cu care vorbește, dar totul trebuie luat *cum grano salis*, așa spuneau cei vechi, adică cu un pic de rezervă. Nu tot ce zboară se mănâncă. Să-ți spun drept, și părinții mei au auzit înainte de război câte ceva despre erezia aceea de la Corbii de Piatră. Județele Argeș și Vâlcea sunt vecine și tot ce se întâmpla într-un loc ajungea repede la știrea celorlalți. Așa că nu avea cum să le rămână străină povestea despre niște călugări care au luat-o razna și niște fete nu mai puțin zănatece, care s-au încurcat cu ei.

— Dumneavoastră chiar asta credeți? l-a întrebat Sabin nemulțumit.

— De fapt, nu sunt foarte edificat, dar nici nu pot să fiu de acord cu Radu, care afirmă că acolo ar fi avut loc un ritual ceresc de fecundare. Mi se pare cu totul și cu totul exagerat, iar pe de altă parte, dacă ne gândim bine, știm că funcționează niște limite în univers care nu îngăduie miracole la orice oră. De fapt, se spune: Dumnezeu le-a făcut pe toate, dar el e cel dintâi care-și îngrădește capacitatea de intervenție asupra celor create. Povestea propune un punct de vedere profund eretic, extrem de primejdios. Lui Radu îi place riscul, fiindcă el iubește un anume tip de aventură spiritualistă, dar, hai să fim serioși, cum să credem că fata aceea, Eleonora, pe care unii în epocă, alți zănateci, s-au încumetat s-o așeze alături de Fecioară, a rămas însărcinată grație unui grăunte de jar care i-a luminat pântecele?

— Dar e foarte frumos, exclamă Sabin.

— Din carne și din foc, cum ar veni spus, adăugă Armand. Și în basme, desigur, întâlnim asemenea cazuri neobișnuite, femei care rămân grele fiindcă au înghițit bunăoară un bob de piper, dar acolo totul este pus în registru simbolic.

— Păi și aici poate fi la fel.

— De acord cu tine, dar oamenii nu au luat așa povestea, ci la propriu, și așa au transmis-o peste timp. Mai ales că atunci au fost și cazuri deplin atestate ale unor fete arse și mutilate, deci ceva sălbatic tot a avut loc. Aceasta mă și îngrijorează. Spre deosebire de Radu, cum am spus, prea romantic, atras de fenomene aflate la limită, mă păzesc de tentații. Și te rog să fii în continuare atent, insistă Armand, pe care întrucâtva îl deranja interesul cu care era urmărit de tânăr și dorea să-l mai domolească. Aici se amestecă elemente de magie populară și de cultură elevată.

Nu-mi dau seama cum a luat naștere aliajul ăsta. Indiscutabil, au existat vrăjitoare care, ca să combată infertilitatea, au recurs la procedee barbare pentru stimularea ovariană și scoaterea femeii din neputință. Probabil că între cele două războaie erau încă active, și oamenii disperați le căutau. Focul, pe de altă parte, joacă un rol cheie. Ca unul dintre cele patru elemente cosmice era venerat, socotit că deține puteri mari, care prin descântece și alte practici puteau fi descătușate.

Vocea lui Armand scăzuse în intensitate, dovadă că ori nu mai voia să spună tot ce știe, ori depășit de problematică, dorea să se retragă. Sabin stătea cu gura căscată așteptând deznodământul.

— Ce s-a mai întâmplat?

— Nu știu, se scuză Armand. Dar atenție încă o dată! Ți-am vorbit de vrăjitoare, aici avem însă de-a face cu altceva mult mai important, simbolismul Graalului, piatra prețioasă încrustată pe fruntea lui Lucifer, despre care hindușii spun că ar fi totuna cu perla de pe fruntea lui Shiva, echivalentă celui de-al treilea ochi. Din această piatră, căzută și ea în momentul marii dislocări, tradiția spune că s-ar fi cioplit Graalul, adică pentru noi, creștinii, Sfântul Potir. Doar că de aici am înțeles că provine, în urma topirii, focul miraculos. Oricum, datele acestea despre Graal nu puteau fi știute de popor și deci colportate folcloric. Amestecul, recunoaște, e bizar, dacă nu dubios.

— Totuși, insistă Sabin.

— Tinere, îl dojeni Armand. Singura care a supraviețuit a fost Eleonora și se pare că a născut.

— Acesta ar fi Aleodor fiul?

— Ți-a spus Radu ceva despre asta?

— Foarte puțin.

— Sincer să fiu, nu știu mai mult, adăugă Armand și era prima oară când de pe buzele lui se desprinsese cuvântul „sincer".

Lui Sabin i-a sunat cu totul deosebit față de celelalte cuvinte. S-a înfiorat și nu s-a mai îndurat să zică nimic. Parcă o avea în fața ochilor pe Eleonora, femeia care în anii '20, în urma unei aventuri fără pereche desfășurate în umbra și taina munților, se întorsese acasă grea, izbită de oprobriul celor din jur, dar rezistând cu ochii neplecați. El însă nu știa în acele momente că nu va trece mai mult de o lună și o va cunoaște pe prima femeie din viața lui, și singura, de la care i se va trage moartea, dar, ea, femeia, va continua să trăiască, înfruntând la rândul ei comunitatea. Diferența era aceea că în pântecele Emiliei sămânța tânărului Sabin Nicolau nu a rodit. Mici și mari mistere, Graal și sânge transmutat în duh, ciocniri ale contrariilor și îmbinări ale complementarilor, toate s-au răsculat și s-au compus pentru ca din zbaterea apelor și șerpuirea țesăturii să se ivească chipul lui trist, blând și totuși pasional, înainte de prematurul sfârșit.

Pe patul de moarte domnul Gheorghe Nicolau și-a dat seama că nu a vorbit niciodată cu fiul lui. Ar fi avut atâtea să-i spună. Înainte de-a cădea la pat, văzuse pe masa lui de lucru niște cărți care nu i-au plăcut. Aceasta l-a amărât, dar nu i-a spus nimic băiatului. Cine știe pe mâna cui intrase fraierul ca să-i sucească mințile! Nu mai avea asupra lui nici o putere. De vină, firește, fusese Virginica. Îl răsfățase și-l îndepărtase de el. Cum era ea, ruptă de realitate, străină de tot ce se întâmpla în țară, cine mai e la putere și cine a căzut, ce regim conduce și ce legi dă, își iubise copilul și voise să facă din el un geniu, să învețe de mic limbi străine, să cânte la pian, să scrie și să citească încă dinainte de-a

ajunge la școală. Mai lasă-l și tu în pace, o rugase domnul Nicolau, dar în zadar. Femeia se ambiționa să investească enorm în odrasla ei, deși, pe de altă parte, nu știa în ce direcție să-l îndrume pe copil. Nu știa, dar nici nu o îngrijora orbecăiala aceasta educativă prin care făurea un ideal cu o bază șubredă. Dacă atunci vreo babă i-ar fi ghicit ce se va întâmpla cu băiatul ei peste vreo douăzeci de anișori, i-ar fi scos nenorocitei ochii sau ea, instantaneu, s-ar fi prăbușit cu toate vasele intracraniene dezintegrate. Dar nu s-a găsit o asemenea ghicitoare cu o citire precisă a viitorului, așa încât biata femeie a continuat să-și întrețină iluziile. Pe patul de moarte, domnul Gheorghe Nicolau a avut timp, atât cât îi îngăduiau atunci puterile, să-și treacă în revistă viața, să se uite tot mai des peste umăr și să observe în noianul celor lăsate în urma sa o mulțime de neclarități, dar în general el luase lucrurile ușor, și poate aceasta fusese șansa lui. Nu-și fracturase nici un os, deși de multe ori se împiedicase de cioturi ivite surprinzător în cale, dar în ultima clipă se reechilibrase. Ceea ce îl duruse cel mai mult fusese tocmai băiatul, fiindcă în sinea sa îl considerase tare nepregătit pentru viață, slab, vulnerabil, lesne de-a fi dus de nas de orice fermecător de ocazie. Cărțile acelea de pe masă nu-i plăcuseră, dar nu-i zisese nimic. După cum a tăcut și atunci când îl vedea aplecat asupra tranzistorului „Gloria" ca să asculte emisiunile postului de radio „Europa liberă". Cel puțin două ceasuri își pierdea puștiul în fiecare seară cu așa ceva. Care nu-i putea fi de nici un ajutor. Se uita atent la el când era sigur că nu-l observă și aproape că-i dădeau lacrimile. Oh, Dumnezeule, exclama el, dacă l-ar fi cunoscut pe Negru așa cum mi s-a întâmplat mie, cu siguranță că ar fi plecat în munți. Dar în locul unei asemenea chemări are tranzistorul și ascultă seară de seară brașoavele debitate acolo. Așa-i spunea Virginicăi, dar femeia nu era deloc receptivă

la ce auzea, poate fiindcă nici nu știa exact ce e „Europa liberă" și cu ce se mănâncă. Ar fi intrat în panică doar dacă ar fi aflat că, lipit cu urechea de aparatul de radio, copilul ei drag se poate pune în pericol. Dar nu putea s-o avertizeze astfel, fiindcă nici nu era adevărat. Ajunsese un fel de sport național ascultatul respectivului post de români și nu se făcea gaură în cer pentru așa ceva. El nu-l ascultase niciodată și nici nu fusese atras de o asemenea preocupare. O singură dată, după invadarea Cehoslovaciei în 1968, voise să capete informații suplimentare, oare nu s-or mișca americanii, nu s-o clinti vreo rotiță din mașinăria numită NATO? Cu zece ani în urmă, un coleg de la Întreprinderea de Construcții unde lucra după ce plecase de la Fabrica de textile îl momise să stea amândoi cu urechile ciulite la ce spun imperialiștii despre revoluția maghiară, dar bruiajul era cumplit, o iotă nu se înțelegea din ce bolboroseau gazetarii de dincolo de Cortina de fier, așa că s-a lăsat păgubaș și chiar l-a încercat un pui de teamă. Auzise că tătuca Dej e negru de supărare pe ce se întâmplase la unguri și ar fi în stare să strângă de gât pe oricine, precum Irod odinioară pe bebelușii din leagăn, dacă s-ar întâmpla și la noi ceva asemănător. Când a răbufnit mânia maghiară, Gicuță Nicolau știa că munții patriei nu sunt pe de-a-ntregul curățați de elemente dușmănoase. Se gândea cu teamă și emoție la faptul că și el îl cunoscuse pe unul dintre acei viteji, deși termenul acesta îi suna întrucâtva deplasat. Viteji, vitejie, dar cu ce finalitate? Își pusese asemenea întrebări la întreprindere, în scurtul răgaz când își aprindea o țigară, el care niciodată nu fusese fumător, dar atunci, agitat, ducea țigara la buze și se gândea la sfârșitul anilor '50. Era încă în putere, pe atunci îl făcuse și pe Sabinel, pur și simplu nu mai crezuse că mai poate avea un copil, și pruncul venise pe lume inocent, curat, scânteietor, atâta lumină putea să răspândească acea

bucățică de carne! Să fi avut bebelușul un an când citise în ziar știrea care-l lăsase fără glas. El oricum nu vorbea nimic la serviciu, tot de teamă că poate scăpa ceva ce nu trebuie, dar atunci cu atât mai mult gura i s-a zăvorât și nu a mai scos un sunet. Știrea oferea răspuns întrebărilor puse în acei ani. Care e finalitatea? Parcă-l avea în fața ochilor pe Toma Negru din seara când coborâseră împreună dealul Mitropoliei și se pierdeau în penumbră. Ce vrei să faci, omule? Ce-o să faci în munți? Ce-o să se întâmple cu voi, o mână de nebuni? Asta s-a întâmplat. Foaia de hârtie tremura în mâinile lui și abia putea să descifreze. Noroc că nu-l observa nimeni. Cucoanele beau cafeaua și cleveteau, bărbații discutau aprins despre fotbal, fiindcă pe vremea aceea avusese loc campionatul mondial din Suedia și câștigătoare fusese o țară din cealaltă parte a lumii, Brazilia, cu o vedetă de numai 17 ani, Pele. Nu-l interesau lucrurile acestea. Pagina sportivă a ziarului „Scânteia" îl înfățișase în câteva rânduri pe puștiul de culoare care făcuse șah mat toate apărările, dar lasă c-o veni el la noi și o să-i arătăm de ce suntem în stare. Vorbise un fierar betonist bombându-și piepții, gata să se ia la trântă cu toată lumea pentru valoarea echipei de fotbal a României. El, Gicuță, contabil modest, deși în ultima vreme era strigat tovarășul economist, nu vibra la auzul unor asemenea angajamente, toate erau o apă și un pământ, desprinse din panoplia roșie ca sfecla a întrecerii socialiste, fotbalist, strungar, tractorist, ziarist, munceau toți pe același front, fie dând cu piciorul în minge, fie scârțâind penița pe hârtie sau mușcând pământul cu acel rând de grape mecanizate agățate de coada tractorului. Știrea respectivă era publicată în josul paginii, deși tipărită cu litere groase. Aceasta ce însemna? Că indicațiile de la Comitetul Central erau oarecum împărțite. Nu-i dați informației importanță, dar nici nu o neglijați. Lumea

trebuie să știe că bandiții au fost prinși, dar nici să-i scoatem prea în față, fiindcă e mai mare rușinea să recunoaștem că abia după atâția ani am găsit ac de cojocul derbedeilor. Așa judecase partidul. Gicuță citea înfricoșat, și într-adevăr, acesta, nu altul, era sfârșitul. Grupul Negru din munții Muscelului a fost lichidat. În urma unui atac decisiv al trupelor de Securitate, susținute de efective ale miliției populare, vizuinile bandiților au fost dibuite. Cei care nu și-au primit pe loc pedeapsa binemeritată au fost deferiți justiției. Aceasta și-a făcut datoria și toți cei arestați, condamnați la moarte. Sentința a fost executată. Literele tipărite apăsat trebuiau să aibă un efect maxim asupra potențialilor cititori. Dar cine știa de Negru? De pildă, soția lui, Virginica, era atât de străină de toate astea încât, dăscălită zi și noapte, și tot nu i-ar fi intrat în cap. Ea habar nu avea cum fusese cu Carol, cu Antonescu, cu 23 august, le amesteca de ieșea un amalgam de toată frumusețea. Știa doar că tatăl ei, care ocupase înainte de război o funcție în prefectura Galaților, rămăsese fără pensie. Bătrânul închisese până la urmă ochii, dar se chinuise groaznic din cauza unui cancer de prostată, dublat de amărăciunea că nu are bani nici cât să-și cumpere o sută de grame de bomboane. Fiica lui îl asistase până în ultima clipă și poate atunci i se luminase și ei mintea asupra vremurilor crâncene care nu începeau doar cum ieșeai pe ușă, ci intrau și în casă și nu te lăsau să dormi. Gicuță sau Cici, cum îl striga ea, vedea că băiețelul lor are anumite preocupări care depășesc posibilitățile vârstei, dar spre deosebire de soția lui, tare mândră de precocitatea copilului, el se întrista ca și când ar fi mirosit că manifestările acestea nu miros a bine. Și așa a fost. Ce mare scofală că citea Shakespeare la zece ani? Într-un fel era ceva, dar, pe de altă parte, aceeași performanță scobea deja viitoare abisuri în sufletul fraged. Deseori, lui, ca

părinte, îi venea să-şi ia lumea în cap şi, din când în când, i se părea că de toate din casă o să se aleagă praful. El avea deja o vârstă şi nu mai putea să ţină lucrurile sub control. Se închina, deşi gestul era un pur automatism. Dorea să facă puţină ordine în viaţa familiei, aceasta deoarece observa că, de la o zi la alta, puştiul este din ce în ce mai dezordonat. Adormea cu lumina aprinsă, dacă era trimis să cumpere câte ceva, se întorcea fără o leţcaie, deoarece uita sau se jena să ia de la vânzător restul. Ceea ce-l enerva cel mai tare era faptul că, după întrebuinţare, nu înşuruba la loc capacul tubului de la pasta de dinţi. Aceasta se usca la vârf şi, ca s-o mai foloseşti, trebuia să tai tubul cu o lamă. Sabin era atât de distrat încât nu lua în seamă observaţiile tatălui său. Îi intrau pe o ureche şi-i ieşeau pe alta. Citea mult, într-un caiet dictando făcea des nişte notaţii, avea altfel spus o viaţă intelectuală, ceea ce, fir-ar să fie, pe Cici nu-l prea încânta. Totuşi, în ţară, vremurile păreau să se mai îndrepte. Faptul că, ieşit la o bere cu vreo cunoştinţă, îşi dădea drumul la gură fără să se teamă, îi ridica moralul. Nu mai trebuia să fie la fel de atent ca înainte la ce spune, cuvintele nu mai erau chiar pietrele de moară care-l striveau pe nesăbuit. Simţea în aer o adiere de libertate şi dacă lumea începuse să trăiască altfel decât până atunci copilul lui putea fi primul beneficiar al schimbărilor. De ce atunci să nu depăşească limitele vârstei şi, la o adică, fiind supradotat, să nu ajungă să facă parte din elite? Iar în sufletul lui posomorât încolţea astfel speranţa. Aşa că în momentul în care s-a dus cu ceilalţi colegi din întreprindere pe traseu, ca să-l întâmpine pe generalul de Gaulle, care atunci, în mai 1968, venea în România, entuziasmul său i-a molipsit pe toţi, ovaţionând minute în şir, cum nu ar fi făcut dacă lucrul acesta le-ar fi fost impus. În după amiaza aceea a venit acasă din cale afară de fericit şi s-a lăudat că a apucat să-l vadă de la

câțiva metri pe marele general. Virginica însă nu înțelegea nimic din bucuria lui, Sabin stătea cu nasul vârât prin enciclopedii și atlase. Și-a dat atunci seama că în acea zi pe care o considera o sărbătoare este complet singur și nu are cu cine să împărtășească preaplinul sufletesc. A vrut s-o sune pe fata lui din prima căsătorie care nu mai locuia în București, despre care știa că nu e indiferentă față de asemenea evenimente. A sunat-o, dar nu i-a răspuns nimeni. Simțea că-l înăbușă singurătatea și nu a avut altceva de făcut decât să se închidă la el în cameră cu un litru de pelin roșu – tot era luna mai – și să se întoarcă din nou spre trecut, spre acel Negru care nu mai era printre vii. Probabil fusese zvârlit într-o groapă comună alături de ceilalți din grup cu care luptase. De ce nu mai trăia, prăpăditul? Dacă ar fi trăit, ar fi mers împreună să-l întâmpine pe general. Și atunci și-ar fi luat cu siguranță revanșa. Uite, mă, Toma, nu am vrut să vin cu tine în munți și imediat după ce ne-am despărțit ți-am distrus adresa și numărul de telefon, m-am purtat ca un laș, dar privește și tu în jur, nu vezi că dreptatea a fost de partea mea? Timpul s-a dovedit mai puternic decât eroismul tău. Cine ar fi crezut că în țara asta va mai călca picior de președinte francez? Și uite-l în fața noastră! Când a mai poposit atunci și Richard Nixon, mândria lui Gicuță a crescut exponențial. În mod paradoxal, se bucura mai mult că pe șoseaua Kiseleff avansează un automobil în care e urcat un președinte american decât că fiul lui e premiant întâi și are numai note de zece. Sau bucuriile se contopeau.

Pe patul de moarte, domnul Gheorghe Nicolau își retrăia viața zi cu zi, dezvelind teritorii vechi care, dezmorțite, fremătau din nou. Tot corpul era măcinat de boală, dar dincolo de tumori și hemoragii se așternea ostrovul fabulos al memoriei. Călătorind prin strâmtorile sale nimerea în fața celor mai ciudate sălașuri.

Oglinzile trecutului îl redau deformat, și totuși el era, nu altul, cel care se zbătuse să-și țină copilul aproape. Dar acesta, în loc să-l iubească pe el, alergase după cai verzi pe pereți, tot felul de cunoștințe suspecte îi împuiaseră capul cu bazaconii. Numai că nenorociții ăia nu știau nici a suta parte din ceea ce el ar fi putut să-i împărtășească lui Sabin. Cine oare cunoștea mai bine povestea lui Negru? Într-o zi de toamnă a anilor '50 – murise Stalin și se zvonea că statuia gigantică din parcul Herăstrău va fi demolată –, când încă mai locuia în spatele Palatului de Justiție, a fost căutat de o persoană înaltă, înfofolită într-un pardesiu negru, dar pe urmă și-a dat seama că e anteriu, și nu s-a înșelat. Necunoscutul care-l căuta era preot și venea tocmai de la munte, din zona Muscelului și a Corbilor de Piatră. Până să se dumirească Gicuță – deoarece îl găsise în papuci și în pijama peste care îmbrăcase la repezeală un halat – l-a apucat amețeala în clipa în care, vorbindu-i foarte clar ca să nu existe nici un dubiu din cauza articulării defectuoase a cuvintelor, l-a înștiințat că are pentru el un mesaj de la Negru. L-a împins atunci cu mâinile pe străin pentru a-l scoate din curte unde deja omul făcuse un pas. Ce vreți de la mine? Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta. Defensiva lui era caraghioasă și tocmai de aceea părintele Drăgoi – așa-l chema pe străin – a încercat să-l liniștească. Nu vă temeți, nu am fost urmărit și nu sunt un provocator. Gicuță era din ce în ce mai nervos, până când din casă a ieșit soția lui pentru a se interesa și ea despre ce este vorba. Virginica, săraca, nu știa nimic nici de Negru, nici de luptătorii din munți, și în primul moment a crezut că pe bărbatul ei îl caută vreo rudă îndepărtată. Care nu știe altceva decât să ceară bani pe care nu i-ar fi restituit niciodată profitând de faptul că Cici e om bun care nu se uită la o sută, două acolo. Pe femeie o enervau specimenele care se împrumută și apoi nici usturoi n-au mâncat,

nici gura nu le miroase, așa că, fără să dea un sfanț din datorie, mai vin o dată și cer. S-a proțăpit și ea atunci în curte și i-a spus străinului că nu au bani, ceea ce pe preot l-a amuzat. Nu pentru așa ceva am venit doamnă, a precizat el. Sunt doar trimis de un fost coleg de școală militară al soțului dumneavoastră. Siguranța din voce a omului a înduplecat-o pe femeie care nu a mai zis nimic. Gicuță, din nefericire, nu putea să-i dea explicații cam cine este acest fost coleg. Ea atunci i-a spus, primește-l în casă, de ce-l ții la ușă? Pe el însă faptul că nu putea să limpezească lucrurile îl scotea din minți. Se albise la față, dar până la urmă, incapabil de o reacție rapidă, l-a poftit pe om înăuntru. Acesta s-a prezentat ca fiind preotul Ion Drăgoi din comuna Corbi, județul Argeș. Avea un timbru plăcut, educat, și oricine putea să observe că nu e un simplă popă de țară care în loc de tablete spune nasturi și alte gogomănii de acest fel. Virginica îl privea cu destulă precauție deoarece ea nu știa ca soțul ei să aibă cunoștințe sau neamuri prin părțile acelea. Cici era din Vâlcea, dintr-un sat de pe lângă Drăgășani, tot o zonă subcarpatică, dar oricum diferită de aceea de unde părintele spunea că vine. Îl vedea, pe de altă parte, că nu se prea află în apele lui, deși o asigura că totul este în regulă și ar face bine dacă ar pune pe masă o gustare. Preotul însă i-a rugat să nu se deranjeze deoarece tocmai a mâncat sus în Deal. Unde adică? s-a mirat femeia. La Prea Fericitul. Informația a căzut ca un trăsnet, așadar persoana nu venise oricum în București, ci invitat, cum ar veni spus, la cel mai înalt nivel al Bisericii. De altminteri a și recunoscut că este cazat în casa de oaspeți a Patriarhiei. Prea de tot. Preotul Drăgoi a citit mirarea prelungită de pe fețele lor și s-a simțit dator să le explice că deplasarea sa nu ascunde dedesubturi, ci are un caracter formal, prin aceea că a fost trimis de episcopul de Argeș, al cărui consilier este, în legătură cu

anumite probleme de aprovizionare privind numărul de pachete de lumânări destinate parohiilor. Cine să creadă o asemenea brașoavă? Dar nu au zis nimic. Virginica s-a retras și au rămas numai ei doi. Gicuță îl privea cu aceeași neîncredere ca la început, preotul i-a zâmbit însă din nou și l-a asigurat că nu trebuie să-și facă griji, are o scrisoare de la Negru, atât, și atunci a scos de sub anteriu un plic pătrat, gălbui. Să nu-l distrugeți înainte de a-l citi, așa m-a rugat să vă spun. A bănuit că atunci când v-ați întâlnit ați ars tot ce v-a dat, dar acum e cu totul altceva.

Seara de toamnă blândă, conspirativă pria unei asemenea conversații.

Peste ani și ani, aflat pe patul de moarte, vizita acelui preot îi stăruia atât de bine în minte, încât părea că avusese loc doar cu o zi în urmă. Știa că nici el nu mai trăiește, târât în procesul lotului Negru, la sfârșitul căruia cei implicați nu avuseseră alt drum de făcut decât acela care-i conducea direct spre plutonul de execuție. După ce citise știrea din ziar, nu-și mai găsise liniștea deoarece dorea să afle alte amănunte. În întreprinderea unde lucra, la serviciul personal, se găseau niște indivizi al căror trecut în câmpul muncii era destul de dubios. Adică se ocupau ei acolo cu completarea unor hârtii aparent neînsemnate, dar la bază nu e exclus să fi aparținut altor servicii de unde fuseseră pensionați sau detașați – termen neutru pentru a-l evita pe cel de retrogradare – în locuri cu un grad redus de importanță. Erau persoane șterse, care aproape că nu vorbeau, în schimb fumau mult și de aceea mirosul de tutun părea că le intrase și în creier, care funcționa lent, în aceeași tăcere de mormânt, mistuind informații secrete. Gicuță reușise însă să se apropie de unul dintre aceștia și, purtându-se lejer, natural, smulsese de pe fața omului un zâmbet tineresc, dovadă că cetățeanul mai păstra în el o fărâmă de

umanitate. S-a dus la el cu ziarul și i-a arătat informația. Individul știa despre ce e vorba și, ciudat, a eliberat atunci ca din străfunduri un suspin prelung. Ce l-o fi făcut să-și deschidă gura e de neînțeles, după cum nici curajul lui Gicuță nu era firesc. Parcă amândoi și-au depășit limitele și și-au regăsit o identitate până atunci înăbușită. A fost razie mare în toată zona Muscelului, trecute prin filtre severe toate drumurile, nu a rămas petec de pământ necercetat, scuturate stânele și satele până ce țăranii și ciobanii au scos din ei tot ce știau. Când s-or termina lucrurile astea? s-a întrebat cetățeanul cu obidă, descărcându-și sufletul de greutatea acelor temute adevăruri. A mai recunoscut atunci că a lucrat în teribila instituție, dar a avut șansa să se pensioneze pe motiv medical, fiindcă nu-l mai țineau nervii. Spunând aceasta chiar tremura. Lui Gicuță i s-a făcut milă de individ, dar elanul i se mai tăiase și i-a trecut atunci prin minte că s-a vârât singur în gura lupului, dacă individul e pus acolo intenționat cu scârba și oboseala lui cu tot pentru a-i înhăța pe fraieri curioși ca el? Dar ceva tot îl împingea înainte șoptindu-i că nu mai are rost să fie la fel de fricos ca în 1951. După ce Stalin dăduse ortul popii atitudini altădată de neconceput erau îngăduite. Și i-au împușcat? a continuat el să pună întrebări. Da, le-au refuzat recursul. I-au dus pe toți la Jilava și în noaptea de 19 spre 20 iulie, i-au scos din celule și i-au împușcat pe rând, cu pistoletul, câte un glonț în cap. Negru a fost lichidat ultimul, după ce au fost zburații creierii unui popă, Drăgoi i se spunea, apropiat de-al lui. Am aflat toate astea de la un băiat de acolo din penitenciar care a făcut ochii cât cepele când i-a văzut pe bandiți strânși grămadă, bătuți și nemâncați, la un pas de moarte. Și știi mata, am avut o vară frumoasă anul ăsta, și noaptea aceea cred că a fost cea mai frumoasă, senină de puteai număra stelele pe cer și culege cu mâna, a mai adăugat

omul, dovedind o dispoziție poetică surprinzătoare.

Pe patul de moarte, domnul Gheorghe Nicolau nu înceta să-și închipuie tocmai acea noapte când tinerii de atunci, ca și cei dinaintea lor sau precum aceia care le vor urma, se plimbau prin grădini, pe faleza mării sau erau sus în Bucegi, la vreo cabană, vara se subția ca o țesătură de borangic și învelea corpurile lor neștiutoare...

Prima lui intenție a fost aceea de-a distruge paginile înainte de-a le citi, dar, într-un fel, nu se făcea. Încă o dată avea impresia că vremurile sunt mai îngăduitoare, iar norocul e de partea lui. Așa cum nu a ajuns niciodată pe front, nici în Răsărit, nici în Apus, și după ce a fost scos din armată, căci și el împărtășise soarta ofițerilor vechi, a reușit să-și găsească un serviciu ca să-și întrețină familia fără să i se pună prea multe întrebări, cine este și ce făcuse până atunci, tot așa și atunci nimeni nu l-a căutat după vizita preotului Drăgoi. Nu mințise omul, nu fusese urmărit, dovadă că autoritățile nu-l aveau în vizor, dar atunci de unde-l știa pe Negru? Să fie securiștii atât de blegi încât să le scape cineva care avea legături apropiate cu banditul principal? Însemna atunci că omul era infiltrat printre partizani sau că făcea joc dublu. Citirea hârtiilor devenea obligatorie. Pe urmă, se înțelege, o să le distrugă, dar măcar să înțeleagă de ce Negru nu-l uitase după atâta vreme. Le-a citit într-o noapte și a doua zi le-a dat foc. La câteva luni după aceea ziarul Scânteia i-a adus dovada faptului că acei oameni nu mai trăiau. Căpătase și câteva amănunte de la individul acela scârbit, dar față de ce știa el erau prea puțin. Peste ani, văzându-l pe Sabin cu urechea lipită de tranzistor pentru a asculta „Europa Liberă", la început se supăra, dar pe

urmă, culmea, îi venea să râdă și în cele din urmă trăia impulsul de a-l compătimi pe băiat. Se lăsa ademenit de niște informații care față de ce știa el despre adevărata față a trecutului erau apă de ploaie. Dar nu fusese niciodată în stare să-și ia deoparte fiul, care avea pe atunci vreo 16-17 ani, să iasă la plimbare, să intre ca bărbații într-o berărie și atunci, în sfârșit, să-și dezlege limba pentru ca puștiul să afle tot. Gicuță Nicolau nu era un om prost și de multe ori se încuraja pe sine, spunându-și că mintea lui înțelege niște adevăruri pe care alții, tobă de carte, nici nu le întrezăresc. Pe măsura ce trecea vremea, se convingea că sistemul politic în care trăia nu va moșteni pământul. Întâi vor fi vânturate de ochii lumii câteva reforme, dar în scurtă vreme acestea se vor dovedi insuficiente și, rupte zăgazurile, apele până atunci stăvilite vor spumega fără să mai poată fi întoarse din drum. Astfel, vor ieși la iveală toate crimele și fărădelegile, și toți cei torturați și omorâți, sculați, cum vine vorba, din morminte, își vor dezveli rănile hidoase și cu o voce tunătoare se vor face ascultați. Viziunea lui era cam patetică, nu o deconspirase ca să nu se facă de râs, doar că el mai știa ceva. Dezvăluirile făcute chiar și în condiții dramatice nu vor cuprinde tot. Faptul că despre grupul lui Negru se va spune până la urmă adevărul și chiar și edituri prestigioase se vor da peste cap pentru a realiza volume dedicate eroilor, nici aceasta nu va garanta integralitatea relatării celor întâmplate atunci.

Pe patul de moarte domnul Gheorghe Nicolau își reproșa cu multă amărăciune slăbiciunea de-a nu fi găsit momentul prielnic pentru a-i spune lui Sabin tot ce știa. Alții îi vârâseră în cap o sumedenie de bazaconii, ăia de la „Europa liberă" turnaseră în creierul său abia închegat lecțiile lor, dar tânărul nu aflase ce era cel mai interesant. După cum în momentul în care în Piața Operei îl întâlnise pe părintele Ciprian Cărăușu, tatăl apetisantei

sale vecine, nu bănuise că au o cunoştinţă comună, nimeni alta decât emisarul din trecut al lui Negru, alt preot, Ion Drăgoi, împuşcat şi el în aceeaşi noapte de vară a anului 1959, cu o zi înainte de praznicul Sfântului Ilie.

Citea şi în acelaşi timp trăia o înfrigurare neobişnuită. De ce crezuse Negru de cuviinţă să-i împărtăşească lui acele lucruri? S-o fi gândit că are un fiu – Negru nu avea copii – şi aceluia urmau să-i fie transmise bizarele informaţii? Dar tocmai aşa ceva nu a făcut. Ezitarea, dragostea pentru copil şi dorinţa de-a nu-i face rău prezentându-i chestiuni neverosimile care l-ar fi abătut de la drumul ales în viaţă, acestea l-au oprit? Dar care drum? Nu i-a spus nimic şi nici el nu a aflat pe patul de moarte că băiatul lui drag murise în circumstanţe jenante, dar nu mai puţin dramatice.

După ce s-a întors acasă, Eleonora Filipeanu nu le-a spus nimic alor ei. Părea sănătoasă şi bine aşezată pe picioare. Când vecini, cunoştinţe, neamuri au aflat că s-a întors s-au îmbulzit care mai de care ca s-o vadă, s-o asculte, s-o pipăie, părea ca şi cum coborâse din ceruri şi pământenii ignoranţi doreau de la ea mari învăţături. Dar fata a tăcut şi nu a ieşit cu nici un sfert de cuvânt din tăcerea impusă. Nu aveai ce să-i faci. Şi în faţa poliţiei a rămas cu gura închisă şi nu a vrut să depună mărturie despre cele petrecute acolo sus, în munte. Între timp, autorităţile ajunseseră la Corbii de Piatră şi aveau de gând să facă ordine. Au înţeles imediat că avuseseră loc lucruri ciudate deoarece bisericuţa de acolo nu mai părea de mult frecventată şi pe deasupra nu au găsit acolo nici un obiect trebuincios cultului. Fraţii erau îngrozitor de slabi, scheletici, cu privirile rătăcite, ceea ce nu putea fi explicat doar printr-un regim ascetic de viaţă. Altceva era la mijloc. Şi mai presus de orice erau fetele care hălăduiau prin împrejurimi la fel de mute ca şi Eleonora, dar din cale afară de sălbăticite. Umblau

îmbrăcate într-un fel de cămășoaie largi și nu aveau încălțări, fără să le pese că se pot răni prin grohotișuri și mărăcini. Nu mai puteau fi întoarse în lumea civilizată, poate doar transportate în vreo mănăstire din altă parte a țării și acolo aduse treptat, dar aceasta în ani, pe calea cea bună. Doar că ele nu mai aveau de-a face cu oamenii. Animalele sălbatice, indiferent dacă erau urși, lupi sau ciute, puteau fi din acel moment încolo singurii lor prieteni. Dar și brazii bătrâni, neclintiți sau cetina mohorâtă, ca și izvoarele reci ca gheața care țâșneau direct din piatră și săgetau bezna pădurii, puteau să le fie alături. Autoritățile s-ar fi resemnat cu toate acestea dacă nu ar fi descoperit cadavrul unei tinere a cărei moarte, după figura smintită de suferință, părea să fi avut loc în chinuri groaznice. Poate frații nu mai avuseseră timp s-o îngroape și în felul acesta împotriva lor se ridica o acuzație extrem de gravă. Cadavrul a fost autopsiat pentru a se afla cauzele decesului. Cauza era mutilarea organelor genitale, fapt care i-a înfricoșat pe toți și a agravat vinovăția fraților. Dar nici aceștia, la rândul lor, nu mai puteau fi aduși printre oameni. Ca și fecioarele, călătoreau în lumile lor închise ermetic, acolo unde nu mai funcționa raportul stimul-reacție ori cauză-efect. Și poate la o adică ar fi putut să se transforme în animale sălbatice, urlând, gemând, nechezând, ridicând spre cer astfel zbuciumul sufletului lor neînțeles. Aleodor arăta însă ca un sfinx în mijlocul acelei degringolade. El nu părea neapărat dezumanizat, dar degaja un aer atât de glacial încât cei care se apropiau simțeau că sunt luați cu frig. Nu se mai aflau lângă un om, ci lângă un ghețar. Doreau atunci să se retragă cât mai repede, ceea ce nu li se întâmpla în cazul apropierii de ceilalți. Aveau însă nevoie nu numai de căldură, ci și de lumină, aceasta deoarece senzația de frig era însoțită și de cea de întuneric. Aleodor rămăsese în mijlocul pădurii ca

o zeitate a nopții veșnice pentru care soarele nu va mai răsări niciodată. Dacă ceilalți riscau transformarea în sălbăticiuni, el ar fi trecut direct în regnul mineral și cine altădată l-ar fi văzut astfel nu s-ar fi putut gândi că la origine fusese un om, dar care prin capacitatea nefirească de-a se abstrage din viața de zi cu zi reușise să-și învingă limitele fizice și să capete un alt contur și o altă compoziție. Echipele mixte de jandarmi și clerici nu au avut nici lui ce să-i facă. Preoții se închinau tot timpul, iar jandarmii le urmau exemplul. Pe atunci – aceste întâmplări au avut loc prin anii '20, când încă pe tron se mai afla Ferdinand Întregitorul – oamenii erau credincioși, iar asemenea dezvăluiri nu-i lăsau indiferenți. Dacă peste vreo 10-15 ani Țara Românească avea să fie tulburată de evenimentele de la Maglavit, acelea nu s-au ridicat nici pe departe la înălțimea acestora, care le-au precedat.

În fața paharului cu vodcă, fără a mai avea în față nici un ascultător, Radu Vizanti depăna în sinea sa povestea cusută cu aur și otrăvuri. Pe patul de moarte, Gheorghe Nicolau auzea foșnetul de odinioară al hârtiilor trimise de Negru, al căror conținut nu-l împărtășise niciodată băiatului său...

Surpriza cea mare a venit în clipa în care lumea și-a dat seama că Eleonora este gravidă. De la întoarcerea ei acasă trecuseră niște luni și nu scosese un cuvânt, dar ca o vorbire reprimată lingvistic, dar exprimată pe alt plan, era rodul pântecelui. Medicii consultați nu au avut ce face decât să constate la rândul lor evidența. Sarcina a evoluat normal și în vara următoare ea a născut un băiețel chiar de Sfântul Ilie. Cine putea fi tatăl? Ce se întâmplase acolo în munți? Chiar avusese loc o orgie, așa cum spuneau gurile rele, și atunci nici chiar mama copilașului nu putea fi

sigură de răspuns. Sau tatăl era chiar fratele cel mare al acelei comunități blestemate, Aleodor? Eleonora l-a născut pe cel pe care oamenii aveau să-l socotească vrăjitor, solomonar, dacă nu, având în vedere data venirii sale pe lume, chiar o întrupare a Sfântului Mare Prooroc Ilie Tezviteanul, cel neuitat de iconarii creștini și figurat în icoana Schimbării la Față a Domnului Hristos. Oho, ce mai daraveră! „A văzut tatăl său, Sovac, preotul, în vis că dădeau mâna cu pruncul niște bărbați în veștminte albe, îl înfășau cu foc și îi dădeau să mănânce pară cu foc..." Așa grăia Sinaxarul acelei zile. Dar el, spre deosebire de sfântul patronimic, nu avea tată. L-au botezat Ilie Aleodor, dar la botezul care a avut loc în biserica cu hramul Pogorârii Sfântului Duh lucrurile nu au decurs potrivit uzanțelor în sensul în care apa în care copilul a fost scufundat, tocmai fiindcă lumea se temuse să nu fie rece, nu numai că nu a prezentat un asemenea inconvenient, dar s-a înfierbântat cu totul neașteptat. Când preotul a săvârșit actul baptismal a țipat din cauza temperaturii ridicate. Bebelușul însă nu a avut nici o reacție. Dacă mâinile preotului s-au înroșit din cauza arsurii, pielea, evident, mult mai gingașă a nou-născutului, nu a prezentat nici o afecțiune. De atunci, cei care aveau ochi de văzut și minte de înțeles s-au dumirit că fătul adus pe lume de ciudata Eleonora nu e ca toți ceilalți copii și probabil că pe el, ca pe odraslele din basme, îl așteaptă un destin aparte. Iliuță cum era alintat, a dovedit astfel din cea mai fragedă pruncie însușiri paranormale, deși pe vremea aceea termenul nu era folosit nici în cafenelele bucureștene, darămite într-o așezare de provincie. Nu mai încăpea îndoială că avea o relație cu focul cu totul specială și că de-a lungul vieții va profita de pe urma acesteia. Putea astfel să-și vâre mâinile în vatra cuptorului și să ia de acolo bulgări de jar fără ca operația în sine să-i pricinuiască vreo suferință.

Profesorul de literatură de la Școala Centrală din localitate, care nu era doar un patriot fără cusur, dar și un om instruit și care, dorind să fie informat, observase că prin revistele din Capitală semnează un tânăr care promite, Mircea Eliade se cheamă, și e interesat de practici și obiceiuri din Orientul Îndepărtat, a afirmat într-o societate formată din cuconet exaltat că asemenea însușiri ar fi proprii doar fachirului, iar băiețelul Eleonorei, fiindcă e în stare de așa ceva, dovedește disponibilități mai presus de sfera creștinului obișnuit. Gazetele vremii nu s-au ocupat atunci de cazul acelui copil supradotat și probabil că a fost mult mai bine așa. La școală Iliuță era din când în când stârnit de colegi chiar din clase mai mari pentru a face dovada aptitudinilor sale neobișnuite. Băiatul însă, pe măsură ce creștea, devenea tot mai precaut și nu se arăta deloc încântat de asemenea invitații. Le refuza cu obstinație considerând, chiar dacă nu formula astfel, că potrivit înțelepciunii evanghelice mărgăritarele nu trebuie aruncate la porci. Acum, nici practicile sale bizare nu puteau fi socotite mărgăritare și nici oamenii care-l ațâțau, porci, dar ideea în sine nu era greșită. O singură dată, când deja nu mai era copil, ci un adolescent zvelt și cu aroganța specifică vârstei, a consimțit, rugat taman de un profesor de fizică, să probeze calitățile sale ieșite din comun, și într-adevăr a făcut ceva care într-un anume fel întrecea capacitatea de-a nu simți nici o arsură în contact cu focul. Cert este că atunci, în timpul orei de curs, a pocnit din degete și în urma pocniturii nu numai zgomotul caracteristic acestor manifestări s-a făcut auzit, ci și o flamă albăstruie a țâșnit dintre degetele sale, care a și început să plutească prin sala de clasă de capul ei, cum ar veni spus, până când, așa, ca dintr-un impuls răutăcios, el, producătorul flăcării, a ghidat-o exact spre catalogul curiosului profesor, care a luat foc. Abia când a văzut că

paginile încep să ardă distrugând bunătate de muncă ce oglindea situația la învățătură a elevilor, profesorul a intrat în panică și a prins să lovească cu palmele peste catalog ca să stingă focul neprevăzut. L-a stins, dar colțurile unor pagini erau deja înnegrite și chiar făcute scrum. Bietul om se speriase rău de tot și nu știa cum o să dea ochii cu directorul liceului. Ce dandana! Ilie însă, în spatele clasei, îl măsura sever pe omul de la catedră și parcă voia să-i atragă atenția ca altădată să nu mai ceară lucruri a căror evoluție poate să scape de sub control. Evident, după o asemenea pățanie, nimeni nu a mai îndrăznit să-i solicite alt giumbușluc. Ilie Aleodor era suveran și-și vedea de ale lui. Colegii îl priveau cu respect și așa a terminat școala. Dar ceasurile erau înaintate și țara a fost străbătută de la un capăt la altul de ordinul de mobilizare. Începea războiul iar tânărul avea vârsta tocmai bună pentru a fi trimis pe front. Din acest moment încolo se deschide un nou capitol la fel de interesant în viața sa, despre care se pot spune multe, dar fiind vremuri de război, încrengătură deasă, mărturii zguduitoare, orori, atrocități, dar și buletine seci informative nu mai puțin înspăimântătoare prin precizia datelor oferite, destinul lui s-a lăsat înghițit de vălmășag și la urma urmei între o explozie determinată de un obuz și o alta provocată de capacitatea sa de-a aduce din senin focul într-un punct anume, așa cum cu ani în urmă într-o clasă de elevi făcuse aceasta prin simpla pocnire a degetelor, nici nu se mai făcea diferența. Sau oamenii erau atât de îngroziți de felul cum se desfășurau ostilitățile încât minunile de o asemenea natură nu le mai puteau genera emoțiile care în vremuri de pace cu siguranță că ar fi pus stăpânire pe ei și le-ar fi smuls exclamații de uimire. Soldatul Filipeanu Ilie Aleodor, care purta numele de domnișoară al mamei, a trecut astfel pe front destul de neobservat și la un moment dat i s-a și făcut lehamite

de tot ce se întâmpla acolo. Probabil că în conștiința lui au avut loc niște ciocniri între dorința de-a merge mai departe și a ajuta prin puterile sale armata română care deja trecuse Nistrul și se adâncea în imensitatea stepei rusești, și de cealaltă parte impulsul tot mai stăruitor de-a abandona, de-a ieși din joc și deci de-a nu se mai amesteca într-un război pe care nu-l simțea ca al lui. Pur și simplu a dezertat și, având în vedere calitățile sale oculte, nici nu a fost prins. Capitolul „front" se încheiase. Dacă cineva l-ar fi întrebat în acel an de grație 1942 care va fi totuși soarta războiului, ar fi ridicat din umeri, disculpându-se apoi de ignoranță prin argumentul că nu e vizionar, ci doar, ha, ha, vrăjitor. Dar nimeni nu s-a gândit să-l tragă de limbă. Și-a continuat astfel traseul în răspăr față de cum se deplasa linia frontului. Abia când cursul războiului a fost schimbat cu 180 de grade, și drumul lui spre Soare Apune a dobândit sens. Mergea așadar în aceeași direcție cu Armata Roșie, ceea ce putea fi socotit și un motiv de mândrie. Dar nu era el sensibil la așa ceva. Din acest moment încolo, despre viața lui nu s-a mai știut mare lucru. O fi stat ascuns prin vreo văgăună din munți? Mamei sale i s-a comunicat că e dispărut ca atâția alții care nici nu au supraviețuit, dar al căror corp neînsuflețit nu era de găsit. Pur și simplu, intrau în categoria dispăruților. Ori fuseseră dezmembrați de vreo explozie încât reconstituirea întregului era ca și imposibilă, ori – ceea ce era cel mai rușinos – prin dezertare își schimbaseră identitatea, fapt care în condițiile de haos ale conflagrației nu putea fi stabilit cu precizie, ci doar presupus. Și dacă stigmatul de dezertor nu putea fi aplicat fără dovezi, atunci soluția dispariției era mult mai convenabilă. Ilie dispăruse ca și tatăl lui sau cel despre care se credea că i-ar fi tată – deși doar Eleonora știa, sperma lui Aleodor nu intrase niciodată în ea –, care rătăcit în pădure nu a mai fost

niciodată descoperit. Eleonora Filipeanu a murit la sfârșitul anilor ‘40, femeie încă în putere, dar copleșită de propriul destin spectaculos, firul zilelor ei nu s-a mai putut lungi. De altminteri, de când revenise acasă, viața ei în oraș nu a mai fost aceeași dinainte. Biserica o privea cu răceală și vedea în ea aproape o vrăjitoare. Nu i-a făcut nimic, doar apusese odată pentru totdeauna epoca prigonirilor, dar, așa cum arăta, slăbănoagă, deșirată, cu părul lung și neîmpletit, avea aspectul unei femei ieșite din orice rânduială. Ea nu suferea însă de mania persecuției și, chiar și persecutată, credea că lumea e bună și că orice cuvânt ce i se adresează, fie și de ocară, e pentru sufletul ei ca o mângâiere. După experiența de la Corbii de Piatră simțea încă în măruntaie pârjolul acelui foc dumnezeiesc prin care rămăsese grea. Focul acela mânat în trupul ei de harul lui Aleodor lucrase eficient, arzând în ea tot ce era de prisos, pielițe umede și trompe deochiate, lăsând doar nestematele să se coacă, bijuteriile de carne odată luminate de acel foc nu se mai puteau schimonosi și aveau să strălucească până la sfârșitul veacurilor sub forma unui copil giuvaer. Din carne și din foc se născuse plodul minunat ale cărui puteri erau nelimitate, dar, pentru ea, el rămânea același copilaș care se cuvine alintat. Eleonora mergea prin oraș fără țintă și nu-i păsa că lumea adunată pe străzi o arată cu degetul. Nu se simțea incriminată, nu trăia nici o vinovăție, știa că îi are alături pe părinți, pentru care ea este precum Fecioara, ajunsă gravidă fără ca nici un bărbat s-o fi atins. Doar lumina cerului și căldura focului lucraseră în pântece pentru a da ființă unui mugure neasemuit, dar ale cărui petale aveau să fie făcute din cel mai tăios și neîndurător diamant. Asta purtase Eleonora în trupul ei și nu se sfia de faptul că alesese muntele pentru a-i fi pat de nuntă în locul vreunui dormitor neaerisit. A mers prin oraș până a început războiul și băiatul ei a fost

luat la oaste. Bănuia că nu o să-l mai vadă niciodată, dar tot ea știa că el de murit nu va muri ca toți ceilalți de o seamă plecați în același război fără întoarcere. Părintele duhovnic, singurul din biserica surdă, care dorea s-o asculte, i-a spus atunci că strădaniile i se apropie de sfârșit și că tot ceea ce reprezentase menirea ei pe acest pământ se împlinise. Așa s-a făcut că într-o dimineață, după ce se încheiase războiul și despre copilul ei venise informația că e dispărut, a plecat de acasă precum odinioară și, aidoma acelor înotători care se duc în larg fără să mai privească în urmă și de la sine înțeles nu se mai întorc nicicând la mal, și ea s-a dus încă o dată la munte, punându-și la încercare slabele puteri pentru o ultimă ascensiune. Era o vreme însorită, un cer fără prihană, cu aer curat care umplea plămânii până la ebrietate. Eleonora a inspirat de mai multe ori adânc până ce a simțit că-și pierde cunoștința. Și dacă atunci și-a dat duhul aceasta nu s-a datorat așadar lipsei de aer, ci, dimpotrivă, unui preaplin. Avusese loc o purificare incredibilă. Aerul inspirat pătrunsese în ea până-n măduva oaselor pe care le ventilase și o făcuse pe femeie ușoară ca o pasăre. Așa și-a luat ea zborul, trasă de duhul care nu a mai așteptat, și s-a reîntors în patria sa. Eleonora a fost un vas care nu a mai rezistat. A dat tot din ea după ce, preț de câteva clipe, crezuse că poate fi recipientul întregului cer.

Părintele Drăgoi, când a aflat că va fi împușcat, s-a închinat și a intrat în aceeași muțenie care, cu un sfert de veac în urmă, îi caracterizase pe frații de la Corbii de Piatră. Și el fusese preot în vecinătatea acelui sălaș, și lui îi ajunseseră la cunoștință povești despre ce se întâmplase acolo în anii ’20. Pe atunci cât să fi avut? Vreo zece anișori, era un copil năzdrăvan ca toți copiii, adorat

de părinții care niciodată nu și-ar fi închipuit că băiețelul lor nu va sfârși de moarte bună – ceea ce ei din fericire nu vor ști –, ci târât în fața unui pluton de execuție și împușcat acolo ca un câine. Și când aceasta? În ajunul praznicului Sfântului Ilie, sărbătoare foarte cinstită la ei în sat, fiindcă sfântul acela biruitor de draci și aducător de ploaie era nespus de iubit. Părintele Drăgoi, știind că va muri, a tăcut și a înțeles că, în ciuda eforturilor de-a face bine, ceva mai presus de judecata sa a decis să-l distrugă. La Jilava a fost alături de Negru și de ceilalți din grup, care, după ciocnirile cu trupele de Securitate, supraviețuiseră. Erau și tinerii Stăncescu, veri primari, ambii convinși cu doi ani în urmă de Negru să i se alăture și să nu se mai ducă la București pentru a-și continua studiile, și învățătorul Arsenie, om la peste 60 de ani, dar care alături de ei înfruntase frigul de sus, de pe creste, și alții, copii de cel mult 20 de ani, care, de asemenea, renunțaseră la studii fiindcă, așa spuseseră, nu vor ca în viață să colaboreze vreodată cu ticăloșia, preotul Drăgoi îi iubea pe toți și de când știa că se află îmbarcați pe aceeași corabie a morții, îi simțea în sufletul său plângând și zburdând, cale de întoarcere nu mai era pentru nimeni și doar în cer vor găsi ceea ce pământul nu mai putea să le ofere. El, într-adevăr, fusese agent dublu. Episcopul Calinic de Argeș îl descoperise că îi simpatizează pe luptătorii din munți și atunci îl chemase la el ca să stea de vorbă. Nu te dau pe mâna Securității, dar vreau să-ți încredințez o misiune. În ce consta aceasta? Prea Sfinția Sa era un om inteligent, care adulmeca din vreme schimbarea curenților de aer, formarea norilor, căderea precipitațiilor. Odată cu urcarea în scaunul patriarhal a lui Justinian Marina, promovase și el. Din simplu preot de țară se văzuse ridicat în funcția eparhială, de unde ținea sub veghe un ținut destul de zbuciumat. Muscelul nu era o țară cuminte. Poate

legendele de odinioară izvorâte din efigia întemeietorului Negru Vodă pulsau în venele locuitorilor care nu voiau să se astâmpere și, ca dovadă, îi sprijineau pe acei așa-zișI partizani, de fapt bandiți, dracu să-i pieptene, și colac peste pupăză, conducătorul lor se chema tot Negru, de parcă ar fi vrut astfel să unească peste timp destinul acelor meleaguri. Unul fusese odinioară voievodul și altul, cu același nume, după aproape un mileniu, venea să-i răspundă prin fapte de curaj și de neatârnare față de stăpânii zilei. Din Negru scoborâseră Basarabii care i-au căsăpit pe unguri la Posada, din celălalt pleca dorința de a-i pune la pământ pe bolșevicii cotropitori etc., etc. Prea Sfinția Sa descususe cu minte ageră asemenea broderii periculoase și din ațele rezultate compunea alt model pentru contracararea primejdiei. De aceea îl alesese pe preotul Ion Drăgoi din localitatea Corbi pentru a-i servi planul. Știa că preotul este o persoană care crede în ortodoxie cu puterea rațiunii și nu prin spasme misticoide. În concluzie, considera că era cel mai potrivit pentru a-i solicita anumite servicii. Pe de altă parte, știa că-i agreează pe bandiții din munți, dar tocmai acest lucru îl făcea mai de încredere decât o slugă oarecare. Prea Sfinția Sa se înrudea cu ce simțea părintele și de aceea amândoi voiau să deslușească anumite înțelesuri. Aflaseră că în munți nu sălășluiesc doar partizanii pe care până la urmă trupele de Securitate și de miliție tot aveau să le vină de hac, aceasta era doar o chestiune de timp. Necazul însă sufla din altă parte. Negru, colonel în rezervă, scos din armată, își formase un grup de luptători pentru a-și răzbuna eșecul profesional, dar în grup mai vârâse pe cineva. Aici se cocea buba. Aici trebuia ars cu fierul roșu.

În fața plutonului de execuție, preotul Ion Drăgoi și-a reamintit toate întâlnirile pe care le-a avut cu episcopul Argeșului și de tot ce au pus ei la cale. Și a înțeles atunci că biserica și țara

trebuie salvate, dar fără gălăgie. Salvarea este sfânta euharistie și dacă știm s-o administrăm populației, așa cum este furișată bromura seara în ceaiul soldaților ca să nu li se scoale peste noapte, realizăm ce ne-am propus. Lui nu-i păsa că moare, deși la așa un răspuns din partea celor pe care-i ajutase parcă nu se așteptase. Nimeni nu a intervenit însă în favoarea sa, l-au aruncat în lotul bandiților și lăsat acolo până în clipa de pe urmă. A întors capul spre Negru care se afla în dreapta sa și care, parcă ghicindu-i gândul, l-a privit și el cu aceeași semnificație și a murmurat ceva din care putea să înțeleagă că aceasta a fost și dorința lor, de-a merge până la capăt. Și totul făcut pentru țara neroadă și pentru brutele care o conduceau. Dar le-ar fi recunoscut vreunul dintre cei de la putere meritele? Întrebarea, poate ultima pe care și-a mai pus-o înainte ca plumbii ucigași să pornească spre pieptul lui, era într-atât de naivă încât preotul Drăgoi a vrut s-o gonească din minte, ceea ce s-a și realizat odată cu moartea năprasnică. Țintiseră bine gardienii penitenciarului și nu s-a chinuit. În Negru viața a mai pâlpâit, dar foarte puțin. Nici tinerii nu au suferit. Față de alții din istorie, frânți pe roată, hăcuiți, jupuiți, trași în țeapă, sfârșitul lor arăta ceva milostenie din partea celor care-i condamnaseră. Mai era o țâră și bătea miezul nopții. Începea 20 iulie, ziua marelui praznic, dar cel care purta numele sfântului unde se afla? Ce se petrecuse cu el? Mai era încă în viață?

Despre Ilie Aleodor nimeni nu putea spune cum arată. De la un an la altul își schimbase înfățișarea. Într-o vreme fusese un băietan ca toți ceilalți de vârsta lui, lungan, cu acnee pe față, cu mișcări iuți și dezordonate, pentru ca pe neașteptate să se transforme într-o persoană interiorizată, filosofică, tuns fără cusur și cu un ten curat, fără nici o bubă sau încrețitură. Pe front arătase ca un soldat de talie medie. Roșcat și rotofei, cu nasul

cârn, se deplasa greu în bocanci și centironul îl strângea. În urma suitei de metamorfoze, recunoașterea lui ar fi fost dificilă chiar și de apropiați, așa că în momentul în care l-a întâlnit pe Negru, acesta nu putea să aibă habar de capacitățile omului din fața lui. Adevărul este însă că de la bun început s-au plăcut. Ceva îi apropia. Așa cum sunt persoane care de la prima întâlnire se resping și nu mai vor să dea ochii vreodată, ei doi au simțit că nu se vor mai despărți sau despărțirea, dacă va veni, va fi dictată de circumstanțe mai presus de voința lor. Când a aflat că a dezertat de pe front și de atunci tot hoinărește fără a fi prins, Negru s-a mirat, dar mirarea nu l-a îndepărtat de om. Și el avusese parte de o soartă similară. Dat afară din armată, era silit să-și găsească un alt rost în viață, dar rostul acesta era mai însemnat decât tot ce făcuse până atunci. În acel moment nu bănuiau ce va urma. Pe vremea aceea Toma Negru abia își constituise grupul de partizani care avea să fie suprimat peste câțiva ani. Tot pe atunci intrase în legătură cu tatăl viitorului tânăr Sabin Nicolau, dar care îi refuzase propunerea de-a li se alătura. Dacă l-ar fi urmat, poate că Sabin nu ar fi avut parte de soarta tragică. Și nici tatăl lui nu ar fi murit de cancer în patul de acasă. Fie ar fi căzut împreună cu ceilalți camarazi în luptele din munți, fie arestat, ar fi sfârșit în fața plutonului de execuție. Și nu ar fi fost mai bine? Toate aceste amănunte nu au însă cum să intre într-o cronică pe atunci încă nescrisă. Ilie i-a inspirat încredere lui Negru, deși pe vreme aceea Securitatea trimitea destui spioni pentru a se infiltra printre luptători și a-i deconspira. Grupul lui Negru nu era bine coagulat și orice infiltrare i-ar fi fost fatală. Cu toate acestea, nu l-a bănuit niciodată pe celălalt de asemenea intenții. Ilie Aleodor – și numele era ciudat – părea detașat cam de tot și deci nu părea să interpreteze vreo partitură învățată de la patronii săi. Când au vorbit

prima dată, nici nu a înțeles exact ce face Negru, de ce colindă munții și caută sălașuri dintre cele mai ascunse, de ce nu iese la vedere? Eu nu ies fiindcă m-am săturat de lume, dar mata nu ești ca mine. Așa ceva nu poate spune un posibil trădător, a conchis Negru, și nu s-a înșelat. Ilie Aleodor nu l-a trădat niciodată, poate el nu s-a purtat cinstit întru totul cu străinul, dar temeiurile au fost de altă natură.

Întâlnirea lor a avut loc la o răspântie a drumurilor. Negru voia să coboare atunci în vale pentru a face rost de ceva merinde, iar celălalt se afla acolo, la întretăiere, parcă indecis încotro s-o apuce. De jur împrejur creșteau codri de nepătruns, se încumetau să intre acolo doar cei care știau potecile înguste uneori cât un braț de om, și dincolo de poteci se zăreau crestele unde nu mai ajungea nimeni, unde vegetația era extrem de rară și unde fulgerau din când în când lumini ciudate, țâșnite din piatra necălcată de om. Era o vreme rece, dar la munte căldura oricum nu are timp să-și facă loc și să-l moleșească pe om. Ilie Aleodor arăta însă somnoros și deloc acomodat cu tot ceea ce-l înconjura. Părea că fusese parașutat de vreun avion de recunoaștere a locurilor. Când l-a văzut, Negru a îndreptat arma spre el, dar omul a râs și i-a făcut semn să se potolească. Altul poate în locul lui nu s-ar fi lăsat convins și adevărul este că și-a reproșat pe urmă slăbiciunea. Oricum Ilie Vrăjitorul, cum s-a prezentat atunci, nu i-a dat niciodată motive de îngrijorare. Doar că uneori îl vedea abătut și distrat, ceea ce nu prea se potrivea cu atitudinea dârză a celorlalți din grup. Bineînțeles, aceștia l-au luat la rost în momentul în care au văzut că nu se întoarce singur în tabără, ci însoțit de un străin. Aveau încredere în inteligența și simțul lui de prevedere, dar niciodată nu poți fi sigur și tocmai de unde te aștepți mai puțin, de acolo răsare surpriza. L-au primit pe necunoscut și în

scurtă vreme l-au socotit de-al lor dintotdeauna. Veștile care veneau din satele pe care le mai cutreierau pentru a face rost de alimente nu erau deloc bune. Cercul se strângea și oamenii bănuiți că-i cunosc erau reținuți, anchetați, bătuți, siliți să spună tot. Din fericire, nimeni nu cunoștea potecile care duceau până în sălașul lor. Oricât de strânși cu ușa, nu ar fi avut ce spune. Ciobanii aveau parte de o soartă și mai amară, deoarece ei erau primii bănuiți și de aceea metodele de a-i face să vorbească erau și mai dure. Unul singur, căruia i s-au rupt degetele unul câte unul, a indicat direcția unde ar putea fi găsiți, dar deja părăsiseră locul și, în ciuda asaltului, trupele nu au mai dat de urma lor. Vrăjitorul îi însoțea liniștit fără să zică un cuvânt. Cine însă reușea să surprindă pe figura lui anumite grimase, ar fi înțeles că e vorba de nedumerire. Cu alte cuvinte, omul nu înceta să se întrebe la ce e bună toată vânzoleala prin munți și fuga de niște urmăritori care și ei nu sunt în mintea lor de au ce au cu niște oameni care la urma urmei au ales să stea ascunși și să nu coboare la șes? În mintea lui Ilie Aleodor, zis Vrăjitorul, asemenea chestionări stăruiau și nu o dată îl rugase pe Negru să stea de vorbă pe îndelete deoarece lui nu îi sunt limpezi anumite lucruri și ar dori să le pătrundă înțelesul. Negru îl privea atunci ca pe un marțian, simțindu-se depășit de rugăminte. Era ceva prea ciudat și de asemenea incomod. Adică de ce stătea el cu ei dacă după atâta vreme nu aflase care este miza acțiunilor lor? Iar faptul că se mira pentru că nu treceau la ofensivă era de-a dreptul amuțitor. Ce să-i spui cuiva care poate gândi astfel? Scopul lor era doar acela de-a nu fi prinși și de-a menține viu nucleul de rezistență. Uneori seara sau noaptea, când se liniștea și nu se mai simțeau încolțiți, aveau senzația că toată natura este împreună cu ei. Trăiau o solidaritate sacră cu tot ce respira și fremăta în jur. De aceea, animalele sălbatice care

se mai iveau din când în când nu-i înfricoșau și într-adevăr toți anii cât au stat în munți nu au fost atacați de vreun lup sau de vreun râs, nici urșii nu-i înfricoșau și printr-o mistică a limbajului universal aveau siguranța comunicării cu asemenea jivine. Anii aceia, aproape un deceniu, cât au supraviețuit prin văgăuni și peșteri, răspundeau astfel altora – cu vreo treizeci mai înainte de vremea lor –, când frați de pe aceleași meleaguri fuseseră uniți pentru săvârșirea miracolelor. Dar aceia intrați în călugărie considerau altfel recluziunea. Ei erau însă oameni obișnuiți și nici nu s-ar fi simțit bine văzând că-s socotiți retrași. Ceea ce făceau ei nu avea nici o legătură cu retragerea sau cu pasivitatea. Dimpotrivă, luptau ca să fie activi sau ca să dea acțiunii un sens necunoscut până atunci. Nu era vorba de ceva explicit, ci de o formă de conservare, ca și cum doar așa, ascunși în munți și nevrând să se predea, păstrau în funcțiune toate circuitele neurale și sangvine ale poporului. Odată ce acestea s-ar fi rupt, la ordinele stăpânului s-ar fi aliniat până la marea cea mare o turmă de robi și de stafii. Ei tocmai asta nu voiau. Înțelegi, vrăjitorule? l-a întrebat în încheiere Toma. Dar nu vă gândiți că se poate și mai mult? Era nostim omul formulând o asemenea pretenție. Nostim din cale afară. Mai mult? s-a mirat Negru împreună cu tovarășii săi. Față de ei, slabi, ciolănoși, clădiți din fibră oțelită, Ilie Aleodor era rotofei, chiar grăsuț, și în orice caz înfățișarea nu-l recomanda câtuși de puțin ca pe un membru al grupului de partizani „Haiducii Muscelului", atât de temut de autorități. Se strânseseră atunci în jurul unui foc mocnit, fiindcă seara era umedă și aveau nevoie să-și dezmorțească oasele. Dar cel mai puțin înfrigurat era tocmai el, vrăjitorul, pe care aspectul de orășean părea să-l facă cel mai vulnerabil dintre toți la condițiile grele de trai. Se cinsteau și cu o țuică procurată la una din ultimele descinderi în sat. Ilie nu

bea și-i privea calm, socotind pesemne că venise ceasul să se explice. Vedeți, a început el atunci să le vorbească. Eu, de când sunt aici cu voi, am ales să stau deoparte, nu m-am amestecat, v-am lăsat să acționați așa cum ați crezut că e mai bine. Știu că unii m-au bănuit că aș fi spion sau ceva de felul ăsta, dar v-ați convins, sper, că nu am nici în clin, nici în mânecă cu o asemenea demnitate, a adăugat el și a râs scurt, dar râsul acela a avut forță și a bubuit printre brazii care-i ocroteau ca un perete gros de vegetație. Negru a simțit că omul are să le spună multe. Pricepuse că străinul adus printre ei nu e o făptură ca toate celelalte, ci posedă acele însușiri care-l deosebesc și-l fac primejdios. El nu era un om religios, dar când auzea că cineva se poate purta ca un vrăjitor și la o adică chiar e așa ceva avea furnicături prin tot corpul. Ilie Aleodor, zis Vrăjitorul, i s-a dezvăluit atunci ca o personalitate puternică, ale cărui cuvinte sunt grele și apăsătoare și, până la urmă, din simplu însoțitor al lui se poate transforma în lider. Negru l-a lăsat să vorbească fiindcă doar așa credea că poate ține lucrurile sub control. Vedeți, repetă omul, eu dacă vă spun că se poate *mai mult* ziceți că exagerez. Sincer să fiu, habar nu am ce e acum în țară și nici nu mă prea interesează. Nici pe front nu știam ce se întâmplă. Vedeam doar că mor mulți oameni, până când m-am săturat să tot văd așa ceva și am șters putina. Tancurile alea rusești, mari, grele, ca o cireadă de elefanți, treceau peste trupurile soldaților și le îngropau în mocirlă. Puteam să le arunc în aer, simplu, pocnind din degete, dar uite că nu am făcut uz de puterile mele. Am plecat de pe front și am mers în sens opus trupelor. Dar pe urmă frontul m-a ajuns din urmă. Așa am aflat că s-a încheiat pacea, dar descopăr că voi luptați în continuare, ceea ce pentru mintea mea e de neînțeles. M-ați ajutat însă puțin câte puțin să mă dumiresc și acum nu mai sunt chiar

ignorantul dinainte. Cu toate acestea, nu sunt de acord cu ce faceți și de aceea vă spun că sunteți modești. Vreau să vă ajut la rândul meu și de aceea mă aflu aici. Am auzit că, în ultimii ani, în țară au avut loc tot felul de neplăceri, țăranilor li s-a luat pământul, politicieni și cărturari au fost arestați, tancurile pe care nu le-am spulberat pe front au ajuns până în Piața Palatului din București. Mi-au ajuns la ureche multe zvonuri, dar, dacă așa se prezintă lucrurile, de ce să stăm cu mâinile în sân? Ultima lui observație l-a supărat rău pe Negru, care a ripostat. Ce vrei să spui? Exact ce ați auzit. Cât timp credeți că veți mai rezista? N-o să mai aveți mâncare, nici muniții, o să îmbătrâniți, până să vină Securitatea o să vă nimicească bolile, între timp lumea își va vedea de ale ei, când veți coborî în vale nu veți mai recunoaște nimic din ce a fost odată și vă veți întreba ce s-a întâmplat totuși de vreme ce lumea nu a stat pe loc și nu v-a așteptat. Într-adevăr, individul dădea din gură atunci ca un provocator, un agent al celor care cu o mână îți tăiau beregata și cu cealaltă, gesticulând larg, îți explicau că rezistența e inutilă, întrucât societatea progresează. De asemenea teorii Toma Negru era sătul. Pe el nu-l anchetase nimeni, dar auzise că aceia arestați aveau parte exact de un asemenea tratament. La început nu erau bătuți, ci li se ținea o formă de învățământ pentru a li se deschide mintea. Organele erau vigilente și, lovindu-se de necooperare, știau cum să reacționeze. Dacă sunteți căpoși, spuneau tovarășii, schimbăm foaia. Și chiar o schimbau.

Nu ai dreptate, s-a zbârlit atunci la el Negru, dar Vrăjitorul s-a uitat pe sub sprâncene și cu o voce mult mai groasă a continuat: Vedeți, eu până acum am stat retras, nu m-am amestecat în ciocnirile voastre cu cetățenii care vă sunt adversari. Și de partea lor au fost răniți și morți, și de partea voastră, dar lăsați-mă măcar

o dată pe mine să fac ce știu. Pe voi vă rog să nu mai trageți, să puneți armele deoparte și mai ales să întoarceți capetele ca să nu vedeți ce se va întâmpla.

Pe măsură ce discursul se apropia de sfârșit, glasul era tot mai apăsat și vorbea din ce în ce mai rar. Cuvintele abia se târau unul după celălalt, ca niște melci uriași care acopereau cu trupul lor bălos versanții munților. Și casa spiralată pe care o duceau în spate avea proporțiile unei piramide. Toți din grup au amuțit și nu au mai îndrăznit să zică ceva. De fapt, tăcerea lor era dovada faptului că-l vor asculta. La următoarea ciocnire cu trupele de Securitate vor face exact ceea ce el le cerea. Vor depune armele, se vor ghemui fiecare cum va putea mai bine, vor împinge bărbia în piept, vor strânge pleoapele și-și vor acoperi urechile ca să nu vadă și să nu audă nimic din ce avea să urmeze. Bineînțeles, riscurile erau mari, deoarece, neripostând, trupele puteau să-i ia ca din oală, dar Negru a încuviințat, ca și cum ar fi spus, facă-se voia ta, Doamne! Dacă ai trimis pe unul de-al tău să ne ajute, atunci ne abandonăm voinței tale. Ilie Aleodor, zis Vrăjitorul, zis Solomonarul, ființa a cărui apă de botez se înfierbântase fără să-i pricinuiască vreo rană, a înțeles că i se îngăduie să acționeze după propria știință. Nu avusese de gând să facă așa ceva, dar dacă drumul îi era deschis putea să se ridice în picioare și să-și dezvăluie adevărata statură. Pe front, niciodată nu trăise o asemenea provocare. De aceea și dezertase. Duceți-vă dracului, fasciștilor, i-a venit să-i înjure pe toți, dar el nu prea știa exact sensul cuvântului fascist și în loc putea folosi orice alt termen. Acum însă, în munți, sprijinit de natura neclintită, sub cetina întunecată a brazilor, auzind foșnete și zbateri a căror origine era necunoscută și nici cerul nu și-ar fi luat răspunderea să spună că-i aparțin, cerul mult mai adâncit în sine decât pământul surd, orb și mut, acum

era cu totul altceva. Contând pe ascultarea tovarășilor săi, putea să acționeze. Ei se vor retrage, își vor întoarce capetele, vor uita cine sunt și cum îi cheamă, se vor ruga, fiecare după propriile puteri, în timp ce el primea astfel posibilitatea să se desfășoare. Va deschide larg aripile sufletului, dintr-o singură lovitură va crăpa zidul care-i separă pe muritori de forțele hidos strălucitoare ale lumii nevăzute, va elibera atunci din străfunduri, ca și din cuiburi minuscule, flăcări târâtoare și șerpi de foc, toate îngemănate pentru a lua ochii și mințile celor nepregătiți pentru o asemenea confruntare. Corbii de Piatră puteau fi treziți la viață.

Maiorul magistrat Nicolae Cionoiu dorea ca băiatul lui să nu traverseze dificultățile care-i brăzdaseră lui viața. Ajuns în justiție sau chiar în Departamentul Securității Statului – dacă un serviciu mai ușor nu ar fi găsit –, măcar să aibă parte de liniștea de care el continua să fie frustrat. Maiorul, un bărbat îndesat, tuns perie și fără gât, spera ca în momentul în care Marian se va face mare țărușii vor fi fost adânc bătuți în pământul patriei și bandiții care lui i-au dat de furcă să fi fost deja eliminați sau redați societății ca oameni de nădejde. Fiul va moșteni prin urmare o societate stabilă și activitățile pe care le va presta vor însemna altceva decât ce era el silit să facă zi și noapte. Ultimele săptămâni fuseseră un iad. Când a constatat în ce hal sunt tinerii care făcuseră parte din batalionul însărcinat cu scuturarea munților și căutarea bandiților, s-a luat cu mâinile de cap. Nu-i venea să creadă și imediat s-a consultat cu superiorul său ierarhic. Locotenent-colonelul Bejan, la rândul lui, s-a adresat mai sus, chiar generalului Pintilie. Acesta însă a slobozit un șir de înjurături din care subordonatul nu a înțeles mare lucru și s-a retras cu coada între picioare. Concluzia era una singură: dacă nu terminați odată

cu bandiții ăștia care cutreieră munții, nu ne dau pace și fac o imagine proastă țărișoarei noastre, vă arunc pe toți în colonii de muncă împreună cu alți bandiți deja prinși, ca să vedeți și voi cum e viața acolo. Bejan și Cionoiu formau de altminteri un cuplu original, aceasta datorită înfățișării lor. Cionoiu era scurt și mușchiulos, celălalt longilin, cu mărul lui Adam proeminent, cu ochi beliți, semn al unui hipertiroidism accentuat. Bulbucarea ochilor nu era lucru bun și tocmai de aceea, când se privea în oglindă, îl apucau pandaliile și puțin lipsea să nu spargă pătratul de sticlă ticălos. Aceiași globi oculari ieșiți din orbite apăruseră și pe fețele tinerilor care făcuseră parte din ultimul batalion trimis în munți. Înainte să plece, băieții arătaseră normal, după ce s-au întors, întreaga lor înfățișare era alterată. Schimbarea avusese loc extrem de repede, ceea ce excludea din capul locului gradația unei simptomatologii. Cu alte cuvinte, băieții nu se îmbolnăviseră din senin sau tocmai din senin căzuse peste ei năpasta. Dar de ce lor și nu altora li se întâmplase pocinogul? De ce eșalonul precedent nu se plânsese de nimic neobișnuit? E drept, muriseră atunci trei tineri, jeliți amarnic de familie, dar așa e la război. Și din rândul bandiților căzuseră câțiva. În momentul în care au crezut că au pus mâna pe ei, nemernicii s-au făcut nevăzuți. Cercetarea trebuia luată de la capăt. Așa că au fost trimise trupe noi, odihnite, mai bine instruite. Cei doi, Bejan și Cionoiu, trăgeau nădejde că de data aceasta bandiții nu vor mai găsi cale de scăpare. Și tocmai acum îi lovise beleaua pe toți care participaseră la acțiune, soldați simpli, dar și sergenți, până și căpitanul care avusese comanda batalionului arăta ca fugit din mâinile Necuratului. Să fie asta cea mai bună comparație? s-a întrebat Cionoiu, căruia nu-i plăcea recursul la termeni cu o anumită coloratură superstițioasă. Ce-i ăla necurat? Adică diavol, satana?

Bejan tăcea și nu-și punea asemenea probleme. I-a făcut semn lui Cionoiu să se liniștească. Poate era doar o părere, poate după o mâncărică bună, un vinișor și un somn zdravăn tinerii își vor reveni. Din nefericire însă, starea lor s-a înrăutățit. În primul rând ochii li se bulbucau din ce în ce mai mult. Deși nu era de dorit să fie duși la medic, consultul până la urmă nu a putut fi evitat. Pe limba lui, doctorul a vorbit de boala lui Basedow, consecință a creșterii iodului în organism, cine stătea însă să-i asculte omului poveștile? Ce spunea avea, desigur, importanță, dar se vedea de la o poștă că situația îl depășea. La urma urmei, așa era bine, că nici nu trebuia să știe multe. Adică până mai ieri flăcăii au fost sănătoși tun și peste noapte s-au îmbolnăvit? Păi doctorașul în cărțoaiele lui nu a întâlnit așa ceva și atunci, dacă nu a întâlnit, nici nu poate să explice și, dacă nu explică, mai bine să nu știe nimic, fiindcă nu e exclus să înceapă și nenorocitul ăsta să ciripească, și pe unde scoatem noi atunci cămașa? Raționamentul pe care l-au dezvoltat era corect. Un timp nu s-au mai gândit la soarta bandiților din munți. Ceea ce-i îngrijora era starea de sănătate a celor din care fusese format batalionul, mai ales că la mijloc erau și familiile curioase și ăstora ce să le faci? Muieri, soții, mame, surori cereau o explicație și cum să le închizi gura? Dar tocmai explicațiile lipseau, deoarece nici unul dintre cei afectați nu era în stare să vorbească. Bulbucarea era dublată și de grave tulburări de vorbire. I-au luat pe rând pe tinerii aceia, cu frumosul, cu binișorul au încercat să-i facă să descrie ce s-a întâmplat ATUNCI ACOLO. Dar oameni, după ce arătau ca niște broscoi, mai erau și bâlbâiți. Îngânau, bolboroseau, bolmojeau doar ei știau ce. Pe Cionoiu îl treceau toate sudorile. I-a pus să și scrie, dar paștele mă-sii, în ciuda faptului că erau alfabetizați, se purtau în fața foii de hârtie ca neștiutorii de carte. În loc să scrie,

mâzgăleau coala așa după cum, în loc să vorbească, mugeau. Cionoiu a stat câteva ore cu picioarele în ligheanul cu apă rece. Nici Bejan nu era într-o stare mai fericită. Nefericirea lor era aceea că nu se puteau consulta cu nimeni. Directiva primită era clară. Restrângeți cât puteți aria, nu bateți toba, nu trâmbițați, nu vă plângeți, rezolvați! Când generalului Pintilie i s-a făcut un raport amănunțit, acesta și-a aruncat întâi ochii pe hârtii, pe urmă le-a citit pe diagonală pentru ca a treia lectură s-o facă de-adevăratelea cu o îndârjire care nu anunța nimic bun. Ucraineanul nu s-a dezmințit, a dat cu pumnul în masă și i-a chemat pe cei doi care făcuseră documentarea. Futu-le muma-n cur de bandiți și vă fut și muma voastră, a urlat el, holbându-și ochii ca și când ar fi vrut să semene cu bieții trupeți. Ce se întâmplă aici? Ce e obscurantismul ăsta? De ce ridicați din umeri? Rezolvați, ăsta-i ordinul meu. Dacă eram mămăligă ca voi credeți că mai ajungeam aici tocmai din Ucraina mea dragă? Dacă e nevoie trimiteți, o divizie întreagă!

Întrucât situația intrase într-o fundătură de nestrăpuns, au trimis, conform indicațiilor, un alt batalion, mai bine înarmat și pregătit să-i înfrunte pe bandiți. Rezultatul a fost însă același. Afecțiunile de care s-au plâns cei din primul lot i-au afectat și pe cei din al doilea. Întrebați ce s-a întâmplat, iarăși scoteau bolboroseli de neînțeles și mâzgăleau semne de nedescifrat. Situația părea trasă la indigo. Intrând în ei groaza și neștiind ce atitudine să adopte, temându-se să se întoarcă la Pantiușa și să-i înainteze același raport decepționant, nu au găsit altceva mai bun de făcut decât să trimite noi efective. Dar și acestea au fost respinse în condiții similare. Faptul că aruncau val după val exprima o precipitare nu tocmai dorită. Raționamentul lor era următorul: nu se poate să nu-i răzbim! N-or fi bandiții mai tari decât noi! Doar că

în febra declanșată eludau un factor esențial. Misterioasa îmbolnăvire a soldaților nu fusese dintotdeauna, ci doar de la un anumit moment încoace, ca și când ori bandiții și-ar fi schimbat tactica de luptă, ori prin cine știe ce mijloace și-ar fi procurat o armă specială pe care trupele trimise împotriva lor nu o puteau contracara. Le-o fi parașutat-o americanii, și-a dat atunci cu părerea Cionoiu. Altminteri, primul care s-a gândit la existența unei arme speciale a fost chiar generalul Pintilie. Cercetând lista simptomelor prezentate de subalternii săi, omul a lansat tam-nesam ipoteza iradierii. Aceasta impunea însă supunerea tinerilor afectați unui examen medical amănunțit. Pe de altă parte, exista firește riscul ca situația să fie cunoscută în cercuri tot mai largi, dar măcar ar fi căpătat o explicație științifică. Generalul știa foarte bine ce dezastru făcuseră americanii cu bombele lor în 1945 la Hiroshima și Nagasaki și tot prin arma lor specială voiseră să-i țină la respect pe tovarășii sovietici, dar nu le-a mers. Totuși, a ieșit atunci repede Pantiușa din bulboana deducțiilor, de unde până unde să aibă la dispoziție așa ceva nenorociții ăia, care vai de capul lor cum se hrănesc și cum se spală prin văgăunile alea? Lucrurile au scăpat însă de sub control din momentul în care afecțiunile soldaților și ale gradaților au părăsit perimetrul cât de cât inteligibil și au debordat în zona care închidea gura oricărui medic solicitat. Cionoiu a observat primul și tremurând tot de spaimă s-a grăbit să raporteze, deși demersul său risca să fie întâmpinat cu cele mai crâncene înjurături și-i punea în pericol situația. Despre ce era vorba? Unul din flăcăii care făcuse parte din trupele cu pricina și care, ca și colegii săi, de când se întorsese din misiune fusese ținut sub strictă observație, acuzase într-o dimineață o durere cumplită de șale așa încât nu s-a mai putut ridica în picioare și de aceea, pentru a se deplasa totuși dintr-un

loc în altul, a fost silit să meargă precum copiii sub un an, de-a bușilea. Cu alte cuvinte, din stațiunea bipedă a trecut în cea de patruped. Odată țintuit de durere, nu a mai fost chip să-și îndrepte poziția. A mers în patru labe și chiar și deprinderile sale căpătaseră caracteristicile viețuitoarelor pentru care niciodată nu a existat deosebirea dintre membrele superioare și cele inferioare. Cionoiu nu a mai putut să zică un cuvânt și, într-un fel, agravarea aceasta a bolii sau cum să numească modificarea suferită, avea semnificația unui sfârșit dincolo de care nu mai era de adăugat nici o literă. Dar zvonul despre tinerii care luptaseră cu bandiții în munți și se întorseseră de acolo damblagiți – cuvântul acesta sintetiza cel mai bine tot procesul general al deteriorării – s-a răspândit cu repeziciune în societate. În ciuda interdicțiilor severe impuse angajaților din temuta instituție pentru a-și ține gura, o iță tot scăpase și de aici țeserea covorului fantastic reprezenta doar o chestiune de timp și, bineînțeles, de imaginație. În felul acesta, lumea a început să vorbească despre un personaj fabulos, cu proprietăți ieșite din comun, întrupat din basmele nemuritoare ale românilor, ceva de anvergura lui Greuceanu eventual, ale cărui puteri întrec orice închipuire. Dacă a fost în stare să se lupte cu zmeii și cu balaurii, atunci pentru el trupele de miliție și de securitate sunt un mezelic. Să vină toată armata cu tunuri, tancuri și avioane și nu au ce să-i facă. Informatorii trimiși pe teren pentru a culege date întocmeau niște rapoarte atât de trăsnite încât cei doi, pe capul cărora căzuse toată năpasta, Cionoiu și Bejan, unul îndesat și fără gât, celălalt, cu un gât prea lung, ca de cocostârc, ajunseseră să le citească precum o pagină de literatură și, furați de relatarea năzbâtiilor, aproape că uitau ce sarcini au. Desigur, unii dintre informatori au fost repede descalificați, considerându-se că bat câmpii și nu s-au ținut de treabă, deși

oamenii s-au jurat că nu au pus de la ei nimic și doar deplasându-se din uliță în uliță și din gospodărie în gospodărie culeseseră poveștile respective, redate întocmai, fără scăderi și fără adaosuri. Folclorul acesta dubios, brusc răbufnit așadar din străfundurile poporului nostru, umbrea tot ceea ce propaganda crease și acreditase ca fiind folclor de tip nou, cu tractoare și combine și brigadieri. Se înălța dihania deasupra tuturor și într-adevăr umbrea pământul cu extensia aripilor sale. Într-un raport scria chiar negru pe alb, că sprijiniți de un asemenea năzdrăvan, bandiții au în plan să coboare din munți și să purceadă la cucerirea satelor și orașelor patriei, și nu se vor opri decât în Capitală, unde fără să pregete vor ataca chiar sediul Comitetului Central al partidului. Maiorul magistrat Cionoiu Nicolae tremura din toate încheieturile citind asemenea grozăvii și, deși mototolea hârtia și voia s-o arunce la coș, iarăși o despăturea, o netezea și relua lectura. Era într-atât de speriat, încât se purta contradictoriu și nu mai știa stânga ce face dreapta. De aia va să zică flăcăii își pierduseră glasul, aveau tulburări de vedere, iar perișorul lor negru ca pana corbului se albise, de aia li se frânseseră șalele și mergeau de-a bușilea, fiindcă în fața lor atunci, în munte, se ridicase ceva neasemuit, uriaș, hidos, cutremurător, în care poți să descarci un rastel de arme automate că nu are nici pe dracu. Și asta nu înseamnă că e chiar dracu? Întrebarea i s-a întins pe buze maiorului ca o peliculă de salivă cafenie. Dar dracul nu există, a țipat el ca și cum ar fi fost mușcat de un bărzăune. A mototolit toate hârtiile în pumnul său încăpător și pur și simplu le-a aruncat pe fereastră. Când și-a dat seama ce prostie a făcut s-a luat cu mâinile de cap și a fugit în jos pe scări până în stradă pentru a le recupera. Asta mai lipsea, să ajungă pe mâna unui civil gură spartă ! Destul lumea vorbea vrute și nevrute, verzi și uscate, câte-n lună și-n stele,

și ticăloșii ăia din Occident de la posturi de radio se distrau pe seama cantității de miraculos – chiar așa s-au exprimat secăturile – care a invadat societatea comunistă, că mai degrabă a ajuns Gheorghiu-Dej să se lupte cu fantomele decât cu răufăcătorii, destul scăpaseră caii din frâu și trăgeau unul hăis, altul cea căruța neamului, mai trebuia să se afle că bandiții conduși de un supraom pun la cale atacarea Bucureștiului pentru ca oamenii atunci de spaimă să iasă din case... Haos curat, nu altceva, și asta numai și numai din cauza faptului că tărăgănaseră, fir-ar să fie, lichidarea derbedeilor. Fiara trebuia sugrumată din fașă și nu lăsată să se îngrașe. Dar s-au mișcat greu, la început au trimis niște patrule care nu au găsit nimic și una dintre ele a căzut într-o ambuscadă, au fost morți, răniți, ceea ce nu convenea nimănui să raporteze. Securitatea, dacă lupta cu bandiții, nu avea voie să aibă pierderi. Cum adică să te retragi din fața dușmanului, tuna Pantelei, care-și românizase numele în Pintilie, păi Armata Roșie mai ajungea la Berlin și vă elibera pe voi, neisprăviților, de fasciști, dacă bătea vreun pas în retragere? Cine sunteți voi și cine sunt ăia? Cionoiu și Bejan, cârtița și barza, cum mai erau porecliți, știau că au venit vremuri grele, le va suna și lor ceasul și vor fi obligați într-o bună zi să-și facă bagajele, aruncați în stradă, acolo unde, din nesăbuință, ajunseseră și hârtiile cu indicativul strict secret, zvârlite de Cionoiu într-o clipă de disperare contopită cu senzația de neputință. Dorea ca băiatul lui, Marian, care pe atunci era elev în clasele primare, să apuce zile mai bune. Acesta era, de altminteri, singurul lui reazim: credința că viitorul va fi luminos și odrasla lui nu va avea de suferit. Restul... Se ducea uneori în Obor și, cum venise repede toamna în acel an, nările oamenilor erau ațâțate de mirosul de păstramă friptă cu mujdei de usturoi, și mai era și tulburelul care-ți împăienjenea mințile, dar îți redeștepta

cheful de viață. Nu lipseau nici țărăncuțele bune de pipăit, dar și vagabonde fără rușine pe care mai întâi îți venea să le plesnești peste bot și abia apoi să le pui cu cracii în sus, maiorul Cionoiu nu avea scrupule când era vorba de femei, el știa că una e familia care trebuie apărată, și alta-i plăcerea bărbatului pe care de asemenea are datoria să și-o satisfacă de câte ori i se face poftă. Morala partidului era sănătoasă. Închiseseră tovarășii Crucea de Piatră, dar aia a fost o măsură așa, de ochii lumii, ai străinătății, în realitate, fetele erau în continuare de vânzare și tovarășii, primii cumpărători. Auzise și el, de fapt Bejan îi povestise, că înainte de tragerea obloanelor la faimosul bordel, un client se făcuse de râs nu în sensul că o făcuse pe el înainte de a-și da jos nădragii, dar odată aceștia lăsați în vine, din sula cetățeanului răsărise un fir de ghiocel care tremura în fața cucoanei, săru mâna, stimată doamnă, și doamna îl luase la trei păzește, ha, ha! Cu falca-n pumn și cu cealaltă mână încleștată pe paharul de sticlă zgrunțuroasă în care turnase mustul acelei toamne amestecat cu tescovina de anul trecut, Nicolae Cionoiu își mesteca gândurile și ajungea lesne la concluzia că nimic pe lume nu e întâmplător, că povestea caraghioasă despre mușteriul cu puța florală se poate înrudi totuși cu fantasmagoriile din rapoartele informatorilor despre căpcăunul munților, Hercule al Carpaților, Greuceanu și ce alt nume sucit mai era prin basme, nu cumva Aleodor? Trebuia musai să se uite pe ce avea copilul în bibliotecă, basmele lui Ispirescu și ale lui Creangă, balade, legende, paștele mă-sii, asta-i mai lipsea! Dar dacă zece batalioane trimise nu au fost în stare să-i dea de capăt acelui bandit șef, că și-au descărcat degeaba netoții încărcătoarele și au consumat muniția, că au tras și cu aruncătorul de grenade, de au luat foc și brazii seculari, tot degeaba, atunci nu trebuia recurs la basme pentru a ieși din impas? se întreba

maiorul colindând prin Obor și luând-o apoi pe străzile înguste și nepietruite ale cartierului Colentina, unde găsea alte cârciumioare îmbietoare și crâșmărițe durdulii care-ți umpleau stacana și-și ridicau fusta. Codri strămoșești și stuf pubian, astea erau obsesiile și alinările lui, până când, la sfârșitul celei de-a treia căni cu tulburel amestecat cu țuică, un ungher s-a luminat, poate cel mai întunecat de până atunci, și a spus cu voce tare: Dracul există, nu mă contraziceți! S-a ridicat în picioare, deși avea echilibrul precar, și a continuat să declame spre mirarea asistenței formate din târgoveți și lucrători în atelierele megieșe de cizmărie și croitorie. Numai dracul te face din om neom, ascultați-mă pe mine, dracul e mai al dracului decât bomba atomică pe care o au americanii și o vor și tovarășii sovietici, pricepeți? Nimeni însă nu voia să-și bată capul cu așa ceva, mai ales că amestecul acela sovietic american suna primejdios și, dacă mai și detona, sfârteca tot. Așa că, în scurtă vreme, Cionoiu s-a pomenit că în jurul lui se face gol și chiar dacă la un moment dat a întins brațul pentru a opri măcar o persoană care să mai stea și să-l asculte, ori brațul lui nu a fost destul de lung, ori mișcarea prea înceată, a lopătat în gol și până la urmă, dezechilibrat, s-a prăbușit la loc în scaun. Văzându-l atât de dezorientat, ospătăriței i s-a făcut milă și a încercat să-i intre în voie. Dar voia era nerușinată, deoarece bărbatul, tam-nesam, și-a și împins o mână, poate aceeași, sub rochia de diftină pe care o purta femeia. Aceasta, totuși, chiar dacă dorea să-i facă bine, nu putea să fie de acord cu pipăielile care ar fi urmat, așa că l-a repezit cu vorbe urâte. Soțul ei tocmai atunci tăia cu satârul o pulpă de porc. A văzut scena și în mod surprinzător nu a zis nimic. S-a gândit să-l cheme pe sectoristul care-și făcea rondul, dar Cionoiu, ghicindu-i intenția, i-a făcut semn să se potolească. Sectoriști din ăștia avea el la degetul cel mic și și-a scos atunci legitimația pe

care le-a vârât-o celor doi sub nas, făcându-i să stea smirnă în fața lui. Crâșmarul, depășit complet de situație, i s-a adresat atunci cu sfială și respect: tovarășe maior, iertați-mă, nu e frumos să vă îmbătați și să mai faceți și altceva. Dar nu sunt beat, a răcnit la el Cionoiu și, culmea, s-a sculat atunci de la masă și, ca să pară mai înalt, s-a ridicat pe vârfuri. Eu mă lupt cu diavolul care a pus stăpânire pe munții patriei și mă poate da cu gata un litru de țuică puturoasă? Ce crezi dumneata? Cârciumarul nu s-a simțit lezat de faptul că, după toate celelalte, îi este insultată și băutura. Auzind de diavol, a făcut ochii mari. Lăsați, tovarășe maior, că așa ceva nu există. Mergem și la popa de aici de la noi, din mahala, care o să vă spună același lucru. Cuvântul popă suna țărănesc, dar era sinonim cu cel de preot. Cionoiu l-a receptat atunci cu toată cinstea pe care capacitățile sale intelectuale din acel moment o puteau oferi. Popă? Uite că nu se gândise la așa ceva. Dar nu-i normal? Unde-i diavol, dacă e, nu trebuie să fie și opusul lui? Și cine se ocupă de treburile astea dacă nu popa? E drept, încerca el să le explice oamenilor, noi, comuniștii, am cam pilit dinții bisericii și ai popilor, ca să nu mai muște de unde nu trebuie, ci doar să molfăie coliva, dar... A rămas însă cu „dar”-ul în gură, privind năuc prin fereastra aburită a crâșmei, de parcă sugestia aceea îl hipnotizase și-l trăgea într-o direcție neexplorată. Aburii de pe fereastră s-au tot mărit și, așa i se părea lui, alcătuiau forme curioase, spinări și cefe ale unor tovarăși solizi, dar și piscuri muntoase care străpungeau norii și norii erau burțile unor iepe răsturnate pe întinderea uriașă, verde-albastră, a cerului. Cerul însă putea fi și fereastra aburită de jumătate de metru, cu tocăria roasă de ploi, spre care el a făcut atunci doi pași și, fără să-și dea seama ce se întâmplă, a ridicat mâna dreaptă și cu degetul arătător a început să scrie, la început nesigur, apoi câștigând

încredere, scria numele său, l-a scris de mai multe ori, până când ospătărița și bărbatul ei, temându-se că poate din senin ar putea să redevină violent și să spargă geamul, l-au luat de subsuori și l-au întors la masă. Le era frică să-l arunce afară. În schimb, nu i-au mai dat să bea, iar el a adormit și a dormit mult acolo, în scaun, deșirând vise și nori care în spatele pleoapelor aveau un contur și mai înșelător decât cele desenate pe sticlă.

Negru și oamenii săi l-au ascultat pe vrăjitor, au pus armele deoparte și s-au întors cu spatele. Nu au mai știut nimic din ce a urmat. Stăteau fiecare într-o poziție incomodă, cu bărbia în piept, ghemuiți, „ghemuire de tot" cum spunea o poezie pe care, înainte de război, Negru o citise într-un volum apărut la Editura Fundațiilor Regale, și așteptând nici ei nu știau ce. Să-și ia din nou armele, să fie rechemați, să fie astfel anunțați de cel pe care-l ascultau că totul este în ordine? Nici unul, deși curiozitatea era mare, nu a întors capul. Ar fi fost desigur cea mai mare greșeală. Nu știau de ce, dar instinctul le spunea că trebuie să-l asculte pe străin. La urma urmei, faptul că el se hotărâse în cele din urmă să acționeze împotriva acelor trupe trimise fie să-i omoare, fie să-i captureze, era un fapt binevenit. Solidaritatea lui până atunci fusese exemplară și, în ciuda unor suspiciuni, nu le înșelase prin nimic așteptările. Au vrut să-și astupe și auzul, doar că aici obturarea nu se putea realiza etanș. Ochii închiși, ghemuiți și ei în dosul pleoapelor, nu au văzut nimic. În schimb urechile, chiar și acoperite, tot au perceput ceva dintr-un vuiet formidabil. Nu era zgomotul cu care, de altminteri, cei care fuseseră pe front se familiarizaseră, produs de armamentul de calibru mare, de huruitul tancurilor pornite în ofensivă sau de vâjâitul avioanelor care

vin în picaj, ci altceva, un vuiet adânc, surd, lipsit de note acute, de aici absența stridenței, vuiet care, la un moment dat, le-a dat impresia că ar putea urca chiar din interiorul lor, ca și când toate organele ar fi început să se zbuciume și din frământarea aceea s-ar fi născut mareea sonoră. Sau zgomotul venea și mai din interior, adică din pământ, acolo unde intestinele se încolăcesc sute de kilometri și, pulsând, începând să clocotească, magma pe care o conțin exprimă o sporită neliniște. După ce treptat s-au dezmorțit, treziți la viață de vrăjitor, care a trecut prin dreptul fiecăruia și le-a făcut semn că pot să-și revină, au privit mirați în jur și nu au sesizat nimic neobișnuit. Se așteptau poate să vadă copaci doborâți, bucăți de stâncă dislocată, cerul învinețit din cauza furtunii, fulgere stinghere care ar mai fi străpuns masa apăsătoare a norilor, nimic din toate acestea, doar liniște, același decor, aceleași împrejurimi mute, același cadran cosmic care se rotea măreț și imperceptibil, solemnitatea dintotdeauna a naturii, față de care omul a fost mereu o gânganie lipsită de importanță. Ce se întâmplase? Nimeni nu a îndrăznit să-i pună lui Ilie Aleodor o asemenea întrebare. El arăta încruntat și pierduse ceva din rotunjimea de până atunci a feței. Se făcuse oleacă mai colțuros, nu mai era defel tânărul bucălat, spân și cu părul lucind de ulei de nucă. Căpătase o uitătură de jivină care nu poate fi domesticită iar pe obraji îi și apăruseră țepii unei bărbi aspre. Schimbările acestea nu erau însă pregnante. Față de ei, sălbatici, torsionați, încă neîndreptați din cauza prelungitei ghemuiri, arăta ca un student zvelt dintr-un colegiu britanic, pentru care nu există decât biblioteca și terenul de tenis. Toată seara aceea s-a consumat într-o liniște desăvârșită, fără întrebări și fără răspunsuri. Doar înainte de culcare, în loc de noapte bună, le-a spus celorlalți ca un fel de asigurare pentru tihna somnului. N-o să revină prea curând.

Nimeni dintre partizani, în frunte cu Toma Negru, nu a îndrăznit să ceară explicații. A doua oară, când au fost din nou asediați de un batalion al trupelor de Securitate, ritualul a decurs neschimbat. Au descris același cerc, chirciți și cu bărbia în piept, nearuncând nici o privire spre ceea ce Aleodor făcea după priceperea lui. Se apărau astfel fiindcă, desigur, cea mai bună defensivă este neștiința. De câte vreme nu mai glăsuiseră armele lor! Se răciseră țevile puștilor și rezervele de muniție nu scăzuseră cu nici un cartuș. În felul acesta, nici mai mult, nici mai puțin, huzureau. Se puteau culca pe o ureche. Vrăjitorul lupta în locul lor și ce făcea numai el știa. Târziu, Negru a aflat care sunt efectele insolitei forme de beligeranță. Niște ciobani, de la a căror stână își refăceau proviziile de brânză și caș, le-au adus la cunoștință ceea ce el, unul, nu crezuse că se poate întâmpla. Dintre cei puși pe urmele lor unul nu mai era întreg. Așa se zvonea în toate satele de la poalele munților, zvon care trecea crestele și cobora de cealaltă parte, în Transilvania, unde răspundeau alți partizani. Grupurile Negru Ogoranu erau renumite pentru dârzenia de-a nu se preda și a duce lupta până la capăt. Dar timpul trecea și parcă și ocupanții bolșevici prindeau rădăcini în pământul mănos al patriei. Neștiutorii veneau și udau noile răsaduri. Așa că și acele ceasornicelor se roteau mai iute. Toma Negru stătea în continuare cu capul în piept și nu îndrăznea să-l ridice în clipele descătușării. Nu folosea cuvântul fără temei. Chiar dacă nu avea nici o dovadă a celor petrecute cât timp ei se aflau într-o impusă reculegere, nu se îndoia de faptul că atunci se declanșau forțe teribile, sinonim cu acele descătușări și dezvăluiri de care vorbesc la urma urmei toate cărțile sfinte. Ilie Aleodor Vrăjitorul se afla la originea acestor mari răsturnări, punând în funcțiune motoare sau turbine, care, prin vuietul lor, tulburau profund ordinea cosmică. Dar

odată retrase puterile, nimic rămas în urma lor nu le trăda activitatea. Tocmai acesta era secretul care-l neliniștea pe Negru și tare mult ar fi vrut ca măcar pentru o fracțiune să iasă din reculegere și să privească spectacolul dezlănțuit. Ce risca? Să-și piardă vederea? Să fie la rândul lui dezintegrat? Să albească instantaneu și apoi, în câteva zile, să nu se mai poată ține pe picioare, din biped devenind patruped, așa cum auzise că s-a întâmplat cu militarii convocați pentru a-i nimici? Dar nimicirea își schimbase sensul iar ei, din victime sigure, care mult timp, așa cum prevedea majoritatea, nu aveau cum să reziste în ciocnirile din munți, deveniseră adevărații agresori, pregătiți nu doar să-și apere pozițiile, dar chiar să treacă la ofensivă, să coboare la șes și acolo să atace rând pe rând sediile celor care ocupaseră țara. Odată, vrăjitorul, stând în fața focului și privind în spuza strălucitoare, a murmurat așa, doar pentru el, de fapt le vorbea lor, care erau numai ochi și urechi. Am putea să facem ceva extraordinar, nu vă împotriviți, lăsați-mă să mă desfășor așa cum pot. Dar când fusese vorba de împotrivire? Era pentru prima dată când Negru auzea un asemenea cuvânt. Adică el și tovarășii lui putea fi o stavilă în calea celui care le oferise un sprijin nesperat? Era cu totul și cu totul de neînțeles și tocmai atunci, după ce l-a auzit, s-a întors spre vrăjitor vrând să-l contrazică și să-i spună că ei vor fi mereu alături de el, fiindcă acesta și este drumul pe care trebuie să-l urmeze, dar întoarcerea lui fusese poate nesăbuită, elanul precipitat, adeziunea naivă, deoarece privindu-l atunci atent pe celălalt, l-a uimit figura lui palidă și extrem de slăbită. Cum? Ăsta era individul cu puteri supranaturale care reușea să respingă trupele de asalt ale Securității? Nu-i venea să creadă și poate atunci l-a fulgerat intuiția care lumină tot peisajul și-i arătă limpede că omul acela e copleșit de puterile care-l aleseseră pe el, și nu pe altcineva,

pentru a se exprima și că primul care suferea de pe urma unor asemenea dezlănțuiri era chiar el, dominat de ceea ce părea că ar controla și tocmai prin aceasta damnat. Paloarea figurii s-a accentuat și Toma s-a apropiat atunci de om ca un părinte pentru a-i pune mâna pe frunte și a vedea dacă are sau nu febră. Niciodată nu-l atinsese pe vrăjitor – și-a dat atunci seama de lucrul acesta – și de fapt omul se temea de posibila atingere. Tot atunci și-a amintit că la început, în momentul în care, cunoscându-se, a trebuit să-și strângă mâinile, doar a schițat gestul respectiv în așa fel încât nu a avut nici o senzație tactilă. Acum însă a ridicat palma și a așezat-o în dreptul figurii celuilalt, din ce în ce mai slăbite, a coborât-o încet spre fruntea lui, încetinind mișcarea, parcurgând ultimii milimetri care-l despărțeau de atingere cu o lentoare inimaginabilă. Parcă nu se mai aflau pe pământ, unde există determinații gravitaționale și unde coordonatele spațiale nu pot fi măsluite. Aproape că nu-și mai controla mâna care se autonomizase în călătoria ei hipnotică spre fruntea temutului mag. Temându-se de clipa atingerii, o și dorea cu ardoare și în cele din urmă l-a atins, dar nu dogoare a simțit atunci, expresie a febrei, ci o răceală de gheață. A înțeles că omul acela despre care credea că putea fi stăpânul focului, aidoma tatălui său din cer, e de fapt un sloi de gheață, în al cărui organism reacțiile biochimice ascultă de alte legi decât cele manifestate în cazul unui om obișnuit. Nu a știut cât timp a ținut palma lipită de fruntea vrăjitorului, iar după ce a ridicat-o și a întors-o a fost uimit să observe că toată carnația se descompusese și nu mai avea în fața ochilor mâna dinainte, ci un contur străveziu, în interiorul căruia se încrucișau niște rețele alburii, oase, cartilagii și vase de sânge, toate reduse la o schemă necunoscută pământenilor. Pentru a nu fi văzut de altcineva și-a dus mâna transformată la piept, în dreptul inimii, de care a lipit-o, și a stat așa toată noaptea

până când a simțit că-și recapătă consistența. Prin fața ochilor săi s-au perindat atunci secvențe ale luptelor din timpul războiului, războiul care nu se mai termina, și armata care înainta tot mai adânc în stepa rusească, ajungând până-n Caucaz, acolo unde neam de român nu călcase, și se simțeau ei toți, ofițeri, subofițeri, soldați, ca pe un câmp selenar, unde chintalele sunt grame și metrii kilometri, unde umbrele nu se mai așternîn prelungirea corpurilor, ci sunt supte de un pământ străin. Senzația de maximă depărtare și străinătate l-a doborât atunci, trăind acut dorul de casă, despre care credea că nu o s-o mai revadă, ceea ce nu s-a întâmplat, deoarece s-au întors nevătămați, regimentul nu a fost decimat în luptele cu celovecii, și erau tot ei după ani lungi de război ca de pribegie.

În noaptea aceea a stat cu ochii deschiși și când s-a trezit, fără să spună nimănui nimic, și-a luat inima în dinți și a coborât în sat. Cunoștea acolo o familie de învățători în care avea deplină încredere și care, la rândul lor, îi spuseseră că ceea ce se întâmplase cu trupele de securitate respinse în munte nu este lucru curat. Cu ei dorea să se consulte asupra unei enigme pe care nu putea s-o dezlege singur. Când a coborât nu s-a gândit o clipă că poate fi observat și prins. Altceva mult mai grav apăsa asupra minții lui. Așa a aflat de preotul Drăgoi și a intrat în legătură cu acesta. Părintele îi simpatiza pe luptătorii din munți, dar niciodată nu se încumetase să urce până la ei. Odată îl spovedise pe unul dintre aceștia care, asumându-și riscurile, hotărâse să se ducă la biserică fiindcă trecuse prea mult timp fără să primească binecuvântarea. Deseori preotul era vizitat și de oamenii Securității care sperau să capete de la el informații. Îl bănuiau că știe multe despre partizani, dar își ține gura. Presupunerea nu a dat greș. Așa că tocmai de la el a plecat înfrângerea celor care preț de zece ani

rezistaseră în văgăunile munților și nu se predaseră. De la preot, dar și de la conducătorul lor, Toma Arhire, zis Negru. Legătura a fost subtilă, surprinzătoare și trainică. De vină a fost paloarea vecină cu extincția pe care Toma a citit-o pe fața celui care în decursul aceleiași zile pulverizase trupele trimise împotriva lor. Nimeni nu știa în ce au constat fenomenele care i-au înfricoșat într-atât pe militari încât au luat-o la sănătoasa. Cunoscute sunt efectele, nu cauza. Mâna lui coborâtă a detectat însă o frântură din enorma putere pe care cel supranumit vrăjitorul, solomonarul, fachirul o punea în acțiune și o arunca precum o plasă de raze sau de vibrații asupra celor neapărați. Paloarea aceea exprima toată slăbiciunea omului posedat de ceva cu mult mai presus de el. Dar nimic nu putea să vorbească, nici munții, nici brazii, nici sălbăticiunile, nici armele puse de o parte ale căror țevi se răciseră. Cu atât mai mult cei strânși într-un cerc al rugătorilor sau al neputincioșilor nu au avut ce mărturie să depună fiindcă nu știau nimic. Toma Negru și-a asumat însă riscul, simțind că acelor puteri manifestate prin canalele deschise de mintea unui om trebuie să li se împotrivească altceva. El a avut intuiția fulgerătoare a întregii lumi dezarticulate și îmbolnăvite din cauze oculte față de care sistemul politic represiv, orice ideologie și orice practică sunt un fleac. După cum și viețile lor, ale luptătorilor, nu mai contează. S-a dus la preot, fiindcă a crezut că este singura persoană de la care poate primi ajutor și l-a întrebat direct ce e de făcut împotriva ispitei și a ispititorului. Părinte, i s-a adresat el preotului Drăgoi, sunt militar, toată viața am învățat să lupt și am luptat, dar acum lupta a dobândit o altă dimensiune. Eu nu mă mai recunosc în noua anvergură a ostilităților și de aceea nici nu mai pot avea vreun control asupra consecințelor. Puteți să mă învățați cum să mă apăr? Preotul Drăgoi a înțeles la rândul lui

că destinul l-a împins într-o situație incomparabilă cu ce trăise până atunci și de aceea au trecut minute bune până s-a încumetat să vorbească. Dar el nu avea alte mijloace la îndemână decât pe acelea bisericești, învățase la școală că în biserică ajung în cele din urmă să se adune toate tainele și enigmele, cele încâlcite aici se descâlcesc și cele stricate aici se refac. Aceasta învățase, că biserica e un fel de centru al universului, un motor imobil, butucul roții gigantice din care țâșnesc spițele. Cel prins între acestea e sfârtecat, dar cel care sare peste centrifuga ucigașă poposește în ostrovul de lumină și sufletul i se însenin ează. El asta știa, așa că după acele minute bune de tăcere care părea să nu se mai isprăvească, a vorbit alegându-și cuvintele cu aceeași grijă, deoarece orice rostire pripită putea face rău. I-a spus lui Toma să-l aducă pe individ cu orice preț la el în biserică. I-a mai spus că satul a fost lovit de o epidemie de variolă și că cei mici, din nefericire, cad victimă bolii necruțătoare. Tovarășii de la partid merg toată ziua din casă în casă și le spun țăranilor că boala e ca un blestem de Sus fiindcă nu vor să-i divulge pe bandiți și, dacă vor continua să-i tăinuiască, atunci le vor muri toți copiii. Dacă acum se zvonește că în munți lucrează un vrăjitor cu puteri diavolești, aceasta este tot consecința blestemului și că dacă ei, activiști vigilenți, care au învățat marxism și s-au lecuit de religie și de alte minciuni de acest soi, spun totuși așa ceva, asta nu înseamnă că și-au schimbat convingerile, dar gândesc într-un mod complex, întrucât și episcopul din zonă, cel de Argeș, Calinic, solicitat să-și spună părerea în legătură cu toate cele petrecute, a considerat că aici se ascunde lucrătură mare, pe care n-o poate combate decât alianța dintre știința materialistă și străvechea înțelepciune a bisericii. Au venit la mine, a continuat preotul Drăgoi, aceiași tovarăși care mai înainte îmi pretindeau să-i trag de limbă pe oameni la sfânta

spovedanie și mi-au cerut până la urmă același lucru ca și dumneata, să fac ce-oi ști, dar să pun lumea pe făgașul sănătos. Am fost și la București cu misiunea de-al întâlni pe Prea Fericit. Eu, un preot umil de țară, am stat la masă cu patriarhul României, care s-a purtat, de altminteri, foarte frumos cu mine, și mi-a turnat cu mâna sa sfântă vin licoros în paharul pe care l-am dat pe gât dintr-o înghițitură. Dacă trupele pregătite pentru așa ceva nu sunt bune de nimic, atunci avem noi mijloace specific bisericești pentru contracararea răului. Așa a vorbit Prea Fericitul, glas de privighetoare avea, și în felul acesta mi-a luminat mintea. Adu-l aici pe vrăjitor!

Toma Negru era din ce în ce mai convins că viața i se apropie de sfârșit. Și rezistența din munți nu mai avea mult până la ceasul din urmă. S-a întors iute la sălașul din munți fără să se uite înapoi, deoarece știa că destinul e deja scris și deci pe coala de hârtie despăturită de scribi nevăzuți nu mai e loc de nici un urmăritor. Tot așa străbătuse și întinderea frontului și moartea îl ocolise. Urcând muntele, în mintea lui stăruiau paloarea și slăbiciunea citite pe fața lui Ilie Aleodor și dorea să le înlăture printr-o simplă mângâiere, scuturându-l astfel pe om de toate suferințele. Nu știa însă ce o să urmeze. Aleodor îl aștepta, cu aceeași senzație a epuizării, tânjind spre o dezlegare sau o despovărare. Și pe fața tatălui său, când ghida focul nestins în pântecele Eleonorei, se așternuse aceeași paloare, semn al puterilor care, deși îl aleseseră pe el ca vehicul, îl copleșeau, ceea ce îl făcea să dorească să renunțe la ele.

Dar cele ce urmează sunt întrucâtva greu de explicat. Cei doi, Toma și Ilie, au coborât în sat la iuțeală, caracterizați de aceeași inconștiență în sensul în care nu se temeau că ar putea fi văzuți și arestați. De altminteri, Ilie Vrăjitorul arăta extrem

de slăbit, o umbră de om, numai piele și os, fapt care punea pe oricine în mare încurcătură, deoarece era greu de crezut că tocmai stafia aceasta fusese în stare prin scamatorii sau cine știe ce practici magice să alunge și să îmbolnăvească trupele antrenate și înarmate ale Securității. Negru îl ducea aproape de mână pe cărările șerpuite care treptat se lățeau și coborau direct în drumul principal al comunei, unde oamenii stăteau în bătătura casei, se cinsteau și cleveteau de toate. Când cei doi au nimerit chiar la vedere, au atras imediat atenția, ceea ce putea să alerteze organele, întrucât în mod sigur tot s-ar fi găsit vreo gură slobodă care nu ar fi ratat ocazia și ar fi reclamat apariția lor. Cu toate acestea, au mers liniștiți prin sat fără să fie luați la întrebări, fără să fie opriți, fără să li se ceară socoteală de unde vin și încotro se îndreaptă. Era duminică atunci, zi de sărbătoare, iar în pofida acestui fapt, venetici ca ei erau totuși ignorați. Altădată nu ar fi fost om care să nu încerce să intre în vorbă, să-i descoase, să se dumirească asupra prezenței lor neașteptate. La urma urmei, cine erau? De ce le tulburau liniștea? Unii îl cunoșteau pe Negru și de aceea sfidarea lui de-a ieși la vedere întrecea orice închipuire. Adică nu destul le stătea pe cap acolo, în munte, și îi punea pe ei, oameni pașnici, la grea încercare în clipele în care Securitatea dădea buzna în casele lor și le cerea informații? Ce să le spună tovarășilor care le umflau fălcile cu pumnii? Că acolo sus sunt niște nebuni care nu se împacă cu ordinea din țară? Da, sunt, ce să le facem noi? Nu știm unde-și au vizuinile, nu vă putem ajuta. Și încă un pumn, și încă un bocanc în gură de zboară dinții ca mărgelele și sângele țâșnește cald, împroșcând fața de masă pe care muierea a întins-o pentru oaspeți, dar nu le-a călcat nimeni casa, decât bestiile care-i bat și le rup oasele. Și uite că acum cel pentru care sunt bătuți coboară chiar în sat și nu-i pasă că poate fi prins oricând, îi

sfidează deci pe ei, care au știut să țină secretul și probabil speră că vor tăcea în continuare și nu vor fugi la miliție ca să-l dea în vileag, dar prea s-au săturat să fie luați la bătaie pe degeaba, măcar acum au ce spune, se vor duce acolo unde trebuie și vor reclama, cu toate că nici nu mai e nevoie de o asemenea inițiativă și de punerea ei în practică, deoarece toți au prins de veste, și secretarul de partid, și șeful miliției, au dat sfoară în țară și cer întăriri de la județ, e limpede că nenorocitul de Toma Negru nu mai are cum să scape, dar de ce s-a vârât singur în gura lupului? Nu și-a închipuit că în felul acesta, coborând în sat, ziua în amiaza mare, și duminica, nu mai are nici o șansă, că va fi mâncat cu fulgi cu tot de cei care de ani de zile asta și vor, capul lui? Atenția le-a fost atrasă atunci de însoțitor, creatura aceea care abia se ținea pe picioare, arăta ca o stafie, curgea pe ulița principală a satului alături de Negru și nici nu părea a fi om în carne și oase. Cine era? Și încotro mergeau? Atunci au înțeles că se duc la biserică. Din acest moment încolo, versiunile martorilor sunt împărțite. Adică unii spun una, și alții alta, nu există o unitate a punctelor de vedere exprimate. Doar o singură fată, dar pe a cărei versiune nimeni nu a pus bază, fiindcă era socotită o nebună și o zăludă a satului, a declarat că individul acela stihinic, în clipa în care a ajuns în fața lăcașului sfânt, nu a mai fost în stare să facă un pas și a căzut pur și simplu în genunchi, a ridicat mâinile spre cer și a spus cu voce tare o rugăciune din care mare lucru nu era de înțeles, dacă nu cumva era rostită în vreo limbă străină, dar cuvintele țâșneau cu atâta putere încât, coincidență sau nu, atunci, în miezul zilei, a început să se întunece, de parcă tocmai cuvintele rupte din sufletul omului reușeau, ca niște voaluri cernite, să înăbușe râul de lumină pornit din cer...

Versiunea însușită de autorități și a cărei credibilitate nu a mai fost pusă la îndoială a vizat arestarea celor doi, petrecută

tot în fața bisericii. Aici, punctele de vedere coincideau: nici nu au avut ei timp să intre în lăcaș deoarece un echipaj compus din milițieni, militari și civili i-au înconjurat și i-au împins în duba pregătită pentru a-i înghiți.

Dar mai există și o ultimă versiune, al cărei loc de desfășurare este chiar nava bisericii, adică cei doi au avut timp să intre înăuntru și nu au fost capturați chiar în pridvorul sfântului lăcaș. La vederea lor credincioșii s-au dat la o parte și în fața ochilor lor pereții acoperiți cu picturi și icoane s-au dezvelit care de care mai strălucitor și mai impunător. Creatura care-l însoțea pe Toma și despre care lumea spunea că nu se mai poate ține pe picioare s-a întremat atunci puțin, adică a călcat cu mai multă siguranță pe pardoseala bisericii decât în praful de afară al drumului, și s-a îndreptat spre preotul Drăgoi, care părea să-i aștepte. Dacă în prima versiune, cea mai puțin credibilă, omul s-a rugat cu voce nespus de tare într-o limbă străină, de data aceasta a vorbit în românește, e drept abia șoptit, dar, ce e mai important, a fost înțeles. Ce fioroși sunt, a spus el referindu-se de bună seamă la îngerii și sfinții zugrăviți pe pereți și înrămați în icoane. Va să zică, au protestat imediat unele voci, i s-a năzărit lui, ticălosului, că acele chipuri minunate la care noi, bunii creștini, ne închinăm ar fi fioroase! Păi nu acesta e cel mai mare păcat? Preotul Drăgoi, renumit pentru cumpătare și bună cuviință, nu a zis nimic, doar a făcut un pas în întâmpinarea individului, de parcă cine știe ce oaspete de vază ar fi fost, și chiar i-a întins mâna. Ce a urmat? Iarăși versiunea se bifurcă. Unii dintre credincioși au afirmat că omul a îngenuncheat și a primit de la părinte sfânta împărtășanie. Preotul i-a pus și mâna pe creștet după care toată figura omului s-a umplut de lumină și a rămas așa, într-o așteptare prelungită, minute care nu treceau însă oricum, fiindcă în timpul acelei

așteptări corpul lui se lungea și se subția, încât la un moment dat nu mai era nimic altceva decât un fir de lumină, desfășurat până-n turla bisericii, aproape de chipul Pantocratorului, unde, cine știe, poate a descoperit o crăpătură cât o gură de ac, suficientă însă pentru a se furișa și a se înălța și mai sus, spre cerul care-l chema. Dar există și cealaltă cale, atroce, susținută sub temut jurământ de aceia care au spus că în clipa în care omul a pus pe limbă stropul euharistic s-a aprins din toată făptura sa o vâlvătaie formidabilă. Ardea cu o asemenea forță încât lumea din jur a început să urle ca din gură de șarpe și nu mai știau ce să facă pentru a fugi din fața pericolului. Foc, foc, foc, țipau ei, deși nu era vorba de un incendiu obișnuit, așa cum se mai întâmpla uneori la ei în sat, când se aprindea vreo șură sau chiar biserica, odată, din cauza unor lucrări la pangar nesupravegheate, a fost astfel deteriorată. Nu putea fi însă de data aceasta vorba de așa ceva și din motivul că preotul Drăgoi nu s-a clintit un pas din fața vâlvătăii. E drept că avea figura complet schimbată, aceasta evident și din cauza flăcărilor care dansau și-și aruncau umbrele peste tot, dar nu s-a clintit, ca și când ar fi avut certitudinea că acela nu e foc material și, în consecință, nu-l poate afecta. Nici celălalt, Toma, nu s-a mișcat din loc. Unii martori și-au completat depoziția spunând că au putut citi pe figura acestuia din urmă chiar un zâmbet de biruință. Cu alte cuvinte, omul era mulțumit de ce se întâmplase și probabil că aceasta și urmărise. Altfel de ce ar fi coborât în sat dacă nu ar fi avut în minte un asemenea plan? Lăsa impresia că el cu preotul ar fi fost înțeleși și deci ceea ce avea loc nu-i miră câtuși de puțin. Flăcările dansau prin fața lor, sălbatice, despletite, se proiectau gigantice și asupra pereților, arzând împreună cu îngerii și sfinții despre care omul spusese că au o înfățișare fioroasă. Focul acela imaterial cuprinsese ca anvergură toată biserica.

Nu era însă miros de ars și nici un fir de cenușă nu a rezultat de pe urma miraculoasei arderi. Stropul împărtășaniei lucrase eficient, mistuind fără rest carnea și oasele celui care avea nevoie de o asemenea îndumnezeire. Tot așa, cu ani și ani în urmă, pântecele mamei sale fusese luminat de focul ghidat de harul fratelui de la Corbii de Piatră, căruia nu-i păsase că poate să-i pună femeii viața în pericol de vreme ce el năzuia să obțină o altă viață. Viața copilului Aleodor s-a înfiripat atunci și s-a dezvoltat până în clipa următoarei jertfe. Din stăpân al focului redevenise slugă. Focul, ale cărui nenumărate și strălucitoare tentacule le dirijase împotriva lumii, era acum întors spre sine și-și regăsea liniștea învingându-l pe fostul stăpân. Toată biserica și tot satul au fost de atunci preț de câteva zile îmbrăcate într-o lumină nefirească, aceasta până în seara în care, spre surprinderea generală, preotul Drăgoi Ion a fost și el arestat.

Vremuri de pace *(epilog)*

Păunița mergea agale prin oraș, cu pasul unei femei ușoare care așteaptă să fie solicitată, dar ea știa că are o vârstă și nici un bărbat nu mai întoarce capul. Sau poate să fi găsit vreun pervers, deloc exclus, dar posibilitatea aceasta o dezgusta și dacă s-ar fi găsit totuși unul de o asemenea teapă, vai ce ar mai fi fost la gura ei! Nu l-ar fi spălat pe nenorocit toată apa Dunării, așa cum curgea odată cu mare vuiet dincolo de malul înalt în spatele căruia se întindea comuna Viișoara, locul ei de naștere, unde tăticu' slujise ca preot până la adânci bătrânețI. Fusese săptămâna trecută la el la parastas și se întâlnise cu multe neamuri, toți veștejiți, nemaiavând ținuta de odinioară. Păunița se mândrea că face parte dintr-o familie țanțoșă, care nu se lăsase tăvălită de viață. Așa era și ea și, dacă acum rămăsese singură, într-un fel îi părea bine că poate să înfrunte opinia generală. Cum, fato, nu te-ai recăsătorit? au mai întrebat-o la parastas verișoare și veri care nu concepeau că omul până la urmă poate trăi și singur. L-ai iubit mult înseamnă, trăgeau oamenii concluzia și Păunița zâmbea pieziș, fiindcă numai din cauza lui Tomiță nu-și refăcuse ea viața. Fostul și singurul ei soț pierise într-o mâzgă cenușie, împinsă într-un ungher al sufletului și al minții. Nu se mai gândise la el de multă vreme și nici nu se învrednicise să treacă pe la cimitir ca să-i aprindă o lumânare. Îl iubise, uneori privea intens fotografia lui înrămată,

dar și iubirea, pierzând din strălucire, fusese împinsă în același cotlon peste care uitarea putea să bată lespede de ciment. Era vară fierbinte, ca toate verile din Bucureștiul tot mai amenințat de uscăciune. Ardea asfaltul, automobilele aruncau în urma lor fum înecăcios, ce loc iubit de Dumnezeu mai era acesta, în care unii alergau ca niște bezmetici, iar alții, nesimțiți, abia mergeau, fluturându-și grăsimea peste elasticul lăbărțat al nădragilor scurți? Ea nu ieșea din oraș și fiindcă nu avea bani, dar singură nu-i venea să se ducă nicăieri. Acesta era unul din efectele neplăcute ale singurătății. În București, singurătatea nu o deranja, dar, ca turistă, s-ar fi simțit cotropită de jenă. Parcă toți verii care-i reproșau nerefacerea vieții ar fi privit-o atunci cu ironie. De aceea evita orice fel de plecare, fie doar și până la Amara unde auzise că lacul iodat are proprietăți terapeutice, și pentru reumatismul care-i măcina ei oasele era chiar recomandat. Mergea acum agale după ce ieșise de la Casa de Pensii din Vitan și bineînțeles că nu avea de ce să se grăbească. De la parastasul lui tătucu se alesese cu o dispoziție melancolică din cauza căreia aproape că nu mai avea chef de nimic. Atunci aceiași veri curioși au întrebat-o ce face Săndel și ea, cum de altminteri se pricepea ca nimeni alta, a știut să evite răspunsul. E ocupat etc., etc., parase fără mari eforturi. De ce să le spună nătărăilor că plecase din țară și nu mai avea de gând să se întoarcă? De ce să se plângă idioților că de când plecase nu-i scrisese un rând și nu-i dăduse un telefon? De ce, cu atât mai mult, să le aducă la cunoștință adevărul, acela că în spatele purtării ingrate a fiului ei se ascunde o dramă uriașă, aceea a morții propriului copilaș, o fetiță nou născută care arsese de vie în salonul de terapie intensivă al maternității Giulești împreună cu alți șase bebeluși, scandal de amploare, în urma căruia directorul spitalului, directorul direcției sanitare municipale și chiar

și ministrul sănătății și-au dat demisia? Nu era necesar să-și deschidă sufletul în fața nimănui și, simțindu-se astfel apărată în fața oricărei indiscreții, își aminti de fosta ei vecină, doamna Virginia Nicolau, care, tot așa, nu suferea să împărtășească nimănui necazurile proprii. Câți ani trecuseră de când murise? Fata din prima căsătorie a domnului Nicolau se bucura doar de un sfert din masa succesorală, ceea ce era insuficient pentru a căpăta certificat de moștenitor deplin. Soția tatălui ei nu se învrednicise să-i transmită din viață dreptul de a-i moșteni partea. În condițiile acestea, femeia cedase statului ce avea contra unei sume modice. Amănuntele au ajuns la cunoștința Păuniței ca un fel de fapt divers, inserat la rubrica specializată. Nu au emoționat-o, deoarece tot ce știa ea despre acea familie era mult prea grav pentru a fi pus în balanță cu asemenea fleacuri. Doina Ardeleanu era o femeie de toată isprava, cu care-i plăcuse mereu să stea de vorbă, așa cum făcuse și la nunta lui Săndel, dar după aceea nu s-au mai întâlnit. La urma urmei, ce aveau să-și spună? Păunița simțea izolarea tot mai accentuat de la un an la altul. O strângea ca un corset sub care abia mai respira. Avea, pe de o parte, orgoliul femeii singure, dar din sens contrar bătea vântul pustiului care într-o bună zi o va fi spulberat și nu va fi rămas din ea nici măcar scrumul de la țigările pe care cu mișcări repezi le fuma zi de zi, una după alta, strivind apoi mucurile într-o farfurioară de porțelan alb. Dumnezeule! Se dusese în urmă cu vreo lună la cimitirul Ghencea, mânată de impulsul nostalgic al întoarcerii în trecut și de-a face ochii mari și neputincioși în fața movilelor sub care odihneau doi bărbați pe care-i îndrăgise foarte mult, tatăl și fiul, mai ales fiul, Sabin. Când i-a văzut crucea de pe care se șterse tușul inscripției, rămânând doar gravarea în marmură, a simțit aceeași groază de odinioară. Murise la 24 de ani, îndrăgostit lulea

de o femeie măritată. Îi prinsese bărbatul în pat și-l altoise pe el. Jenant, rușinos, păstrase secretul cât putuse, dar până la urmă răbufnise și aflase tot blocul. Oho, ha, ha, hi, hi! Pe față, o compătimeau pe sărmana femeie, mama lui Sabin, dar, prin spate, nemernicii își dădeau coate. Ca să vezi de ce a fost în stare mucosul! Ziceau ai lui că e cel mai cuminte, iar el se tăvălea cu nevasta unui plutonier, ha, ha, ho, ho! Și totuși, privind mai atent mormântul, Păunița a deslușit ceva care a lăsat-o fără glas. Melancolia și părerea de rău au părăsit-o, făcând loc uimirii și chiar plăcerii de-a cerceta ceea ce nu putea să-și explice.

Și acum, plimbându-se agale pe bulevardul Elisabeta, se gândea la același lucru. A intrat atunci într-o librărie vrând să-și întrerupă astfel promenada. De obicei intra într-un magazin de confecții sau într-o băcănie, cel mai mult o atrăgeau cosmeticele, dar acelea de calitate erau prea scumpe pentru buzunarul ei. Pe când o librărie? Trezită în fața stivelor de cărți lucioase a întors din curiozitate un volum mai grosuț ca să vadă cât costă și s-a crucit în fața prețului. Tot atunci s-a întrebat când a cumpărat ultima oară o carte și și-a dat seama brusc că făcuse aceasta de mult de tot, chiar înainte de 1990. Nu se jena, dar se mira. În dreapta ei erau niște puștani îmbrăcați în blugi peticiți și cu cercel în ureche care răsfoiau un teanc de reviste și râdeau pesemne de ce vedeau acolo. Mai încolo o cucoană subțire, tunsă paj, purtând o rochie galbenă de mătase, cu bretele, părea că frecventează des librăriile de vreme ce imediat după ce vedea un titlu zâmbea cu un aer de cunoscător. Librăria era destul de aglomerată, dar având în vedere ora, când majoritatea ieșise de la serviciu, nu era de mirare. Atunci, de parcă i s-ar fi ridicat o pelerină de pe ochi și privind în exterior se adâncea în sine, în memoria redeșteptată, l-a zărit pe el. Arăta foarte îmbătrânit, dar

probabil că nici nu mai avea mult până să împlinească 80 de ani, adus mult de spate, păşind cum fac bătrânii cu un tremur jenant al picioarelor, de parcă asfaltul sau duşumeaua ar fi fost prea alunecoase. Privea de jur împrejur ca un animal hăituit sau se uita numai în jos, semn al pasivităţii depline. Era el, de bună seamă, erau ochii lui, cenuşii acum, din care se stinsese pofta, dar cu aceleaşi buze groase peste care îşi trecea din când în când limba moale, catârul... Păuniţei i-a stat inima în loc. Din poziţia în care se afla, ştia că el nu are cum s-o observe. S-a apropiat, păstrând însă acelaşi unghi al imposibilităţii de-a fi văzută, până când i-a auzit şi vocea, era aceeaşi, un timbru poruncitor, dar voalat de tremurul bătrâneţii, care o întreba pe una dintre librăresele de serviciu dacă au o carte despre grupul Negru. A scos aşa ceva o editură, fiindcă s-au împlinit 50 de ani de la execuţia lor. Fata a făcut întâi figura mirată, probabil că era prima dată când i se punea o asemenea întrebare, dar isteaţă, s-a dumirit repede şi, satisfăcută de propria-i perspicacitate, s-a dus până în fundul librăriei unde era o scară pe care s-a urcat pentru a ajunge la un raft mai de sus. Uitaţi! S-a întors la Cionoiu, mândră că îi putea îndeplini dorinţa. Bărbatul a luat cartea între palmele lui mari, a pipăit-o ca pe un obiect de lemn sau de lut, aproape că ţinea ochii închişi şi nu voia să vadă ce are între mâini, apoi a întrebat cât costă. A cumpărat-o şi cu acelaşi pas nesigur s-a îndreptat spre ieşire. Fără să-şi dea seama ce face, Păuniţa a început să-l urmărească. A respectat o vreme distanţa dintre ei, dar trebuia să meargă prea încet, ceea ce o enerva şi până la urmă, făcându-şi curaj, l-a strigat: Mariane! Nu a aşteptat răspuns din partea lui şi, apropiindu-se mai mult, i-a pus mâna pe umăr. Omul se micşorase, aşa că era mult mai înaltă decât el. Şi în tinereţe îl bătuse cu o palmă, acum palma se dublase şi chiar îl privea de sus pe moşul care a ridicat

spre ea o privire speriată, dar s-a dumirit repede cine îl deranja, și a rânjit, rânjetul care nu putea fi decât al lui. Păunițo! S-a ridicat pe vârfuri ca s-o poată săruta. Femeia l-a îmbrățișat și tot nu-i venea să creadă că-l are în față pe bărbatul care se înfruptase din ea ca nimeni altul, producându-i atât plăcere, cât și oroare. De la sfârșitul anilor optzeci dispăruse și nu mai fusese chip să dea de el. Ultima oară când plecase din patul ei fusese în toamna târzie a lui 1989. Își făcuseră de cap mai destrăbălat ca altă dată, el era însă fantastic de încleștat și nu se putea relaxa. Își amintea că a slobozit cu mare greutate după câteva ore de travaliu. Senzația a fost neasemuită, i s-a părut că e înălțată de la pământ de îngeri, dar și că în capul ei se sparge toată sticlăria cerului. Când a simțit în ea lichidul seminal a fost sigură că printre stropii argintii s-a furișat și o picătură roșie, sânge și spermă laolaltă ejaculase bărbatul animal. Atunci s-a ridicat brusc din pat și a dispărut din viața ei. Iată că-l revedea după mai bine de două decenii, într-o seară caldă și foșnitoare de vară, în jurul praznicului de Sân Ilie. Cartea despre haiducii Muscelului era în mâna lui și Păunița și-a aruncat ochii pe copertă. A înțeles că e vorba de ceva omagial, aniversar, comemorativ, nu știa cum să se exprime, o jumătate de veac trecuse de când oamenii aceia fuseseră arestați și pac, pac... Tătucul îi povestise ceva pe șoptite despre acele vremuri și-i mai spusese și despre un preot pe care-l cunoscuse când era student la Teologie, mai mare decât el. Vârât în aceeași poveste și lichidat... Ea auzea șoaptele ca atunci, amortizate, în surdină, de parcă șapte rânduri de pături ar fi acoperit gura celui care le rostea. Hai să mergem undeva să mai vorbim, l-a invitat Păunița. Cionoiu a frisonat puțin și a întrebat-o: La tine? Femeia s-a uitat la el ca la o altă arătare și el a crezut de cuviință să se explice. Am zis și eu așa, plătesc taxi-ul. Tot acolo stai? Gândindu-se că scapă astfel

din aglomerația din troleibuzul 90 sau 69, a acceptat. Când au ajuns în fața blocului E 25 de pe strada Poiana Sibiului, flancat de alte blocuri, dar cu o școală în apropiere, care avea ditamai terenul de sport, ceea ce deschidea perspectiva, ea a trăit senzația ireală a aceluia urcat într-o mașină a timpului, transportat în trecut și depus pe aceeași peluză, doar că iarba s-a tocit, pământul e zbârcit, mâinile și picioarele tremură... A intrat în apartament și a aprins lumina. Nu schimbase în casă un fir de ață. Toate erau ca odinioară, ca în seara de noiembrie 1987, când el venise prima dată la ea, mâncaseră mușchi de purcel la tavă, băuseră vin de buturugă și o pusese să se dezbrace, dar să nu se descalțe, și să meargă prin fața lui pe tocuri ca la cabaret, o damă voia animalul care să-l excite și apoi să stoarcă din el tot mustul. Și-l storsese Păunița cu răbdare, cu abnegație, cu ardoare, strop cu strop mulsese din glandele umflate ale bărbatului, și de fapt se bucura că-l vede acum doar o umbră, o stafie, bâțâind și târșâindu-și tălpile pe linoleumul pătat. Stai jos, Mariane, e tot canapeaua aia... Vrei să te servesc cu ceva? Un pahar cu apă, o rugă el. Își adusese ca o babă mâinile în poală și aștepta apa. Păunița veni cu paharul aburit pe o tavă, pe care mai pusese și o farfurioară cu dulceață de vișine. Nu conștientiza că tratația are ceva ironic, aproape batjocoritor. La urma urmei, era chiar ca o răzbunare. Dulceața trebuia să topească zaharuri în mădularele moi ale bărbatului. Ceți veni? se miră el, văzând farfurioara. La vârsta ta dulcele face bine, sper că n-ai diabet. Cionoiu confirmă că n-are și iarăși luă cartea și o mângâie. La ce-ți trebuie? îl întrebă femeia. Am dat banii pe ea că am auzit că-i vorba de tata. El i-a judecat pe bandiți și i-a condamnat. Tot bandiți le spui? Poate te aude cineva, râse Păunița, și dai de dracu. Asta-i bună, ripostă el cu scârbă. Păi îi înjur de dimineață până seară și tot nu mă satur, paștele mamii

lor! se înfurie și furia părea că-l întinerește. Dacă nu le-am luat la toți gâtul când trebuia! De douăzeci de ani ni s-au urcat în cap. Mă, femeie, am trecut prin multe, nici nu poți să-ți închipui... continuă el cu amărăciune și lehamite.

Dintr-o înghițitură hali toată dulceața și hrana îi dădu vigoare.

— M-au chemat nenorociții la Brașov ca să dau socoteală pentru ce am făcut atunci în 1987. Ce-am făcut, crucea mamii voastre de derbedei? Am făcut ce trebuia și-mi pare rău că n-am făcut mai mult. Noroc că nu a pornit nici un proces, a fost doar așa, cum se spune acum, sancționare de ordin moral, căca-m-aș în sancțiunile lor, adică, vezi Doamne, eu să-mi pun cenușă în cap, să-mi pară rău, să-mi cer iertare, am jucat puțin teatru atunci ca să câștig timp. Știam, ăsta a fost atuul, că timpul lucrează în favoarea mea. Și pe urmă, dacă am scăpat de penal, nu m-a mai căutat nimeni. Până și grasa aia cu serialul s-a lăsat păgubașă și nu m-a mai pisat cu telefoanele. M-au lăsat în pace toți nenorociții, dar n-o să-i las eu. Am de gând să înființez Liga foștilor lucrători din Securitate, șicanați după 1989, și cerem despăgubiri.

Păuniței i se păru atât de nostim tot ce-i spusese bărbatul, încât a râs puțin, dar lovindu-se de privirea lui încruntată și-a șters râsul de pe buze. Fiindcă el mâncase dulceața, a luat farfurioara și s-a dus la bucătărie ca s-o spele sau s-o lase în chiuvetă. A revenit în sufragerie și s-a așezat lângă bărbat care vru atunci s-o îmbrățișeze. Stai liniștit, i-a zis ea cu o voce fermă, care nu admitea contrazicere. Uitându-se din nou la carte, l-a întrebat: ce scrie despre tatăl tău? Niciodată nu mi-ai vorbit despre el. Cionoiu aruncă atunci în jur aceleași uitături de animal hăituit. Păunița l-a luat de umeri și l-a asigurat: potolește-te, nu te urmărește nimeni, ești acasă. Ultima precizare și-a făcut efectul. Bărbatul s-a

lăsat pe spate, ca și cum ar fi vrut să se relaxeze, deși mai avea spasme. Mi-a făcut bine dulceața, a mărturisit el. Nu-mi mai trebuie altceva. Păunița atunci s-a ridicat din fotoliu și l-a privit cu un dispreț nimicitor. Să-ți spun drept, eu m-aș mai fute, dar nu mai ești bun de nimic. A spus intenționat, fiindcă știa că-l doare. El a zvâcnit tot ca un animal atât hăituit, cât și neputincios, și a întins mâinile spre femeie. Nu te las să mă lingi, l-a pus încă o dată ea la punct. Îți mai dau în schimb dulceață. Batjocura era nesfârșită, dar Cionoiu nu mai recepționa nimic. În continuare tremura și poate chiar îi era frig, așa că Păunița i-a adus o pătură ca să-l învelească. În cameră erau peste 25 de grade, dar el suferea pesemne de hipotermie, de vreme ce bâțâia tot timpul și dorea să fie acoperit de ceva, o țesătură, o bucată de carton sau o femeie de carne. Arată-mi și mie unde scrie de tatăl tău, l-a îmboldit din nou Păunița ca să-l ajute să iasă din criză. Nu știu, nu văd, se scuză el. Pune-ți ochelarii atunci! îi ordonă femeia cu maximă autoritate, subliniindu-i astfel halul de neputință. Bărbatul și i-a scos din buzunarul de la piept al surtucului, dar nici aceștia nu îi erau de nici un folos. Oricât clipea din ochi pentru a-și acomoda vederea, nu deslușea nimic din paginile cărții răsfoite. Cum îl cheamă? l-a întrebat Păunița cu aceeași voce aspră. Nicolae, maior magistrat, era un om dintr-o bucată, dar atunci a avut de tras multe. Am aflat de la o mătușă. Până a rezolvat cazul cu bandiții ăia nu a putut să așeze pleoapă pe pleoapă. După ce secăturile au fost puse la zid, s-a liniștit și el, dar nu a mai trăit mult. A fost ceva dubios la mijloc.

Cionoiu vorbea încet, mozolind cuvintele în gură înainte de-a le scoate pentru a fi înghițite de urechea celui care asculta. De aceea Păunița nu-l prea înțelegea și-i cerea să repete, ceea ce lui nu-i convenea. Trecea apoi la ofensivă, acuzând-o că s-a băbit,

că a surzit, deși el era boșorogul veritabil. Din când în când mai scăpa și câte o bășină care în liniștea apartamentului răsuna distinct și-i făcea femeii scârbă, dar nu-i venea să-l arunce afară din casă. Bărbatul însă nu auzea nimic. Încerca să se facă înțeles bolmojind cuvintele și probabil că și în mintea lui domina confuzia. Mâzga secretată de un creier decrepit se așternuse peste ceea ce dorea să transmită. Ce înțelegi prin dubios? l-a întrebat Păunița. Când mă uit la cartea asta, începu Cionoiu făcând un mic ocol, îmi dau seama că nătărăii care au publicat-o sunt complet pe dinafară. Mai bine din bani îmi cumpăram niște prăjituri cu frișcă. Tata, săracul, acolo în munți, s-a luptat cu un vrăjitor dat dracului. A fost ceva de neînchipuit, Păunițo. Flăcăii noștri înalți ca brazii, din cauza diavolului ăstuia, s-au îmbolnăvit unul câte unul și nu au mai putut fi salvați. Le-a căzut părul, li s-au stricat dinții, au ajuns să meargă precum animalele, în patru labe...

Femeia îl asculta cu o răceală impusă. Ceea ce debita omul era, nu-i vorbă, interesant, dar nu dorea să-i dea apă la moară. Mai ales că, amintindu-și și de tatăl ei, primea o surprinzătoare confirmare. Și tăticul, în ceasurile lui bune, îi spusese lor, ei și mamei, ce lucruri necurate se petrecuseră sus, în munte, și de ce fostul lui profesor de la Teologie, preotul Drăgoi, fusese până la urmă împușcat, deși, ehe, el se pusese în slujba poporului. Apoi mintea ei se întorcea alene spre ceea ce văzuse doar cu câteva zile în urmă la cimitir, crescut pe mormântul puștiului iubit, Sabin, unde se dusese să pună niște flori. Aerul era atunci saturat de arșiță, frunzele și iarba se decoloraseră din cauza aceluiași soare nemilos, nu era țipenie de om la ora aceea, dar ea văzuse, se frecase la ochi și tot nu putea să șteargă imaginea...

Cum să meargă, Mariane, în patru labe? spuse Păunița cu lehamite, sătulă parcă să mai asculte năzbâtii. Bărbatul dădu din

mână la fel, fără putere. I se făcuse deodată foarte cald și aruncă pătura de pe el. Își lepădă sandalele din picioare și-și scoase și ciorapii din bumbac. Avea pielea moale, încrețită, nefiresc de palidă. Nu mai era bărbatul bronzat din tinerețe și, pe măsură trecerii anilor, se făcuse albicios și flasc. Ieșea la iveală parcă un alt om, cu un alt ten, cu o altă piele, strigoiul celui de odinioară. Lățit pe canapea, neputincios, abia pâlpâia ca flăcăruia unei lămpi cu gaz. E cald, ai avut dreptate, spuse el. De ce m-oi fi învelit? Femeia deschise fereastra, dar de afară veneau tot valuri de căldură înăbușită, unul mai sufocant decât altul, amestecate cu praf și fum. Să fac puțin curent, fu ea de părere, dar, adaugă apoi cu dispreț, dacă răcești? Ce-ai făcut toți anii ăștia? l-a întrebat apoi cu același ton disprețuitor, așteptând doar să-i confirme că de vigoarea lui de odinioară se alesese praful. Cionoiu terminase și a doua farfurioară cu dulceață. Se vedea de la o poștă că-i plăcuse și ar fi mâncat așa până dimineață. Ce să fac? Nimic. Am ieșit urgent la pensie și de atunci toată ziulica mă plimb prin oraș. Îți aduci aminte, aveam o fată înfiată. Am scăpat-o din mână, nici eu, nici nevastă-mea nu am fost în stare să ne ocupăm de ea. S-a înhăitat cu cine nu trebuie, trafic de droguri, mizerii din astea, și acum e în pușcărie. Nu am putut să fac nimic s-o scot de acolo. Nu mai am relațiile de altădată, nu am bani să ung unde trebuie. De atunci nevastă-mea s-a scrântit și toată ziua nu face altceva decât să stea cu cărțile ei de latină în față, de unde tocește declinări, conjugări, pizda mă-sii, învață pe de rost liste de cuvinte. Asta-i viața, conchise el, lăsând impresia că ar vrea să se scuze. Arăta în continuare ca un buldog zbârcit și murdar. De altminteri, dinspre el urca un miros greu, apăsător, de ființă care nu se mai spălase cu lunile. Păuniței îi dădu prin minte să-l dezbrace și să-l vâre cu totul în baie, iar lenjeria să i-o arunce în mașina

automată. Convingerea că bărbatul nu mai e în stare să-și asigure o igienă elementară îi spori sila, dar i se făcu și milă de animalul adorat altădată, catârpenis, cum îl alinta. Vai, vai, îl jeli în sinea ei și poate de aceea, cum era ea generoasă în anumite circumstanțe, se trezi că lui i-ar putea împărtăși secretul care-o tortura și care nu fusese dezvăluit nimănui altcuiva. I-a spus așadar tot, fără să omită nici un detaliu. Săndel, dragul mamii, pe care doar ea știa cum îl crescuse trăgând de o sută de lei până la chenzină, fiindcă nenorocitul de ta-su nu i-a dat un sfanț, pretinzând că nu e al lui, Săndel i-a întors spatele și a plecat cu nevastă-sa din țară, fără să mai dea de atunci un semn de viață. E drept că a fost și accidentul ăla oribil de la maternitatea din Giulești... Nici nu a încheiat bine ce avea de spus, că Cionoiu a și sărit cu gura pe netrebnicii de la putere, în alte vremuri așa ceva era de neconceput, ceara mamii lor, se agita și gesticula cum nu făcuse până atunci de când intrase în casă. Stafia căpăta astfel viață, având prilejul să se dezlănțuie împotriva mizeriei în care lichelele împinseseră țara. Iarăși îi înjura pe așa-zișii revoluționari care și-au permis să-i ceară lui socoteală, și tam-nesam îi spuse femeii că certificatul de revoluționar e de fapt de handicapat, că s-a interesat el nu știu unde și acolo i s-a arătat că, potrivit statisticilor, 95 la sută dintre cei cu patalama la mână de luptători în decembrie 1989 poartă și ștampila de instabili psihic sau alt beteșug, ca să vezi, Păunițo, cine a făcut revoluțiunea, maica lor de bandiți și dezaxați, și acum, dacă aș putea, i-aș strânge de gât ca pe niște pui de găină și i-aș pune pe jar să se perpelească, pricepi?

Păunița nu zicea nimic deoarece, ca și înainte de 1990, ea nu se pricepea la politică și n-o interesau palavragiii din Parlament sau chiar din Guvern. Știa că sunt hoțomani și asta-i ajungea. Dar parcă prea era înrăit Marian al ei! Îi veni să zâmbească văzând

cum îl numește. Fir-ar să fie, păcătos suflet mai avea! Când se atașa de un bărbat, nu și-l mai dădea dus de la inimă.

Descălțat, Cionoiu se simțea în largul său. Își desfăcea în evantai degetele de la picioare, umezite din cauza transpirației, și le întindea pe suprafața rece a linoleumului. Era dizgrațios, dar Păunița îl cunoștea prea bine, adică știa relieful corpului său, cute, pete, umflături, și nu protesta. Scârba îi mai trecuse, ca și mila, și se uita la bărbat ca la o fotografie în mărime naturală, acesta era totuși omul care, cu ani și ani în urmă, o învățase meșteșugul iubirii și al mototolirii cearceafului până ce din pânza scrobită de la începutul nopții ajunge o cârpă udă.

— Vecina aia a ta bătrână s-a prăpădit, nu-i așa?

— Avea o vârstă, dar ce ții tu minte! se miră femeia. Nu aș fi crezut.

— Și-ți mai spun și altele, se lăudă el, dovadă că nu m-am ramolit și nu am uitat o iotă din toată povestea aia mizerabilă. M-am întâlnit cu ăia doi, Emilia și Pavel Ispas, doar sunt finii mei. I-am văzut după revoluțiune, fiindcă așa era pe atunci, toată lumea se vedea cu toată lumea, paștele mă-sii, eram solidari. M-am pus atunci să înjur porcăria din decembrie și să vezi comedie, cucoanei nu i-a prea convenit, am citit asta pe mutra ei. Adică după ce-i scăpasem bărbatul de pușcărie, că dacă nu eram eu, crăpa acolo, a crezut ea de cuviință să-mi atragă atenția că exagerez, futu-i mama mă-sii de curvă anticomunistă! În fine, nu are rost să mă mai înfurii, se corijă el. Dar știi ce am observat atunci la ei, Păunițo? Lighioanele, paștele mamii lor, se simțeau foarte bine împreună. Copiii crescuseră, tot ce a fost odată, șters cu buretele și ras cu șmirghelul de n-a mai rămas nici un firicel de regret, de jenă, de resentiment, ha, ha... Mi-a plăcut că-i doare în cur de băiețelul ăla torontoc. I s-au aprins călcâiele prostului

după cucoană, bărba-su nu a stat pe gânduri și l-a trimis urgent pe lumea cealaltă, asta a fost. Cucoana și-a văzut mai departe de ale ei, de ce să nu-și vadă? Doar nu era să-și bocească amantul? Și se trezește atunci și nătărăul ăla de Pavel de-mi spune că tot a făcut ceva bun revoluția, că a dat liber la chiuretaje, așa își fute și el nevasta fără grijă și chiar săptămâna trecută a fost cu ea la ginecolog pentru o întrerupere de sarcină, ha, ha... Eram amândoi cherchelițți, iar eu i-am amintit că mai sunt acum pe piață și pilule, ca să nu mai vorbim de anticul prezervativ, totuși, nu e sănătos să tot o râcâie doctorul pe femeie că, până la urmă, Doamne ferește, iese cu cuțitul pe partea ailaltă. Cucoana, cred, se dusese cu nevastă-mea la bucătărie să pregătească ceva de vârât la ghiozdan, așa că noi bărbații trăgeam la măsea, ce să facem, și să vorbim de-ale noastre. Nu am de lucru și-l întreb. Dar ai iertat-o, mă, Pavele, pentru ce a făcut atunci? Fii sincer! Și el îmi spune lejer ca boierul: Cum să nu! Mai calcă și ele strâmb, noi nu călcăm? Nu mă așteptam la un asemenea răspuns. Băiat bun, nimic de zis, mai mult de atât, chiar înțelept. Când s-au întors cucoanele din bucătărie am văzut că-i scapă o mână pe sub fustă Emiliei, nerușinatul, și o pipăie sub ochii noștri până sus...

Cionoiu a întins și el atunci mâna spre Păunița, dar nu a reușit decât să-i atingă genunchiul. Femeia s-a retras un pas și l-a pus din nou la punct. Ți-am spus că nu am chef de pipăituri și mozoleli. Dacă de altceva nu mai ești bun pune-ți poftele scârboase în cui! Bărbatul a rămas cu mâna suspendată în aer și ea l-a văzut cum înghite în sec ca un motor care dă rateu. Era și el precum Tomiță odinioară, damblagit, cu ochii holbați, izbit în moalele capului de revelația că femeia nu mai e a lui. Trecu o vreme în care nu a zis nimic și doar a privit în jos, recunoscându-și astfel înfrângerea. Ca să-l consoleze, Păunița l-a rugat din nou: Arată-

mi unde scrie despre tatăl tău. Poate găsești. Cionoiu luă din nou cartea și începu s-o răsfoiască, dar fără succes. Nu știu ce se întâmplă, se scuză el. Cred că ochelarii ăștia sunt de vină. Caută tu! Nicolae îl cheamă, ți-am spus. Păunița nu prea era obișnuită să umble într-o carte și să cerceteze un index de autori. La ea în bibliotecă se aflau amestecate cărți din programa școlară de pe vremea când Săndel era elev, *Mara* lui Slavici și *Apus de soare* de Delavrancea, dar și titluri de după 1989. *Mătăniile* de Florence Barclay, *Via Mala* de John Knittel sau cartea pe care o îndrăgea cel mai mult, *Puterea unei femei* de Barbara Taylor Bradford, apărute la edituri pirat, care răsăriseră atunci precum buruienile după ploaie și tot așa au dispărut. A căutat și ea în carte numele respectiv, dar tot nu a găsit. Ulterior a declarat că în acele clipe ale serii cartea nu prezenta nici o anomalie. Nemulțumit, Cionoiu nu a mai stat mult pe capul ei. I-a spus că are de mers până acasă iar un alt taxi nu-și mai permite. O să ia metroul deoarece e cel mai convenabil mijloc de transport, și iarăși nu se putu abține: Ăsta tot noi l-am făcut, bandiților le-ar fi trebuit un mileniu ca să pună în funcțiune atâtea tronsoane. I-a mulțumit femeii pentru dulceață, dar, înainte de-a ieși pe ușă, s-a întors brusc spre ea și i-a zis: Dar știi ce am mai aflat de la oamenii ăia? Că pe cearceaful unde a murit puștiul a rămas de atunci ceva care nu se șterge. Au dus așternutul de nu știu câte ori la curățat, crezând că ei nu-l spală bine. Pata dispărea, dar a doua zi reapărea. Ce părere ai? Paștele mă-sii de miracole! rânji el satisfăcut, deoarece îi livrase o informație picantă. Păunița se strâmbă urât ascultând povestea, fiind rândul ei să arunce pe masă ceva echivalent. M-am săturat de prostii de astea, răbufni ea. Idiotul de bărbatu-meu, după ce m-a luat, s-a ambiționat să păstreze cearceaful nunții și spunea la toată lumea că pata de la mine nu o să se șteargă în vecii vecilor

amin! S-a șters după prima spălătură. Cine știe ce gogoși ți-au vândut ăia! Cionoiu rânji din nou, vizibil nemulțumit de riposta neașteptată a femeii. Boșorog cum era, cu simțul echilibrului precar, lăsa impresia că în orice clipă se poate prăbuși. Sau asta era doar o impresie creată intenționat pentru a-i impresiona pe ceilalți. Păunița l-a urmărit o vreme prin vizor și nu înțelegea de ce bâjbâie întruna după ușa liftului, deși aceasta se afla chiar sub nasul lui. Nu a îndrăznit să deschidă și să-l mai întrebe ceva. L-a lăsat să se descurce singur. De altminteri, era ferm convinsă că îl vede pentru ultima oară.

Povestea se apropie de sfârșit. Nu a mai scornit-o Radu Vizanti, trecut de mult în rândul drepților, nici Armand Bălășel nu mai este în viață pentru a o corija. Povestea a ieșit din mintea unui om bolnav, care bea și fumează. A trăit mult mai mult decât Sabin Nicolau la care se gândea tot timpul fiindcă nu era zi de la Dumnezeu ca să nu mediteze asupra tragicului său destin. În mintea omului povestea a crescut ca o plăcintă care înghite cuptorul în care se coace. Tot așa boala, la început un simplu mugure, se dezvoltă în corpul celui care din amabilitate și neștiință i-a oferit găzduire. Chiriașul însă s-a dovedit întotdeauna mai tare decât proprietarul. Boala și povestea sau boala și visul sunt ganglionii ființei noastre, de unde pot decola cele mai frumoase înaripate, dar coboară și ancore grele care ne leagă de miezul hidos al pământului. Visul se evaporă grație substanțelor ușoare din care e compus și care, trecând în starea gazoasă, nu fac altceva decât să-și urmeze adevărata vocație, adică drumul spre cer. În schimb, boala își multiplică formațiunile tumorale care ne cotropesc fără milă, distrugând fiecare organ și țesut până ajung

în cel mai ferit ungher al creierului. Boala lui Marian Cionoiu a fost și boala tatălui său, maiorul magistrat, și a vlăjganilor din trupele de Securitate care, confruntați cu forța celui schimbat la față, desfigurat în cel mai ireal mod cu putință, încât atingea prin extensie pragul transfigurării, au ajuns din oameni neoameni, supunându-se astfel legii pe care tot Ilie Aleodor, zis Vrăjitorul, a formulat-o în momentul în care, dezbrăcat de toate învelișurile, li s-a arătat neștiutorilor: *Cine mă vede acum nu va mai trăi mult!* Boala e a noastră, a tuturor care luăm zilnic câte o înghițitură din pocalul întins nouă, cu deosebită mărinimie, de îngerul morții.

Faptul că Cionoiu a bâjbâit până a găsit ușa liftului intra în tabloul unei maladii de care de ceva vreme începuse să sufere: nerecunoașterea obiectelor. Pur și simplu lua ceva în mână, o cratiță de exemplu, sau un ibric, sau un stilou și nu știa ce reprezintă. Medical, diagnosticul era acela de agnozie vizuală. Soția, profesoara de latină, despre care el spunea că după arestarea copilului înfiat o luase rău pe arătură, s-a gândit că nu ar strica dacă, precum într-un roman celebru, ar lipi etichete pe obiectele de imediată folosință scriind acolo denumirea. Ideea femeii nu a fost rea, numai că, din păcate, boala care-l cotropise pe bietul om nu s-a oprit aici, iar, într-o fază ulterioară, fostul colonel de securitate a constatat că în anumite momente nu mai este în stare nici măcar să citească. Altfel spus, obiectele a căror semnificație o uitase au fost înlocuite de litere. Se holba la înlănțuirea semnelor și nu pricepea o iotă. Atunci la ce mai erau bune etichetele dacă, nedescifrând ce stă scris pe ele, nici nu putea să afle ce reprezintă obiectul respectiv? În fața unei asemenea situații care arăta că boala progresase vertiginos, a început să urle ca un animal înjunghiat. Nu putea să i se întâmple ceva mai rău. Fenomenul putea fi comparat cu cel provocat de maladia Alzheimer, dar era altceva,

mai rar, și asupra căruia știința medicală încă nu se pronunțase. Cionoiu avea impresia că este victima unui proces de dezalfabetizare, ceea ce pentru mândria lui constituia un afront teribil. Începuse să creadă că la mijloc nici nu ar fi vorba despre o afecțiune de ordin neurologic, ci pur și simplu regresează pe scara civilizației, transformându-se într-o jivină preistorică, pentru care noțiunile scrisului și ale cititului nici nu există. Se făcuse oarecum mistic de vreme ce putea să-și vâre în cap o asemenea teorie. Doar că el fusese hrănit ani buni cu marxism-leninism. Pentru el, victoria socialismului la orașe și sate fusese adusă de curentul electric și de abecedar. Copiii în școli primeau manuale gratuite și, la urma urmei, unul din titlurile de glorie ale partidului comunist era tocmai acesta: lichidarea analfabetismului. Burghezo-moșierimii puțin îi păsase de numărul de analfabeți la mia de locuitori, exploatatorii chiar doreau ca muncitorul și țăranul să nu știe carte, fiindcă în felul acesta îi puteau manipula mai bine. Cionoiu își însușise deplin învățătura propagandei și iată că, la bătrânețe, ironie amară a soartei, ajunsese un sărman analfabet. De aici senzația de umilință și de ofensare maximă. Când își revenea și putea să descifreze slovele, se simțea tare mândru, reintrat în rândul oamenilor normali. Dar boala avea cu el alte planuri. Întors acasă în seara în care o vizitase pe Păunița, s-a așezat în pat și a luat cartea cu pricina pentru ca în tihnă să poată găsi în sfârșit acolo referințele despre tatăl său. Soția lui, Violeta, se bucura văzându-l că are ocupație și nu stă s-o boscorodească. Observând că citește și nu se mai plânge de neînțelegerea literelor, bucuria ei era cu atât mai mare. Dar nu au trecut nici două minute de când se apucase el de citit, când femeia a auzit un răcnet înfiorător. A revenit în dormitor și l-a văzut pe bărbat dând cu cartea de dușumea. L-a întrebat ce se întâmplă iar el, tremurând

tot, a luat de jos volumul și i l-a arătat. Înțelegând despre ce este vorba, femeia nu și-a putut stăpâni uimirea. Din loc în loc, apăreau în pagină pete albe. Nu erau pagini albe, așa cum se mai întâmplă uneori din cauza unor neglijențe de tipar, ci pete, ceea ce schimba situația cu 180 de grade. Pe la jumătatea paginii afectate apărea câte o pată, dar care nu avea un contur precis, geometric, ca să aducă în acest fel cu un pătrat, un triunghi sau eventual un romb. Cine avea noțiuni de teoria fractalilor ar fi spus că reprezentările acelea sunt chiar fractali, decupări aleatorii într-o materie preexistentă, așchii, țăndări sau cioburi rezultate în urma unei explozii uriașe petrecute într-o altă parte a globului pământesc și ale cărei efecte sunt resimțite în modul cel mai neprevăzut cu putință până și în calitatea tipografică a unei cărți imprimate în România. Cionoiu intrase în panică și se întreba tot timpul dacă nu cumva NUMAI exemplarul cumpărat de el se află într-un asemenea hal. Nu a închis un ochi toată noaptea și a doua zi, la prima oră, s-a dus la librăria „Eminescu", de unde cumpărase cartea. În tură lucra o altă femeie care, răsfoind exemplarul, a rămas din cale afară de mirată și i-a mărturisit bărbatului reclamant că, de când lucrează ea la Compania de librării a municipiului București, nu i s-a întâmplat una ca asta. Vreți să v-o schimb, nu-i așa? Bineînțeles, a întărit Cionoiu, care, datorită evenimentelor surprinzătoare, părea că întinerise cu câțiva ani buni și nu mai era boșorogul din urmă cu o seară. Femeia s-a dus la raftul de sus unde știa că se găsesc alte exemplare din carte. A luat unul și înainte de-a ajunge la solicitant a început să-l răsfoiască. Și-a dus mâna la gură pentru a atenua țipătul de mirare. Și exemplarul acela prezenta aceleași caracteristici. Pete albe presărate din loc în loc, fără nici o noimă, ca și când cineva ar fi vrut să-și bată joc de eventualii cititori, ca să nu înțeleagă nimic din ce scrie în

carte. Nu se poate, protestă ea, dar cu o forță a vocii exagerată. O să sun la Centrul de librării ca să vedem care-i situația acolo. O să sun și la editură, dacă tot tirajul este compromis? Intențiile ei sunau cumva caraghios în spațiul acelei librării liniștite, cu puțini clienți la acea oră, care, totuși, au întors spre ea capul. Librăreasa, în continuare extrem de agitată, voia tot timpul să se scuze spunând că nu are nici o vină. Dumneavoastră, îi spunea bărbatului, vrând să-i dea cele mai bune sfaturi, ar trebui neapărat să vă adresați la Oficiul de Protecție a Consumatorului sau poate mai sus, și mai sus... Vorbea ca într-un fel de delir, ceea ce nu îi era deloc propriu. Cionoiu se simțea însă foarte bine și, ca în vremurile lui de aur, a întrebat-o pe femeie cu o voce răstită, ca să bage spaima în ea: dar a cui e vina, tovarășă? Apelativul a sunat fantastic de straniu în acea dimineață toridă de vară bucureșteană. Într-o epocă în care nu se mai vorbea decât cu domn, doamnă și domnișoară, eventual domniță și, evident, cu invariabilul, apoliticul, nemuritorul duduie, sonoritatea cuvântului tovarăș avea un ce exotic, pitoresc, duios precum un film nord-coreean furișat printre picioarele giganților hollywoodieni. Bărbatul s-a simțit atunci cu un cap deasupra tuturor și aproape că-i venea să-i ia la trei păzește pentru faptul că uitaseră strigarea de odinioară. O să reclam la ziare și reviste, la posturi de radio și televiziune, n-o să las uitat un fapt intolerabil, a declarat el oficial, cu multă autoritate, și a făcut stânga împrejur.

Omul bolnav care bea și fumează, căruia îi tremură mâinile și consideră că face de pomană umbră pământului, nu mai știe ce s-a întâmplat cu noua deplasare a eroului nostru în oraș. Sau dacă tot tirajul volumul dedicat luptătorilor din munți suferea de aceeași bizară anomalie. Nu mai știe sau nu mai poate să inventeze. Ori s-a cuibărit în el o lehamite atât de mare încât a

pus deoparte pixul și s-a ridicat de la masa de scris. Povestea însă s-a tot umflat ca o hernie abdominală strangulată și e nevoie de intervenția chirurgicală. Chirurgul este însă în vacanță, undeva în Caraibe sau în Palma de Majorca sau, mai aproape, în Creta, dacă nu, fiindu-i lene, s-a oprit la 2 Mai și mănâncă porumbi copți pe jar.

Luptătorii din munții Muscelului, împușcați pe data de 19 iulie 1959, foarte aproape de miezul nopții, nu puteau să prevadă, nici unul dintre ei, nici chiar Toma Arhire, zis Negru ori părintele Ion Drăgoi, prin a căror alianță duhul lui Ilie Aleodor zis Vrăjitorul a fost mântuit, nu a putut să vadă atât de departe în viitor și să deslușească o asemenea situație absurdă și în același timp amuzantă. În România, urmașii celor care-i omorâseră vor fi alungați de la putere, dar cartea dedicată memoriei lor, prin cine știe ce lucrare a Înaltei Pronii sau, invers, printr-o lucrătură a Necuratului, va avea presărată pe întinderea ei pete albe, cu un contur neregulat, ca peticele de zăpadă pe ogor primăvara, înainte de începerea arăturilor, sau ca petalele albe de ghiocel, așa cum Ionela Cărăușu, zisă Păunița, fiindcă toată viața s-a ținut tare mândră și țanțoșă, a văzut pe mormântul iubitului ei Sabin, grupuri de ghiocei atunci iviți, proaspeți și firavi. Ce alchimie a pământului se petrecuse, ce seve misterioase hrăniseră rădăcinuțele din al căror cifru genetic rezultaseră asemenea flori care nu aveau nici o legătură cu arșița verii, cu soarele dogoritor, cu toată lumea desfrânată și bolnavă care-și lățea pântecele peste căpușoarele lor nevinovate, de ce ochilor ei li s-a dezvăluit o asemenea taină care i-a luat sufletul în brațe și-l legăna? Răspunsul se lăsa așteptat și poate din această cauză, fiindcă nu putea găsi nici o explicație, în seara care a urmat vizitei lui Cionoiu, după ce a băut aproape un litru de lapte, s-a culcat mai devreme ca de obicei. Așa s-a făcut

că somnul i-a fost străbătut de un vis tare ciudat care, printre alte caracteristici, o avea și pe aceea de-a nu se mai sfârși, și într-adevăr femeia nu a dormit atunci o singură noapte, ci două, așa că nu s-a trezit a doua zi, ci a treia, nevenindu-i să creadă când a ieșit din casă și s-a dus la Casa de Pensii din Vitan că a rămas în urmă cu o zi și lumea tot o întreabă ce s-a întâmplat cu ea de nu a răspuns la telefon și nu a fost de găsit timp de 24 de ore. Visul fără sfârșit a avut ca protagonistă o femeie înaltă și subțire, cu pielea brună, ca o grecoaică, cu ochi mari și languroși și cu un păr atât de negru încât avea reflexe albăstrii. Femeia era exact opusul ei și parcă în vis îi și spunea lucrul acesta. Tu, Păunițo, o să fii tot timpul durdulie și o să faci plăcerea bărbaților, dar eu nu mai vreau să mă culc cu nimeni și o să mor singură în patul meu. În fața femeii din vis se afla un teanc de hârtii pe care ea le copia. Scria cu o grafie îngrijită și nu se mulțumea să le copieze doar o dată, ci repeta operația formând alte teancuri care îngroșau teancul original. Câteva cuvinte care reveneau cu obstinație în textul copiat erau acestea: vremuri de pace. Autorul anonim al paginilor voia să arate că asemenea vremuri sunt înrudite cu civilizația câmpiei, a șesului, deci a orizontalei. În schimb celelalte vremuri, de război, aparțin muntelui și verticalei. Cei doi frați din Geneză, Abel și Cain, nu au fost deosebiți doar prin natura îndeletnicirii, păstor și agricultor, ci și prin calitatea morală și spirituală, care îl făcea pe unul nomad, și pe altul sedentar, pe cel dintâi atras de verticală, mânând cirezile spre cer, și pe al doilea, legat de câmpie și de lucrarea pământului. E interesant, spunea autorul anonim, că de la Cain a plecat vărsarea de sânge, deci războiul, lupta, și nu de la celălalt, Abel, care detesta în sinea sa vremurile de pace și cultivarea cerealelor. Dar, dintr-un anumit punct de vedere, pacea e mult mai misterioasă decât războiul, după cum

marea, suprema orizontală, e mai metafizică decât muntele. Din mare se nasc cele mai înfricoșătoare năluci, dar care pier imediat, dovedind inconsistența cosmică, pe când pe crestele munților coboară zeii, a căror fulgerare, ca o mirifică iluzie, ne orbește și ne lasă bolnavi tot restul vieții.

Femeia înaltă, cu ochi mari și întunecați, copia conștiincios rândurile ca un scrib medieval. La un moment dat, obosită, s-a oprit din scris și, neavând ce face, a început să plieze hârtiile, așa cum copiii fac avioane și alte figurine. Femeia nu știa că plierea are ceva în comun cu practica *origami* din civilizația tradițională niponă. Ea lua însă foile încrețite, pe care literele nici nu mai aveau semnificația anterioară plierii, ci păreau un motiv ornamental, și le așeza una lângă alta în glastrele din apartament, nu înainte de-a arunca din acestea florile deja ofilite și a le spăla cu atenție de orice reziduu vegetal. Apoi, în visul Păuniței, femeia ieșea din apartament și pleca într-o direcție străină. Mergea repede și lăsa în urmă cartiere întregi care piereau. Blocurile nici nu mai aveau înfățișarea obișnuită, ci păreau fețe de oameni bătrâni, foarte ridate, riduri prin care urcau conducte, țevi și cabluri. Treptat, împrejurimile au ajuns de nerecunoscut. Se afla într-un ținut sterp, dominat de cariere de piatră neagră și de munți de nisip roșu, ca niște solidificări ale unui amurg fără sfârșit. La poalele unuia dintre aceștia a îngenuncheat ea și, cu slabele-i puteri, a săpat puțin pentru a strânge un pumn din acea materie foarte fină. Între palmele ei nisipul lucea fosforescent, ca spuza unor stele căzătoare. A revenit apoi în apartament, parcurgând cu aceeași viteză, ca în zbor, distanțele mari care separau orașul unde locuia de teritoriul straniu, fără nume, al cărui vizitator fusese pentru câteva clipe sau ani. Aici, în camerele mobilate sărăcăcios, a scos foile din glastrele de sticlă ieftină și pe fundul opac al acestora a

așezat un strat subțire din nisipul adus. Apoi a replantat hârtiile, uitându-se la ele îndelung, de parcă ar fi vrut ca prin privirea ei continuă să le dea viață. Nu este astfel exclus ca măcar una din foi să-și fi luat în serios noua investitură și să răspundă eforturilor de veghe ale femeii, preschimbându-se într-o floare cu miezul auriu, cu petale albe ca rochia de mireasă, și cu un miros atât de pătrunzător încât cel care doarme într-o asemenea ambianță riscă să nu se mai trezească niciodată.

15 octombrie 2011, ziua Sabinei

Cuprins

Două înmormântări 5
Catârul 60
O iubire tragică 111
Luptătorii din munți 212
Vremuri de pace *(epilog)* 344

Redactor: Teodor Dună
Imagine copertă: Edvard Munch, Nud plângând
Tehnoredactor: Emilia Petre

Bun de tipar: septembrie 2013. Apărut: 2013
Editura Tracus Arte,
str. Sava Henția, nr. 2, sector 1, București.
E-mail: office@edituratracusarte. ro,
vanzari@edituratracusarte. ro
Tel/fax: 021. 223. 41. 11.
Tiparul executat de S. C. WorldMediagraph București

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România